

Mehmet Rauf

KARANFİL VE YASEMİN

YAYIN YÖNETMENİ

EMİNE GÜRSOY NASKALİ

HAZIRLAYAN

ŞENOL TOPÇU

Türk Dil Kurumu Yayınları

Mehmet Rauf

KARANFİL VE YASEMİN

Mehmet Rauf

Karanfil ve yasemin/ Mehmet Rauf; hazırlayan: Şenol Topçu.--Ankara: Türk Dil Kurumu, 2024.

339 s.; 24 cm.— (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları; 1570)

Kaynakça var.

ISBN: 978-975-17-6029-6

1. Türk Edebiyatı, Roman 2. Türk Romanı I. Topçu, Şenol (haz.) II. e.a

Türk Dil Kurumu Yayınları

Mehmet Rauf

KARANFİL VE YASEMİN

Yayın Yönetmeni
Emine Gürsoy NASKALİ

Hazırlayan
Şenol TOPÇU

Ankara, 2024

Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
Türk Dil Kurumu Yayınları: 1570

KARANFİL VE YASEMİN

Mehmet Rauf

*

Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Emine Gürsoy NASKALİ

*

Hazırlayan:

Şenol TOPÇU

*

İnceleyiciler:

Prof. Dr. Mitat DURMUŞ

Prof. Dr. Nâzım Hikmet POLAT

Doç. Dr. Erdoğan KUL

*

Metin Denetimi:

TDK - Tuğçe ERKURT

*

Sayfa ve Kapak Tasarımı:

TDK - Mehmet GÜVEN

*

Birinci Baskı: Ankara, 2024 Ekim

ISBN: 978-975-17-6029-6

DOI: 10.24155/tdk.kitap.34

*

Dağıtım:

Türk Dil Kurumu

Üniversiteler Mahallesi

Toplum Caddesi No.: 5

06800 Çankaya/ANKARA

Telefon: +90 (312) 457 52 00

Belgegeçer: +90 (312) 468 07 83

Genel ağ: <http://tdk.gov.tr>

*

©5846 sayılı Yasa'ya göre
eserin bütün yayın, çeviri ve alıntı hakları
Türk Dil Kurumuna aittir.

İçindekiler

Mehmet Rauf – Yaşam Öyküsü • 7

Kaynaklar • 11

Giriş • 15

KARANFİL VE YASEMİN • 17

Mehmet Rauf – Yaşam Öyküsü

12 Ağustos 1875'te İstanbul Balat'ta doğar. İlk ve ortaöğrenimini Defterdar Mahalle Mektebi ve Soğukçeşme Askerî Rüştiyesi'nde yapar. 1888 yılında girdiği Bahriye Mektebi'ni 1894'te bitiren Mehmet Rauf, Girit'te tamamladığı stajının ardından Kiel Kanalı'nın açılış töreni için Türkiye'den gönderilen askerî gemiyle 1895'te Hamburg'a gider. 1899 yılında yüzbaşılığa, II. Meşrutiyet'ten sonra da kıdemli yüzbaşılığa terfi eden Mehmet Rauf'un 1905'te atandığı Mekteb-i Bahriye Kitabet Muallimliği ordudaki son görevidir.

II. Meşrutiyet'ten sonra imzasız olarak yayımladığı *Bir Zambak'ın Hikâyesi* adlı romanının yasaklanıp toplatılmasının ardından 1910 yılında askerî mahkemece altı ay hapis cezasına çarptırılarak askerlikle ilişkisi kesilir. 1920'de Şule Neşriyat Evi adıyla bir yayınevi açan Mehmet Rauf, 1 Kasım 1921-2 Mart 1922 tarihleri arasında **Vakit** gazetesi yazarı sıfatıyla bir süre İtalya'da bulunur. 1926'da geçirdiği kısmi felcin ardından 1928'de geçirdiği ikinci felç, onu yatağa düşürür. 23 Aralık 1931 tarihinde vefat eden Mehmet Rauf, İstanbul Maçka'da toprağa verilir.

Edebiyata eğilimi, küçük yaşta okuduğu kitaplar ve babasıyla gittiği tiyatroyla başlayan Mehmet Rauf, özellikle Bahriye Mektebi yıllarında Türk ve Batı edebiyatıyla ilgili eserleri okumaya hatta Prosper Mérimée, Alphonse Daudet ve Catulle Mendès gibi yazarlardan çeviriler yapmaya başlar. Edebî zevki geliştikçe George Ohnet, Octave Feuillet, Daudet, Emile Zola, Gustave Flaubert gibi realist yazarlara yönelir. İzmir'de hayranı olduğu Halit Ziya'ya gönderdiği *Düşmüş* adlı hikâyesi **Hizmet** gazetesinde yayımlandığında henüz on altı yaşındadır. Mektuplarla kurulan

dostlukları, Halit Ziya'nın İstanbul'a gelişiyle daha da ilerler. Halit Ziya'nın özel kütüphanesinden faydalanma ve onunla fikir alışverişinde bulunma imkânı ona edebî hayatında yepyeni ufuklar açar.

1897'den itibaren **Servet-i Fünûn** mecmuasında yaklaşık beş yıl süren hikâye, roman, mensur şiir, makale ve incelemeler kaleme aldığı bu verimli yıllar, Mehmet Rauf'un edebî hayatının en önemli dönemini oluşturur. İlk romanı *Ferdâ-yı Garâm*'la, psikolojik romanın edebiyatımızdaki başarılı örneklerinden sayılan *Eylül* ve bu romandan sonra en çok tanınan eseri *Siyah İnciler*'de topladığı mensur şiirleriyle edebî kişiliğinin zirvesine ulaşır. Türk, İngiliz ve Fransız edebiyatlarıyla ilgili kaleme aldığı yazıları, eleştirileri ve tiyatroya dair makaleleri yine bu dönemde **Servet-i Fünûn** dergisinde yayımlanmıştır. Bu yüzden de hep bu dönemde verdiği eserleriyle anılagelmiştir.

1901'de **Servet-i Fünûn**'un geçici olarak kapatılmasının ardından II. Meşrutiyet'e kadar sessiz kalan Mehmet Rauf, Meşrutiyet'in ilanından sonra tekrar yazı hayatına geri dönerse de artık yeni bir edebiyat anlayışı ve yeni bir edebî nesil vardır. 1908'den 1927'ye kadar sürecek olan bu dönemde, **Servet-i Fünûn**, **Resimli Kitab**, **Musavver Hale**, **Musavver Muhit**, **Şehbal**, **Şiir ve Tefekkür**, **Şebâb**, **Resimli Ay**, **Sevimli Ay**, **Güneş** **Mecmualarıyla Tanin**, **Yeni Ses**, **Cumhuriyet**, **Peyam (Peyam-ı Edebî)**, **Payitaht**, **Vakit** gazetelerinde çeşitli yazılar kaleme alan Mehmet Rauf, **Mahasin**, **Süs**, **Gelincik** ve **Sinema Yıldızı** adlı dört de magazin mecmuası yayımlar. Bu kadar dergi ve gazetede yazmış olmasına karşın onun için artık bir "unutuluş dönemi" başlamıştır. Bu unutuluştaki Mehmet Rauf'un aşkları ve bohem hayatı da önemli rol oynamıştır. Özellikle askerlikle ilişkisinin kesilmesinden sonra hayatını tamamıyla yazılarıyla kazanmak zorunda kalması onu edebî kaygıdan uzaklaştırır. Edebî hayatının bu döneminde kaleme aldığı on bir romanın bir kısmı tefrika edildikten sonra kitap hâline gelirken *Harabeler* ve *Kâbus* adlı iki romanı ise tefrika hâlinde kalmıştır. Mehmet Rauf'un bu dönemdeki eserlerinde dikkati çeken husus, önceki romanlarından farklı olarak platonik aşktan çok maddi aşkın ön plana çıkmış olmasıdır.

Öte yandan Mehmet Rauf, II. Meşrutiyet'ten sonra tiyatro ile ilgili makaleler yazıp adapteler yaparken bir yandan da Sahne-i Osmanîye ile 1914'te kurulan Darülbeytî'nin yönetim kurullarında görev alır.

Mehmet Rauf'un eserlerindeki ortak özellik, aşırı bir duyarlılık (*santimentalizm*), alınganlıklar, hastalıklı (*patetik*) ve sonu intihara varan karşılıksız aşklar, hastalık, ölüm fikri ve bunların vermiş olduğu kötümser atmosferin işlenmiş olmasıdır. Yine bunlara müzik düşkünlüğünü de (*melomani*) eklemelidir.

Eserlerinde sıkça başvurduğu ruh analizlerinde zaman zaman aşırıya kaçtığı söylenebilir. Mehmet Rauf, Servet-i Fünûn Edebî Topluluğu içinde dili en sade olan yazarlardan biridir. Bunun nedeni, diğer arkadaşlarına göre üslupçuluğu başaramamış olmasıdır. Genellikle birbirinin yazılarını imladan, üsluba kadar kontrol eden Servet-i Fünûn Edebî Topluluğu'nun dağılışımdan sonra verdiği eserlerinde görülen dil sürçmeleri bu yüzdendir.

ESERLERİ

Roman: *Eylül* (1901), *Serap* (1909), *Ferdâ-yı Garâm* (1913), *Genç Kız Kalbi* (1914), *Bir Aşkın Tarihi (Mültehib)* (1915), *Menekşe* (1915), *Karanfil ve Yasemin* (1924), *Böğürtlen* (1926), *Define* (1927), *Son Yıldız* (1927), *Harabeler* (1927), *Kan Damlası* (1928)¹, *Kâbus* (1928), *Halâs-İstiklâl Harbi Romanı* (1929).

Hikâye: *İhtizâr* (1909), *Âşıkane* (1909), *Son Emel* (1913), *Hanımlar Arasında* (1914), *Üç Hikâye* (1919), *Kadın İsterse* (1919), *Pervaneler Gibi* (1920), *Safo ve Karmen* (1920)², *İlk Temas İlk Zevk* (1922), *Aşk Kadını* (1923), *Gözlerin Aşkı* (1924), *Eski Aşk Geceleri* (1927).

Mensur Şiir: *Siyah İnciler* (1901)

¹ Define adlı eserin zeyli olması sebebiyle *Külliyat*'ın içerisinde *Define* ve *Kan Damlası* şeklinde yer almaktadır.

² Telif eser olmadığı için *Külliyat*'a alınmamıştır.

Oyun: *Ferdi ve Şürekâsı*³, *Pençe* (1909), *Cidal* (1911), *Diken* (1917), *Sansar* (1920), *Ceriha* (1927).

Anı: *Mehmet Rauf'un Anıları* (Derleyen: Rahim Tarım 2023).

Prof. Dr. Rahim Tarım

³ Halit Ziya Uşaklıgil'in aynı adlı eseri, Mehmet Rauf tarafından oyun hâline getirilerek 1909 yılında kitap olarak yayımlanmıştır. *Külliyat*'a telif eser olmadığı için alınmamıştır.

KAYNAKLAR

- AKALIN, L. Sami; *Mehmet Rauf: Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Varlık Yayınları, İstanbul 1953.
- AKI, Niyazi; *Türk Tiyatro Edebiyatı Tarihi I: Başlangıçtan Cumhuriyet Devrine Kadar*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1989.
- AKYÜZ, Kenan; *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, Ankara 1982.
- AKYÜZ, Kenan; *Tevfik Fikret*, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları: 56, Ankara 1947.
- ALANGU, Tahir; *Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman*, C I, II, III, İstanbul 1965.
- AND, Metin; “Tanzimat ve Meşrutiyet’te Tiyatro Yazarlığı”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi*, C VI, İletişim Yayınları, s. 1622-1628, İstanbul 1985.
- BAKIRCIOĞLU, N. Ziya; *Başlangıcından Günümüze Türk Romanı*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1983.
- BELGE, Murat; *Edebiyat Üstüne Yazılar*, İletişim Yayınları, İstanbul 1998.
- BİRİNCİ, Ali; “Müstehcenlik Tartışmaları Tarihinde ‘Bir Zambağın Hikâyesi’” *Dergâh*, nr: 16, s.19, Haziran 1991.
- BİRSEL, Salâh; *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu*, 2. bs., İstanbul 1981.
- BİRSEL, Salâh; *İstanbul Paris*, Ankara 1983.
- BOSTAN (Mustafa)-ÇIRAK (Münevver); *Mehmet Rauf: Bütün Telif Tiyatroları*, Hiper Yayın, İstanbul 2020.
- COŞKUN, Erdoğan; *Mehmet Rauf*, Toker Yayınları, İstanbul 1976.
- ÇELİK, Naci; *Romanda Hesaplaşma*, Türkiye Defteri Yayınları, İstanbul 1971.

- ÇOKER, Fahri; *Deniz Harp Okulumuz 1773*, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Deniz Basımevi Müdürlüğü, İstanbul 1984.
- DİNO, Güzin; *Türk Romanının Doğuşu*, Cem Yayınevi, İstanbul 1978.
- DÜRDER, Baha; *Şâirler, Muharrirler, Edipler*; 9. bs., İstanbul 1970.
- ERCİLASUN, Bilge; *Servet-i Fünûn'da Edebî Tenkit*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.
- ERGUN, Sadettin Nüzhet; *Cenap Şehabettin*, Yeni Şark Kütüphanesi, İstanbul 1934.
- FINN, Robert P.; *Türk Romanı* (İlk Dönem 1872-1900), Bilgi Yayınları, Ankara 1984.
- GÖKÇEK, Fazıl; *Bir Tartışmanın Hikâyesi: Dekadanlar*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2007.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk; *Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayatı ve Hikâye ve Romanları Üzerinde Bir Araştırma*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1982.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk; *Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayatı ve Edebî Eserleri Üzerinde Bir Araştırma*, İzmir 1984.
- HUYUGÜZEL, Ömer Faruk; *Halit Ziya Uşaklıgil*, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.
- KAPLAN, Mehmet; *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar II*, İstanbul 1987.
- KAPLAN, Ramazan; *Klâsikler Tartışması (Başlangıç Dönemi)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1988.
- KARAOSMANOĞLU, Yakup Kadri; *Gençlik ve Edebiyat Hatıraları*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1969.
- KAVCAR, Cahit; *Batılılaşma Açısından Servet-i Fünun Romanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1985.
- KOCATÜRK, Vasfi Mahir; *Yeni Türk Edebiyatı*, Muallim Ahmet Halit Kitabevi, İstanbul 1936.
- KÖPRÜLÜ, Fuad; *Bugünkü Edebiyat*, İkbâl Kitaphanesi, Cihan Biraderler Matbaası, İstanbul 1924.
- KUDRET, Cevdet; *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman*; C I, II; İnkılâp Kitabevi, İstanbul 1987.
- MEHMET RAUF, *Siyah İnciler*, (Haz.: Rahim Tarım), Özgür Yayınları, İstanbul 2018.

- MEHMET RAUF, *Seçme Hikâyeler*, (Haz.: Rahim Tarım), Özgür Yayınları, İstanbul 2007.
- MUTLUAY, Rauf; *Tanzimat ve Servet-i Fünun Edebiyatı* (XIX. yy. Türk Edebiyatı), Gerçek Yayınları, İstanbul 1988.
- NACÎ, Fethi; *100 Soruda Türkiye’de Roman ve Toplumsal Değişme*; Gerçek Yayınları, İstanbul 1990.
- NAYIR, Y. Nabi; *Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri Antolojisi*; Varlık Yayınları, İstanbul 1947.
- NUTKU, Özdemir; *Darülbeyazıt’ın Elli Yılı*, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1969.
- OĞUZKAN, A. Ferhan; *Yakup Kadri Karaosmanoğlu* (Hayatı-Sanatı-Eserleri), Varlık Yayınları, İstanbul 1954.
- ÖNERTOY, Olcay; *Edebiyatımızda Eleştiri (Tanzimat ve Servet-i Fünun Dönemleri)*; Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1980.
- ÖZBALCI, Mustafa; *Mehmet Rauf’un Romanlarında Şahıslar Kadrosu*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1997.
- ÖZMEN, Kemal; “Mehmet Rauf’un *Eylül* Romanı Üzerine Düşünceler: Bir Romanın Doğuş Süreci”, *Rahim Tarım Armağanı*, s. 51-78, Emin Yayınları, Bursa 2022.
- SCOGNAMİLLO, Giovanni; *Bir Levantenin Beyoğlu Anıları*, İstanbul 1990.
- SEVÜK, İsmail H.; *Avrupa Edebiyatı ve Biz -Garpten Tercümeler-*, C I-II, İstanbul 1940-41.
- T. Z. (1332), *Nevsâl-i Millî 1330*, Fırat Âsâr-ı Müfide Kütüphanesi, İstanbul.
- TARAKÇI, Celâl; *Cenap Şahabeddin’de Tenkid (Dil, Sanat ve Edebiyat Hakkında Görüşleri)*, Samsun 1986.
- TARIM, Rahim; *Mehmet Rauf: Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara 1998.
- TARIM, Rahim; *Mehmet Rauf’un Hayatı ve Hikâyeleri Üzerine Bir Araştırma*, Akçağ Yayınları, Ankara 2000.
- TARIM, Rahim; “Servet-i Fünûn Romanı ve Bovarizm”, *Est&Non Birikimler*, Şubat-Nisan 2001, s. 79-88.
- TARIM, Rahim; *Mehmet Rauf’un Anıları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2023.

- TARIM, Rahim; “Anıların İzinde: Halit Ziya Uşaklıgil ve Mehmet Rauf”, *Halit Ziya Uşaklıgil*, s. 335-345, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul 2021.
- TARIM, Rahim; “Eylül  zerine”, *Prof. Dr. Nâzım Hikmet Polat’a Armağan*, (Tayfun Haykır-Dinçer Apaydın- Merve Akbař), s. 747-752, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, Ankara 2022.
- T MUR, Taner; *Osmanlı-Türk Romanında Tarih, Toplum ve Kimlik*; Afa Yayınları, İstanbul 1991.
- TÖRENEK, Mehmet; *Hikaye ve Romanlarıyla Mehmet Rauf*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 1999.
- UŐAKLIG L, Halid Ziya; *Kırk Yıl*, (Haz. Nur  zmel Akın),  zg r Yayınları, İstanbul 2008.
- UŐAKLIG L, Halid Ziya; *Sanata Dair*, (Haz.: Sacit Ayhan-Levent Ali  anaklı),  zg r Yayınları, İstanbul 2014.
- YALÇIN, Hüseyin Cahit; *Edebî Hatıralar*, Akşam Kitaphanesi, İstanbul 1935.
- YALÇIN, Hüseyin Cahit; *Edebiyat Anıları*; Türkiye  ř Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 1975.
- YALÇIN, Hüseyin Cahit; *Kavgalarım*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2019.

Giriş

Türk edebiyatının önemli yazarlarından Mehmet Rauf'un, Cumhuriyet'in ilk yıllarında kaleme aldığı *Karanfil ve Yasemin* adlı bu romanı, ilk önce *Tanin* gazetesinde 2 Mart 1339 (1923) – 20 Haziran 1339 (1923) tarihleri arasında tefrika olarak yayımlanmış daha sonra 1340 (1924) yılında Kanaat Kütüphanesi'nce (Sabih İlyas tarafından) kitap olarak *Büyük Aşk Romanı* alt başlığı ile basılmıştır.

Karanfil ve Yasemin romanın olay örgüsü, *Eylül* romanında olduğu gibi bir aşk üçgeni etrafında döner. Romanda iyi eğitimli ve kültürlü bir genç olan Samim'in uzun yıllar kaldığı Avrupa'dan döndükten sonra yakın arkadaşı Pertev'in davetlisi olarak katıldığı bir çay partisinde tanıştığı Nevhiz ve Pervin arasında cerayan eden aşk ve bu aşkın sonucunda oluşan tutku ve hayal kırıkları anlatılır. Roman, 20. yüzyıl başlarında farklı mecralarda kadınlarla karşılaşan üst sınıf Osmanlı erkeğinin aşk ve kadın konusundaki görüşlerini, tavırlarını ve değişen insan ilişkilerini, sakil kalan modernleşme çabalarını göstermesi açısından ayrıca önemlidir.

Karanfil ve Yasemin Latin harflerine ilk olarak 2002 yılında İnkılap Yayınları tarafından aktarılmış daha sonra 2018 yılında Ayrıntı Yayınlarınca yeni bir baskısı yapılmıştır. Bu çalışmada, eserin 1924 yılındaki eski harfli ilk basımı esas alınmıştır. Dizgi hatasından kaynaklı eksik harf ve sözcükler köşeli parantez ile belirtilmiştir.

Şenol Topçu

KARANFİL VE YASEMİN

Birinci Kısım Kadri Paşaların Çayında

Samim hole girdiği vakit, kenarlara sıkışmış, köşelere çekilmiş kadın erkek seyircilerin önünde genç çiftler latif bir bostonun¹ sermest dalgaları arasında âşıkane dönüyorlardı.

Kalabalık arasında ilerleyemeyeceğini görerek yukarı kata çıkan merdivenin beyaz bir hasır takımla mefrûş² yan köşesindeki yüksek hurma dalının altına çekildi ve etrafına göz gezdirdi.

Holden geniş bir medhal³ ile salona geçiliyordu. Birbirine amut⁴ vâsi⁵ iki kanattan mürekkep olan⁶ salonun iç kısmı bir tarafı bir sanat harikası denilecek pek mutena⁷ bir kış bahçesi ile diğer tarafı ise geniş bir teras ile mahdut⁸ bulunuyor, sonra binanın cephesini dolaşıp hol hizasına gelen terastan zarif bir pergola ile tekrar hole avdet olunuyordu⁹. Hususi bir tertiple konulmuş iki

¹ boston: bir dans türü

² mefrûş: döşenmiş

³ medhal: giriş

⁴ amut: dik

⁵ vâsi: geniş

⁶ mürekkep olmak: iki veya daha fazla şeyin karışmasından oluşmak

⁷ mutena: özenli

⁸ mahdut: sınırlı

⁹ avdet olmak: geri dönmek

büyük ayna vasıtasıyla salonlar, bahçe ve teras tek bir nazarla¹⁰ heyet-i mecmua¹¹ hâlinde derâğuş¹² olunabiliyordu.

Samim hiç memul etmediği¹³ bu galeyan, bu feveran¹⁴ arasında mebhut¹⁵ kalmıştı.

Üç gün evvel en samimi çocukluk arkadaşı, en ciddi gençlik dostu olan Kadri Paşazade Pertev'e Galata'da rast gelmiş, onunla konuşurken Pertev kendini bugün için babasının Nişantaşı'ndaki konağında verilecek çaya davet ederek: "Gelirsen pişman olmazsın. Bizim çaylar pek mutena, pek mükelleftir. Bütün İstanbul'un en mümtaz¹⁶ erkeklerini, en müstesna¹⁷ hanımlarını görür, tanırırsın." demişti.

Samim, harbin son senelerinden beri İsviçre'de yaşamış, İstanbul'a şimdi hemen pek yeni avdet etmişti; her ne kadar dostlarından İstanbul'da bu son senelerde pek katiyetle¹⁸ tebellür eden¹⁹ içtimai²⁰ bir cereyan²¹, bir hayat başladığını işitmiş, hatta bazı tafsilata²² vâkıf olmuş²³ ise de, bu hayatın gözünün önündeki tecelliyatı²⁴ onu yine son derece mebhut etmekten hâlî kalmıyordu²⁵.

Biraz sonra orkestra sustu, dans eden çiftler tevakkuf ettiler²⁶; bir anda kalabalık karıştı, ayakta duranlar dansa yer vermek için

¹⁰ nazar: bakış

¹¹ heyet-i mecmua: bütün

¹² derâğuş: kucaklama

¹³ memul etmek: ummak, ümit etmek

¹⁴ feveran: coşma

¹⁵ mebhut: şaşırılmış

¹⁶ mümtaz: seçkin

¹⁷ müstesna: özel

¹⁸ katiyet: kesinlik

¹⁹ tebellür etmek: belirlemek

²⁰ içtimai: sosyal

²¹ cereyan: akım

²² tafsilat: ayrıntı

²³ vâkıf olmak: öğrenmek

²⁴ tecelliyat: görünüm, görünüş

²⁵ hâlî kalmamak: o şey orada hep mevcut olmak, o şeysiz olmamak

²⁶ tevakkuf etmek: durmak

salonda kenara çekilmiş sandalyelere, koltuklara koşuştular. O esnada Samim, terasın camlı kapısının önünde güldüre güldüre iki hanıma bir şeyler anlatan Pertev'i gördü. Hemen o tarafa şıtab etti²⁷ fakat salonda üç adım atmamıştı ki yaşlıca bir beyin kolunda kendine doğru gelen genç bir kadının karşısında bulundu. Ve rengi kül gibi olarak gayr-i ihtiyârî²⁸ tevakkuf etti. Bu bir hanımdı ki İstanbul'a geldiği on beş günden beri Beyoğlu'nda tesadüflerinde²⁹ hüsnü³⁰ ve nefaseti³¹ ile kendini son derece cezbetmiş, âdeta hayatını uzak bir güzellik hayali gibi âteşin³² bir iştiyak³³ içinde mahmûmane³⁴ işgal ediyordu. Şimdi hiç beklemekten burada da böyle tesadüf etmek³⁵, şüphesiz takdim olunarak daha yakından tanıyacağını düşünmek onu sarhoş eden pek şedit³⁶ bir tahassüs³⁷ oldu, kalbi nihaysiz bir emel tufanı ile şişti.

*

Şimdi Pertev onu görmüş ve yanına gelmişti.

İki dost, birbirinin elini son derece bir samimiyetle sıkıldılar.

Pertev: “Hoş geldin azizim fakat o kadar geciktin ki gelmeyeceksin zannettim. Senin hesabına teessüf ediyordum³⁸” dedi.

“Gelmemek mümkün mü? Hatta davet ettiğin için sana son derece teşekkür bile edeceğim. Yalnız, rica ederim bana söyle; bu kadınların hepsi de Türk mü, yoksa rüya mı görüyorum?”

²⁷ şıtab etmek: koşmak

²⁸ gayr-i ihtiyârî: istemeksizin, düşünmeden

²⁹ tesadüf: karşılaşma

³⁰ hüsn: güzellik

³¹ nefaset: hoşluk

³² âteşin: yakıcı

³³ iştiyak: arzu, özlem

³⁴ mahmûmane: ateşli bir hâlde, sayıklayarak

³⁵ tesadüf etmek: rastlaşmak

³⁶ şedit: şiddetli

³⁷ tahassüs: duygulanma

³⁸ teessüf etmek: üzölmek

Pertev, zarif bıyıklarının altında beyaz ve tatlı dişleriyle tebessüm ederek³⁹:

“Ben sana söylemedim mi idi?” dedi. “Hayatımızda inkılap mı tekâmül⁴⁰ mü her ne ise son seneler zarfında zuhura gelen⁴¹ bu tahavvüle⁴² sen de şaş ben de şaşayım. Evet, azizim, bu rüya değil, gerçekten bir hakikat. Bu gördüğün kadınların hepsi de Türk, hem de birkaç sene evveline gelinceye kadar erkeklerle böyle dans etmek değil, bir tanesine rast gelince köşe bucak saklanan Türk hanımlarından. Buna ne dersin?”

“Sadece bir harika!..”

Samim hem bu sözleri söylüyor, hem etrafındaki hayatın en küçük teferruatını⁴³ da gözden kaçırmamak ister gibi sağına soluna bakarak tetkik ediyordu.

Pertev sordu:

“İyi bir harika mı, yoksa fena bir harika mı, fikrini açık söyle.”

Samim, derin, ciddi bir kanaatle:

“Hayır, bilakis⁴⁴ son derece şayan-ı takdir⁴⁵ bir harika.” dedi. “Bilirsin ki bütün millî felaketlerimizi yalnız bizde içtimai hayatın noksanına hamledenlerdenim⁴⁶.”

“Öyle ise Paşa ile çok iyi anlaşılacaksın. Babam, Büyük Fuad Paşa gibi Türkiye’nin terakkisi⁴⁷ ancak harem duvarlarının yıkılması ile başlayabilir fikrindedir. Ben de vâkıâ⁴⁸ böyle düşünüyorum ama ansızın yıkılan duvarın arkasında asırlardan beri bunalmış mahlûkların, kapalı kalmış çirkinliklerin böyle birdenbire meydana

³⁹ tebessüm etmek: gülümsemek

⁴⁰ tekâmül: gelişme

⁴¹ zuhura gelmek: baş göstermek, görünmek

⁴² tahavvül: değişim

⁴³ teferruat: ayrıntı

⁴⁴ bilakis: tam tersine, aksine

⁴⁵ şayan-ı takdir: takdire değer

⁴⁶ hamletmek: yüklemek, bir sebebe yormak

⁴⁷ terakki: ilerleme

⁴⁸ vâkıâ: gerçi, her ne kadar

dökülmesini hiç hoş bulmuyorum. Çünkü hayat başlayalıdan beri nasıl bir çorba içinde yüzdüğümüzü kabil⁴⁹ değil tasavvur edemezsin⁵⁰. Fakat bunu sonra münasip⁵¹ bir zamanda uzun uzun konuşur, münakaşa ederiz⁵². Gel şimdi Paşa'ya gidelim, seni en evvel ona takdim edeyim; sonra herkesi ayrı ayrı tanırsın.”

Samim, herkesten evvel, deminki hanıma takdim edilmek arzusuyla yanıyordu fakat ne olsa bu akşam mutlak ona mülaki olacağını⁵³ düşünerek yeniden derin bir saadet hissetti ve sesini çıkarmayarak kalabalık içinde, pür-ahenk kakhahalara terdif edilen⁵⁴ Fransızca ve Türkçe zemzemeler⁵⁵ arasında Pertev'i takip etti.

*

Pertev, gözleriyle Paşa'yı arayarak yürürken sol köşede bir kanepede bir bey ve bir hanımla konuşan yaşlı bir hanımefendiyi gördü: “Hah, Annem.” dedi ve Samim'i elinden tutup götürerek evvela ona takdim etti.

Hanımefendinin gösterdiği pek nazık, pek mültefit⁵⁶ kabule Samim teşekkür ederken:

“Vâkıâ İstanbul'da böyle bir âlemde ilk defa bulunuyorsam da bunun bizim hayatımız için pek emsalsiz bir muvaffakiyet⁵⁷ olduğunu anlamak hiç güç değil hanımefendi. Bundan dolayı son derece tebrik ederim. Bilhassa salonunuzun tertibatı⁵⁸, tefrişatı bir

⁴⁹ kabil: mümkün

⁵⁰ tasavvur etmek: düşünmek

⁵¹ münasip: uygun

⁵² münakaşa etmek: tartışmak

⁵³ mülaki olmak: görüşmek, buluşmak

⁵⁴ terdif edilmek: eklenmek

⁵⁵ zemzeme: ezgi

⁵⁶ mültefit: güler yüzlü, iltifat eden

⁵⁷ muvaffakiyet: başarı

⁵⁸ tertibat: düzenleniş

harika-i sanattır⁵⁹; pek belli ki buna rastgele bir mefruşat⁶⁰ çırağı değil, ince ve yüksek bir zevk nezaret etmiş.”

Hanımefendi, lakaydane cevap verdi:

“Ha, fakat böyle şeylerle ben meşgul olmam. Bunun için benden ziyade kızlarımı, bilhassa Pervin’i tebrik etmelisiniz. Ne olsa böyle yeni tertip şeylerden pek anlamıyorum.”

Ve o esnada oradan geçmekte olan genç bir hanıma seslenerek: “Pervin, gel bak, beyefendi salonun tertibini pek beğenmiş... Tebrik ediyor” dedi.

Sonra, onları birbirine tanıtmak için: “Pertev’in en samimi dostlarından Samim Bey.” Ve Samim’e dönerek sadece: “Kızım Pervin.” dedi.

Pervin Hanım takarrüp etti⁶¹.

Gözlerinde derin bir hayret ifadesi vardı. Pek tatlı bir billur sesle: “Nasıl beyefendi” dedi. “Nasıl, ben bilakis bu kadar nazar-ı dikkati celp edecek⁶² bir şey yoktur zannediyorum.”

Samim izah etti:

“Bir kere binanın üslubu İstanbul için fevkaladedir⁶³, tam en son İngiliz tarzı. Fakat beni asıl meftun⁶⁴ eden şey tefrişteki zevkin ahengidir; eşyanın, resimlerin intihabı⁶⁵, taliki⁶⁶, heykellerin, bibloların tevzi⁶⁷ pek ince bir zevke delalet⁶⁸ ediyor. Bilhassa, resimler olsun heykeller olsun nasıl belli ki rastgele alınmamış, uzun ve vukufu⁶⁹ bir intihapla seçilmiş şeyler. En manalı, en kıymetli, en güzellerinden. Bunun sizin tarafınızdan yapıldığını öğrenmek beni

⁵⁹ harika-i sanat: sanat harikası

⁶⁰ mefruşat: döşeme

⁶¹ takarrüp etmek: yaklaşmak

⁶² nazar-ı dikkati celp etmek: ilgi çekmek

⁶³ fevkalade: olağanüstü

⁶⁴ meftun: hayran, tutkun

⁶⁵ intihab: seçme, seçilme

⁶⁶ talik: asma

⁶⁷ tevzi: dağıtma

⁶⁸ delalet: işaret

⁶⁹ vukufu: bilgili

derin bir iftiharla mesut etti. Çünkü hanımlarımızın bilhassa böyle ince sanatlarda bu kadar terakki ettiğini⁷⁰ görmek benim için en büyük bir saadettir.”

Pertev: “Pervin küçükten beri meraklıdır. Mütemudiye⁷¹ böyle şeylerle meşgul olmuştur” dedi.

Bu yirmi iki yaşlarında, ufak tefek, zengin ve ahenktar vücutlu bir hanımdı. Kesik kestane saçlarının dalgalarıyla, hatta uzun ipek kirpiklerinin hareketiyle bile gölgeleniyor denilecek kadar rakik⁷² ve beyaz bir cildi vardı; koyu sarı gözleri namütenahi hande⁷³ dalgalarıyla taşıyordu. Fakat asıl şahsiyeti dudaklarında tebellür etmiş denilebilirdi. Bu biraz kalınca ve gayet tatlı kırmızı dudaklar en küçük bir telmih⁷⁴ ile birden peşpeşe oluveren şeffaf çehrenin yavru masumiyetiyle parlayan canlı gözlerin yanında o kadar şuh, o kadar fitne-engiz⁷⁵ tebessümlerle ateşleniyordu ki insan safvetle⁷⁶ şeytanetin⁷⁷ bu bariz zıddiyeti arasında mütehayyir⁷⁸ kalıyor, harap oluyordu. “Gözlerime inanmayınız, bilerseniz ben ne kadar korkunç bir şeytanım!” der gibi tebessüm eden bu dudaklar bu çehre için en esrarengiz, en merakâver⁷⁹ bir muamma idi.

Samim, bu zıddiyet ifadesine, bu muamma tehdidinde rağmen onu pek hassas buldu, resmî birkaç söz daha konuşarak ilk one step⁸⁰ için söz aldı ve ayrıldılar.

*

⁷⁰ terakki etmek: ilerlemek, gelişmek

⁷¹ mütemudiye: sürekli, aralıksız

⁷² rakik: ince

⁷³ namütenahi hande: sonsuz gülüş

⁷⁴ telmih: ima

⁷⁵ fitne-engiz: fitne koparan

⁷⁶ safvet: saflık

⁷⁷ şeytanet: şeytanlık, kurnazlık

⁷⁸ mütehayyir: şaşırılmış

⁷⁹ merakâver: merak uyandıran

⁸⁰ one step (İng.): 20. yüzyılın başlarında sosyal dansa popüler olan Amerika kökenli bir dans türü.

Pertev önde, o arkada şimdi terasa çıkmışlardı. Orada tekrar deminki hanımla karşılaştı; o, kendi gibi iki genç kadının arasında, onlara neşeli neşeli bir şeyler söylüyordu. Ve Samim bir lemhada⁸¹ onun söz söyleyişindeki edayı, dudaklarının ifadesini, mevcudiyetinin⁸² en gayri mahsus tezahüratındaki⁸³ ahengi o kadar cazip ve pür-füsûn⁸⁴ buldu ki evvelce yalnız uzaktan görerek meftun olduğu bu kadının bilhassa mahremiyetindeki şiiiriyeti tahayyül ederek⁸⁵: “İnce bir âşık ne emsalsiz zevkler verebilir!” diye düşündü ve reculiyetinin⁸⁶ en derin köşelerine kadar aşk ve ihtirasla titredi.

Nihayet Pertev babasını bulmuştu.

Paşa’nın yanında kendi gibi kır saçlı yaşlıca bir zat ile o ayarda bir hanımefendi vardı. Samim bu zat ile hanımı evvelden tanıyordu. Erkek, kibar ailelerin ekserisinin⁸⁷ tabib-i hususisi⁸⁸ Cevdet Kerim Bey, kadın ise zevcesi Saraylı Hanım idi.

Pertev, Samim’i babasına pek itinalı bir takdim ile tanıttı; Paşa, kısım-i azamı⁸⁹ sefaretlerde geçmiş zengin bir hayatın merasimperver tekellüfüyle⁹⁰ ayağa kalkarak büyük bir hüsn-i kabul⁹¹ gösterdi. Ve o esnada Samim’in doktorun da elini sıkışını görünce:

“Vay, doktorla tanışıyor musunuz?” diye sordu.

Cevdet Kerim Bey cevaben: “Samim Bey’i çocukluğundan beri tanırım” diye mukabele etti⁹². Ve sonra zevcesine dönüp: “Hatta tanırız, değil mi hanım?” Saraylı Hanım, “Öyle ya, öyle

⁸¹ lemha: bir göz atış

⁸² mevcudiyet: varlık

⁸³ tezahürat: görünüm

⁸⁴ pür-füsûn: büyü dolu

⁸⁵ tahayyül etme: hayal etme

⁸⁶ reculiyet: erkeklik

⁸⁷ ekseri: çoğunun

⁸⁸ tabib-i hususi: özel doktor

⁸⁹ kısım-i azamî: büyük bir bölümü

⁹⁰ tekellüf: gösteriş

⁹¹ hüsn-i kabul: iyi karşılama

⁹² mukabele etmek: karşılık vermek

ya... Elimizde büyüdü demektir, tıpkı Pertevciğim gibi” diye itmam etti⁹³.

Doktorun Nişantaşı’nın yüksek aileleri arasında vazifeten⁹⁴ kazandığı samimi mevkiiyi, zevcesi Saraylı Hanım latife-gûluğu⁹⁵, laubaliliği, gevezeliği ile ihraz etmişti⁹⁶. Saraylı Hanım’ın beyaz saçlarla muhat⁹⁷ geniş çehresinde iri siyah gözleri son derece şeytanetle parlar, kısaca boyuna ve şişmanlığına rağmen vücudu gençlere mahsus⁹⁸ cevvaliyetle⁹⁹ kaynardı.

Her sözünü mutlak güle güle söyler ve parlak başlayıp hemen kısılan küçük kahkahalarla mütemadiyen gülerdi. Saraylı Hanımsız bir çay, bir eğlence kabil değil olmazdı, o her eğlentinin en muazzez¹⁰⁰ bir bülbülü gibi her salonda kahkaha-feşan¹⁰¹ olurdu.

*

Pertev, babasına Samim’in Avrupa’dan pek yeni geldiğini, o kadar senedir uzak bulunduğu İstanbul’a şimdi gelince buradaki hayatta gördüğü tebeddül¹⁰² son derece mütehayyir olduğunu¹⁰³ anlatıyordu.

Paşa, Samim’e dönüp:

“Bunu muharebeye medyunuz¹⁰⁴ oğlum” dedi. “Dört beş dev adımı attık, lehü’l-hamd¹⁰⁵ bu hayata girdik. Bunun mazarratından¹⁰⁶ korkan, aleyhinde bulunanlar pek çok ama ben bunlardan değilim. Hatta ben bunun mazarratı değil, bilakis pek büyük faidesi olduğunu

⁹³ itmam etmek: tamamlamak

⁹⁴ vazifeten: görevli olarak

⁹⁵ latife-gûluk: şakacılık

⁹⁶ ihraz etmek: kazanmak

⁹⁷ muhat: çevrili

⁹⁸ mahsus: özgü, özel

⁹⁹ cevvaliyet: hareketlilik

¹⁰⁰ muazzez: kıymetli, değerli, yüce

¹⁰¹ kahkaha-feşan: kahkaha saçan

¹⁰² tebeddül: değişim

¹⁰³ mütehayyir olmak: hayrete düşmek, şaşırarak

¹⁰⁴ medyun: borçlu

¹⁰⁵ lehü’l-hamd: Allah’a hamdolsun.

¹⁰⁶ mazarrat: zarar

iddia ediyorum. Çünkü içtimai hayatı olmayan bir millet boğulmaya mahkûmdur.”

Samim cevap verdi:

“Evet, ben de bu fikirdeyim Paşa hazretleri. Hatta demin Pertev Bey’e söylediğim gibi ben bu hususta bütün millî felaketlerimizi hep kadınsız hayata hamledecek kadar ileri gidiyorum.”

Doktor tasdik etti:

“Pek doğru. Medeniyet ve terakki kâmil¹⁰⁷ kadın tesiridir; yalnız benim fikrimce bizim için bu pek hazırlıksız ve pek nagehani¹⁰⁸ oldu; Avrupa’da asırlarca hazmedilerek meydana getirilmiş olan bütün terakkiyatı bir hamlede heyetiyle¹⁰⁹ yutmak istersek mide fesadına uğrayarak helak olacağımızdan korkarım.”

Paşa bu söze pek galeyanlı, pek demevi¹¹⁰ bir mukabele ile atıldı, iri karnıyla yerinden bir kere kalkıp tekrar oturarak:

“Başka çare var mı?” diye haykırdı. “Başka çare var mı? Açlıktan ölecek hâle gelmiş bir adam, eline yiyecek bir şey geçirince nasıl tereddütsüz midesine indirirse biz de aynı mevkideyiz. Zarar, elbette zarar göreceğiz. Fakat bu hayattan uzak kaldığımız asırlarda daha ne feci, daha ne korkunç zararlar gördük. Öyle ki şimdi gördüğümüz zararlar eskisine nispetle kâdır; zira başka türlü mahvımız muhakkaktır.”

*

Bu esnada Saraylı Hanım, hafif bir sabırsızlıkla kalkarak: “Pertev, ver kolunu da biraz gezelim. Çünkü burada boğuluyorum” dedi.

Onlar uzaklaşırken doktor zevcesinin¹¹¹ bu garabetlerine¹¹² alışmış bir nazarla şöyle yandan bakarak bahse devam etti.

¹⁰⁷ kâmil: tamamen, büsbütün

¹⁰⁸ nagehani: ansızın

¹⁰⁹ heyetiyle: bütünüyle

¹¹⁰ demevi: sinirli

¹¹¹ zevce: eş

¹¹² garabet: tuhaflık

“Hayır, ben bu hayatın zararlarından ziyade asıl gülünç, maskara cihetlerinden¹¹³ bahsediyorum. Asırlardan beri birbirinden ayrı yaşamış iki cins, şimdi birdenbire birbirine mülâki oluyor; bunlar birbirinin karşısında sadece durmaktan bile âcizdirler; hâlbuki biz en son danslara kadar her şeyi serbest bırakıyoruz. Artık bu şart dâhilinde seyreyleyin siz gümbürtüyü, değil mi? Birbirine karşı tıpkı Âdem ile Havva mevkisinde iki cins. Ne muaşeretten¹¹⁴, ne usulden, ne adaptan haberleri var. Avrupa’da salon hayatının serbestliğini, eğlencelerini edep ve intizam dairesinde sevk ve muhafaza için öyle kavait¹¹⁵, öyle erkân¹¹⁶ var ki asırlardan beri zapt ve tedvin edilmiş¹¹⁷. Bizde bunlar kâmilan meçhul yahut nim¹¹⁸, nakıs¹¹⁹ bir surette malum. Daha sonra o adamlar o hayat içinde büyümüş, biz ise bunlara külliye yabancı, külliye. Canım düşünsenize, değil mi efendim?”

Samim söze karıştı:

“Vâkıâ bu mülâhazalar¹²⁰ pek doğrudur” dedi. “Avrupa’da salon hayatına alışmış bir adam, kurulmuş bir saate benzer; her hareketi ölçülmüş, her sözü biçilmiştir; böyle bir adamın konuşması, giyinmesi, yatması hatta nefes alması bile başka türdür. Bir usul tahtadadır¹²¹. Doktor Bey’in hakkı var fakat aynı zamanda Paşa hazretlerinin buyurdıkları gibi bizim için de başka bir çare yok. Şimdi bunları öğrenmek için beklemeye mi mecbur olacağız?”

Paşa, bir daha yerinden sıçrayıp tekrar oturarak:

“Öyle değil mi ya” diye haykırdı. “Artık beklemeye vaktimiz yok, millet mahvoluyor ancak bu şartla kurtulabileceğiz. Varsın

¹¹³ cihet: taraf

¹¹⁴ muaşeret: görgü kuralları

¹¹⁵ kavait: kurallar

¹¹⁶ erkân: yöntem

¹¹⁷ tedvin etme: kitap hâline getirme

¹¹⁸ nim: yarım

¹¹⁹ nakıs: eksik

¹²⁰ mülâhaza: düşünce

¹²¹ taht: alt

bidayette¹²² gülünç kusurlar, hatta zararlı taşkınlıklar, maskaralıklar olsun. Kurban, elbette kurban vereceğiz. Fakat şu emniyetle ki bunlar artık hayır için verilmiş son kurbanlar olacak.”

*

Tekrar Saraylı Hanım’ın sesi işitildi.

“A, bitmedi mi hâlâ Allah aşkına.” diyordu. “Ayol bırakınız çocuğu biraz gezsin eğlensin. Zavallıyı aranızda aldınız, vaaz mı veriyorsunuz. Haydi Pertev, al götür biraz gezdir. Sürü sürü genç hanımlar var, yalnız başlarına sıkılıp duruyorlar. Götür, tanıt. Oynasınlar. Eğlensinler.”

Pertev tebessümle mukabele etti:

“Bu işi siz benden çok daha iyi yaparsınız. Ben ne olsa erkeğim. Hanımları sizin gibi yakından ve candan tanımam. Dahası var. Samim alsa alsa benden kuru bir tarif alabilir. Hâlbuki sizde tuzlu biberli ne güzel tafsilat, ne gizli hikâyeler, ne tatlı fıkralar vardır.”

Ve Samim’e dönüp latife-âmiz¹²³ bir tavırla:

“Senin belki haberin yoktur Samim.” dedi. “Saraylı Hanım’ın bilhassa bu yeni hayatın vâkıf olmadığı esrarı yoktur, yalnız bu kadar da değil, İstanbul’un en yaman dillerindendir.”

Saraylı Hanım haykırmaya başladı.

“Ne halt ettin? Beni galiba zemmediyorsun¹²⁴? Doktor müsaade etmesene. Bu küstah çocuğa haddini bildirsene. Karşında karını zemmediyorlar, türlü iftiralarda bulunuyorlar da hiç sesini çıkarmıyorsun. Böyle olur mu?”

Paşa şen, gürültülü, mütevali¹²⁵ kahkahalarla:

“E, fırsat bu fırsattır. Değil mi doktor? Öyle ya, kim bilir çıkacak ne kuyruk acıları vardır.”

Saraylı Hanım tekrar haykırdı!

¹²² bidayet: başlangıç

¹²³ latife-âmiz: şakayla karışık

¹²⁴ zemmetme: çekiştirme

¹²⁵ mütevali: birbirini izleyen

“Ne, kuyruk acısı mı? Kimin kimde acaba? Dışarıda herkesin arasında o kadar halim¹²⁶, o kadar selim¹²⁷, o kadar nazik ve yumuşak görünen bu adamın evdeki istibdadını¹²⁸ tasavvur edemezsiniz. On beş senedir bana kan kusturdu.”

Birdenbire dönüp Samim’in kolunu tuttu:

“Haydi gel oğlum. Gel dolaşalım. Gel dolaşalım da bir nefes alayım. Zira iki saattir bu iki ihtiyarın arasında sıkıntıdan boğulacağım.”

Doktor kahkahalarla cevap verdi:

“Haydi, git biraz dedikodu yap da açıl bari. Bak Samim Bey kaç senedir İstanbul’da değilmiş, tabii¹²⁹ buradaki ahvalden¹³⁰, vukuattan¹³¹ hiç haberi yoktur. Sana uzun bir gevezelik ziyafeti. Yalnız tavsiye ederim, biraz idare et. Sonra zavallıyı İstanbul’a geldiğine, bahusus¹³² içimize düştüğüne pişman edersin. Korkutursun!”

Sonra Samim’e hitap ederek:

“Anlıyorsunuz ya Samim Bey” dedi. “Hanımın sözlerinin büyük ihtisara¹³³ ihtiyacı vardır. Ancak yüzde onu garanti ederim. Fazlasına karışmam.”

Saraylı Hanım mukabele olmak üzere lakaydane omuzlarını sallayarak Samim’in koluna yaslandı, uzaklaştılar.

Yürürken diyordu ki:

“Pertevcik hoş çocuktur. Daima şakalaşırız. Paşa da Allah için son derece iyi adamdır. Ne yapayım ki zavallı adamcağız layık olduğu kadına düşmemiş! Hanımefendi manasız, tatsız tuzsuz bir kadındır. Zaten bütün ailede bir Paşa, bir Pertev, bir de küçük Pervin

¹²⁶ halim: yumuşak huylu

¹²⁷ selim: dürüst

¹²⁸ istibdat: despotluk

¹²⁹ tabii: doğal olarak

¹³⁰ ahval: durum

¹³¹ vukuat: olan biten

¹³² bahusus: özellikle

¹³³ ihtisar: kısaltma

vardır. En büyükleri Sadri Bey denilen adam haza¹³⁴ somurtkan bir kaya parçasıdır. Küçük kerime¹³⁵ Şadan da pek anası gibi değilse de o da soğukçadır. Şimdi kızlarını kocaya vermek istiyorlar. Hatta bu çaylar, ziyafetler hep bunun için. Koca arıyorlar. Ha, Samim, eğer evlenmek niyetinde isen fırsatı kaçırma. Pervin Allah için kaçırılacak bıldırcın değildir. Bir kere zengin. Hem ne zengin. Paşa'nın yüz bin lira nakdi var diyorlar.”

Samim cevap verdi:

“Evet, Pervin Hanım'la konuştum. Pek hoş bir hanım.”

“Küçük Şadan hiç öyle değildir. Çehre pek fena değildir ama soğuktur, alımsızdır.”

Birdenbire durdu:

“Hah işte” dedi. “Şu piyanonun yanında ayakta üç hanım konuşuyor, gördün mü? Yüzü bizim tarafa dönük duran işte Şadan'dır.”

Samim birdenbire sarardı; bu gösterilen kadın perestidesi¹³⁶ olan genç kadındı.

“Nasıl” dedi; “küçük hemşire o hanım mıdır?”

“Evet, ama ne o, sesin titiyor? Galiba pek hoşuna gitti.”

“Hoşuma gitti demek kâfi¹³⁷ değildir. Eğer bu hanım evlenecek ise hatta Pervin Hanım'a tercihan ben hemen talibim.”

Saraylı tevakkuf etti, dönüp Samim'in yüzüne hayretle baktı, tekrar bir daha hanımlara döndü fakat şeytan kadın hemen anladı:

“Anladım, anladım” dedi. “Senin hakkın var ama yanılıyorsun. Sen Nevhiz'i söylüyorsun; o kumral saçlı hanım değil mi? O Şadan değil, gelindir, Sadri'nin karısı. Ben öteki sarı saçlı hanımdan bahsediyorum. Senin beğendiğin gelin Nevhiz'dir. Canım ne hacet¹³⁸, gel ikisine de seni takdim edeyim.”

*

¹³⁴ haza: tam anlamıyla

¹³⁵ kerime: kız

¹³⁶ perestide: tapınılan

¹³⁷ kâfi: yeterli

¹³⁸ ne hacet: gereksiz, gerek yok

Saraylı acele ile biraz önden yürüdü. Samim arkasında, ne zamandan beri uzaktan o kadar meftun olduğu genç kadının huzuruna nihayet çıkacağını görünce yine titremeye başlamıştı. Hiçbir kadın hakkında şimdiye kadar bu derece zaaf hissetmemişti. Daha tanımadan uzaktan görmekle bu kadar muhrib¹³⁹ bir tesir altında çırpınmak onu korkutuyordu. Fakat birdenbire orkestra bir fokstrota¹⁴⁰ başladı, ortalık bir anda yine karmakarışık oldu. Tek tük çiftler ortaya çıkıp dönmeye başladılar. Herkes kenara çekildi, sandalyeler kaldırıldı.

Tam o esnada uzun boylu, kahraman tavırlı, pek yakışıklı, pek parlak görünüşlü bir zabıt, Nevhiz'in yanına gelip huzurunda derin bir hürmetle serfûru etti¹⁴¹ ve beraber oynamaya başladılar.

Saraylı: “Nafile, kısmetin yok, fırsatı kaçırdın Samim” dedi. “Bu zabite Cemil Bey derler, ben Fatih Bey diyorum. O kadar yakışıklı, o kadar güzel adamdır da sonra da o kadar soğuktur ki tasavvur edemezsin. Onu uzaktan görünce, ‘Bu altın bıyıklı, güzel adama nasıl mukavemet edilir’¹⁴², aman yanıma gelmesin, bana söz söylemesin. Ayaklarının altına düşüp teslim olurum!..’ diye insan korkar. Hâlbuki sihir o kadardır, yanınıza gelsin, söz söylemeye başlasın, sözleri o kadar parlak, o kadar lugavi¹⁴³, o kadar süslü olduğu hâlde ne sihir kalır, ne keramet. Soğuk, buzlu bir dost tesiri vardır. Sonra da zahiri¹⁴⁴ nezaketine, cilveli sözlerine rağmen pek kaba, pek hoyrat bir adamdır. Hiçbir kadın ondan hoşlanmaz; o, buna rağmen yüzşüzlüğüyle, ısrarıyla onların peşinden ayrılmaz; herkesten mütemadiyen istiskal¹⁴⁵ gördüğü hâlde, mahut¹⁴⁶ hikâyedeki softa kadar bile aldırılmaz bir adam. Lakin hayret ettim.

¹³⁹ muhrib: yıkıcı

¹⁴⁰ foxtrot (İng.): Amerika kökenli 20. yüzyılın başlarında popüler olan bir dans. Ani hareketlerden uzak, uzun çizgiler boyunca durmaksızın hareket hâlinde bulunulması gereken bir danstır.

¹⁴¹ serfûru etme: baş eğme

¹⁴² mukavemet etme: karşı koyma

¹⁴³ lugavi: lugata ait

¹⁴⁴ zahiri: görünürdeki

¹⁴⁵ istiskal: aşagılama

¹⁴⁶ mahut: bilinen

Nevhiz o azametiyle nasıl oldu da onunla dans ediyor. Zahir boş bulundu da kabul etti.”

Dans edenler gittikçe çoğalıyordu. Fakat Samim’in gözü Nevhiz’den ayrılmıyordu. Onda şüphesiz uzaktan bile icrayı tesir eden pek müessir¹⁴⁷ bir cazibe vardı. Fatih Cemil Bey’le pek arzusuz oynadığı tavrından, yüzünden belliydi, bütün mevcudiyetinde bârid¹⁴⁸ bir vakar, çehresinde bir hatt-ı istihfafla¹⁴⁹ âdeta dargın gibi idi. Bu hâle rağmen, Samim, o kadar vakit uzaktan hututunu¹⁵⁰, teferruatını fark edemeksizin heyet-i hariciye cazibesine meshur olduğu¹⁵¹ bu kadını hasretinin hararetiyle şimdi yakından, bütün ruhunun iştiağıyla tetkik ediyordu¹⁵². İnce bir vücut, uzunca bir boy, mevzun¹⁵³ bir endam, esmer mi, kırmızı mı, beyaz mı nedir bir renk verilemeyecek, şimdi esmerken şimdi beyaz yahut kırmızı denilecek ipek, daha iyisi kadife bir çehre, mutena bir şekil ile başını tetvic eden¹⁵⁴ kumral saçlar, ayrı ayrı bakıldığı hâlde, bir fevkaladelikleri görünmediği hâlde, gözlerinden, dudaklarından, göğsünden, kalçasından ziyade bunların heyet-i mecmuasından intişar eden¹⁵⁵ pek mukavemetsuz¹⁵⁶ bir şiir ve cazibe halesiyle, müzeyyen¹⁵⁷ fakat muzlim¹⁵⁸ fakat esrar-âlûd¹⁵⁹ fakat muamma-engîz¹⁶⁰ bir his veren bir şahsiyet.

*

¹⁴⁷ müessir: etkileyici

¹⁴⁸ bârid: soğuk

¹⁴⁹ hatt-ı istihfaf: gülümseme çizgisi

¹⁵⁰ hutut: çizgiler

¹⁵¹ meshur olmak: büyülenmek

¹⁵² tetkik etme: inceleme

¹⁵³ mevzun: ölçülü

¹⁵⁴ tetvic etmek: taçlandırmak

¹⁵⁵ intişar etmek: yayılmak

¹⁵⁶ mukavemetsuz: karşı konulmaz

¹⁵⁷ müzeyyen: süslü

¹⁵⁸ muzlim: karanlık

¹⁵⁹ esrar-âlûd: esrarlı

¹⁶⁰ muamma-engîz: muammalı

Samim, bu esnada Pervin'i de dans halkasına girmiş oynuyor gördü. Onunla oynayan orta boylu beyi görünce:

“Vay, Şeref Bey.” dedi.

Saraylı, “Tanır mısınız?” diye sordu ve Samim'in tasdik işaretine: “Hemşiresi Nazlı Hanımefendi ile yeğenleri Paşa'nınkilerle pek iyidirler.” dedi.

Samim, şimdi Pervin'i tetkik ediyordu; ondan sıcak, samimi, pür-emel¹⁶¹ bir hava intişar ediyor, basmıyor, uçuyor denilecek bir hiffetle¹⁶² oynuyordu. Nevhiz'e bakarken, insan derin ihtiras¹⁶³ galeyanlarına boğuluyor fakat Pervin'den şifa veren bir sükûn intişar ediyordu.

Birdenbire Nevhiz, Fatih Bey'in kolundan sıyrıldı, çıktı ve onu orada bırakarak terasa doğru yürüdü.

Saraylı: “Bizim Fatih mutlak yine bir pot kırdı.” diye gülmeye başladı.

Samim serbest olsaydı, her şeyi unutup onun arkasından koşacaktı. Salonda Saraylı Hanım ayakta dansı o kadar derin bir hazla seyrediyordu ki onu oradan alıp terasa götürmek pek müşküldü; hem tekrar Nevhiz Hanım'dan bahsedip ona lüzumsuz bir şüphe vermekten çekinerek beklemeyi tercih etti.

Saraylı kısık kahkahalarıyla kırılarak: “Aman kuzum Fatih'e bak, Fatih'e bak.” diyordu. Onun yerinde başka kim olsa çıkıp gider, hâlbuki softanın istiskalini anlatmışım ya? O utanıp defolacağına bak şimdi ne yapacak? Dikkat et.

Cemil, sağına soluna baktı, bir başka hanımı fethedip dans meydanına sevk için deli gibi terasa fırladı. Onlar arkasından gözleriyle takip ediyorlardı. Terasın ta ucunda oturmuş konuşan üç hanımla bir erkek kümesine gitti, geniş tavırlarıyla, zarif görünen bir vaz¹⁶⁴ ile onlara bir şeyler söyledi. Saraylı buradan kahkaha ile

¹⁶¹ pür-emel: emel dolu

¹⁶² hiffet: hafiflik

¹⁶³ ihtiras: çok şiddetli arzu, tutku

¹⁶⁴ vaz': tavır

onu seyrediyordu. Nihayet, söylediği sözlerle ısrarlarına rağmen hüsn-i kabul görmediği için oradan ayrıldı.

*

Tam bu esnada yanlarından kısa boylu, sivri sakallı, küçük zuhaf¹⁶⁵ fesli, paytaklar gibi yuvarlanarak yürüyen bir erkeğin yanında olarak pek ufak tefek kesik saçlı bir hanım geçti.

Saraylı'nın gözleri şimdi Cemil'i bırakıp onlara takıldı:

“Vay, Fahri Bey kancayı Feriha'ya attı ha,” diye söylendi ve anlattı:

“Bu Fahri Bey sabık¹⁶⁶ bir mebus, esbak¹⁶⁷ bir Müsteşar Bey, hatta bizim doktor bunun için kendisini Esbak Sabık Bey diye çağırır, bütün hayatını kadın peşinde geçirmiş, ölünceye kadar da aynı yolda yuvarlanmaya ahdetmiş bir adamdır. Evvelce, harpten evvelki hayatında henüz bir müsteşarken, anlattıklarına nazaran¹⁶⁸ İstanbul'un her tarafında genç ve güzel kadınları arayıp kandırarak kendine getirmek için kullandığı maharetli, tecrübeli adamları ve kadınları varmış. Böylece, parası sayesinde İstanbul'da elinden geçmedik taze kalmamış. Fakat harp olup da kadınlar sokaklara döküldükleri, artık vasıtaya lüzum kalmadığı, bilhassa bu son senelerde alafrangalık başlayıp iş kâmilen kolaylaştığı vakit hücre semtlerdeki evler için eski kolcularını yine kullanmakla beraber kendisi de doğrudan doğruya çalışmaya başlamış. İhtiyar, murdar¹⁶⁹ ve çirkin bir adam olduğu için ancak pek bol para kullanarak bu hayatta da elde etmedik kadın bırakmadı. Hınzır herif, hepsi de piliç gibi masum aile kızlarına, genç körpe kocalı kadınlara musallat olur. Pek çok dostu vardır. Paraya hiç acımaz, bütün servetini -pek çok zengin bir adamdır- bu uğura hasretmiş; bilhassa bu işlerde son derece müsrif¹⁷⁰ ve cömert davranır, her gün bir vasıta ile kazandığı

¹⁶⁵ zuhaf: bir fes çeşidi

¹⁶⁶ sabık: eski

¹⁶⁷ esbak: daha eski

¹⁶⁸ nazaran: bakılırsa, göre

¹⁶⁹ murdar: kirli

¹⁷⁰ müsrif: savurgan

yeni ahabaplara hediyeler, ziyafetlerle hulûl eder¹⁷¹, en kapalı ailelere girmenin yolunu bulur; tanımadığı aile, vâkıf olmadığı karı koca esrarı, dâhil olmadığı yatak odası yoktur diyorlar. Bunu herkes bilir ve böyle bir adamın kolundan tutup sokağa fırlatılması lazım gelirken nasıl olur bilmem o yine herkesten iltifat ve hüsn-i kabul görür. İşte mesela bir apartmanı varmış, anlattıklarına nazaran orada bugüne kadar tanıdığı bütün kadınların listesi ve bunların her biriyle kaç defa yattığı hakkında kayıt varmış. Herif âdeta mükemmel bir muhasebe tutuyormuş. Ne dersin?”

Samim şuh, genç bir kakhaha ile: “Erkekliğin namına bravo derim” dedi.

*

Saraylı Hanım yelpazesini cilveli bir tavırla onun omzuna vurarak devam etti:

“Sonra kandırıp götürdüğü kadınlara bu apartmanda türlü ayıp sinemalar gösterirmiş, türlü rezil fotoğraf koleksiyonları varmış, bunları seyrettirmiş. Hâsılı bir adam ki sormayınız. Ha, şimdi, bu Feriha’ya, yanında götürdüğü tazeye gelelim. Bu pek temiz bir ailenin tek kızıdır; anası, babası namuslu insanlardır; kızcağız üç sene evvel bir kocaya vardı. O vakte kadar babasının yanında, onların kapalı yani eski usul aile hayatında yaşamaya alışmıştı. Vardığı adam, yeni gençlerden bir zirzop, kızı evvela arkadaşlarına, dostlarına çıkardı, sonra Beyoğlu’lara, tiyatrolara, balolara götürdü. Hâsılı azdırmak, baştan çıkarmak için ne lazımsa hepsini yaptı; en nihayet geçen sene, bir mektubunu yakaladım diye kaldırdı boşayıverdi. Şimdi düşünün, bu baş döndüren tatlı ve zengin zevk hayatı içinde yaşamaya alışmış olan genç kadın tekrar anasının babasının o sönük, o zindan, o boğucu hayatına girebilir, orada yaşayabilir mi? Kızcağız, galiba babasının tehdidi, korkusu, her ne ise, ortadan kayboldu; yalnız Paşa gibi pek hürmet ettikleri büyük ailelere böyle ara sıra gönderiyorlar. Fakat zavallılar düşünmüyorlar ki, Feriha ne yapsa mahvolmaya, düşmeye mahkûmdur. Bir kere

¹⁷¹ hulûl etmek: girmek

onun kanına bu hayatın zehri karıştı mı karışmadı mı? Artık felah¹⁷² yoktur. İşte mesela onun en muhtaç olduğu paraya hiç acımayan çapkın bir herif çıkar, bin türlü oyun ile kızın kanına girer, kandırır, mahveder, bırakır!.. Bak, kızın nasıl burnuna sokulmuş, iğrenç bir sülük gibi nasıl yapışmış.”

Samim: “Sonra hanım da nasıl zevkle dinliyor” diye ilave etti.

*

Feriha bir hasır şezlonga uzanmış idi. Mebus Bey onun dizlerine sokulmuş, ellerini birbirine kavuşturmuş, pek büyük bir hararetle güle güle bir şeyler fısıldıyor, Feriha’yı gülmekten katıltıyor idi.

Saraylı cevap verdi: “E, kızcağız ne yapsın, para hatırı, sonra da herif pek maskara, pek tuhaf bir şeydir.”

Samim tekrar: “Kadın hiç fena değil” dedi.

“Evet, değildir canım, değildir, âdeti güzeldir. Ufak tefek, mütenasip¹⁷³, sonra gayet tatlı gözleri vardır; güzel Fransızca konuşur, sörlerde¹⁷⁴ tahsil etmiş, hoş, şen bir kızcağızdır. Ah etrafımızda para için böyle düşmeye mahkûm ne kadar tazeler var. Ne koca bulamayan kızlar, boşanmış yahut israf ve sefahate zevçlerinin parası yetişmeyen kocalı kadınlar var. Sürü sürü. İşte ben buna yanıyorum. Para için kendilerini sokağa, çamura atan bu genç kadınlara yanıyorum.”

Bu esnada orkestra yeniden başlamıştı. Birdenbire orada Fatih Bey’i gördüler. O, geçen rakstan beri hâlâ av peşinde dolaşüyor ve kimseyi sıkıştırıp yola getiremiyor olacaktı. Fakat şimdi birdenbire Feriha’yı görmüş, ne yapıp yapıp onu elde etmeye azmetmiş gibiydi. Koşa koşa geldi. Yeni başlayan bu dansı bir güzel kadınla oynamak, biraz daha sıçramak için deli olmuşa benziyordu. Feriha’nın önünde durdu. En nihayet onu keşfettiği için pek memnun görünüyordu. Başıyla selam vererek Fahri Bey’e:

¹⁷² felah: kurtuluş

¹⁷³ mütenasip: orantılı

¹⁷⁴ sör: Fransızlar tarafından kurulan ve Fransızca eğitim verilen okullar.

“Müsaadenizle beyefendi, Feriha Hanımefendi’ye dans için rica edeceğim.” dedi.

Genç kadın şuh bir kakhaha ile: “Ben oynayamam ki” diye güldü.

Fatih Bey, bir haile-kâr¹⁷⁵ tavr-ı iğbirarıyla¹⁷⁶ :

“Aman hanımefendi, eğer ricamın böyle bâridane¹⁷⁷ reddolunacağım bilseydim hiç cesaret etmezdim. Fakat bu redde rağmen ben lütufkârlığınızdan¹⁷⁸ yine eminim.”

Saraylı, bir kakhaha daha fırlattı: “Herifteki ısrara bak Allah aşkına” dedi.

Feriha ötede: “Estağfurullah beyefendi, ret değil, zaruret. Maatteessüf¹⁷⁹ oynamasını bilmem de...” diye kekeliyordu.

Cemil Bey şimdi bir mudhikebâz¹⁸⁰ tavrı almıştı:

“Aman Feriha Hanımefendi, sizin için yürümek dans etmektir. O kadar zarif yürüyorsunuz ki. Yani, bendeniz şeref-i refakatinizi¹⁸¹ istirham ediyorum.”

Genç kadın kıvranıyor, yapamayacağını söyleyerek ısrar etmemesini rica ediyordu. Hâlbuki Fatih Bey, genç kadını pek nazik bulduğu için ordusunu mağlup ettiği¹⁸² bir kalenin teslim şeraitini¹⁸³ bildirir bir cihangir istibdadıyla ısrar ediyordu. Mebus Bey, hiç hoşlanmadığı bu tecavüze tahammül etmek¹⁸⁴ için dişini sıktığını gösteriyordu. En nihayet, genç kadın mecbur olarak kalktı, Cemil Bey’le salona doğru yürüdü.

¹⁷⁵ haile-kâr: dram oyuncusu

¹⁷⁶ tavr-ı iğbirar: kırılgan tavır

¹⁷⁷ bâridane: soğukça

¹⁷⁸ lütufkâr: iyilik sever

¹⁷⁹ maatteessüf: maalesef, ne yazık ki

¹⁸⁰ mudhikebâz: komedi oyuncusu

¹⁸¹ şeref-i refakat: arkadaşlık onuru

¹⁸² mağlup etmek: yenmek

¹⁸³ şerait: koşullar

¹⁸⁴ tahammül etmek: dayanmak, katlanmak

Onlar kalabalığa karıştıkları vakit, Saraylı Hanım’la Samim, Esbak Sabık Bey’in cebinden mendilini çıkarıp gözlüğünün camını sildikten sonra, bozuk bir tavırla salona teveccüh ettiğini¹⁸⁵ gördüler. Saraylı ile onun arkasından gittiler.

*

Samim, Saraylı’nın kulağına eğilip: “Beni Mebus Bey’e takdim ederseniz¹⁸⁶ mahut¹⁸⁷ apartman muhteviyatı¹⁸⁸ hakkında size mufassal malumat¹⁸⁹ vereceğimi vaat ediyorum¹⁹⁰.” diye fısıldadı.

Saraylı, çapkın bir nazarla bakarak: “Bu şartla olursa kolay.” dedi.

Ve Mebus Bey’e yaklaşıp: “Müsaade buyurur musunuz beyefendi.” dedi.

Fahri Bey, iyice görmek için başını az eğip gözlüğünün üstünden bakarak birdenbire büyük bir galeyan gösterdi:

“Vay, Saraylı Hanımefendi hazretleri. Aman efendim, ne saadet...”

Sonra elini uzatıp Saraylı’nın elini sıkarak: “İnşallah afiyettesiniz, ya Doktor Beyefendi nasıl, iyidirler inşallah.” diye sordu.

Saraylı, o vakit Samim’i takdim ederek: “Samim Bey’i muvaffakiyet hayatınızda size müstakbel¹⁹¹ bir rakip olarak takdim ediyorum beyefendi.” dedi.

Fahri Bey, Samim’e dönüp yine gözlüğünün üstünden bakmak için başını eğdi ve uzun uzun onu süzdü.

“Eğer sizin kalbinizi ve teveccühünüzü kazanmışsa müstakbel değil, hazır bir rakip demektir, hanımefendi.” diye kırıttı.

¹⁸⁵ teveccüh etmek: yönelmek

¹⁸⁶ takdim etme: tanıştırma

¹⁸⁷ mahut: söz konusu

¹⁸⁸ muhteviyat: içerik

¹⁸⁹ mufassal malumat: detaylı bilgi

¹⁹⁰ vaat etme: söz verme

¹⁹¹ müstakbel: gelecekteki

Saraylı, neşeli bir kahkaha salıverdi: “Aman Fahri Beyefendi, bu derece iltifat!”

“İltifat mı, haşa... Mahz¹⁹² hakikat. Bilirsiniz ki hakkınızdaki ubudiyetim¹⁹³ pek kadimdir¹⁹⁴!”

Sonra Samim’e hitap ederek: “Şerefyâb oldum¹⁹⁵ beyefendi” dedi. Hanımefendinin teminine¹⁹⁶ nazaran hayatta birbirimize çok rast geleceğimizi zannederim.”

Samim gülererek cevap verdi: “Hatta hiç kaybetmeyeceğimize eminim beyefendi.” dedi.

Fahri Bey: “Bravo, bravo!” dedi, çirkin çirkin gülererek. “Öyle ise daha ziyade tebrik ederim.” diye ilave etti.

Hâlbuki onun akli fikri dansta olup Feriha’yı görmek için deli olduğu pek belliydi. Şimdi uzağı görmek için başını kaldırıp gözlüğünün camından oynayanlara baktı. Nihayet, gözleri Cemil Bey’in kolunda, dans bilmediğini iddia ettiği hâlde fıkır fıkır oynayan Feriha’ya saplandı ve artık ondan ayrılmadı. O, yiyecek gibi gözleriyle Feriha’yı takip ederken Samim kendisini tetkik ediyordu, iyice esmer ve yağlı bir cildi vardı, gözlerinin, ağzının etrafında derin, iri buruşuklar çizilmişti. Gözleri donuk donuk bakıyor ve hemen boşalacak iki cerahat kesesi gibi şişkin sarkıyordu. Çenesini ekserisi ağarmış seyrek, nadir kıllar setri¹⁹⁷ ve işgal etmişti¹⁹⁸.

Samim: “Ne iğrenç adam!” diye söylendi.

Saraylı manalı bir istihza¹⁹⁹ ile: “Fakat bu iğrenç adam, bütün İstanbul’da elden geçirmedeği genç, güzel kadın bırakmamış.” dedi.

¹⁹² mahz: katıksız, saf

¹⁹³ ubudiyet: bağlılık

¹⁹⁴ kadim: eski

¹⁹⁵ şerefyâb olmak: onur duymak

¹⁹⁶ temin: güvence vermek

¹⁹⁷ setr: örtme, gizleme

¹⁹⁸ işgal etmek: kaplamak

¹⁹⁹ istihza: alay

Samim dudaklarında bir hatt-ı istihkâr²⁰⁰ ile: “O kadınlar daha iğrenç.” diye mukabele etti.

Saraylı ise: “Ama ne yapsınlar, adam zengin. Para bu.” diye cevap verdi.

*

Yeniden biten danstan dağılan halk arasında iki üç adım attılar.

Saraylı Hanım sağ tarafa doğru bakarak: “Vay vay... O da gelmiş ha...” diye söyleniyordu.

Samim merak ederek o tarafa döndü ve Saraylı Hanım’ın gösterdiği kadına baktı. Bu kadın iyice muhafaza edilmiş bir gençliğe ve daha genç görünmek iddialarına rağmen, gerek vücudunun fazlaca şişmanlığından, gerek tavırlarının dolgunluğundan kırkıktan fazla gösteriyordu. Fakat bu yaş, hanımın pek alayışlı,²⁰¹ pek müfrit²⁰² bir süs yapmasına mâni olamamıştı²⁰³. Bir kere dekoltesi pek fazlaydı, vâkıâ açılıp teşhir²⁰⁴ olunan kısım-ı vücut²⁰⁵ pek nazar-rübâ²⁰⁶ bir taravet²⁰⁷ gösteriyorsa da, aynı zamanda nahoş bir tesire de mâni olamıyordu. Sonra saçları, pek emsalsiz bir şey yapmak arzu ve iddiasıyla olacak âdeta garip bir kavuk şeklini irâe ediyordu²⁰⁸. Bu saçların arasında, yıldız gibi lâyuad²⁰⁹ pırlantalar parlıyordu. Boynunda pek mükellef²¹⁰ bir inci gerdanlık, kulaklarında etrafı büyük pırlantalarla müzeyyen iri yakut küpeler, parmaklarında her biri başka bir şekil, başka bir renkte taşlarla birçok yüzükler vardı.

Saraylı takdim etti:

²⁰⁰ hatt-ı istihkâr: küçümseyici gülüş

²⁰¹ alayışlı: gösterişli

²⁰² müfrit: aşırı

²⁰³ mâni olmak: engel olmak, önlemek

²⁰⁴ teşhir: herkese gösterme

²⁰⁵ kısım-ı vücut: vücudun bir bölümü

²⁰⁶ nazar-rübâ: göz alıcı

²⁰⁷ taravet: tazelik

²⁰⁸ irâe etmek: göstermek

²⁰⁹ lâyuad: sayısız

²¹⁰ mükellef: gösterişli

“Buna meşhur Sacide Hanımefendi derler. Fakat bir kere bakınız kuzum. Bizim doktorun her zaman söylediği gibi kadıncağız, bir çaya ne kıyafetle gidilir, ne giyilir, bundan hiç haberi yoktur; aynı zamanda alafranga olmak, yeni hayata girmek zevki ve kendini, elmaslarını göstermek ve parlak merakı ile gözleri kararmış, âdeta bir baloya gider gibi tam murassa²¹¹ geliyor. Sonra yaptığı yalnız bu olsa. Ah sen onu bir kere görmeli, dinlemelisin. Aman gel gidelim, biraz eğlenelim.”

Saraylı Hanım ilerledi. Samim takip etti. İki hanım birbiriyle pek neşeli karşılaştılar, Saraylı Hanım hemen Samim’i takdim etti.

Sacide Hanımefendi, sinemalarda görülen resm-âميز²¹² bir tavırla bin bir yüzükle müzeyyen elini uzattı fakat bu eli el için değil, dudak için uzattığı o kadar göze çarpıyordu ki Samim’in öpmek için hiç arzusu olmadığı hâlde dudaklarına götürmeye mecbur oldu.

Hanımefendi, yine taklit bir tavırla elini çekerken: “Anşante²¹³ beyefendi.” dedi.

Sonra Saraylı Hanım’a dönerek: “Çay pek parlak oldu, değil mi hanımefendi? Paşa’yı da Saadet Hanımefendi’yi de tebrik ettim. Aman efendim, bunlardan özenerek şimdi artık herkes de bir çay ziyafeti vermek deliliği peyda olmuş. Ne kadar gülünç şey değil mi hanımefendi? Hatta en maskarası, utanmadan, hadlerine bakmadan, sağlarına sollarına davetlere de cesaret ediyorlar. Her gün iki üç davet alıyorum. Fakat insan böyle mükellef bir şey verebilmeli ki çay denilsin değil mi beyefendi? Daha misafir alacak odaları yoktur, çay davetine kalkarlar; bakkala, pastacıya borç ederek misafir çağırırlar, sonra da insan beğenmezler. Aman efendim, aman, ne iğrenç insanlar vardır!”

*

Göğüssüz, kalçasız, bir baston gibi şekilsiz, bir değnek parçasına benzer kupkuru, saçları kesik bir genç kız sessiz sedasız

²¹¹ murassa: mücevherle bezenmiş

²¹² resm-âميز: resmî

²¹³ enchanté (Fr.): Memnun oldum.

yanlarında peyda oluverdi²¹⁴; yüzü, gözleri, dudakları ayrı ayrı hoşça olmakla beraber, bu şekilsizlik sebebine mümkün olan tesirlerini kaybediyorlardı. İstedığı rağbeti celp edememekten mütehasıl²¹⁵ olacak yüzünde büyük bir yorgunluk, derin bir şikâyet hattı vardı.

Sacide Hanımefendi, nahoş bir tesir yapacağını bildiği bu şikâyeti Samim'e belli etmeden birden söndürmek için gibi: "Aman ne iyi ettin de geldin, Hürrem" dedi. Bak, Samim Beyefendi Avrupa'dan daha pek yeni gelmiş. Anlatacak kim bilir neleri vardır. Haydi biraz geziniz, dans ediniz. Eğleniniz."

Sonra Samim'e dönüp takdim eder gibi ilave etti:

"Kızım Hürrem, beyefendi, Amerika'nın en son danslarını bile kusursuz oynar. Arnavutköyü Koleji'nden diploma ile bu sene çıktı. Kendisi ile görüşürseniz cahil ve ahmak bir şey olmadığını anlarsınız."

Samim bu zorla verilen refakati maalkerâhe²¹⁶ kabul etti. Ve Hürrem Hanım'la beraber salona doğru yürüdü. İçinden Saraylı'ya hiddetleniyordu. İki sıra gittiler geldiler. Kenarda Şeref Bey'i görünce aklına geldi ve Hürrem Hanım'ın cehalet ve hamakatine²¹⁷ dair bir fikir peyda etmek için vakit kalmadan onu tekrar validesinin yanına kadar getirdi. Biraz sonra dans başlayınca Hürrem Hanım'ı gelip bulacağını, pek eski bir dostla görüşmek istediği için mazur görmelerini rica ederek angaryadan kurtuldu.

Saraylı'dan da: "Ben Şeref Bey'i bulup konuşmak istiyorum, müsaade eder misiniz?" diye izin aldı.

Saraylı: "Peki, biz hanımefendi ile buradayız. Fakat pek geç kalma." diye izin verdi.

Samim kalabalığa karıştı. Yürürken sağma soluna dikkatle bakıyor ve hanımlarda olsun beylerde olsun bu yeni hayatta bir yabancı tavır bulmayarak mütehayyir oluyordu. Hepsisi de bu hayatın içinde doğmuş, bu hayat içinde büyümüş gibi tabii hareket

²¹⁴ peyda olmak: belirmek

²¹⁵ mütehasıl: meydana gelen

²¹⁶ maalkerâhe: istemeyerek

²¹⁷ hamakat: ahmaklık

ediyorlardı. Kendi kendine: “İstanbul hayatının en yüksek erkânı²¹⁸ oldukları için olacak.” diye karar veriyordu.

Samim, Şeref’i İsviçre’den tanıyordu. Montrö’de Grand Otel Eden’de onunla beraber iki ay kadar kalmışlardı. Şeref Bey pek zengince ömür sürüyor, kumar, israf ve sefahatte pek lortça yaşıyordu. Bu uzun ve iri vücudunun fevkinde²¹⁹ kırmızı yanaklı, seyrekçe saçlı ve tatlı mâî²²⁰ gözlü başıyla sevimli bir adamdı. Yalnız dudaklarının daima mütebessim²²¹ olmasına rağmen, gözleri ara sıra demir gibi sert ve soğuk nazarlarla insanı ürkütürdü. İnce kanatlı, sivri uçlu burnu hilekâr bir seciye²²² göstermekteydi.

Şeref son derece merasim-perver²²³ görünür, gayet teklifli²²⁴ ve tumturaklı konuşmayı severdi. Ayna karşısında tertip olunmuş denilecek süslü tavırları, söz söylerken gözleriyle, dudaklarıyla bütün bu hallere rağmen hoş-meclis, nükte-perver²²⁵ bir adam olduğu için Samim onu pek severdi.

Şeref onu görünce uzun bir sedâ-yı hayret²²⁶ izhar ederek²²⁷ yine mürettep²²⁸ ve süslü tavırlarından biriyle elini kaldırdı:

“Vay, beyefendi hazretleri, aman efendim, bu ne latif bir tesadüf. Kendimi dünyanın bahtiyarlarından addetmeye hakkım var. Aman beyefendi, inşallah afiyyettesiniz efendim. Nasıl oldu, böyle ne vakit teşrif buyruldu²²⁹? Hani hiç avdet etmemek fikrinde idiniz?”

Sonra birdenbire, aklına pek mühim bir şey gelmiş gibi:

²¹⁸ erkân: ileri gelenler

²¹⁹ fevk: üst

²²⁰ mâî: mavi

²²¹ mütebessim: gülümseyen

²²² seciye: karakter

²²³ merasim-perver: törensever

²²⁴ teklifli: resmî

²²⁵ nükte-perver: nüktesever

²²⁶ sedâ-yı hayret: şaşıрма sesi

²²⁷ izhar etmek: göstermek

²²⁸ mürettep: düzenlenmiş, tertipli, muntazam

²²⁹ teşrif buyurmak: şereflelendirmek

“Lakin öyle ya” dedi, “Öyle ya, bakınız bu tesadüfün ne hoş tecelliyatı vardır. Yeğenlerim de buradalar. Aman sizi tanıştırayım. Sonra hemşirem de zât-ı âlinizi²³⁰ tanımakla son derece bahtiyar olacaktır.”

Bu külfetli tarz-ı tekellüme²³¹ zıt olmakla beraber yine resmî-âmiz bir laubalilikle hemen koluna girivererek onu terasa doğru götürdü. Hem yürüyorlar, hem yüksek seda ile mütevaliyen²³² lakırdı söylüyordu. Nihayet, “İşte Yezdan” diye Samim’in bu gece iki üç defa tesadüf ederek pek şayan-ı nazar²³³ bulunduğu bir genç hanımın yanında durdu. Bu hanım, Pertev’in kolunda idi.

*

Genç kız, dayısının yanında bir yabancı ile kendisine teveccüh ettiğini görünce anlayarak Pertev’i durdurmuştu. Pertev de Samim’i görünce büyük bir neşe ile baktı ve Şeref’in onu Yezdan’a takdim için kendisi de istical etti²³⁴.

Samim’in takdim râsimesi²³⁵ olunca Şeref: “Yeğenim Yezdan,” derken, Pertev latif bir mübalağa tavırla atıldı:

“Yezdan Hanımefendi” dedi, “Şeref Beyefendi’nin yeğenleri. İstanbul’un en zarif, en şık, en nükte-perver, en müstesna, en...”

Genç kız şuh bir kakhahacıkla:

“Bu sıfatlara sükût²³⁶ ve tahammül edebilmek için en hod-pesend²³⁷. En hafif... Evet, devam ediniz, Pertev Bey. En, daha ne?..”

Erkeklerin üçü de kuvvetli bir estağfurullah havalandırdılar.

Samim: “Şeref Beyefendi’nin size dair İsviçre’de naklettiği fıkralar ve bazı pek kıymetli nükteler bu hususta hiç tarife ihtiyaç

²³⁰ zât-ı âli: yüce şahsiyet

²³¹ tarz-ı tekellüm: konuşma tarzı

²³² mütevaliyen: durmaksızın

²³³ şayan-ı nazar: bakmaya değer

²³⁴ istical etmek: sabırsızlanmak

²³⁵ râsime: tören

²³⁶ sükût: sessizlik

²³⁷ hod-pesend: kendini beğenmiş

bırakmıyor. Sizi görmeden takdir edenlerdenim hanımefendi.” diye mukabele etti.

Yezdan, dayısına serzenişli bir nazarla baktı:

“Ah dayıcığım, gezdiğiniz her yerde, tanıdığınız her dosta beni böyle methetmek ne kadar fena! Beni bir şey zannettiriyorsunuz, sonra iki dakika konuşup da hiç olduğumu görerek sukût-ı hayale²³⁸ dûçar oluyorlar²³⁹. Ve bu hâl benim için daha pek fena oluyor.”

Üç erkek, tekrar bir estağfurullah daha yuvarladılar. Samim, tatlı bir tebessümle: “Şeref Bey’in hakikate hiç de yaklaşmadığını anlamak için sizi yalnız görmek kâfi gelir hanımefendi.” dedi. “Bunun için bu muazzez muârefeyi²⁴⁰ teyit etmek²⁴¹ üzere bana bir dans lütuf buyurursanız pek minnettar olurum.”

Pertev tatlı bir latife tavrıyla: “Dans mı” dedi. “Yo, affedersin Samim. Dansların hepsi de verildi. Hem de. Hem de yabancı yer değil, bana, azizim bana. Anlıyorsun ya, haydi şimdi kısmetini başka yerde ara.”

Pertev o kadar samimi, o kadar candan bir eda ile söylüyordu ki Şeref de, Samim de gülmeye başladılar.

Samim, şikâyetli bir eda ile ilave etti:

“Öyle ise inhisâr-ı raks-ı Osmanî²⁴². Öyle mi?”

Yezdan küçük, latif kakhahalarla gülüyor, göğsü şuh pervazlarla²⁴³ dalgalanıyordu.

*

Bu kalçalarının, omzunun, göğsünün dolgunluğuna rağmen, vücudunun haricî hattındaki rikkatle²⁴⁴ nazarı hemen cezbeden, yuvarlakça çehresinde daima mütebessim dudaklarıyla, daima

²³⁸ sukût-ı hayal: hayal kırıklığı

²³⁹ dûçar olmak: uğramak

²⁴⁰ muârefe: tanışma

²⁴¹ teyit etmek: sağlamlaştırmak

²⁴² inhisâr-ı raks-ı Osmanî: Osmanlı dans tekeli

²⁴³ pervaz: uçuş

²⁴⁴ rikkat: incelik

handan²⁴⁵ gözleriyle görünür görünmez hoşâ giden, lakırdıya başlar başlamaz insanı teshir eden²⁴⁶ tatlı mevcutlardandı. Pertev'in mübalağa²⁴⁷ ile sarf ettiği sıfatların hepsine, daha, daha çok yükseklerine hakkıyla malikti²⁴⁸. İstanbul'un en eski, en asil ve en zengin bir hanedanının en mutena²⁴⁹ bir çiçeği olduğu için pek büyük bir itina ile terbiye edilmişti. Büyük bir servet, nihayetsiz bir şefkat içinde büyümüş olan iki hemşire, Pertev'in tarifine göre yalnız nükte-perver, şık, zarif, müstesna olmakla kalmıyorlar, son senelerin en münevver²⁵⁰, en müzehher²⁵¹ bir Türk genç kızı numunesi irâe ediyorlardı. Mesela Yezdan mükemmel müzisyen denilecek kadar musiki ile bir edip kadar ecnebi²⁵² edebiyatlarıyla iştigâl etmişti²⁵³.

Pertev, Yezdan'ı alıp götürünce, Şeref, Samim'e: "Gel şimdi hemşire ile Fahire'yi de görelim." dedi.

"Fahire, evvelden de söylemiştim zannederim, Yezdan gibi parlak ve cazip²⁵⁴ değildir. Fakat pek samimi, pek tatlı, pek saftır. Hemşireye gelince, bu kadın, evlatları için her ananın olduğundan bin kat fazla fedakâr bir validedir. Bütün hayatını bu iki çocuk için mahv²⁵⁵ ve israf etti. Dul kaldığı vakit İstanbul'un en güzel, en parlak bir kadınıydı. Fakat o, güzelliğini, gençliğini unutup yalnız bir valide oldu ve bugün hem-sinn²⁵⁶ olan kadınlar, hâlâ yüzlerini boyayıp türlü tuvaletlerle²⁵⁷ gezdikleri hâlde hemşire, artık hayata

²⁴⁵ handan: gülen

²⁴⁶ teshir etmek: büyülemek

²⁴⁷ mübalağa: abartma

²⁴⁸ malik: sahip

²⁴⁹ mutena: seçkin

²⁵⁰ münevver: aydın

²⁵¹ müzehher: çiçekli

²⁵² ecnebi: yabancı

²⁵³ iştigâl etmek: uğraşmak

²⁵⁴ cazip: alımlı

²⁵⁵ mahv: harap etme

²⁵⁶ hem-sinn: yaşıt

²⁵⁷ tuvalet: Hanımların balo, düğün vb. gece toplantılarında giydikleri uzun ve ağır elbise.

veda etmiş ve ihtiyarlığa çekilmiştir. Eğer kızları olmasa şüphesiz hiç evden çıkmazdı. Yalnız onların hatırı için, onları eğlendirmek için bu yorgunluklara razı oluyor. Hah, işte...”

O zaman Samim, demin Pertev’in validesiyle konuşan hanımefendinin Nazlı Hanımefendi olduğunu anladı; Şeref, yanlarına gittikleri vakit ahenkli bir tavırla:

“Müsaade buyurursanız size İsviçre dostlarımdan pek aziz Samim Şevket Beyefendi’yi takdim edeceğim hemşire.” diye başladı. “Kendisi İstanbul’un tarihi yüksek bir ailesine mensup pek parlak gençlerimizdir. Beni dostları arasına kabul ettiği için son derece iftihar ettiğim bir zât-ı muhterem²⁵⁸.”

Bu kadar külfetli²⁵⁹ takdime hanımefendi bilhassa ayağa kalkarak melekâne²⁶⁰ bir nezaketle elini uzattı ve Samim, Nazlı Hanımefendi’nin tavrında, yüzünde parlayan mübarek kibarlık ifadesine karşı biraz müncezib²⁶¹ olarak kemal-i hürmetle²⁶² bu eli dudaklarına götürdü.

Onlar iki üç resmî söz teati ediyorlardı²⁶³. Şeref bu esnada Fahire’yi yakalamış, getirmişti. Ve onu elinden tutup takdim ederek: “İşte küçük Fahire’yi de getirdim. Fahire’nin Yezdan gibi dans inhisarı²⁶⁴, filanı yoktur zannederim. İsterseniz siz de onu esir alınız.”

Fahire hemşiresinin kısaca, yüzü, gözleri, dudakları, bütün hututu onun küçük bir aynı olmakla beraber, Şeref’in dediği gibi onun kadar parlak değil, hayat itibarıyla daha silik bir numunesiydi.

Serzenişli bir nazarla dayısına bakıp: “Bu dansı verdim. Ondan sonraki danslarım boştur. Eğer beyefendi lütfen kabul ederlerse.” dedi.

²⁵⁸ zât-ı muhterem: hürmete layık

²⁵⁹ külfet: resmîyet

²⁶⁰ melekâne: melekçesine

²⁶¹ müncezib: cezbedilen

²⁶² kemal-i hürmet: tam ve kusursuz saygı

²⁶³ teati etmek: karşılıklı alışverişte bulunma

²⁶⁴ inhisar: kendine özel kılama

Şeref: “Öyle ise siz şimdi konuşadurunuz. Müsaadenizle biraz dolaşayım. Daha görüşmediğim birçok dostlarım var.” dedi ve telaşlı telaşlı uzaklaştı.

*

Şimdi Samim yine Saraylı ile beraberdi.

Saraylı onu görür görmez:

“Yezdan ile Fahire’yi tanıdın mı? Bu adamın en büyük zevki yeğenlerini methetmek, onları bütün dostlarına tanıtmaktır. Yel yeperek yelken gören kızlara koca arıyorlar ama... Onların kocası olmak için insan milyoner olmalı. Feneryolu’nda oturuyorlar, Yezdan Beyoğlu’na her gelişinde lâakal²⁶⁵ yüz lira sarf ediyormuş. Bu zamanda buna dayanacak para ve yiğit nerede? İşte, kendi paralarını yediler, bitirdiler, köşkleri hacze alındı, şimdi zengin erkek avına çıkmışlar. Yok, kızlar, bilhassa Yezdan Allah için her fedakârlığa değer. Şimdi son zamanda uzaktan keşfime nazaran Pertev’i kancaladı. Pertevcik de, görüyorum, ciddi takılmışa benziyor. Şeref ise Pervin’in etrafında çokça dolaşır gibi. Fakat bence Şeref beş para etmez kalp²⁶⁶ bir adamdır. Sahte tavırlı, hokkabaza benzer bir adam. Her ne ise, ha sana soracaktım.”

Saraylı durdu, ay çehresinde pek neşeli bir tebessümle bakarak: “Sacide Hanımefendi hakkındaki fikrini anlamak istiyorum.” dedi.

Samim hemen cevap verdi:

“Kızından daha süslü ve daha dişe layık bir kadın.”

Saraylı, parlak bir kahkaha daha kıstırdı: “Aferin” dedi, “Aferin, anlıyorum ki korkunç ve yaman bir adamsın. Bunlar ana kız âdeti bir komedidir. Kız belki Amerika’nın bütün danslarını pek mükemmel oynar, İngilizce, Fransızca’yı bülbül gibi şakır fakat ne yapalım ki kendine hiçbir yerde kavalie bulamıyor. Anlaşılan erkekler sivrisinek kadınlardan hiç hoşlanmıyorlar. Yüzü gözü fena olmamakla beraber diriliği, kemikliği erkekleri ondan âdeti kaçırıyor. Bunun için ana kızın oyunu var. Fakat bunu, zannederim,

²⁶⁵ lâakal: en aşağı

²⁶⁶ kalp: sahte

yalnız ben keşfettim. Kadın, sen de söylüyorsun ya, kızdan daha çekici, daha hoş bir şey. Bunun için nasılsa cazibesine tutularak ananın yanına bir erkek geldi mi kız hırsızca hemen yanaşüyor. Ve ancak sana yaptıkları gibi ale'l-gafle²⁶⁷ yakalanan erkeklerle iki üç dans etmeye muvaffak oluyor²⁶⁸. Kadın, kızına bir koca bulup serbest kalmak için her şeyi yapıyor. Hatta kendini bile feda ediyor, ediyor ama mümkün olmuyor ki... Kız günden güne bütün tedavilere, bütün tedbirlere rağmen inadına daha ziyade kuruyor. Büyük bir servetleri olduğu hâlde hâlâ bir erkek çıkıp da kıza talip olmadı.”

*

O zaman onların Abdülhamid zamanında birkaç zengin vilayette defterdarlık etmiş babalarından kalma mühim bir servetleri olduğunu anlattı.

“Fakat işin tuhafı, bu gördüğün göbeğine kadar çıplak, kulaklarının memesine kadar boyalı kadın beş sene evvel kocası hayatta iken kapalı, ciddi, namuslu bir kadındı. Kocasını öldürdükten sonra kadın sanki bir rüzgâra tutuldu, sanki deli oldu gibi bir şey. Kıyafetler değişti, saçlar, gözler, dudaklar boyanmaya başladı. Alafranga hayata girdi. Fransızca dersler için hocalar, matmazeller tutuldu. Evini bütün erkek misafirlere açtı, danslar öğrendi, ziyafetler, çaylar vermeye başladı. Hâsılı²⁶⁹, kadın, mihverinden²⁷⁰ fırladı. Ötmeye, uçmaya başladı. Günahı boynuna, filanın, filanın metresidir diyorlar ama. Bütün hayatı bir girdap içinde yuvarlanmakla geçiyor. Şimdi âdet etti, her kış başında bir, Büyükada'ya sayfiyeye gitmeden evvel de bir, büyük tertip senede iki çay ziyafeti veriyor. Fakat ne kadar çalışsa nafiye. Benzeyemez ki. Evi en karışık adamlarla, en şüpheli kadınlarla dolar, boşalır. O, bu kadarının farkında olmayarak kendini Paşalarla bir ayar tutmakta zevk bulur. Kadının akli fikri evini yeni hayatın merkezi hâline getirmekte. Sonra kendini Paşalarla pek samimi göstermek için deli olur. Mesela gördüğün

²⁶⁷ ale'l-gafle: boş bulunarak, dalgınlığa getirerek

²⁶⁸ muvaffak olmak: başarılı olmak

²⁶⁹ hâsılı: sözün kısası

²⁷⁰ mihver: eksen

gibi erken gelerek çarşafını çıkarıp aileden ve teklifsiz dostlar arasında görünmek için her şeyi yapar.”

Samim’in akli fikri Nevhiz’deydi, Saraylı’yı dinliyor gibi görünerek gözleriyle onu araştırıyordu. Onu Şeref’in yanında geziyor gördü, Saraylı’nın lakırdısını kesip takdim etmesi için tekrar rica etse kadın belki sinirlenecek diye korkuyordu.

Fakat her şeyi göze alarak: “Bakınız, işte Nevhiz Hanımefendi Şeref Bey’in yanında. Haydi gidelim de beni takdim ediniz.” dedi.

Saraylı tevakkuf ederek uzaktan onlara bakıyordu. Fakat bir söz söylemesine bile meydan kalmadı, orkestra bir vanstep²⁷¹ çalmaya başladı.

Samim mudhik²⁷² bir tavırla: “Ay işte bu pek garip.” dedi. “İlk vanstep için Pervin Hanım’a söz vermişim. Onu bekletmek pek ayıp olur. Ama ne aksi, Saraylı Hanım, görüyor musunuz ne aksi.”

Saraylı gülerek: “Artık git Pervin’e şimdi, sonra yine buluşalım. Ben ne yapar yapar, bu akşam seni takdim ederim.” dedi.

*

Samim, dans kargaşalığı arasında, gözleriyle salona ve terasa bakıyor, Pervin’i arıyordu. Onu terasın kapısında durmuş, tebessümle kendisini muntazır²⁷³ gördü. Ona doğru yürüdü. Genç kız da iki adım atarak yaklaştı, yan yana gelince Samim ellerini uzattı, Pervin şayan-ı perestîş²⁷⁴ bir teslimiyet ile kendini bırakıverdi, yavaşça dönmeye başladılar.

Dört beş devir yapmamışlardı ki diğer bir çiftle çarpıştılar. Samim kasırğa gibi üzerlerine gelen bu çifte hiddetle bakarak: “Zannederim ki sizi incittiler” dedi. “Sarhoşa benziyorlar. Kim bunlar?”

²⁷¹ one-step (İng.) 20. yüzyılın başlarında sosyal danlarda popüler olan bir balo salonu dansı.

²⁷² mudhik: komik

²⁷³ muntazır: bekleyen

²⁷⁴ şayan-ı perestîş: tapınmaya değer

Pervin hafif bir tebessümle: “Tanımıyor musunuz, Bülbül Bey.” diye cevap verdi.

Samim o vakit altı senedir İstanbul’da bulunmadığı için buranın hususiyatına vâkıf olmadığını²⁷⁵ anlattı, Pervin izahat verdi²⁷⁶:

“Bülbül Bey genç bir şairdir” dedi. “Fakat şiirlerinden ziyade şahsı ile meşhur şairlerden! Mesela filan şiirin muharriri denileceğine filan muharririn şiiri deniliyor. Anlıyorsunuz ya. Fakat hanımlar nezdinde pek büyük bir muvaffakiyeti vardır.”

Samim bu tarifi pek zarif buldu ve ince ince gülerek: “İstanbul’da ilk tanıdığım hanım sizsiniz” dedi. “Sizdeki rikkati ve sizdeki zarafeti görerek hayran oluyorum. Eğer bütün hanımlar sizin gibi olsa... Fakat kabil değil, o vakit İstanbul bir cennet olmak lazım gelir.”

Pervin, hafif bir pembelikle sadece: “Teveccühünüzü²⁷⁷ israf ediyorsunuz.” dedi.

*

Samim, bu latif genç kızı kollarının arasında döndürürken, evvelce birçok kere iştmiş olduğu bu vanstepten hiç duymadığı nefis bir galeyan ile sermest²⁷⁸ oluyordu. Kendisinden biraz kısa olan Pervin’in tam dudaklarının yanında ilahi bir demet gibi arz-ı vücut eden²⁷⁹ kısa kesilmiş saçlarına bakıyor, sonra gözleri yavaşça kayarak boynuna, omuzlarına, göğsüne iniyordu.

Sıcak, tatlı ve kumral saçlar düzken bazı hareketlerle dalgalanarak onu en can-sûz²⁸⁰ bir kadın rayihası²⁸¹ ile taltif ediyor²⁸² gibiydi. Boynunun, omuzlarının, göğsünün rengi, şekli ve

²⁷⁵ vâkıf olmak: haberdar olmak

²⁷⁶ izahat vermek: açıklamak

²⁷⁷ teveccüh: iltifat

²⁷⁸ sermest: sarhoş

²⁷⁹ arz-ı vücut etme: varlığını sunma

²⁸⁰ can-sûz: can yakan

²⁸¹ rayiha: koku

²⁸² taltif etmek: ödüllendirme

nesci²⁸³ o kadar harirî²⁸⁴, o kadar nermin²⁸⁵ idi ki, temaslarının gayr-i mahsusiyetine²⁸⁶ rağmen -tıpkı kendi gibi- titrediğini hissettiği bu nefis mahlûkun kollarının arasında eriyip uçacağından korkuyordu.

Kendi kendine: “Böyle bir mahlûka sahip olmak ve onunla beraber yaşamak saadeti!” diye ah etti. Saraylı Hanım’ın tavsiyesini tahattur ederek²⁸⁷ meseleyi sonra ciddiyetle düşünmeye karar verdi.

Oyun bittiği vakit Pervin ayrılmak istemiyormuş gibi: “İsterseniz gidelim, soğuk bir şey içelim!” dedi.

Kol kola büfeye gittiler; oradan tekrar terasa çıktılar. Ağır ağır yürüyerek dolaşmaya başladılar.

Şimdi artık iyice gece inmiş, teras elektrik fanuslarının döndüğü beyaz ziya²⁸⁸ tabakaları altında, kaval-yeleri ile dolaşan yahut hasır koltuklarda konuşan ekserîsi²⁸⁹ beyazlar giymiş hanımlarla, bir peri âlemine tanzir ediyordu²⁹⁰. Ara sıra şen, şuh, cevval kahkahalar aksediyor, latif sesler semavi²⁹¹ bir zembeme gibi birbirine karışıyordu.

Samim: “Bilmeyen bir insan, bir Türk ziyafeti olduğuna inanamaz” dedi; “hep Fransızca konuşuluyor, hiç Türkçe yok...”

Pervin hafif bir tebessümle sadece: “Evet, öyle alışılmış.” diye cevap verdi.

O zaman onlar da konuşmaya başladılar. Etraftakilerden, İstanbul hayatından başlayarak, ufak mevzularla, yüz türlü şeyden bahsettiler; Samim genç kızı gittikçe daha zarif, daha cazip buluyordu. Gayet hararetili, ahenktar bir sesi, tatlı, sıcak bir söyleyişi vardı. Sözlerinden her hususta pek zeki, pek şahsi bir

²⁸³ nesci: doku

²⁸⁴ harirî: ipeksi

²⁸⁵ nermin: yumuşak

²⁸⁶ gayr-i mahsusiyet: hissedilmezlik

²⁸⁷ tahattur etmek: hatırlamak

²⁸⁸ ziya: ışık

²⁸⁹ ekserî: çoğu

²⁹⁰ tanzir etmek: benzetmek

²⁹¹ semavi: göksel

görüşü olduğu anlaşılıyordu. Ara sıra şen bir kahkaha dalgacığı ile göğsü fıkırdıyordu.

Samim, bu muattar²⁹² mevcudun huzurunda, sözlerinin musikisine meşbu²⁹³, her şeyi unutmuş gibiydi ki Saraylı Hanım'ın sesini işitti: "Aferin Samim Bey" diyordu. "Beni böyle satacağını hiç memul etmezdim. Vâkıâ genç ve latif bir hanım bulunca acuzelerin²⁹⁴ ihmal edilmesi pek büyük kabahat değildir ama."

Pervin kahkaha ile gülüyor, Samim arz-ı mazeret ediyordu²⁹⁵.

Birden orada Fatih Bey peyda oldu. Laubalice bir tavırla ellerini Pervin'e uzatarak: "Aman Pervin Hanımefendi, bu gece hiç teşerrüf edemedik²⁹⁶, nasıl oldu böyle?" dedi.

Pervin bu hitaptan hiç hoşlanmamış görünmekle beraber nezaketen belirsiz birkaç kelime sarf etti. Fakat Cemil Bey, bu lakırdıların ne olduğunu işitmek için dikkat sarf etmeyerek hemen genç kızın koluna girdi ve onu sürükler gibi terasa doğru götürmeye başladı.

Saraylı Hanım: "Hoppala" dedi. "Cemil yine kendini muharebe meydanında zannetti galiba. İnsan bu kadar hoyrat hoyrat düşman kalesini bile zapt edemez. Zavallı Pervincik."

Birdenbire dönüp Samim'in gözlerinin içine kadar baktı: "Lakin ne tatlı, ne sıcak, ne yumuşak bir kızdır değil mi?" dedi.

Samim: "Evet, pek." diye cevap verdi.

*

Saraylı: "Vay, vay, bitti. Aman gel biraz gülelim." dedi.

Şimdi Pervin'in Bülbül Bey diye bahsettiği genç şair beye bakıyordu. Yaklaştılar.

²⁹² muattar: güzel kokulu

²⁹³ meşbu: doymuş, dolu

²⁹⁴ acuze: yaşlı kadın

²⁹⁵ arz-ı mazeret etmek: özür dilemek

²⁹⁶ teşerrüf etmek: şereflemek

Bülbül Bey üç dört genç hanım ortasında bir şiir inşat ediyordu²⁹⁷, ağız müdevver²⁹⁸, gözler tuhaf bir gaşy içinde²⁹⁹, galeyanlı bir hararet ile okuyordu.

Saraylı, Samim’e: “Tanır mısın? Pek zahmete degecek bir mübarek de değildir ya.” dedi.

Samim başıyla hayır işareti etti. Bülbül, okuduğu şiire karşı o kadar mütehakkimane³⁰⁰ sermest görünüyordu ki dinleyenlerin de kendi gibi mahzuz³⁰¹ olması lazımdır fikrini cebren³⁰² telkin ediyordu³⁰³. Hatta hanımların üçü de, belki anlamadıkları bu sözlerle karşı, sirayet³⁰⁴ तरीkiye³⁰⁵, manzumeye gaşy içinde erimiş gibi görünüyorlardı.

İyice yaklaştıkları vakit son mısraı işittiler:

“Sen göründün ey sevgili, söndü mehtap!³⁰⁶”

Bu mehtap kelimesine fevkalade bir mehabet³⁰⁷ vererek iniltili bir eda ile söylüyordu.

Saraylı Hanım: “Şair bey, bu ne böyle yine?” diye sordu. Delikanlı azametle göğsünü fırlatarak:

“Son şarkım!” dedi.

Saraylı Hanım, müfârekat ederken³⁰⁸ dudaklarının arasından: “Allah akıllar versin” diye mırıldanıyordu. Yürüdüler. Samim, lakırdıyı yine Nevhiz’e getirmek için bahane arıyordu.

“Artık Nevhiz Hanım’ı tanımak ümidine veda ettim, hiç olmazsa Sadri Bey’i göremez miyiz?” dedi.

²⁹⁷ inşat etmek: okumak

²⁹⁸ müdevver: yuvarlak

²⁹⁹ gaşy içinde olmak: kendinden geçmek

³⁰⁰ mütehakkimane: tahakküm edercesine

³⁰¹ mahzuz: hoşlanmış

³⁰² cebren: zorla

³⁰³ telkin etmek: öğretmek

³⁰⁴ sirayet: bulaşma, yayılma

³⁰⁵ tarik: yol

³⁰⁶ mehtap: ay ışıgı

³⁰⁷ mehabet: ululuk

³⁰⁸ müfârekat etmek: ayrılmak

Saraylı, büyük bir hayretle: “Sadri Bey mi? Ne sayıklıyorsun sen oğlum. Sadri Bey hiç görülür mü?”

Samim daha derin bir hayretle baktı.

Saraylı devam etti: “Sadri Bey evde bulunmaz ki. Her gün öğleden sonra yataktan kalkar, kahvaltısını eder, giyinir, kulüp mü, serkıl³⁰⁹ mı diyorlar, o zıkkım yere gider, bir daha gelirse mutlak gece yarısından sonra, belki sabaha karşı gelir. Hiç onun gibi ciddi bir adam böyle çay ziyafetlerinde bulunur, kadınlarla görüşür, dans eder mi? Aman oğlum kendine gel, kimse duymasın.”

Samim son derece hayret içindeydi.

“Ne ile meşguldür?” diye sordu.

Saraylı yine o ahenk ile devam etti: “İş mi? Ne söylüyorsun? Tövbe. Tövbe de. İş? Sadri Bey mi? Vaktiyle, zannederim Nevhiz’i almadan evvel bir müsteşarlıkla sefaretlerin birine gitmiş. Fakat bu da bir iş diye değil, bir bahane, Avrupa kumarhanelerinde döküp saçtığı parasına süslü bir memuriyet yaldızı ilave için. Ah sen bilsen, bu adamın nasıl bir adam olduğunu anlasan, ölünceye kadar gülersin de yine doymazsın.”

Samim dişini sıkarak sordu: “Ey, Nevhiz Hanım kendisinden memnun mu?”

Saraylı cevap verdi: “Nevhiz mi? O da başka türlü bir muamma, başka türlü bir sırdır. Nevhiz o kadar mağrur bir kadındır ki, kocasından şikâyet değil, bahsettiğini kimse işitmemiş. Gelin olup buraya geleli üç sene oluyor, burada misafir gibi merasimperver, teklifli bir hayat sürüyor.”

Samim burada tekrar şüphe vermemek için cebr-i nefis ederek³¹⁰ dokundurdu:

“Aman hanımefendi, siz beni âdeta meraklandırıyorsunuz. Şu harikulade hanımefendiye beni takdim etmeyecek misiniz?”

Saraylı Hanım tevakkuf etti, sağına soluna bakarak araştırıyor, bir taraftan da devam ediyordu:

³⁰⁹ cercle d’orient: Diğer adıyla Serkildoryan Türkçe adıyla Büyük Kulüp Derneği.

³¹⁰ cebr-i nefis etmek: kendini zorlamak

“Kadın bence şayan-ı takdir bir metanet³¹¹ gösteriyor. Şimdi doğrusunu söylemeli ya, prensesler gibi yüksek ve şahane bir kadındır; üç senedir tek bir falso harekette bulunmadı. Diyorum ya, o kadar mağrur ki etrafındaki erkekleri sevmeye değil, hitaba bile layık bulmuyor.”

*

Bir kenarda Şadan Hanım'ı gördüler. Saraylı Hanım, Samim'i ona takdim etti:

“Pertev'in en samimi arkadaşlarından, Avrupa'dan yeni gelmiş. Sonra buradaki zevzeklere benzemiyor, onu da unutma.” dedi.

Şadan on sekiz yaşlarında, güzel gibi, değil gibi bir genç kız, samimi bir tavırla elini uzatarak:

“Pek memnun oldum beyefendi, inşallah bundan sonra sık sık teşerrüf ederiz” dedi.

Saraylı Hanım: “Gelin hanım nerelerde?” diye sordu.

Genç Kız: “Nevhiz mi?” dedi. “Canı sıkıldı, odasına çıktı.”

Sonra manalı bir tavırla, izah etmeksizin yalnız: “O, malum a!” diye dudak büktü.

Oradan ayrıldılar. Saraylı kısık kahkahalarla boğulur gibiydi.

“İyi vallahi, pek tuhaf.” diyordu. “Bütün gece kadının peşinde dolaştık, mümkün olmadı. Sana bir şey söyleyeyim mi, bu sana gaipden bir ders olacak Samim. Bu dersten istifade et³¹². Bu kadınla mutlak senin başına bir gelecek var.”

Samim gülerek cevap verdi:

“Aman hanımefendi, böyle semadan inen şeytani ihtarlardan bir mana çıkarmak için insan büyücü olmalıdır.”

“Ben sana söylüyorum oğlum, Pervin varken başka kadınlara zaten ne lüzum var?.. Güzel, zengin, asil bir kız. Sen de tüy gibi, resim gibi bir delikanlısın. Servetin, asaletin var. Al kızı, çekil bir tarafa, keyfine bak. Böyle boş şeylerle uğraşma.”

³¹¹ metanet: dayanıklılık

³¹² istifade etmek: faydalanmak

*

Artık bu son darbe idi. Demek ki bu gece o kadar uğraştığı, ona takdim edilmek, onun sesini işitmek için o kadar çırpındığı hâlde hem de en adi sebeplerden dolayı muvaffak³¹³ olamamıştı. Kim bilir bir daha ne vakit görebilecekti? Ve acaba görebilecek miydi?

Vakit iyice gecikmiş, etraf yavaş yavaş tenhalaşmıştı. Birdenbire Pertev'i gördü; o, kendine gelerek: "Nasıl eğlendin mi?" dedi. Sonra cevap beklemeden: "Babam senden fevkalade hazzetmiş. Şimdi validem de beraber olduğu hâlde, bu gece, teklifsizce yemeğe burada kalmanı rica ediyorlar. Eğer bir mânin yoksa kal, laf atarız.

Birdenbire, sofrada Nevhiz'i görmek, nihayet takdim olunmak emeliyle Samim'in kalbi hopladı ve maat-teşekkür³¹⁴ kabul ettiğini söyledi.

Pertev: "Doktorla Saraylı Hanım da kalıyorlar. Yemekten sonra beraber gidersiniz. Ha, ihtisasatını³¹⁵ merak ediyorum, sonra görüşürüz, olmaz mı? Şimdi müsaade et, misafirleri teşyi ediyoruz.³¹⁶" dedi ve uzaklaştı.

Samim, Saraylı Hanım'a giderek: "Pertev yemekte kalmamı rica etti. Paşa ile hanımefendi öyle istemişler." dedi.

Saraylı Hanım buna son derece memnun oldu.

"Tebrik ederim Samim" dedi. "Bu her hâlde Paşa tarafından pek büyük bir teveccühe³¹⁷ delalet eder³¹⁸. Tekrar ederim, Pervin'i kaçırma. Sonra pişman olursun. Haydi şimdi Paşa'nın yanına gidelim."

Paşa ile doktoru terasta yine aynı yerde buldular. Onlar, iki ihtiyar, her vakitki gibi tarihi bir bahse dalmışlar, durmayıp

³¹³ muvaffak: başarılı

³¹⁴ maat-teşekkür: teşekkür ederek

³¹⁵ ihtisasat: izlenimler

³¹⁶ teşyi etmek: uğurlamak

³¹⁷ teveccüh: yakınlık duyma

³¹⁸ delalet etme: işaret etmek

münakaşa etmekten iyice yorulmuşlardı. Az sonra hanımefendi, Pervin ve Şadan ile Pertev misafirleri teşyi edip avdet ettiler³¹⁹.

*

Paşa, Samim’i görünce doktorla bahsi kesip: “Nasıl beyefendi, bu geceki âlem sizde nasıl bir tesir hasıl etti³²⁰?”

Samim cevap verdi:

“Sathi bakılırsa bu hayatın pek muzır³²¹ bir saha-i mesâvî³²² olacağı zannı hasıl olursa³²³ da bu pek çabuk zail oluyor³²⁴! İnsan düşünüyor ki beşer olmak mülabesesiyle³²⁵ her yerde, her hayatta fenalığa büyük bir meyil ve istidada³²⁶ maliktir. Mesela bizim kapalı eski hayatımızda fenalık menolunabiliyor mu idi? Menolunamamaktan başka, bazı safhalarda rezalet derecesine kadar çıktığını işitiyoruz. Öyle ki mesela anlattıklarına nazaran tesettür³²⁷ kemâl-i tahakkümle³²⁸ cari³²⁹ iken bile Kâğıthane âlemleri, Şehzadebaşı veya Kalpakçılarbaşı vakaları Avrupa’da karnavallarda bile irtikâp³³⁰ edilmeyen maskaralıklara kadar varırmış. Böyle bir hayatta, insanın deminki bahsettiğim mesâvî meyli hiç olmazsa temiz bir çerçeve, kibar bir muhit içinde edep ve terbiye dairesinde hapsolunuyor. Hasılı, ben kendi hesabıma bu hayattan memnunum, çünkü biliyorum ki bidayette alışıncaya kadar biraz aksasak bile ancak bu hayat ile kurtulacağız. Medeni insanlar gibi yaşamayınca medeni olmak mümkün değildir.”

“Aferin oğlum, aferin.”

³¹⁹ avdet etmek: dönmek

³²⁰ hasıl etmek: ortaya çıkmak

³²¹ muzır: zararlı

³²² saha-i mesâvî: kökülükler alanı

³²³ hasıl olma: ortaya çıkma

³²⁴ zail olmak: ortadan kalkmak

³²⁵ mülabese: sebep

³²⁶ meyil ve istidat: eğilim ve yetenek

³²⁷ tesettür: örtünme

³²⁸ kemâl-i tahakküm: tam bir baskı

³²⁹ cari: yürürlükte olan

³³⁰ irtikâp: kötü iş işleme

Ve sonra Pertev’e dönerek:

“Bak Pertev, Samim Bey senin gibi değil, o bilâ-kayd ü şart³³¹ takdir ediyor.”

Pertev cevap verdi:

“Samim benim gibi bu hayata daha derinden nüfuz etsin de fikrini nasıl değiştireceğini görürüz.”

Onlar baba oğul münakaşaya daldılar. Bu tarafta doktor her vakitki teenni³³² ve sükûtu ile ve sakin bir sesle hayatının en büyük zevki olan konferansa başlamıştı.

“Benim fikrime göre doğru düşünmüyorsunuz ve zannederim ki sizi bu fikrinizde biraz yanıltan şey burada gördüğünüz insanları Avrupa’dakilerle mukayese ederek binâ-yı fikr etmenizdir³³³ ki fikrimce en büyük hata bu noktadadır. Burada her şey başkadır, ama her şey. Bilhassa insanlar. Bunun için sathi fikirle, umumi³³⁴ mütalaa³³⁵ ile muhakeme yürütmek³³⁶ insanı pek aldatır. Bir kere her şey taklit ve karikatürdür; mesela Avrupa’da böyle bir müsamereyi³³⁷ düşününüz. Bir de buradakini göz önüne getiriniz. Buradaki, İstanbul’dakiler arasında emsalsizdir; çünkü Paşa son derece itina eder³³⁸, davetlileri pek müstesna insanlardır. Öyle ötekiler gibi çorba değildir. Öyle olmakla beraber Avrupa’dakilerle ne müthiş bir fark, değil mi? Mesela bu akşam şık, müzeyyen, murassa gördüğünüz hanımların arasında öyleleri vardır ki kocasının bütün varidatı³³⁹ evinin matbah³⁴⁰ masrafına yetişemezken her ay üç mislini tuvaleti için sokağa döker. Bu parayı nerede ve nasıl buluyorlar!.. İşte işin asıl canı buradadır. Evvela bin türlü haysiyet ve ahlak ve

³³¹ bilâ-kayd ü şart: kayıtsız şartsız

³³² teenni: düşünceli hareket etme, acele etmeme

³³³ binâ-yı fikr etme: düşünce üretme

³³⁴ umumi: genel

³³⁵ mütalaa: fikir

³³⁶ muhakeme yürütmek: düşünmek

³³⁷ müsamere: akşam eğlencesi

³³⁸ itina etmek: özen göstermek

³³⁹ varidat: gelir

³⁴⁰ matbah: mutfak

namus fedakârlıklarıyla. Borç ile borç bulamayınca hırsızlık, dolandırıcılık, deyyusluk ile. Çünkü bilhassa harpten sonra kadın erkek bütün İstanbul halkına bir zevk, bir sefahat cinneti geldi, herkes zevk delisi oldu. Bilhassa bu yeni hayat, bu israf ve sefahat meylini ifrata³⁴¹ sevk etti. Evvelden herkes birbirinden ayrı ve uzak yaşıyordu; şimdi herkes meydanda, birbirinin içinde yaşıyor! Herkes birbirini görüyor, ne giydiğini, ne yediğini, nasıl yaşadığını biliyor; bunun için müthiş, akur³⁴² bir rekabet meydan aldı. Komşudan, rakipten ziyade parlamak için herkes âdeta kudurdu. Ve bunun için neler yapmıyorlar bilseniz!.. Bu rekabet vâkıâ Avrupa’da da vardır ve zaten terakkiyi temin eden şey bu rekabettir. Fakat orada bu erkekleri sanata, ticarete, icat ve ihtiraa³⁴³, burada icada bedel sirkate³⁴⁴, gayrete bedel dolandırıcılığa, sanata bedel deyyusluğa, hasılı, kolay muvaffakiyetlere sevk ediyor.

“Sizin bizi terakki ve necata³⁴⁵ sevk edecek zannettiğiniz şey, bilakis bizde ahlak ve namusun mutlak ve tam bir iflasına götürecek diye korkuyorum. Aynı tohum muhtelif³⁴⁶ arazide muhtelif semereler verir; Avrupa’da medeniyeti ve terakkiyi temin eden bu hayat, bizde feci bir uçurum yapıyor! İşte ben yeni hayatın zararını bu noktada görüyorum!

Yemek salonuna geçtikleri vakit Samim’in akli fikri Nevhiz’deydi. Fakat onun rahatsız olduğu için yemeğe inmeyeceğini işitince son derece cerihadar³⁴⁷ oldu. Artık muhakkaktı, onunla Samim’in arasında müthiş bir imkânsızlık heyulası vardı.

Yemeğin sonuna kadar, aralarında oturmuş olduğu Pervin’le Şadan’a karşı bir kusurda bulunmamak ve lazım gelen harareti³⁴⁸ göstermek için son derece yoruldu. Artık Nevhiz’i görmek kim bilir

³⁴¹ ifrat: aşırılık

³⁴² akur: azgın, kudurmuş, yırtıcı

³⁴³ ihtira: buluş

³⁴⁴ sirkat: hırsızlık

³⁴⁵ necat: kurtuluş

³⁴⁶ muhtelif: farklı, çeşitli

³⁴⁷ cerihadar: yaralı

³⁴⁸ hararet: sıcaklık

ne uzak, ne kadar uzak bir tesadüfe bağlıydı. Ve bunun için Samim pek çok dil-hûndü³⁴⁹.

Bu teellüm³⁵⁰, ayrılınca kadar devam etti. Fakat veda ederken hanımefendi iki gün sonra yazı geçirmek için Beykoz'da Akbaba'ya gideceklerini söyleyerek sık sık oraya gelmesini rica ettiği vakit, birden tekrar ümitleri parladı. Sokağa çıktığı vakit ufk-ı hayali³⁵¹, namütenahi³⁵² yıldızlarına rağmen semadan daha parlak, daha fûruzandı³⁵³.

³⁴⁹ dil-hûn: çok üzüntülü

³⁵⁰ teellüm: üzülmeye

³⁵¹ ufk-ı hayal: hayal ufku

³⁵² namütenahi: sonsuz

³⁵³ fûruzan: parlak

İkinci Kısım

İlk Temas

Birkaç gün sonra, bir Cuma günü öğleden sonra Samim, Beykoz'a gitmek için Köprü'de Şirket vapurlarının iskelesine inmişti. Kalabalık arasında Hürrem ile validesi Sacide Hanımefendi'yi gördü. İkisi de büyük itina ile boyanmışlar, sürmelenmişler ve süslenmişlerdi. Genç kız, çayda dümdüz bir baston manzarası gösterirken, şimdi sokakta çarşaf sayesinde nihayet bir şemsiye şeklini alabilmiş fakat validesi açık iken biraz nahoş bir tesiri mucip olan³⁵⁴ şişmanlığı çarşafın altında eriyip dağılarak âdeta yüksek bir zarafet peyda etmişti³⁵⁵.

Hürrem'in yüzü o zamandan beri ruhuna işlemiş olan edâ-yı şikâyetini³⁵⁶ ne kadar muhafaza ediyorsa³⁵⁷ annesi bu farktan hakkıyla haberdar olmadığı için olacak ki kendinden o kadar memnun, o kadar fazla galeyanlı görünüyordu.

Valide kız onu en latif tebessümleriyle selamladılar. Samim, pek merasimperver, hemen yanlarına gidip kemal-i hürmetle ellerini sıktı.

Hanımefendi, "İnşallah siz de Akbaba'ya." dedi. Ve sonra cevap beklemeden büyük bir küşâyış³⁵⁸ ile: "Zaten her yaz biz böyleyizdir, iki günde bir ya onlar bize Büyükada'ya gelir, ya biz

³⁵⁴ mucip olmak: gerektirmek

³⁵⁵ peyda etmek: meydana getirmek, elde etmek

³⁵⁶ edâ-yı şikâyet: şikâyet edası

³⁵⁷ muhafaza etmek: korumak

³⁵⁸ küşâyış: açıklık

Akbaba'ya onlara gideriz, bu sayede iki aile de iki sayfiye yapmış gibi oluruz.” diye neşelendi.

Hürrem biraz asabiyetle: “Anne haydi, vapur kalkıyor” dedi.

Hanımefendi, vakarını hiç bozmaksızın ağır ağır vapura teveccüh etti. Hâl ve tavrıyla etrafın nazarıdikkatini celbetmekten pek memnun olduğu ve hatta herkesi meftun ve hayran olmaya mecbur gördüğü anlaşıyordu.

Vapura girdiler; onlar kadınlara mahsus yere ayrılırlarken hanımefendi ifratla boyalı dudaklarında müteessif³⁵⁹ bir tebessüm cilvesiyle: “Ne yazık” dedi; “Ne yazık, tam iki saat ayrı oturacağız. Hâlbuki beraber ne eğlenirdik. Boğaz’ın latif manzarasına karşı. Bilhassa sizinle...”

Sonra Samim'den cesaretine iştirak bekler gibi şuh bir gamze ile gözlerini süzerek:

“Değil mi?” yaptı.

*

Samim, kendi kendine vapurun salonuna girdiği vakit, Sacide Hanımefendi'nin Saraylı'nın nakl³⁶⁰ ve tasvirine göre onu hâlâ kızı için mi yoksa kendisi için mi peylemek³⁶¹ istediğinde tereddüt ediyordu. Kadının bu faidesiz gayretlerine tebessüm ederek en arka köşede bir kenara oturdu.

Bu beş gün zarfında çay gecesinin ilk had³⁶² tahassüsü³⁶³ yavaş yavaş zail olmuş, gelen nisbi³⁶⁴ sükûnet sayesinde ahvali daha selametle muhakeme etmeye³⁶⁵ imkân bulmuş idi.

³⁵⁹ müteessif: üzüntü duyan

³⁶⁰ nakl: rivayet edilme

³⁶¹ peylemek: gözüne kestirmek

³⁶² had: keskin

³⁶³ tahassüsât: duygulanmalar

³⁶⁴ nisbi: görece

³⁶⁵ muhakeme etmek: etraflıca düşünmek

Şimdi Nevhiz'in hayali, gurupta³⁶⁶, ufkun uzak sisleri içinde kaybolan güneş gibi dumanlanmış fakat Pervin bütün ciyadetiyle³⁶⁷ ruhunu tenvir³⁶⁸ ve işgal ediyordu. O gece birçok aksilikler neticesinde gayr-i kabil-i husul³⁶⁹ kalmış olan Nevhiz'in uzak tesiri zail olmuş, Pervin'in canlı ve sıcak samimiyeti huzurunda kolayca silinmişti.

Onu asıl tereddüde sevk eden şey, genç kadının müteehhil³⁷⁰ olması idi. Saraylı'nın tavsiyesini takip ederek en sadesi ve en makulü³⁷¹ Pervin ile izdivaç³⁷² olup olmadığını kendi kendine soruyordu. Değil böyle, hatta Nevhiz mümkün ve kolay olsaydı bile akıl ve mantık bu gayr-i muntazam³⁷³ macerayı ihmal edip ciddi ve namuskâr bir izdivacı tercih etmeyi tavsiye etmez miydi?

*

Vapur hareket edip de baharın en taze, en bakir renklerle tezyin ettiğ³⁷⁴ her an daha müferrih³⁷⁵, her an daha küşâyiş-perver³⁷⁶ yeni ve müzehher³⁷⁷ köşelerle birbirini takip eden küçük köyler birer birer geçerken Samim ruhunda pek derin inşirahlar³⁷⁸ hissediyordu.

Nihayet Beykoz'a geldikleri vakit, en evvel çıkanlardan biri o oldu; iskelede ayakta durarak hanımları bekledi fakat onlar yalnız değildiler, yanlarında Nazlı Hanımefendi ile kızları Yezdan ve Fahire vardı. Yezdan'la Fahire daha vapurun içinde iken aralarında pek eski bir aşinalık varmış gibi ellerini sallıyorlar, son derece samimi görünüyorlardı.

³⁶⁶ gurup: gün batımı

³⁶⁷ ciyadet: tazelik, temizlik, hoşluk

³⁶⁸ tenvir: aydınlatma

³⁶⁹ gayr-i kabil-i husul: ortaya çıkması olanaksız

³⁷⁰ müteehhil: evli

³⁷¹ makul: akla uygun

³⁷² izdivaç: evlilik

³⁷³ gayr-i muntazam: düzensiz

³⁷⁴ tezyin etmek: süslemek

³⁷⁵ müferrih: ferahlık veren

³⁷⁶ küşâyiş-perver: ferahlığı artıran

³⁷⁷ müzehher: çiçeklerle bezenmiş

³⁷⁸ inşirah: gönülde duyulan ferahlık

O aralık erkeklerin içinden dayıları Şeref Bey'in çıktığı görüldü. Şeref Bey, hemen mutat³⁷⁹ tekellüfıyla onun elini sıktı; Samim, Nazlı Hanımefendi'yi selamlayarak vapurdan çıkmasına yardım eder ve Yezdan ile Fahire'nin hararetle uzattıkları ellerini sıkarken Şeref merasim-perver tavrı, süslü cümleleriyle Sacide Hanımefendi'ye ve Hürrem'e arz-ı hürmet ediyordu³⁸⁰.

İki aile ikisi de bu tesadüfe son derece memnun olmuşlardı.

Yezdan: “Ne latif tesadüf. Hiç haberleri yokken hep birden böyle ansızın ne güzel olacak” diye söyleniyordu.

Nazlı Hanımefendi arabaya binerken Yezdan ile Fahire, Hürrem'i elinden tutarak şen şen diğer bir arabaya sıçramışlar, Samim'i yanlarına çağırıyorlardı. Fakat Sacide Hanımefendi'nin tahakkümünü hesaba dâhil etmediklerini gördüler. Çünkü hanımefendi: “Yo, Samim Bey'i bize bırakınız.” diye tecavüze³⁸¹ kadar cüret etti.

Bereket versin ki bu tahakküme yalnız Samim, yalnız Yezdan ile Fahire değil, Nazlı Hanımefendi'ye kadar herkes itiraz etti ve Nazlı Hanımefendi hatta: “Hanım, bırakınız gençleri kendi kendilerine eğlensinler!” dediği için Samim de genç kızların arasına girebildi.

*

Arabalar hareket edip yola düzüldüğü vakit yalnız Samim'in değil, Yezdan ile Fahire'nin de canları sıkılmış olduğu için evvela asabi bir sükût devam etti. Eğer Hürrem yanlarında olmasaydı kim bilir neler söyleyeceklerdi!

Fakat biraz sonra çayıra çıktıkları vakit manzaranın letafeti, yolun güzelliği, mebzul³⁸² ve rengârenk çiçekleriyle bahar levhaları³⁸³ onları birdenbire coşkun bir neşe ile havalandırdı. Öyle ki, Akbaba'ya vardıkları vakit, güneşle, hava ile, renk ve rayiha ile

³⁷⁹ mutat: her zamanki

³⁸⁰ arz-ı hürmet etmek: saygı sunmak

³⁸¹ tecavüz: belli bir haddi aşma

³⁸² mebzul: bol

³⁸³ levha: manzara

sarhoş gibiydiler. Hürrem'in yüzündeki şikâyet ve serzeniş hattı bile silinmiş gibiydi.

Köşkten onları daha arabadan inmeden gördüler; bütün köşk erkânı, Paşa'ya kadar hepsi bu nagehani misafirleri pek büyük bir şetaretle³⁸⁴ daha bahçe kapısında karşıladılar. Hanımlar arabalardan inmişler, öpüşüyorlar, koklaşıyorlar; erkekler birbirlerinin ellerini sıkıyorlardı. Doktor ile Saraylı Hanım da dünden beri orada idiler.

Samim'in gözüne en evvel tam o esnada uzaktan narin vücudu, rüzgârlı yürüyüşüyle gelen Nevhiz ilişti.

Pervin, Yezdan'la ve Fahire'yle öpüşmüş, son derece samimi, pek candan bir şıtabla³⁸⁵ Samim'e ellerini uzatarak: "Aman ne iyi ettiniz de geldiniz Samim Bey." diyordu.

Hep birden büyük bir neşe ile köşkün önündeki geniş merdivene kadar yürüdüler.

Bu esnada Saraylı Samim'e sokularak ilk söz olmak üzere: "Geçen geceki aksilikleri Nevhiz'e hep anlattım aman ne kadar güldü, ne kadar güldü." dedi.

Sonra daha sokularak sesini daha kısıtı ve ara sıra yaptığı gibi sol gözünü manalı ve cilveli bir surette kırarak:

"Ben de artık seni meth, meth, meth... Hem istediğinden fazla. Şimdi seni âdeta merakla bekliyor fakat mükâfatımı³⁸⁶ isterim ha."

Bu sözden sonra Saraylı, Yezdan ile Fahire'nin arasında onlarla konuşmakta olan Nevhiz'e yaklaştı. Ve alaylıca bir eda ile: "Müsaadenizle Samim Bey'i hemen takdim edeyim hanımefendi. Çünkü belki yine bir mâni çıkar diye korkuyorum." dedi.

Nevhiz, derin bir nazarla Samim'in gözlerinin amâkına³⁸⁷ kadar baktı. Pür-hande³⁸⁸ tatlı bir sesle: "Pek memnun oldum beyefendi."

³⁸⁴ şetaret: sevinç

³⁸⁵ şıtab: acele

³⁸⁶ mükâfat: ödül

³⁸⁷ amâk: derinlikler

³⁸⁸ pür-hande: gülüş dolu, neşeli

dedi. “Saraylı Hanım ile dünden beri birçok sizi konuştuk. Ve o hâllere uzun uzun güldük.”

Sesinde öyle müessir bir ihtizaz³⁸⁹ vardı ki doğru kalbe gidiyor, en manasız sözleri bile sanki latif bir esrar ile ahenkleniyordu.

*

Hepsi birden köşkün önüne, asırlık dişbudak ağaçlarının gölgesine oturdular.

Muhavere³⁹⁰ evvela muntazamcaydı fakat sonra birdenbire alevlendi, karıştı, takım takım, karşıdan karşıya, bazen hepsi beraber, bazen ayrı ayrı konuşmaya başladılar. Genç kızlar gördükleri yeni tuvaletlerden, yaşlı hanımlar İstanbul dedikodusundan, erkekler siyasetten bahsediyorlardı.

Samim, oturduğu köşeden lakırdıya pek karışmayarak onları seyrediyor, bilhassa Nevhiz’i tetkik ediyordu. İkisi harika denilecek kadar latif vücutlar³⁹¹ oldukları hâlde onu oradaki genç kızların hepsinden nefis buluyor, aralarındaki muhteşem farkı kalbinin bütün derinliğiyle takdir ediyordu. Göz, kaş ve ağız gibi şeylerde ayrı ayrı bin kadında ihtimal daha latif, şüphesiz daha ruh-perverleri³⁹² olduğu hâlde, yüz binde bir kadında bulunmayan bir heyet-i umumiye³⁹³ ahengi, bir heyet-i umumiye cazibesi, bilhassa bakışında, başını tutuşunda, gayr-i kabil-i tahlil³⁹⁴, gayr-i kabil-i tarif ve irâe³⁹⁵, şahane, mülûkâne³⁹⁶ bir cazibe, maddiyetinde ve maneviyetinde ilahî bir güzellik vardı.

Bir aralık Nevhiz de muhavereye iştirak etti³⁹⁷. O vakit sesinin dalgasında, sözlerinin cilvesinde de gözünün nazarları, vücudunun

³⁸⁹ ihtizaz: titreyiş

³⁹⁰ muhavere: karşılıklı konuşma

³⁹¹ vücut: varlık

³⁹² ruh-perver: ruhu besleyen

³⁹³ heyet-i umumiye: bütün

³⁹⁴ gayr-i kabil-i tahlil: anlaması olanaksız

³⁹⁵ gayr-i kabil-i tarif ve irâe: tarifi ve gösterilmesi imkânsız

³⁹⁶ mülûkâne: hükümdarlara yaraşır

³⁹⁷ iştirak etmek: katılmak

anatı³⁹⁸ gibi ele geçmeyen esrarengiz bir halavet³⁹⁹ mevcut olduğunu gördü. Konuşurken cazibesi daha canlanıyor, mevcudiyeti mukavemet-sûz bir hararet, pek müsahhir⁴⁰⁰ bir şahsiyet peyda ediyordu.

Şimdi onunla konuşmak, onunla konuşarak onun ruhuna hulul etmek ateşi ile yanıyordu. Acaba cazibesinden haberdar mıydı? Tesirini fark ediyor muydu? Ruhu, fikri ne idi? Neleri seviyor, neleri istiyordu? Onun mahremiyetine nüfuz etmek, tevdiatını⁴⁰¹ dinlemek, esrarına vâkıf olmak ve ah, kalbine sahip olmak ne yegâne bir saadet idi! Onun yalnız tek bir hitabına nail olmak bile ruhunun onunla telakisi⁴⁰² demek değil miydi?

Bir an oldu ki onun da kendine baktığını hissetti. Saraylı'nın "Resim gibi, tüy gibi delikanlısın!" dediğini tahattur ederek yüreği şiddetle atmaya başladı. Acaba kendi hakkında nasıl bir fikir edinmişti? Saraylı Hanım kendisini tanımak için nasıl çırpınmış olduğunu söylemişti, bu hâl onda nasıl bir tesir yapmıştı? Elbette ona ne kadar ehemmiyet verdiğini anlamıştı; acaba bu, kendisinde nasıl bir fikir peyda etmişti?

İlk tesir olarak Saraylı'nın onun ciddiyetine dair söylediği sözü düşünüyor ve onu nefesine o kadar hâkim, o kadar mağrur⁴⁰³ olduğu için kendinden o kadar uzak, o kadar muhal⁴⁰⁴ buluyordu ki ümide cesaret edemiyordu; onu yakından tanıdıkça daha ziyade yükseldiğini ve yükseldikçe kendinden o kadar uzaklaştığını görüyordu.

Ah hiçbir şey olmazsa kendisini bir hemşire gibi ismiyle çağırmasına olsun müsaade etse idi. Onu anlasa, dinlese, bütün emellerini anlatmasına müsaade etse, hayatının ne uzun bir mahrumiyet silsilesi olduğunu öğrense de acısaydı.

³⁹⁸ anat: anlar

³⁹⁹ halavet: tatlılık, tatlılık

⁴⁰⁰ müsahhir: zabt eden

⁴⁰¹ tevdiat: emanetler

⁴⁰² telaki: buluşma

⁴⁰³ mağrur: gururlu

⁴⁰⁴ muhal: imkânsız

Galeyana boğularak içini çekiyor: “Ah, emellerime iştirak etse, hayatıma iştirak etse.” diyor, buraya gelince gayriihtiyari yine aşka kadar yükseldiğini görerek meysus oluyor⁴⁰⁵, sonra bir avdet ile bu aşkı niçin o kadar muhal addettiğini anlamadığı oluyordu.

Vücudunun zerrelere kadar sevmek ve sevilme için halk olunmuş olan bu kadar nefis bir kadın, aşk için, zevk için vücut bulmuş ilahî bir mevcut. Niçin sevmeyecekti? Böyle bir kadını kalbinin mabedinde⁴⁰⁶ taziz ve tebci etmek⁴⁰⁷, hayatı böyle bir yüksek hayal ile tezyin etmek, bu kadar mukaddes bir emele bağlanmak, bu bile emsalsiz bir saadet değil miydi? Ama onun haberi olmayacaktı. Evet, korkunç bir surette mağrur ve yüksek bir hanım olduğu için bunu hiçbir vakit ona izhara⁴⁰⁸ cesaret edemeyecekti. Ama ne beis⁴⁰⁹ vardı? Adı bir adam olmadığı için bu ince ve gizli zevkten daha mesut olmaz mıydı?

Bütün bu esnada, buhranlar içinde kaynamakta iken etrafındaki sözleri dinliyor hatta bunlara iştirak ediyor, onların suallerine cevaplar veriyor fakat bütün mevcudiyeti bu muazzaz emel etrafında esir ve bî-irade⁴¹⁰, mütemadiyen, mütemadiyen çırpınıyordu.

Hepsi, yorgun oldukları için o akşam bir yere gitmemeye karar verdiler. Öbür sabah erkenden Yuşa Tepesi'ne çıkacaklar ve öğle yemeğini orada yiyerek, arabalarla öbür taraftaki cephesinden köşkün bağlarına gideceklerdi, Paşa'nın tarifine göre, oradan gelirlerken dünyada yemedikleri nefis bir kiraz bahçesinden geçeceklerdi.

*

Çaydan sonra köşkün arka tarafındaki büyük terasa çıktılar. Burası, yüksekte, set set ağaç kümelerinden ibaret bir vadiye

⁴⁰⁵ meysus olmak: ümitsizliğe düşmek

⁴⁰⁶ mabet: büyük bir sevgi ve saygı ile bağlanılan yer

⁴⁰⁷ taziz ve tebci etmek: kutsamak ve yüceltmek

⁴⁰⁸ izhar: gösterme

⁴⁰⁹ beis: sakınca

⁴¹⁰ bî-irade: iradesiz

bakıyordu. Bu kümelerin çizdiği dalga dalga yeşil ufkun arkasında güneşin gurup ettiği⁴¹¹ görünüyordu.

Bütün gurup indifa etmiş⁴¹² bir bürkan⁴¹³ hâlinde cehennemi bir yangın içinde yanıyordu. Ateşin inikâsatı⁴¹⁴ semayı, bütün hudud-ı âfakı⁴¹⁵ hûnin⁴¹⁶ dumanlara boğmuş, bilhassa göz önünde her biri muhtelif bir yeşillikle harelenen⁴¹⁷ ağaç kümelerini eflatun sislerle yaldızlamış idi.

Samim, bu muhteşem levhanın karşısında meftun ve meclub⁴¹⁸ kalmış, gurubun inhilal anasını⁴¹⁹ takip ediyordu. Güneş ufka indikçe dumanlar silinir, sisler erir gibi oldu; şimdi bütün kâinat altın bir rüya içinde yüzüyor denilebilirdi. Mevcudat nur içinde sanki hakikatlerini kaybetmişler, sanki bir rüya, sanki bir gölge olmuşlardı. Bu manzaranın verdiği derin bir galeyan içinde birdenbire elim bir kimsesizlik, derin bir boşluk, hazin bir tahassür⁴²⁰ hissetti. Kendisinden başka herkesin hayatında bir hedef, kalbini feth ve zapt etmiş bir emel vardı; o ise ne yapacağından gafil, kararsız, serseri sürünüyordu.

Bu esnada içeride salonda misafir hanımların ve beylerin rica ve ibramıyla⁴²¹ piyanoya geçmiş olan Pervin'in latif sesinin Schumann'ın neşidelerinden⁴²² birini taganni ederek⁴²³ "Ich kanst niht fassen, niht glavben."⁴²⁴ diye yükseldiğini işitti.

⁴¹¹ gurup etmek: batmak

⁴¹² indifa etmek: lav püskürtmek

⁴¹³ bürkan: yanardağ

⁴¹⁴ inikâsat: yansımalar

⁴¹⁵ hudud-ı âfak: ufuk çizgisi

⁴¹⁶ hûnin: kanlı

⁴¹⁷ harelenmek: kımıldadıkça üstünde hareler görünme

⁴¹⁸ meftun ve meclub: hayran ve tutkun

⁴¹⁹ inhilal anası: dağılma anları

⁴²⁰ tahassür: özlem

⁴²¹ ibram: ısrar, zorlama

⁴²² neşide: besteli ve güfteli eser

⁴²³ taganni etmek: nağme ile söylemek

⁴²⁴ ich kannst nicht fassen, nicht glauben (Alm.): Kapsayamıyor, inanamıyorum.

Döndü, salona doğruldu fakat Nevhiz. Nevhiz oradaydı ve hiç haberi yokken, hiç haberi olmadan koca terasta yalnız ikisi, yalnız onlar ikisi kalmıştı.

Salon kapısının hemen önünde, bir hasır koltuğun ipek yastıkları arasında kumral başı gömülmüş, hemen kaybolmuş genç kadın ona işittirmek istiyormuş gibi yüksek bir sesle ve dindarane bir hararetle: “İlahi Schumann, değil mi beyefendi?” diye mırıldandı.

Ona o kadar yakın olduğundan hiç haberi yoktu, orada görünce kalbi hareketten kalmış gibi ayrılamadı, ilerleyemedi ve oracıkta, Nevhiz’in hemen yanında, onun başucunda, ayakta durdu; şimdi, yukarıdan, gözünün hemen altında, şeklinin bütün zenginliklerini görüyor ve tenasübüne⁴²⁵ hayran oluyordu; omuzlar müdevver⁴²⁶ bir ahenkle iniyor, kollarının altında göğsü zengin bir gururla taşarak nazarı çıldırtıyordu.

*

Pervin’in müessir sesinin ruhu nihayetsiz emellerle pür-galeyan⁴²⁷ bırakan dalgaları içinde, haris⁴²⁸ şammesine⁴²⁹ kadar suud eden⁴³⁰ bir genç kadın rayihasının tesiri altında gözlerini kısıtı ve ona bakarken elbisesi ile vücudunun birbirine meze olduğunu zannetti; bir an oldu ki nazar-ı hayali önünde, genç kadın çıırılçıplak kalmış gibi oldu. Ve o zaman gözlerini bütün bütün kapayarak müskir⁴³¹ bir meşrub⁴³² içiyormuş gibi hayali bu rüyetle⁴³³ uzun uzun mest⁴³⁴ oldu.

Hâlbuki Nevhiz, yanı başında koltuğunda, onun beynini fırtınalarla tarumar eden bu hissiyattan haberdar imiş de

⁴²⁵ tenasüb: uygunluk

⁴²⁶ müdevver: yuvarlak

⁴²⁷ pür-galeyan: taşkınlıkla dolu, coşku dolu

⁴²⁸ haris: hırslı

⁴²⁹ şamme: koku alma duyusu

⁴³⁰ suud etmek: yükselmek

⁴³¹ müskir: sarhoşluk veren

⁴³² meşrub: içki

⁴³³ rüyet: görüş

⁴³⁴ mest: sarhoş

onu daha ziyade tahrik etmekten zevk duyuyormuş, lahutî⁴³⁵ nağmeleriyle salonda temevvüç eden⁴³⁶ Schumann'ın neşidesiyle gaşy oluyormuş⁴³⁷ gibi vücudunu dalgalandırıyor, siyah şehvet halkalarıyla muhat gözlerinin süzgün, baygın nazarlarıyla onu sanki vahşi bir günaha davet ediyordu. Bu muzlim davet ne kadar gayr-i memul⁴³⁸ ise o kadar çılgın darbelerle asabını⁴³⁹ kamçılıdı.

Birdenbire silkinerek: “Ona malik olacağım!” diye yemin etti. Onun vücudundaki bu galeyan-ı mestîye⁴⁴⁰ bakarak pek yakın bir zamanda onu kollarının arasında tutacağına emin oldu.

Şimdi baygın baygın onun rayihasını içiyor ve bu taze, gayr-i kabil-i tarîf tebâhhur⁴⁴¹ ile daha ziyade sarhoş oluyordu. Nevhiz de bir iştiyak-ı ruh⁴⁴² ile cezb olmuş gibi başını kaldırıp kendine baktı ve birbirlerine tebessüm ettiler.

Bu tebessüm esnasında, bu kalabalık arasında onunla yapyalnız kalmışlar tahassüsünü duydu⁴⁴³. Nihayetsiz bir sürur⁴⁴⁴ ile kalbi şişti ve “Oh, onunla bir gece kandilinin lerzan⁴⁴⁵ ve muhteriz⁴⁴⁶ ziyasıyla nim aydınlanmış bir odada, bir karyolanın ipek kanatları içinde bulunmak ve onun yegâne ve ilahi vücuduna malik olmak!” diye titredi.

Dışarda güneş iyice gurup etmiş, gün rehin-i ihtizâr⁴⁴⁷ olmuş ve hemen hemen ölmüştü. Fakat hava akşama kadar içtiği ziyâ-yı

⁴³⁵ lahutî: ilahi

⁴³⁶ temevvüç etmek: dalgalanmak

⁴³⁷ gaşy olmak: kendinden geçmek

⁴³⁸ gayr-i memul: beklenmedik, umulmadık

⁴³⁹ asab: sinir

⁴⁴⁰ galeyan-ı mestîye: şarhoşluk taşkınlığı

⁴⁴¹ tebâhhur: buharlaşma

⁴⁴² iştiyak-ı ruh: ruh özlemi

⁴⁴³ tahassüs duymak: duygulanmak

⁴⁴⁴ sürur: sevinç

⁴⁴⁵ lerzan: titreşim

⁴⁴⁶ muhteriz: çekingen

⁴⁴⁷ rehin-i ihtizâr: can çekişme

şemsle⁴⁴⁸ hâlâ meblûl⁴⁴⁹ idi. Ve bu hal, eşbahın⁴⁵⁰ fevkinde, müheyyâ-yı istila⁴⁵¹ gölge ile mail-i zeval ziya⁴⁵² arasında, bir inhilâl⁴⁵³, bir imtisas⁴⁵⁴ cereyanı hasıl ediyordu. Gölge yavaş yavaş galebe etti ve zulmet teessüse⁴⁵⁵ başladı.

Bu esnada Pervin'in neşidesi bitmiş, piyanoda son damlalar hazin bir nağme-i iştiyak⁴⁵⁶ içinde sürükleniyordu. Herkeste teessür⁴⁵⁷ derecede idi ki bu latif teessürü izale etmek⁴⁵⁸ korkusuyla kimse bir hareket etmeye, bir söz söylemeye cesaret edemedi. Herkes bir hüznün dalgasıyla örtülü, sakit⁴⁵⁹, bî-hareket⁴⁶⁰ kaldı.

*

Şimdi içerdekiler hep beraber terasa çıkmışlar, takım takım oturmuşlar, ikişer üçer, dörder beşer konuşmaya başlamışlardı. Yavaş yavaş etrafı ihata eden⁴⁶¹ ağaç kümelerinin iyice akşam karanlığına gömülmüş koyu zemininin fevkinde nihayetsiz altın tebessümlerle müzeyyen lacivert ve simin⁴⁶² bir haziran seması yaldızlanmaya başlıyordu. Karşıda gurup ufkunun üstünde Zühre⁴⁶³ bütün vecd ve şaşaasıyla telelü ediyor⁴⁶⁴, daha tepede, semtû'r-re'ste⁴⁶⁵ hazin, ince, ketum bir hilal bakir bir safvetle tebessüm ediyordu. Samim, ruhu

⁴⁴⁸ ziyâ-yı şems: güneş ışığı

⁴⁴⁹ meblûl: nemli

⁴⁵⁰ eşbah: cisimler

⁴⁵¹ müheyyâ-yı istila: yayılmaya hazır

⁴⁵² mail-i zeval ziya: yok olmaya eğilimli ışık

⁴⁵³ inhilâl: dağılma

⁴⁵⁴ imtisas: soğurma

⁴⁵⁵ teessüs: yerleşme, kurulma

⁴⁵⁶ nağme-i iştiyak: arzu nağmesi

⁴⁵⁷ teessür: keder

⁴⁵⁸ izale etmek: ortadan kaldırma

⁴⁵⁹ sakit: sessiz

⁴⁶⁰ bî-hareket: hareketsiz

⁴⁶¹ ihata etmek: sarmak, kuşatmak

⁴⁶² simin: gümüşten

⁴⁶³ Zühre: Venüs

⁴⁶⁴ telelü etmek: parıldamak

⁴⁶⁵ semtû'r-re's: başucu

fırtınalarla pür-feveran⁴⁶⁶, Nevhiz’le konuşmak için fırsat arıyordu. Fakat kalabalık içinde o, birdenbire gayr-i kabil-i nüfuz⁴⁶⁷ bir surette başka bir kadın olmuştu. Biraz evvel, sanki tavrıyla hâliyle kendisine âşıkane hitap etmiş olan ruhunu ezeli mehtaplarla tezyin eden şuh ve cevval kadın değildi.

Samim kendi kendine buna bir sebep arıyor, makul hiçbir mana veremeyerek: “Acaba yalnız olmadığımız için mi?” diye şüphe ediyor, bu kadar müstesna hilkatte⁴⁶⁸ yaratılmış, aşk ve ihtiras, gözyaşı ve hıçkırık için dünyaya gelmiş, gayr-i kabil-i mukavemet⁴⁶⁹, cazibeli bir kadının aşka lakayt⁴⁷⁰ ve bigâne⁴⁷¹ kalması mümkün olamayacağını düşünerek Saraylı’nın o muhafaza-i ciddiyet⁴⁷² hakkındaki fikrini onun ahvalini gizlemek hususundaki şeytanetine, yarım saat evvel aynı terasta kendisine o kadar mültefit tebessümler îsar eden⁴⁷³ kadının şimdiki bu bürudetini⁴⁷⁴ de aynı tedbir ve ihtiyata⁴⁷⁵ hamlediyordu.

Lakin eğer böyle ise demek ki. Demek ki... O zaman, bütün mevcudiyetine nurlar doluyor, hayatı rengârenk bir bahar ile çiçekleniyordu. Bilhassa o tebessüm ebedî bir yıldız gibi hayalinde parlıyor ve sâmiyasında: “İlahi Schumann, değil mi beyefendi?” teranesini⁴⁷⁶ ilahi bir nakarat gibi terennüm ediyordu.

*

O zaman onunla bir aşk hayatı tasavvur ediyordu. Bir roman tertip eder gibi en latif maceralar, en hoş vakalarla onunla leb-ber-

⁴⁶⁶ pür-feveran: coşan

⁴⁶⁷ gayr-i kabil-i nüfuz: tesir edilmesi olanaksız

⁴⁶⁸ hilkat: tabiat, yaradılış

⁴⁶⁹ gayr-i kabil-i mukavemet: karşı konulması imkânsız

⁴⁷⁰ lakayt: kayıtsız, ilgisiz

⁴⁷¹ bigâne: kayıtsız, ilgisiz, yabancı

⁴⁷² muhafaza-i ciddiyet: ciddiyeti koruma

⁴⁷³ îsar etme: saçma, dağıtma

⁴⁷⁴ bürudet: soğukluk

⁴⁷⁵ ihtiyat: sakınma

⁴⁷⁶ terane: ezgi

leb⁴⁷⁷ bu hayatın aşk usaresini⁴⁷⁸ massederken⁴⁷⁹ birdenbire garip bir hadise-i hissiye⁴⁸⁰ oldu; bütün bu zevklerin, bu saadetlerin, şu karşıda, karşısında muhteşem kadınlığıyla onu teshir eden kadınla bir gün, ihtimal yarın, mümkün ve kabil olduğunu düşündü ve birdenbire, bu Zühre, bu kamer⁴⁸¹, bütün bu yıldızlar, bütün bu ağaçlar, bu tabiat, bu kâinat, bütün hilkat, bütün insaniyet, yalnız onun hüsnünün haşmeti, yalnız onun ruhunun saltanatı için vücuda getirilmiş zannetti.

Hâlık⁴⁸² bütün mevcudatı mutlak onun güzelliğine, onun emsalsiz mevcudiyetine bir çerçeve olsun diye tekvin etmiş⁴⁸³ olacaktı. Bir an geldi ki mazi, istikbal, gençlik, ihtiyarlık, güzellik, çirkinlik her şey, her şey birdenbire silindi, hareketsiz, gözlerini kapamış, sıcak ve nevazişkâr⁴⁸⁴ bir ziya içinde derinleşmeye başladı. Aynı zamanda uzak, esrarengiz, sihirkâr⁴⁸⁵ bir musiki-i aşka⁴⁸⁶ müstagrık⁴⁸⁷ kalmıştı. Ondan başka her şey mahvolmuştu. O kadar ki hareket etmiyor, bir söz söylemiyor hatta bu rüyayı kırmaktan korkarak nefes bile almıyordu. Bu tahassüs o kadar nefis, o kadar nefis idi ki idame etmek⁴⁸⁸ için canını verirdi.

“Ah ölse” diye sızlandı; “hayatımın son anı onun huzurunda, bu zevkin gaşy-ı visâli⁴⁸⁹ içinde sönse.”

Pertev’in sesini işitti:

“Bu ne dalgınlık böyle. Biz biraz koruyu gezmek istiyoruz, haydi sen de gel.” diyordu. Samim başını kaldırıp baktı. Yezdan,

⁴⁷⁷ leb-ber-leb: dudak dudağa

⁴⁷⁸ usare: öz su

⁴⁷⁹ massetmek: emmek

⁴⁸⁰ hadise-i hissiye: duygusal olay

⁴⁸¹ kamer: ay

⁴⁸² Hâlık: Tanrı

⁴⁸³ tekvin etmek: yaratmak

⁴⁸⁴ nevazişkâr: okşayıcı

⁴⁸⁵ sihirkâr: büyüten

⁴⁸⁶ musiki-i aşk: aşk musikisi

⁴⁸⁷ müstagrık: batmış, dalmış

⁴⁸⁸ idame etmek: sürdürmek

⁴⁸⁹ gaşy-ı visâl: kavuşma sarhoşluğu

Fahire, Pervin, Şadan, gençler hatta Sacide Hanımefendi de hep birden ayağa kalkmışlardı. Onun, şüphesiz beraber geleceğini düşünerek kalbi çarptı ve memnuniyetle fırladı.

Fakat Nevhiz'in başı ağrıdığı için itizar ettiğini⁴⁹⁰ görünce pek elim bir darbe ile harap oldu. Esasen bütün muhaverelere, bütün neşelere uzak ve bigâne duran Hürrem de validesinin ısrarına rağmen gezintiye iştirak etmek istemediği için onlar Pervin, Yezdan, Fahire, Şadan ve Sacide beş kadın; Şeref, Pertev, kendisi üç erkek, ağaçların altına dağıldılar.

*

Samim bu bürudete, bu içtinaba⁴⁹¹ hiç mana veremiyor, eğer ümit ettiği gibi onun da kendisi hakkında bir emeli varsa bu fırsattan istifade etmek lazım geleceğini düşünüyor ve bunu bir sebep bulup izah edemediği için yegâne⁴⁹² ihtimal olmak üzere yine ihtiyata, tedbire hamletmekte muztar kalıyordu⁴⁹³.

Evvela kadın erkek ayrı ayrı gidiyorlardı. Fakat az sonra, Pertev'i Yezdan'ın koluna girmiş gördü. Aynı zamanda Sacide onun, Şeref de Pervin'in koluna girdi. O zaman onları zincirlenmiş görünce Fahire ile Şadan da birbirlerine takıldılar.

Pertev bu akşam pek şen, neşeliydi.

"Aferin Samim" diyordu, "Sen tam Müslümansın. Allah'ın dörde kadar izni var ya, istifade ediyorsun."

Samim bütün bu neşenin Yezdan'dan mütevellit⁴⁹⁴ olduğunu düşündü ve ona derin bir ateşle gıpta etti. Fakat bu kadarı eğer bir saadet ise Pervin de onun için hazır ve kolaydı. Fakat o böyle kolay ve sade saadetlere kani olmuyor⁴⁹⁵, tantanalı, facialı, ihtiraslı, gözyaşlarıyla, elemelerle yoğrulmuş saadetler peşinde koşmaktan, çırpınmaktan, kanamaktan zevk alıyordu.

⁴⁹⁰ itizar etmek: özür dilemek

⁴⁹¹ içtinab: sakınma, kaçınma

⁴⁹² yegâne: tek, eşsiz

⁴⁹³ muztar kalmak: yapmak zorunda bulunmak

⁴⁹⁴ mütevellit: meydana gelmiş

⁴⁹⁵ kani olmak: yetinmek

Pertev, en önde, yüksek sesle terennüm ediyor⁴⁹⁶, Yezdan’a sarılmış, iki adımda bir onu döndürüp çevirerek dans ediyor, sıçırıyor, uçuyor, kahkahalarıyla, sayhalarıyla⁴⁹⁷ hepsine birden bir şetaret ilka ediyordu⁴⁹⁸. Öyle ki, onlar da biraz sonra onun gibi koşmaya, sıçramaya başladılar. En yaşlıları olduğu hâlde Şeref Bey bile onlara uyararak haykırarak terennüm etti. Samim’in kolunda Sacide hiç durmuyor, fıkırdıyor, mütemadiyen ona lakırdı söylüyor, yıldızlardan, gölgelerden bahsederek onu esrara, sergüzeşte⁴⁹⁹ celp etmeye çalışıyor fakat Samim, bütün mevcudiyeti uzak semalara uçmuş, şimdi cismini pek ağır bir yük gibi bitap ve harap, sanki zorla taşıyordu.

Nihayetsiz yıldızlarıyla parlak haziran seması bahara mahsus ezhar⁵⁰⁰ ile ağaçların üzerlerinden sızarak korunun içini lacivert nur dalgalarıyla yaldızlıyordu. Onlar beyaz şekilleriyle, eski masallardaki periler gibi birbirine karışan muhtelif dans nağmeleri arasında, bahar ile, aşk ile, gençlikle sermest, çılgın bir sevda ahengi ile dönüyorlar, dönüyorlar, dönüyorlardı.

Birdenbire Pervin Şeref’in kolundan fırlayarak: “Aman ateşböceği” dedi.

Ve tutmak için sayhalarla, heyecanlarla böceklerin arkasından koşmaya, çırpınmaya başladı.

O zaman o dakikaya kadar fark etmedikleri hâlde, tıpkı kendileri gibi gecenin muattar⁵⁰¹ ahengiyle sarhoş olmuş bir ateşböceği kfilesinin arasında olduklarını gördüler. Hepsi deli oldu, birbirlerinden ayrılarak böceklerin arkasından koşmaya başladılar. Samim bu arada kendini Sacide’nin çengelinden kurtarmış, dalgın, yorgun yürümeye başlamıştı. Ötekiler, onun etrafında, önünde, arkasında koşuyorlar, böcek tutmak için kahkaha fişekleriyle pervaneler gibi dönüyorlardı.

⁴⁹⁶ terennüm etmek: güzel bir sesle hafif hafif şarkı söylemek

⁴⁹⁷ sayha: çılgılık

⁴⁹⁸ ilka etmek: atmak, aşlamak

⁴⁹⁹ sergüzeşt: macera

⁵⁰⁰ ezhar: çiçekler

⁵⁰¹ muattar: ıtırılı

En evvel Şeref Bey bir tanesini yakaladı: “Tuttum, tuttum!” diye haykırdı. Yavaş yavaş hepsi birer tane ele geçirdiler. Yalnız Pervin o kadar uğraştığı hâlde tutamıyor, mutlak inat etmiş, koşuyor, muvaffak olamıyor fakat yine koşuyordu.

Şeref Bey arkasından giderek: “Pervin Hanım, Pervin Hanım. Yorulmayınız. Ben size vereyim.” diyor fakat Pervin onu dinlemeyerek nefes nefese çırpınıyordu. En nihayet o da bir tane yakaladı ve birkaç dakika mütemadiyen koşup yorulduğu için dinlenmek ister gibi kendini Samim’in koluna attı.

Bütün vücudu bitap ve pür-halecan⁵⁰² içindeydi. Göğsü şiddetle hareket ediyor ve bu terlemiş genç kız vücudu bu hareketle pek nefis bir rayiha neşreliyordu⁵⁰³.

Samim, kolunun altında bir yavru kuş halecanıyla daraban eden⁵⁰⁴ bu taze ve ilahi vücudun şiir ve cazibesine lakayt kalamadı ve içinden derin bir şehvetle: “Bu da pek emsalsiz. Acaba buna mı karar versem.” diye tekrar tereddüt dalgalarına boğuldu.

Hepsi de pek yorulmuş oldukları için avdet ettiler. Avdetleri sakın ve gürültüsüz oldu.

*

Terasa çıktıkları vakit, Paşa, doktorla yine hararetle bir bahse dalmıştı. Fevkalade bir galeyan içinde oturduğu koltuktan fırlayıp fırlayıp kalkıyor, sonra yine oturuyordu. Saraylı Hanım, Saadet ve Nazlı Hanımefendilerin arasında bir kenarda, Nevhiz de Hürrem’le beraber bir köşede konuşuyorlardı.

Onların muvasalatı⁵⁰⁵ bu mükâleme⁵⁰⁶ partilerini ihlal etti⁵⁰⁷ ve muhavere tekrar umumi oldu. Şimdi Sacide onun yanına oturmuş, koruda başlayamadığı yahut başlayıp da ikmal edemediği⁵⁰⁸

⁵⁰² pür-halecan: çarpıntı dolu

⁵⁰³ neşretmek: yaymak

⁵⁰⁴ daraban etmek: çarpmak, vurmak

⁵⁰⁵ muvasalat: varış

⁵⁰⁶ mükâleme: karşılıklı konuşma

⁵⁰⁷ ihlal etmek: bozmak

⁵⁰⁸ ikmal etmek: tamamlamak

tahassüsât tasvirine devam için fırsat arıyordu. Bir an oldu ki Samim, kadının cüretkârlığına son derece mütehayyir oldu. Çünkü o kalabalık içinde arkasını hazırına⁵⁰⁹ dönerek, Samim'e yine fısıldamaya koyuldu.

Samim, Saraylı'nın sözlerini hatırlayarak kendi kendine: “Kadının bütün ümitlerini kökünden kesmek için ne mümkünse yapmalı!” diye azmetti⁵¹⁰.

Sacide evvela kendi söylüyordu. Yüzü bin acıya gömülmüş olan Samim'in pek fark etmediği, sorulsa kolayca tekrar edemeyeceği bazı mevzularda gezdi, dolaştı; en nihayet, artık biraz da onu dinlemek istiyormuş gibi birdenbire: “Bana söyleyiniz bakayım, kadınlar hakkındaki fikrinizi Samim Bey?” dedi.

Samim, onun aralarında böyle mahrem mübahaselerle⁵¹¹ derinlik peyda etmek istediğini görüyordu. Acı bir tebessümle güldü; kadının kendini rahat bırakmayacağını anlıyor ve son derece tehevür⁵¹² hissediyordu. Kendi elemeleri yetmiyormuş gibi bir de Sacide Hanım angaryası mı çekecekti? Kadının bu iddiakârlığını müthiş bir dersle tedip etmek⁵¹³ istiyordu. Tek bir makas darbesiyle onun bütün kanatlarını kesip, bütün hülyalarını parçalayıp dağıtmak için şedit bir arzu duydu.

“Zevce kadın mı, maşuka⁵¹⁴ kadın mı?” diye sordu.

“İkisi de” [diye] cevap verdi. Sacide: “Evvela zevce kadını, sonra maşuka kadını anlatınız. Çok merak ediyorum. Her şeyiniz tanıdığım erkeklerden o kadar başka ki bu fikrinizi de öğrenmek istiyorum.”

Samim, süzülmüş şuh bir nazarla katrelendirilen⁵¹⁵ bu iltifata lakayıt kalmaya çalışarak:

⁵⁰⁹ hazırın: hazır bulunanlar

⁵¹⁰ azmetmek: kesin karar vermek

⁵¹¹ mübahase: konuşma

⁵¹² tehevür: öfkelenme

⁵¹³ tedip etmek: haddini bildirmek

⁵¹⁴ maşuka: sevgili

⁵¹⁵ katre: damla

“Hanımefendi” dedi; “Evlenmek, eski kadınsız hayatta elim bir mecburiyetle belki ihtiyar edilecek⁵¹⁶ bir delilik idi. Hâlbuki bugün bu kadar latif hanımlar arasında yaşamak varken tek bir tanesine bağlanıp onunla kanaat etmek⁵¹⁷ nasıl mümkün olur?”

Sacide, memnun, hemen atıldı: “Demek ki genç kızlarla alakanız yok. O hâlde genç kadınlar hakkındaki fikrinizi lütfeder misiniz? Nasıl kadınlardan hoşlanırsınız? Brun? Blond? Petit, grand?”⁵¹⁸

*

Sacide Hanım, genç kızlar dediği tehlikelerin arasında Pervin’i de dâhil görüyor ve Samim’de izdivaç arzusu olmadığına memnun oluyordu.

Samim cevap verdi: “Bir şair, zannedersem Sully Prudhomme⁵¹⁹, ‘Allah olsa idim, dünyayı şöyle, semayı böyle yapardım, şunu böyle, bunu şöyle değiştirdim fakat ah ey kadınlar, sizi olduğunuz gibi bırakırdım!’ diye bir şiir yazmıştır. Kadınlar hakkında ben de bu şair hissinde olduğumu itiraf ederim. Bir kadın nasıl olursa olsun, güzel olsun da. Benim için her zaman lütuf, her hâlde saadettir. Ha, pardon, yalnız tek bir şartım vardır. Kadın ne kadar ufak tefekse benim için o kadar şayan-ı perestîştir.”

Sacide Hanımefendi’nin yüzünde ani bir siyah gölge lekelendi ve bundan Samim son derece memnun oldu. Artık kadının izacatından⁵²⁰ kurtulacağına emindi. Eğer varsa, kısmetini başkalarında arayabilirdi.

Fakat müthiş kadın, bu darbenin sersemliğinden hemen kendini topladı ve hiçbir şey olmamış gibi lakaydane: “Ey yaşça?” diye sordu.

Ve Samim’in söz söylemesine meydan bırakmayarak kendisi izah etti:

⁵¹⁶ ihtiyar etmek: katlanmak, tercih etmek

⁵¹⁷ kanaat etmek: yetinmek

⁵¹⁸ brun, blond, petit, grand (Fr.): Esmer, sarışın, ufak, tefek, iri.

⁵¹⁹ Sully Prudhomme (1839-1907) Fransız şair ve denemeci.

⁵²⁰ izacat: taciz etmeler

“Öyle ya” dedi; “Bir kadın için yaşın pek büyük bir ehemmiyeti vardır. Mesela ben kendimi Nazlı ve Saadet Hanımefendilerin hizasında tutmaya hiç razı olamam ve bunda hakkım da vardır fakat sonra yine mesela. Mesela Feriha Hanım’la da hem-ayâr⁵²¹ değilim. Fakat öyle düşünüyorum ki iki arası yaştaki kadınların kendilerine göre mühim bir kıymeti vardır. Hatta bazı pek tecrübeli erkekler bu kadınları pek genç hanımlara yüz kere tercih ederlermiş. Öyle ya hayatı anlamış, dünyayı tanımış, hangi teline dokunsanız bin türlü zevk fişkırır böyle kadınları pek toy, pek ham hanımlara faik⁵²² bulmak pek doğrudur. Fakat bunun için erkek erkek olmalı; erkek, kendisi toy ve ham olursa elbette ne istediğini bilir ne de yaptıgını.”

Bu sözleri söyledi ve kendi zannımca attığı silleden memnun, fırladı, köşedeki hanımefendilerin yanına gitti.

Samim derin bir inşirah⁵²³ nefesi alarak: “Oh” etti; “inşallah kurtuldum.”

*

Şimdi Nevhiz’e bakmaya korkuyordu.

Acaba onu nasıl bulacaktı? Sacide’nin bu şuhane teklifsizliğini acaba nasıl telakki etmişti. Ah, Samim onda zerre kadar alaka eseri görseydi nasıl mesut olacaktı? Fakat hayır, o hâlâ, umumi muhavereye yabancı, uzak ufuklara akmış, hâlâ abus⁵²⁴ ve hâlâ sükûti idi.

Samim bu zulmetin⁵²⁵ sebebini hâlâ keşfedemediği için kahroluyordu. Baş ağrısının kuru bir bahane olduğuna emindi. İşte bunun için onunla bir fırsat düşürüp tek bir söz teati etmek için bütün gece harap oldu.

Yarın erken hareket olunacağı için bu gece erken yatılmak kararıyla yemekten hemen sonra herkes odasına çekilmek üzere dağılıyorlardı; bu esnada Samim, sofaya çıkan camlı kapının

⁵²¹ hem-ayâr: denk, eşit

⁵²² faik: üstün

⁵²³ inşirah: ferahlık

⁵²⁴ abus: somurtkan

⁵²⁵ zulmet: karanlık

yanında onu nasılsa sıkıştırmaya muvaffak oldu ve kalbinin bütün hararetini koyduğu derin ve müteessir⁵²⁶ bir sesle:

“Nasıl, hanımefendi, başınız biraz rahat mı?” diye sordu. Nevhiz, mütehayyir gözlerle baktı ve kuru bir sesle:

“Nasıl başım?” dedi.

“Başınızın ağrıdığını söylemişsiniz de. Bütün gece hep merak ettim” diye kekeledi.

Genç kadının omuzlarında müstehzi⁵²⁷ bir hareket uçu, bunu pek tuhaf ve pek küstah bir sual buluyormuş gibi derin tahakkümle baktı. En nihayet bürüdetle:

“Benim başım ağrımıyordu ki!..” dedi.

Samim, mebhut, makhur⁵²⁸, son bir cesaretle:

“Ey niçin bizimle beraber gelmediniz?”

Aynı kakhaha-âver⁵²⁹ ses, aynı bârid gözler, aynı istihza hareketiyle:

“Canım istemedi ondan.” dedi. Keskin bir sesle ilave etti: “Bon nui⁵³⁰!” Ve dönerek seri adımlarla uzaklaştı.

*

Arkasında salonun öbür köşesinde fıkırdayan ufak bir kakhaha onu donup kaldığı vaziyetten çıkardı ve dönüp baktığı vakit köşede Sacide Hanımefendi’yi ve iri annesinin yanında daha kuru görünen küçük Hürrem’i gördü; ana kız ikisi de keskin bir istihza ile dolu yâbis⁵³¹ bir nazarla soğuk soğuk ona bakıyorlardı. Samim başını çevirip bakar bakmaz bu hareketi kâfi görmüşler gibi arkalarını dönerek süratle kayboldular.

Şimdi Samim salonda yalnızdı. Terasa doğru yürüdü; beyni o kadar zıt, o kadar akur⁵³² mülahazaların hücumuna maruz idi ki

⁵²⁶ müteessir: üzgün

⁵²⁷ müstehzi: alaycı

⁵²⁸ makhur: bozguna uğramış, üzgün, tükenmiş

⁵²⁹ kakhaha-âver: kakhaha taşıyan

⁵³⁰ bonne nuit (Fr.): İyi geceler.

⁵³¹ yâbis: kuru

⁵³² akur: şiddetli

düşünmek için nereden başlayacağını tayin etmek mümkün değildi. İki üç defa gitti geldi, tamam çekilip gösterilen yatak odasına gideceği vakit, ağaçların arasında iki hayal fark etti; bunlar âdeta can cana denilecek kadar birbirine sokulmuş ve kaynamış, تنها bir gezintiden avdet ediyorlardı. Dikkat etti, Pertev ile Yezdan idi.

O zaman dimağını⁵³³ bunaltmış olan muzlim bulut kümeleri ansızın hücum eden müfteris⁵³⁴ bir fırtına darbesi ile herc ü merc⁵³⁵ oldu; mevcudiyeti tekrar bir kıskançlık ateşiyle dağlandı, kendisi akim⁵³⁶ emeller peşinde boş yere yorulur, didinirken, Pertev kendine pek müstesna bir aşk yaratmış, şimdi mesut ve pür-nur⁵³⁷ uçuyordu.

Odasına abus ve haşın girdi. Muvaffakiyetsizliğinin esbabını⁵³⁸ düşünüyor, bir türlü karar veremiyordu. Mesela Yezdan pek parlak olmakla beraber, elbette Nevhiz yüz bin kere daha yüksek bir muvaffakiyet teşkil ederdi⁵³⁹. Nevhiz'in bir tebessümü, Yezdan'ın buselerine saadetle tercih olunacak emsalsiz bir bahtiyarlıktı. Yezdan, Pervin, daha başka kızlar, daha başka kadınlar, tebessüm, neşe, saadet idiler. Fakat Nevhiz'de bir başka hususiyet⁵⁴⁰ vardı ki, onu bütün diğerlerinden ayırıyor, kendisine yegâne bir mümtaziyet⁵⁴¹ veriyordu. Onda zulmet vardı, esrar vardı, uçurum ve elem vardı. Ötekiler sevmek ve mesut etmek için dünyaya gelmişlerdi; Nevhiz de elbette sever ve sevince yakarak, öldürerek, kahrederek mesut ederdi. Samim kendi kendine: “Ben mutlak pervane ruhlu bir adam olacağım ki onu tercih ediyorum, âdeta bile bile, isteye isteye yanmaya, kavrulmaya âşıkım.” diye mırıldandı.

*

⁵³³ dimağ: zihin

⁵³⁴ müfteris: zalim, yırtıcı

⁵³⁵ herc ü merc: altüst, karmakarışık

⁵³⁶ akim: neticesiz, beyhude

⁵³⁷ pür-nur: ılık dolu

⁵³⁸ esbab: nedenler

⁵³⁹ teşkil etme: oluşturma

⁵⁴⁰ hususiyet: özellik

⁵⁴¹ mümtaziyet: seçkinlik

“Eğer sevmeyecekse, istemiyorsa, akşamüstü terastaki o âşıkane, mestane tavırları ne idi?” diye düşünüyordu. Sonra o huşuneti⁵⁴² gözünün önüne getirerek kuduracak gibi oluyordu. Bunu evvela, etrafındakilere şüphe vermemek arzusuna hamletmişti. Fakat bu hâlde resmî olarak görüşmekte ne mâni vardı? Bahusus hep birlikte koruya çıkıldığı vakit, niçin beraber gelmemiştî? Hele onlara karşı başı ağrıdığından bahsedip en sonra kendisine o hakaret-engîz⁵⁴³ tavırla: “İstemedim de...” demesi ne demek olacaktı?

Samim bu makûs⁵⁴⁴ ve zıt hareketler arasında harap ve helak oluyordu⁵⁴⁵.

Birdenbire, yüzünde derin ve acı bir istihza hattı sırttı. Şimdi akşamüstü terastaki hâli kendi lehine izafe ettiğine⁵⁴⁶ gülüyordu. Bu tevcihini⁵⁴⁷ büyük bir divanelik buluyor ve en feci, Nevhiz’in de pek divane bulacağını tasdik ediyordu⁵⁴⁸. Tabii kadın, inceliğiyle onun kendine yeltendiğini hissetmiş olacaktı ve inceden inceye onun hareketlerini tetkik ediyor ve şüphesiz onu pek acemi, pek ahmak buluyordu. O kendisiyle eğlenirken erkeklik nahvetiyle⁵⁴⁹ bu manasız hareketleri -yalnız manasız değil, ihtimal pek tabii, gayet sade bir hareketten başka bir şey değildi!- kendi lehine imale etmiş, bunu bir iltimas⁵⁵⁰, bir arzu alameti zannetmişti öyle mi?

İşte bu hamakatin mücazâtını⁵⁵¹ hem de pek acı olarak görüyordu. Nevhiz: “Canım istemedi de...” derken âdeta “Sen kim oluyorsun, ne cesaretle bana ref”-i nazar ediyorsun⁵⁵²? Bu cesaretin budalalık olduğunu düşünmüyor musun?” demek istememiş miydi?

⁵⁴² huşunet: kırıcılık, kabalık

⁵⁴³ hakaret-engîz: küçük düşüren

⁵⁴⁴ makûs: ters

⁵⁴⁵ helak olma: yok olma

⁵⁴⁶ izafe etmek: mal etmek, eklemek

⁵⁴⁷ tevcih: yorumlama, yöneltme

⁵⁴⁸ tasdik etmek: onaylamak, doğrulamak

⁵⁴⁹ nahvet: kibir, gurur

⁵⁵⁰ iltimas: kayırma

⁵⁵¹ mücazat: cezalandırma

⁵⁵² ref”-i nazar etmek: bakışını yükseltmek, göz dikmek

Daha takdim olunduğu gün en derin bir rabıta⁵⁵³ ile kendisine bağlamak istediği kadın tarafından budala bulunmak, dūçar-ı istihza olmak⁵⁵⁴.

İzzet-i nefsinin⁵⁵⁵ en hassas köşelerine kadar cerihadar olarak zehirli taharrüşle⁵⁵⁶ yırtıldığını hissediyordu. Ve yarın kalkar kalkmaz, artık bu acı dersi kâfi görerek hayal, vâhime⁵⁵⁷ peşinde koşmayıp emin muvaffakiyetlere, masum ve melek sevdalara hasr-ı tefekkür etmeye⁵⁵⁸ karar verdi. Ve bu kararın müşevveş⁵⁵⁹ ahvali arasında uyudu.

*

Öbür sabah uyandığı vakit, ilk hissi, onunla aynı dam altında uyuduğunu düşünmek oldu. Şu anda onun leziz vücudu ile baygın bir rehavete müstagrik olarak köpüklü danteller, ketenler, ipekler arasında mahmur⁵⁶⁰ ve müzehheb⁵⁶¹ uzanmış bulunduğunu düşünmek derin bir şehvet oldu. Dünkü rayihasını tekrar hissetti ve bugün akşama kadar göreceğinden Nevhiz kendisiyle hiç konuşmasa hatta hiç bakmasa yalnız onu uzaktan görmek bile pek emsalsiz bir saadet olduğundan bahtiyar idi.

Gece uyuyuncaya kadar onu işgal ve helak etmiş⁵⁶² olan acı mülahazalar, bedbin⁵⁶³ endişeler ve en nihayet verdiği hayr-kâr⁵⁶⁴ kararlar sanki hafif bir rüzgâr darbesiyle silinmiş, dağılmıştı. Bütün kâinat yalnız onun mevcudiyetinin nuru ile parlıyordu.

⁵⁵³ rabıta: bağ

⁵⁵⁴ dūçar-ı istihza olmak: alaya uğramak

⁵⁵⁵ izzet-i nefis: onur

⁵⁵⁶ taharrüş: tırmalanma

⁵⁵⁷ vâhime: kuruntu

⁵⁵⁸ hasr-ı tefekkür etmek: düşünce yormak

⁵⁵⁹ müşevveş: karmakarışık

⁵⁶⁰ mahmur: yarı uykulu

⁵⁶¹ müzehheb: yaldızlanmış

⁵⁶² helak etmek: mahvetmek

⁵⁶³ bedbin: karamsar

⁵⁶⁴ hayr-kâr: hayırlı

Hemen sıçradı, süratle giyinip aşağı indi; Doktor, Saadet ve Nazlı Hanımefendilerle Saraylı Hanım konuşuyorlardı.

Saraylı onu görür görmez hemen:

“Canım bu böyle nasıl gençlik Allah aşkına?” diye serzeniş etti⁵⁶⁵. “Akranınız öteki gençler hep birden kalkalı iki saat oldu, sabah gezintisi yapmak için sizi beklediler, beklediler... Kalkmadığınızı görünce çekilip gittiler. Hava o kadar parlak ki Sacide Hanımefendi’nin bile gençliği galeyana getti, o da onlara takılıp gitti.”

İhtimal onun da beraber bulunduğunu ve bu fırsatın ziyan olduğunu düşünmek yeni bir taharrüş oldu.

“Gece geç vakte kadar uyuyamadım.” dedi.

Ağlayacak kadar meyas, bir koltuğa çöktü. Ah bilse idi! Şimdi ihtimal onun kolunda, güneşin dalgalarıyla yaldızlanmış yeşil gölgeler içinde, mest ve mesut gezecekti.

Fakat tam bu esnada yukarı merdivenden Nevhiz’in indiğini gördü ve onun da kendisi gibi geç kalktığını ve tenezzühe⁵⁶⁶ gitmediğini, bilhassa daha merdivenlerden tamamen inmeden kendisini görür görmez rengin⁵⁶⁷ bir tebessümle selamladığını görmek pek şedit bir saadet tahassüsü oldu.

*

Saadet Hanımefendi:

“İşte Samim Bey gibi ihtiyar bir genç daha.” dedi.

Ve Nevhiz’in istizahına⁵⁶⁸ Saraylı Hanım müstehziyâne⁵⁶⁹ cevap verdi.

“Sacide Hanımefendi’ye kadar bütün gençler sabahın letafetini⁵⁷⁰ gördüler, galeyana geldiler, koruda tenezzüh için

⁵⁶⁵ serzeniş etmek: sitem etmek

⁵⁶⁶ tenezzüh: gezinti

⁵⁶⁷ rengin: renkli

⁵⁶⁸ istizah: açıklama isteme

⁵⁶⁹ müstehziyâne: alaycı bir biçimde

⁵⁷⁰ letafet: güzellik

sizi ve Samim Bey’i beklediler fakat sizin geciktiginizi görünce sabredemediler, çıktılar, gittiler. Siz de Samim Bey gibi dünyadan geçmişe benziyorsunuz.”

Samim, onunla bir şeyde iştirak⁵⁷¹ zevkiyle münevver⁵⁷² iken Nevhiz’in tatlı bir tebessümle kendine baktığını gördü ve ruhu tekrar ezeli mehtapların ezeli şaşaasıyla⁵⁷³ nurlandı.

Muhavere yine eski mevzua intikal etmiş⁵⁷⁴, hanımefendiler aralarında konuşuyorlardı. Ve genç kadın nasılsa mültefit, hayır pek o kadar değil fakat müteveccih⁵⁷⁵ bir mizaçta olduğu için Samim bu gayr-i me’mul⁵⁷⁶ talih müsaadesinden⁵⁷⁷ son derece memnun oluyordu.

Az sonra gençlerin faal kafilesi gezintiden avdet etti. Hepsinin elleri ve kucakları rengârenk çiçeklerle dolu idi.

Yezdan: “Aman sabah hâli ne latif, ne kadar latif. Fakat yorgunluktan bittik.” diye kendini koltuğa attı.

Fahire: “Ne güzel yorulduk” dedi.

Pervin, Samim’e gelerek: “Sizi birçok bekledik.” diye serzeniş etti.

Yezdan: “Ben, uyumuş kalmış olacak uyandırılım dedim. Fakat hanımlar rahatsız etmek istemediler.”

Pervin tekrar siyanet-kârane⁵⁷⁸ bir tavrıla:

“Öyle ya” dedi, “ihtimal gece uyuyamamışsınızdır diye düşündük.”

⁵⁷¹ iştirak: ortaklık

⁵⁷² münevver: aydınlanmış

⁵⁷³ şaşaa: parlaklık

⁵⁷⁴ intikal etmek: geçmek

⁵⁷⁵ müteveccih: yönelmiş, eğilimli

⁵⁷⁶ gayr-i memul: umulmadık

⁵⁷⁷ müsaade: elverişlilik

⁵⁷⁸ siyanet-kârane: korur gibi

Samim, müteşekkiraneye⁵⁷⁹ bakarak: “Telafisi gayr-i mümkün⁵⁸⁰ bir şey değil ki.” diye mırıldandı.

Hürrem de cüssesine bakmayarak söze karışmak istedi:

“Evet, gece uyuyamamıştır belki diye ben söyledim de.”

Ve kendi hayatında mahrum olduğu aşk ve saadet işlerine böyle uzaktan olsun temas etmek hırsıyla parmaklığın kenarındaki koltuğa ilişti. İri vücudunun yorgunluğu ile koltuğa yamanmış kendisine bir kıskançlık külçesi nazarıyla bakan Sacide Hanımefendi’nin yanında, kızı da büyük koltuğun içinde yapraksız kuru bir dal gibi incecik vücuduyla bir kıskançlık kadidi⁵⁸¹ irâe ediyordu.

*

Hizmetçi, arabaların geldiğini haber verdiği vakit hep birden sıçradılar. Herkes tuvaletini ikmal⁵⁸² için odasına koştu.

Samim’in bütün emeli bir tertibe getirip Nevhiz’le bir arabaya girebilmekte temerküz ediyordu⁵⁸³. Bu, yegâne bir fırsattı, bunu kaçırarak olursa bugünkü teveccühü ziyan etmiş olacak ve hiçbir işe yaramaz kalp⁵⁸⁴ bir herif olduğunu ispat edecekti.

Herkesten evvel arabaların yanına gitti. Beş araba gelmişti, on beş kişi idiler, demek üçer üçer bineceklerdi. Az sonra birer birer geldiler, hanımlar arkalarına bir yeldirme, başlarına bir örtü almışlar, beyler feslerini giymişlerdi. Samim yolun kenarında, dalgın dalgın bir beygiri muayene ediyor görünüyor, onun gelmesini bekliyordu.

Evvela iş merasimle başladı. Paşa Nazlı Hanımefendi’yi, Saadet Hanımefendi’yi bir arabaya bindirdi, sonra kendi atladı, arkadan herkes hücum ettiler; Pertev, Yazdan’ı elinden tutup bir arabaya bindirdi, hemen kendisi yanına oturdu. Nevhiz bu esnada ağır ağır gelmekteydi. Samim onun Pervin’in kendi kendine atladığı arabaya

⁵⁷⁹ müteşekkiraneye: teşekkür edercesine

⁵⁸⁰ gayr-i mümkün: olanaksız

⁵⁸¹ kadit: iskelet

⁵⁸² ikmal: tamamlama

⁵⁸³ temerküz etmek: toplanmak

⁵⁸⁴ kalp: sahte, güvenilmez

doğrulduğunu gördü, o çıkar çıkmaz atlamak üzere hazırlanıyordu ki, Şeref Bey ani bir hamle ile geçti karşısına oturuverdi.

Samim, son derece sıkılmış, hepsini orada bırakıp ağaçların arasına dalarak kendi kendine dövüne dövüne yürümek arzusuna mukavemet⁵⁸⁵ için son derece cebr-i nefis etti.

Sacide'nin sesini işitti:

“Samim Bey, biz iki kişiyiz, buraya geliniz.” diyordu.

Etrafı kan içinde görececek kadar pür-tehevvür⁵⁸⁶ Samim, içinde kim olduğunu fark etmediği bir arabaya daldı, sarhoş gibi düştü oturdu.

Karşısında Saraylı Hanım'ı fark edince biraz hafiflemekle beraber ağlamakla haykırmak arasında mütereddit⁵⁸⁷, teessürünü belli etmemeye çalışıyordu.

Saraylı, kulağına eğilerek: “Beceriksizlik ettin Samim. Bak adama ateş gibi.” diye fısıldadı. Sonra gülerek: “İlahi pek tuhafsin Samim Bey.” diye cilvelendi.

Samim bulanık gözlerle bakıyordu. İnkâr etmeye çalışmak gücüne gitti, boynunu bükerek:

“Ne yapalım, kismet.” dedi.

“Kismet değil, bak Pertev. O hepinizden açıkgozlu. Hem onun işi sizin gibi gizli kapaklı değil. Ulu orta. Hissiyatını herkese karşı meydana vurdu. Artık anlamayan kör demektir. Yazdan Pertev'in. Fakat yavrum, sen daha kimle iş göreceğine dair bir karar veremedin. Pervinceğiz en evvel arabaya atladığı vakit senin gelmeni bekledi. Eminim bekledi. Fakat sen başka semalarda uçuyorsun. Ne olacak biliyor musun? Sen böyle meçhul⁵⁸⁸ maksatlar peşinde yorulurken birdenbire öteki açıkgoz herif kızı alacak gidecek; sen sıfıra sıfır elde var sıfır kalacaksın.”

⁵⁸⁵ mukavemet: karşı koyma

⁵⁸⁶ pür-tehevvür: öfke dolu

⁵⁸⁷ mütereddit: kararsız

⁵⁸⁸ meçhul: bilinmeyen

Samim uzun uzun, beliğ⁵⁸⁹ bir hicranla dolu bir nazarla baktı.

Bu nazara Saraylı Hanım pek manalı bir ifade ile cevap veriyormuş gibi sadece: Ya, evladım.” diye mukabele etti.

*

Arabalar, birbiri peşi sıra, küçük bir kafilâ hâlinde ilerliyorlardı. Samim, muzlim bir sükût içinde, şimdi Nevhiz’in yanında olsaydı ne derin bir inşirah ile sermest olacağını düşünüyor ve Şeref’e, dünyaya, hayata, her şeye lanet ediyordu.

O zaman anlamak istedi: “Demek Şeref, Pervin için uğraşılıyor.” dedi.

“Elbette. Oğlum. Gözünü aç da etrafına baksana. Herif beş parasız kalmış, Pervin hem büyük bir servet, hem emsalsiz bir kız. Herkes budala değil!”

Derin bir kesel⁵⁹⁰ içinde, son derece meftûrane⁵⁹¹: “Aman alsın, alsın da kurtulayım, onun olsun.” diye söylendi.

Saraylı pek neşeli bir kakhaha ile: “E vallahi pek tuhaf bir çocuksun Samim.” diye güldü. “Senin böyle bedavadan verdiği şey laakal yüz bin lira ile yüz milyon kıymetinde canlı bir incidir, oğlum. Bunu böyle ne kolay ve kimin için feda ediyorsun?”

Yüzüne ciddi bir renk geldi: “Evet, öteki de güzeldir.” diye devam etti. “Hatta Pervin’den daha alımlıdır. Fakat ne yapayım ki kapalı bir kutu. Açılacak mı açılmayacak mı, meçhul.”

Bu son cümlede Saraylı’nın gözlerinde öyle pür-vaat⁵⁹² ve davet bir şeytanet manası parlıyordu ki Samim onun bu hususta gösterebileceği kabiliyetten⁵⁹³ ve kolaylıktan korktu. Az kaldı, bütün emellerini, endişelerini hep anlatacak ve onun muavenet ve delaletini⁵⁹⁴ temin için kalbini olduğu gibi döküp her şeyi ifşa

⁵⁸⁹ beliğ: açık, anlaşılır

⁵⁹⁰ kesel: uyuşukluk

⁵⁹¹ meftûrane: bezgin bir durumda

⁵⁹² pür-vaat: vaat dolu

⁵⁹³ kabiliyet: yetenek

⁵⁹⁴ muavenet ve delalet: yardım ve rehberlik

edecekti⁵⁹⁵. Fakat sonra, birdenbire kendine geldi. Saraylı gibi bir kadına o ne kadar imalarla davet ederse etsin esrarını açmak birçok fena, pek muzır neticeleri mucip olabilirdi. Bunun için söylediği lakırdıların inceliklerini anlamıyormuş gibi manasız bir nazarla bakarak sükûtu tercih etti, tek bir söz söylese her şeyi ifşa etmekten korkuyordu.

*

Arabalar kemal-i süratle⁵⁹⁶ düz yolda gidiyorlardı. Az sonra yokuşa geldiler, ağırlaştılar, Samim en arka arabada olduğu için herkesi görüyorsa da arabalar bir hat üzerinde gittikleri için içindekileri ayrı ayrı fark etmek mümkün olmuyordu.

Bu esnada bir dirsekten dönmeye başlandığı için birer birer içerilerini tetkike başladı. Pertev Yezdan'la pür-neşe⁵⁹⁷ ve şetaret tebessümlerle, kahkahalarla meşgul idiler. Fakat Şeref'in arabasında sükût ve ciddiyet hükümrandı. Buna son derece memnun olarak “Melun⁵⁹⁸ herif!” diye mırıldandı.

Onun yanında Saraylı'nın hiç ağzı durmuyordu ve tepeye çıkıp arabadan ininceye kadar aklı fikri Nevhiz'de olduğu hâlde onu dinlemeye, baş sallamaya hatta bazen de cevap vermeye mecbur oldu.

Tepede, sabahleyin kendilerinden evvel hareket etmiş olan sofracılar her şeyi hazırlamışlardı.

En evvel, küçük bir aperitif masasına hücum ettiler.

Doktor Bey hem kadehi yuvarlıyor, hem: “Elhamdülillah aperitife hiçbirimizin ihtiyacımız yok. Hemen yemeğe otursak.” diyordu.

Fakat hanımefendilerle Paşa biraz dinlenmeyi tercih ettiler.

⁵⁹⁵ ifşa etmek: açığa vurmak

⁵⁹⁶ kemal-i sürat: tam bir hızla

⁵⁹⁷ pür-neşe: neşe dolu

⁵⁹⁸ melun: lanetli

Pertev: “Dinlenmek mi?” diyordu. “Dinlenmek için insan yorulmuş olmalı. Ben yorulmadım ki. Hatta kendimde koşarak tekrar köşke gidip avdet edecek bir kuvvet bile hissediyorum.”

Samim dışlerinin arasından: “Elbette, senin yerinde olsam ben hatta uçardım.” diye söylendi.

Pertev misafir hanımlara ve beylere tepenin hususiyatını⁵⁹⁹ naklediyordu. Doktorla Paşa bir kenara çekilmişler, Paşa her yemekten evvel almak itiyadında⁶⁰⁰ olduğu üç kadehini çekmekle meşgul idi. Hanımlar, genç ihtiyar, hepsi müteferrik⁶⁰¹ sandalyelere oturmuşlar, konuşuyorlardı.

*

Sema, tepeyi bakir⁶⁰² bir safvet ile derâguş ediyor⁶⁰³, berrak, hariri bir revnakla⁶⁰⁴ süzülüyordu; karşıda Rumeli sahili, arkalarında Anadolu tepeleri duradur⁶⁰⁵ silsilelerle, yeşil, yeşil, hep yeşil, uzuyor, tevali ediyor⁶⁰⁶, beri tarafta Karadeniz, rengin ve nihayetsiz bir ufuk içinde mahmur ve lacivert, derinleşiyordu. Teneffüs ettikleri⁶⁰⁷ hava değil, esirî⁶⁰⁸ bir billur hayat idi.

Yemek pek neşeli oldu; gelinceye kadar teneffüs ettikleri taze kır havası, şimdi ciğerlerini yıkayan temiz esir, iştihalarını çok açmıştı. Herkes yemeklere büyük bir iltifat gösteriyordu. Pertev, saadetinin galeyanı içinde, her lakırdısı latif bir nükte, her sözü zarif bir umde⁶⁰⁹ ile müzeyyen, söylüyor, gülüyor, güldürüyor, şakıyordu.

⁵⁹⁹ hususiyat: özellikler

⁶⁰⁰ itiyat: alışkanlık

⁶⁰¹ müteferrik: ayrılmış, dağılmış

⁶⁰² bakir: el değmemiş

⁶⁰³ derâguş etmek: kucaklamak

⁶⁰⁴ revnak: göz alıcı güzellik, parlaklık

⁶⁰⁵ duradur: uzaktan uzağa

⁶⁰⁶ tevali etmek: birbirini izlemek

⁶⁰⁷ teneffüs etmek: nefes alıp vermek

⁶⁰⁸ esirî: çok hafif

⁶⁰⁹ umde: ilke

Sofradan kalkıldığı vakit, açılır kapanır keten sandalyelere uzandılar. Muhavere hazım⁶¹⁰ yorgunluğu arasında umumi, rastgele mevzulara inhisar etti, sürüklendi. Doktor, Yuşa tepesi hakkında tarihi ve nakli⁶¹¹ rivayetler hikâye etti.

Az sonra Pertev hanımlara bir tenezzüh teklif etti fakat hiç kimse kimıldanmak istemiyordu. Öğle ağırlığı tepeye bile tesir ediyordu. Aşağıda, Boğaz'ın sahillerinde ağır dumanlar teraküm etmiş⁶¹², deniz kurşun sathıyla, hareketsiz, tasallüb etmiş⁶¹³ gibiydi.

Fakat Pertev ısrar ediyor, herkese ayrı ayrı teklifte bulunuyor, böyle uyuşuk kalıncaksa Yuşa tepesine kadar gelmekte hiç mana olmadığını iddia ederek tepeden aşağı deniz kenarına inip çıkmak için hiç kimsenin haberdar olmadığı gizli yollar bildiğinden bahsederek türlü tuhafliklarla herkesi güldürüyordu.

En nihayet yine meyus olmayarak: “Öyle ise bir başıma gideceğim.” dedi.

Sonra hanımlara doğru bir nazar attı: “Var mı benimle beraber yola çıkacak seyyah?” diye sordu.

Herkes sükût etti. Fakat Samim, Yezdan'ın bu umumi sükût arasında müthiş bir nazar mücadelesini müteakip⁶¹⁴ birdenbire fırlayarak: “Ben!” dediğini gördü ve kendi kendine genç kızın herkesin içinde gösterdiği bu kahramanlığı derin derin takdir ederek: “Bravo!” etti.

Ah, böyle her tehlikeyi göze alacak kadar sevilme ne emsalsiz bir saadet idi.

Yezdan'ın bu cesaretine Paşa da, doktor da el çırpıyor; hatta Paşa: “Aferin Yezdan Hanım, kalıbının erisin, memnun oldum!..” dedi.

⁶¹⁰ hazım: sindirim

⁶¹¹ nakl: anlatılma, rivayet edilme

⁶¹² teraküm etmek: birikmek

⁶¹³ tasallüb etmek: katılaşmak

⁶¹⁴ müteakip: -den sonra

O zaman Pertev’le Yezdan, analarının babalarının gözünün önünde, resmî bir takdis⁶¹⁵ ile birbirine alenen nişanlanıyorlar gibi kol kola girdiler ve uzaklaştılar.

*

Ah, Nevhiz olmasaydı. O da şimdi Pervin’le ihtimal Pertev’i takip edecekti öyle mi?

Onlar ikisi yan yana oturuyor ve Samim’in bulunduğu noktada, çehreleri birbirinin üzerinde görünüyordu. İkisine de pek derin bir hicranla baktı.

“Acaba ikisini de mi seviyorum?” diye sızlandı.

Zira, Nevhiz’i istemekle beraber Pervin’den rabitasını kat’ edemiyordu⁶¹⁶. Sonra: “Hayır, ne biri ne öteki” diye düşündü. “Ben aciz, mendebur⁶¹⁷, miskin bir herifim. Sevsem, seven adam cesur olur; hâlbuki ben yalnız herkesten değil, ondan bile korkuyorum, yanıma gelse titriyorum, baksa eriyorum. Sevsem saadetimi feth⁶¹⁸ için harikalar yapmam lazım gelir; hâlbuki daha bir arabaya atlayamıyorum. Ben âdeta ilk seven bir mektep çocuğuyum, başka bir şey değil. Hatta şu pısırsık Şeref kadar bile olamıyorum; herif nasıl sıçradı, arabaya çıktı? Nasıl Pervin’e yanaşmak için hiçbir fırsatı kaçırmıyor. Sonra kendimi aşk adamı zannediyorum!”

Pertev Yezdan avdet edinceye kadar bazıları daldılar, diğerleri sustular; hiç biri kımıldanmadı. Onlar, iki genç, emsalsiz bir küşayış, derin bir inşirah ile yüzleri çiçeklenmiş, yek-vücut⁶¹⁹, yek-ruh⁶²⁰, yek-meal⁶²¹ olmuşlardı.

⁶¹⁵ takdis: kutsama

⁶¹⁶ kat’ etmek: kesmek, son vermek

⁶¹⁷ mendebur: sünepe, hayırsız

⁶¹⁸ feth: açma, başlama

⁶¹⁹ yek-vücut: tek beden

⁶²⁰ yek-ruh: tek ruh

⁶²¹ yek-meal: tek anlam

Onlar gelince, Paşa'nın rey⁶²² ile avdet olundu. Ağır ağır gitmek şartıyla vakit ancak kâfi idi. Bir müddet araba ile gidildikten sonra yürümek için de bir hayli yol vardı.

Arabaların yanına geldikleri vakit, Samim, Saraylı'nın Nevhiz'in elini tutup bir arabaya ilerlediğini ve manalı manalı kendine baktığını fark etti. Kalbinde pek derin bir şükran hararetiyle onların arabaya binmesini müteakip hemen sıçradı, karşılarına oturdu. Diğerleri, rastgele, ikişer dörder, arabalara doldular.

Arabalar hareket etti, yokuştan aşağı süratle yuvarlanmaya başladı.

*

Saraylı Hanım, kendine mahsus bir hareket olmak üzere sol gözünü kısarak Samim'e bakıyor ve tebessüm ediyordu. Samim ona pür-şükran⁶²³ bir nazarla baktı.

Saraylı lakırdıya başladı:

“Aman hanımefendi, bir arabaya bindiğimize ne kadar memnun oldum. İnsan bilhassa arabada hoşlanmadığı insanlarla bulunmaktan pek çok sıkılır, değil mi efendim?”

Nevhiz: “Tabii” kelimesini düşürdü.

Saraylı olmasaydı ihtimal susulacaktı. Fakat o durmuyordu. Bin lakırdı söylüyor, ikisini de cevap vermeye, mülahaza beyan etmeye⁶²⁴ mecbur ediyordu. Ve Samim ilk defa böyle yakın bulunduğu bu o kadar sevdiği kadının huzurunda, bilhassa nazırları çarpıştığı zaman eridiğini hissediyordu. Onda öyle bir vakar, öyle ağır bir tavır vardı, öyle bir kraliçe tavrı ki, ilk gün onu kolay bir zafer olarak telakki edişine⁶²⁵ şimdi kendi de gülüyor, bunun mümkün olsa bile pek, pek güç bir iş olacağını tasdiğe mecbur kalıyordu.

⁶²² rey: fikir, görüş

⁶²³ pür-şükran: şükran dolu

⁶²⁴ beyan etmek: açıklamak, söylemek

⁶²⁵ telakki etmek: saymak, öyle anlamak, karşılamak, anlamak

Şimdiye kadar başka bütün kadınlarla ilk temasta şayet hoşuna giderlerse oldukça cüretkâr, korkusuz olduğu hâlde Nevhiz'in yanında hareketten değil, lakırdı söylemekten bile korkuyordu. “Daha alışmadım da.” demek istiyordu; “Daha bu ilk Türk hanımı.” dediği olurdu fakat neticede, bütün bunların adı bir bahaneden ibaret kaldığını, işin esasının kadının fevkalade kuvvetli bir cazibeye, sihirkâr⁶²⁶ bir haşmet-i mevcudiyete⁶²⁷ malik bir harika olduğunu kabul ediyordu.

Mükâleme ağaçlarda, yollarda, hep böyle umumi mevzularda, yani Saraylı'nın sevk ve idare edebileceği zeminde dolaşıyordu. Onunla biraz samimiyet tesis etse⁶²⁸, kendisine söz söylemeye başlayabilseydi. Onu elbette alakadar edecek bahisler bulacağını ve bahusus sevdiği kadınlara hitap ederken takririndeki⁶²⁹ cazibe ve halavetle onu hatta müteessir edeceğini⁶³⁰ düşünüyordu.

Arabalar yokuştan inerken, solda dar bir yola saptı. Burada ağaçlar daha sıklaşıyor hatta ileride sema görünmeyecek surette kapalı bir yol teşkil ediyordu.

Saraylı: “Köşkün arazisine girdik zannederim.” dedi.

Nevhiz tashih etti⁶³¹:

“Hayır, daha girmedik; arazinin etrafında çit vardır.”

Biraz sonra Samim: “İşte çit görüldü” diye haber verdi.

Arabalar birbiri arkası sıra, çitin ortasında açılmış ağaç dallarından bir büyük kapıdan dâhil oldular.

Saraylı, Samim'e: “Buranın kirazları kadar nefis kiraz olmaz Samim Bey” diyordu. “Her birisi mübalağasız⁶³² erik kadardır.”

⁶²⁶ sihirkâr: büyüleyici

⁶²⁷ haşmet-i mevcudiyet: varlık büyüklüğü

⁶²⁸ tesis etmek: kurmak, temelini atmak

⁶²⁹ takrir: anlatış

⁶³⁰ müteessir etmek: etkilemek

⁶³¹ tashih: düzeltme

⁶³² mübalağasız: abartısız

Nihayet bir yerde arabalar durdu, herkes indi; bundan sonra yol arabaların müruruna⁶³³ müsait⁶³⁴ değildi. Köşke kadar ağaçların arasından gayrimuntazam⁶³⁵ yürümek şartıyla yarım saatlik bir mesafe vardı.

Kadın erkek karmakarışık yola düzüldüler. Bazen yolun müsaadesine göre biri en önde giderken sonra en geride kalıyordu. Yalnız Pertev, Yezdan'ı koluna hapsedmiş ve Yezdan bu esaretten memnun ve mesut, daima beraber, daima zincirli en önde yürüyorlardı. Samim yürüdüğü müddetçe, ne yapıp yapıp Nevhiz'in civarında bulunuyor, hep onu takip ediyordu. Böylece yandan, arkadan, muhtelif zaviyelerle⁶³⁶ önünde hep onu görerek bütün bu görünüşlerin zevkiyle meşgul oluyordu. Bu esnada bir an oldu ki ona pek yalan bulundu. Ensesine temas edencesine⁶³⁷ sokulmuş olduğu için onun yürümekten ısınmış vücudunun derin kokusunu duydu, en hafif kokusu bu kadar can-sûz olan bu kadının mesela göğsünün nasıl kokacağını düşünerek onun memelerini gözünün önüne getirmeye çalıştı ve bu tahayyül o kadar şedit bir tahassüs oldu ki beyni dumanlandı, bayılacağını hissetti.

Bir yere geldiler ki yol burada bozularak bir tümsek teşkil etmişti ve burada sıçramak lazım geliyordu, en evvel Paşa, Nazlı ve Sacide hanımefendilere muavenet⁶³⁸ ederek indirdi; sonra doktor, Saraylı ile Saadet Hanımefendi'ye delalet etti.

Pertev, Yezdan'la beraber atlayarak Şeref'le kendisine döndü: “Hanımları hep size havale ettim.” dedi ve uzaklaştı. Şeref, Pervin ile Fahire'yi indirdi, yürüdüler.

Onlar, orada, en arkada Nevhiz'le tek ve تنها kalmışlardı. Şimdi birbirlerine bakıyorlardı. Genç kadının dudaklarında hafif bir tebessüm gölgelendi, onu müteakip⁶³⁹ gözleri, dünyaları Samim'e

⁶³³ mürur: geçme, geçiş

⁶³⁴ müsait: uygun, elverişli

⁶³⁵ gayrimuntazam: düzensiz

⁶³⁶ zaviye: açı

⁶³⁷ temas etmek: dokunmak, değmek

⁶³⁸ muavenet: yardım

⁶³⁹ müteakip: birbiri ardınca gelen

baziçe⁶⁴⁰ ettirecek derin bir ihtirasla gözlerine gömüldü. Samim ayakta duramayacak derecede titriyordu. Fakat o esnada gözleri on adım ileride bir ağacın altında oturmuş kendilerine bakan Sacide'ye ilişti. Yılan kadın olmasaydı ihtimal başlamış olacaktı. Fakat onu orada görünce Samim, ciddi tavrını takındı, sade bir vaziyette Nevhiz'e elini uzattı. Kendine teslim edilen elin titrediğini zannetti. Fakat Nevhiz gibi bir kadınla, şimdiye kadar muhtelif cephelerinden tanıdığına nazaran, insanın bir şeyden emin olmak ihtimali var mıydı?

*

Bu esnada uzaktan uzaktan top gürültüsünü andıran sesler işitildi.

Pertev haykırarak: "Aman ne iyi ne iyi. Gök gürlüyor, yağmur yağacak!" dedi.

Yezdan ellerini çırparak: "Oh, yağmur, bilhassa ormanda yağmura perestiş ederim diye sevindi.

Hepsi başını kaldırıp ağaçların arasından semaya baktılar. Tepelerinde yeşillik o kadar sık idi ki semayı görmek kabil değildi. Yalnız yapraklara şeffaf bir akis⁶⁴¹ veren güneş ziyasının mevcut olmadığını anladılar. Onlar böyle ağaçların altında yürüdükleri müddetçe hava bozulmuş, sema bulutlarla örtülmüş; birbirini müteakip evvela uzaktan gök gürlüyor fakat gittikçe yaklaşarak etraflarında dolaşmaya başlıyordu. Tam bir tanesi müthiş bir tarrâka⁶⁴² ile tepelerinde çatladı.

Pervin sapsarı, gözlerinin etrafı simsiyah olmuş, istimdâd-kârane⁶⁴³ bir tavırla tevakkuf ederek döndü, ona baktı:

"Aman ya Rabbi" diye inledi.

⁶⁴⁰ baziçe: oyuncak

⁶⁴¹ akis: yansı

⁶⁴² tarrâka: gümbürtü

⁶⁴³ istimdâd-kârane: yardım istercesine

Samim onu o kadar muhtaç-ı teselli⁶⁴⁴ ve himaye⁶⁴⁵ gördü ki gayriihtiyari o tarafa atıldı: “Korkmayınız, Pervin Hanım! Korkmayınız” demeye mecbur oldu. “Hiçbir şey değil. Korkulacak bir şey yok.”

Genç kız titreyerek gözleri pür-havf⁶⁴⁶ ve raşe⁶⁴⁷: “Nasıl bir şey yok” [diye] şikâyet etti. “Ormanda ağaçlara düşmek ihtimali yok mudur?”

“Ağaçlar yüksek olursa belki. Fakat görüyorsunuz ki bunlar pek kısa şeyler. Müsterih⁶⁴⁸ olunuz.”

Pervin biraz kesb-i sükûn ederek⁶⁴⁹ ilerledi. Samim, sonra Nevhiz’e avdet ettiği vakit gayriihtiyari telaşını mazur göstermek için lakayıt görünmeye çalışarak:

“Ya siz hanımefendi” diye sordu, “Siz korkmuyor musunuz?”

Nevhiz, muammalı⁶⁵⁰ bir tebessümle cevap verdi:

“Fakat korkmayı pek severim. Hem yıldırımla ölmek tifo ile yahut peritonit⁶⁵¹ ile ölmekten elbette daha latif bulduğum için.”

Yürüdüler. Bu esnada Nevhiz’in ayağı bir çamura takılarak burkuldu, düşer gibi oldu; Samim hemen yetişerek onu tuttu: “Az kaldı düşüyordunuz.” dedi; sonra: “Lütfen kabul ederseniz.” diye kolunu takdim etti.

Genç kadın, onun koluna girdi; yol muntazam olmadığı için bazen öyle oluyordu ki ayakları kayarak Samim Nevhiz’in muazzaz ve muattar ağırlığını göğsünde hissediyordu.

*

⁶⁴⁴ muhtaç-ı teselli: teselliye muhtaç

⁶⁴⁵ himaye: koruma, esirgeme

⁶⁴⁶ pür-havf: korku dolu

⁶⁴⁷ raşe: titreyiş

⁶⁴⁸ müsterih: içi rahatlatma

⁶⁴⁹ kesb-i sükûn etmek: sakinleşmek

⁶⁵⁰ muammalı: anlaşılmaz

⁶⁵¹ peritonit: Karın zarının iltihaplanması sonucunda oluşan bir hastalık.

Nevhiz: “İşte kiraz ağaçları göründü.” dedi. İlerden bir ses cevap gibi: “Fakat yağmur da geldi, rahat yiyemeyeceğiz.” diye söylendi.

Filhakika⁶⁵² ağaçların yaprakları arasında katrelerin sukutundan⁶⁵³ mütehasıl bir hışıltı ile beraber ağır, iri taneler tek tük düşmeye başlamıştı.

Yezdan, şen sesiyle: “Eyvah, yakalandık; korkarım fena hâlde ıslanacağız” diye gülüyor, Şeref temin ediyordu: “Ağaçların altına iltica edersek⁶⁵⁴ pek ıslanmayız.”

Yağmur çoğaldığı, katreler sürat kesb ettiği⁶⁵⁵ için herkes ikişer üçer ağaçların altına sokuldular. Doktor pek yağmura aldırmayarak bir taraftan uzanıp uzanıp kiraz koparmakla meşguldü.

Sabahtan beri bir kolayını getirip Samim’e yanaşamamış olan Sacide, nihayet onlarla beraber aynı ağacın altına sokulmuş idi. Şimdi kiraz koparmak için ayaklarının üstünde yükselmeye çalışarak:

“Bunun zevki kendi eliyle koparıp yemededir, değil mi hanımefendi?” diye soruyordu.

Sık yapraklar yağmura biraz mâni oldukları için herkes yetişebildiği kadar koparıp yemekle meşguldü. Hakikaten kiraz Saraylı Hanım’ın dediği gibi pek nazar-rübâ, pek câlib-i iştiha⁶⁵⁶ idi. Samim kopardığı kirazları biraz yağmura göstererek kâfi derecede ıslanınca hanımlara takdim ediyordu. Ve eliyle kopardığı kirazları onun dudaklarının arasına alıp mütebessim dişleriyle ısırarak yemesini seyretmek o kadar derin, o kadar emsalsiz bir zevk oluyordu ki mest olmamak mümkün değildi.

Onların karşısındaki ağacın altında Pervin’le Hürrem ve Şeref Bey vardı. Pervin’in kendine karşı biraz bulutlu olduğunu, sabahki ve hele dünkü küşayişi göstermediğini fark ediyor fakat

⁶⁵² filhakika: gerçekten

⁶⁵³ sukut: düşme

⁶⁵⁴ iltica etmek: sığınmak

⁶⁵⁵ kesb etmek: kazanmak

⁶⁵⁶ câlib-i iştiha: iştah çekici

bir çare olmadığı için fark etmemiş görünmek lazım geldiğini itiraf ediyordu.

İçlerinde en şen, en kahkahazen⁶⁵⁷ takım tabii Pertev’le Yezdandı. Pertev, içinde yüzdüğü emsalsiz saadetin tesiriyle çocuk gibi gevezelik ediyor, tuhaf sözler buluyor hatta Paşa da dâhil olmak üzere herkesi güldürüyor, delilikler yapıyor, ara sıra ağaçların altında akseden gayritabii⁶⁵⁸ sayhalarla haykırdığı oluyordu.

İçlerinden biri kirazla niyet tutmayı akıl etti. O zaman herkes birbirine niyet tutmaya kalktı. Samim evvela mecburi bir cemile yapmış⁶⁵⁹ olmak arzusuyla kendisinin fazla meşguliyetinden şüphelenip bir koku almak için onlara sıvaşarak yanlarına sokulduğuna hiç şüphe etmediği Sacide Hanım’a tuttu. Sacide Hanım kirazı alıp yerken sürme ile haleli gözlerini süze süze: “Pek merak ettim, Samim Bey.” dedi. “Acaba ne tuttunuz?”

Samim gevrek: “Söylenir mi ya?” diye cevap verdi.

Bu esnada Sacide Hanım’a Nazlı Hanımefendi seslenerek çağırdığı için kadından kurtularak ağacın altında yalnız kaldılar. Samim şimdi Nevhiz’e niyet tutuyordu. Genç kadın kirazı almadan evvel, ona bakmaya başladı. Samim’in ruhu bu nazar altında pek derin bir sadme⁶⁶⁰ ile sarsılıyordu. Nihayet Nevhiz, ağır ağır kirazı aldı, dişlerinin arasında sıkıştırıp tutarak: “Ne tuttunuz bakalım, bana da söylemeyecek misiniz?” diye sordu.

Samim bir darbe ile bütün hissiyatını göstermek istiyordu; Nevhiz’in huzurunda bu hareket pek müşküldü fakat ne olursa olsun diye uçurumlar içinde yuvarlanıyormuş gibi gözleri bulanarak: “Sizle kendimi.” dedi.

Genç kadın, şuh bir kakhaha ile fıkırdayarak: “Ya, o kadarcık mı?” diye alaylı alaylı güldü.

Samim gözleri hâlâ bulanık, ruhu hâlâ uçurumlara uçmakta cevap verdi.

⁶⁵⁷ kakhahazen: kakhaha atan

⁶⁵⁸ gayritabii: anormal

⁶⁵⁹ cemile yapmak: gönül okşayıcı bir davranışta bulunmak

⁶⁶⁰ sadme: darbe, vuruş

“Şu anda, şu yağmurlu sema ve bu gök gürültüleri altında sizden ve benden başka kimse var mı?”

Nevhiz’in göğsünde tekrar bir hande⁶⁶¹ fıkırdadı: “Aman ne kadar tuhaf.” diye güldü.

Samim kendi kendine: “Kadın pek kurnaz. İlk hücumumu bilâ-hadise⁶⁶² savdı, bakalım ikinci hücumda ne yapacak?” diye söylendi.

*

Yağmur iyice hızlanmış, yapraklar çok ıslandığı için artık ağaçların dipleri de salim⁶⁶³ kalmamaya başlamıştı.

Pertev haykırdı: “Fena ıslanacağız. Bana kalırsa tabanları kaldıralım. Kendimizi bir ayak evvel köşke atmaya bakalım.”

Doktor: “Devam edeceğini hiç zannetmiyorum. Ne olsa yaz yağmuru. Şimdi geçer eminim” dedi. Sonra, “Böyle durmak güzel bir tebdilihava⁶⁶⁴ yapmak demektir.” diye ilave etti.

Düşen yağmur ağaçlardan, topraktan keskin, sert ve temiz bir koku kaldırıyor, bu müskir koku onların ciğerlerine kadar nüfuz ediyordu.

Paşa ilave etti: “Senin söylediğin kendin gibi aklını kay-bedenlerin yapacağı bir çılgınlıktır.”

O zaman Pertev iki adım atıp tam ortaya çıktı:

“Yani zırdelilerin demek istiyorsunuz, değil mi? Öyle ise ben baş deli, işte gidiyorum. Elbette içinizde bana uyacaklar bulunur.”

Sonra etrafına baktı: “Var mı” dedi, “başka akıllı?”

Ve mudhik bir tavırla kolunu Yezdan’a takdim etti: “Tabii siz. Malum...”

Nazlı Hanımefendi: “Yezdan, ıslanır hasta olursun.” diye haykırdı.

⁶⁶¹ hande: gülüş

⁶⁶² bilâ-hadise: olaysız

⁶⁶³ salim: güvenli

⁶⁶⁴ tebdilihava: hava değişimi

Fakat onlar uçuyor gibi uzaklaşmışlardı.

Saraylı'nın neşeli sesi işitildi: "Vallahi, bu parlak haziran günü bize öyle bir oyun oynadı ki." diye gülüyordu.

Şeref Bey mukabele etti:

"Aman hanımefendi, yağmursuz pikniğin hiç tadı çıkmaz. Tasavvur⁶⁶⁵ ediniz ki sabahki minval⁶⁶⁶ üzere, bir arızasız, dümdüz, güneş altında, toz içinde gezdik, dolaştık, köşke avdet ettik. Ne harap bir hâlde bulunacaktık. Değil mi Paşa hazretleri? İşte böyle temiz bir yağmurla, daha çeşnili⁶⁶⁷, daha zevkli oldu."

Saraylı, manalı bir eda ile cevap vererek: "Duyduğunuz zevki yağmura hamlediyorsanız aldanıyorsunuz beyefendi." dedi. "O çeşni yağmurda, güneşte değil, sizin kendinizde ve etrafınızdadır."

Sacide artık Samim'le Nevhiz arasında şiddetli bir alaka keşfetmeye başladığı için aklı fikri onlarda olduğundan gözleri Nevhiz'e ve Samim'e dikili olduğu hâlde ince bir kakhaha ile söze karıştı:

"Aman pek tuhaf şey. Karşı karşıya, bir salonda görüşür gibi birbiriyle mübahase ediyorlar. Değil mi Nevhiz Hanımefendi. Tepemizde gök gürlüyor, yağmur az daha iliklerimize işleyecek yıldırım sinirlerimizi harap ediyor, Şeref Beyefendi bu hâlde bir çeşni, bir zevk buluyor. En akıllımız Pertev Bey imiş. Onlar şimdi ihtimal köşke varmışlardır."

Doktor itiraz ederek: "Daha nerede" dedi. "Yolu yarılamadılar bile."

Müthiş bir infilak⁶⁶⁸ oldu, topraklar sarsıldı, ağaçlar yıkılıyor zannolundu, hepsinin yüzü kül gibi oldu. Sonra derin bir sükût takip etti. Şimdi yalnız yapraklara düşen katrelerin hafif feşâfeşi⁶⁶⁹ devam ediyordu.

⁶⁶⁵ tasavvur: düşünce

⁶⁶⁶ minval: hareket tarzı, gidiş

⁶⁶⁷ çeşnili: tatlı

⁶⁶⁸ infilak: patlama

⁶⁶⁹ feşâfeş: hışırtı

Her taraf iyice ıslanmış, yollarda ufak ufak sular birikmişti. Yağmurun devam ihtimali, hem yıldırım korkusu onların hepsini ne yapıp yapıp dam altına iltica için çare aramaya sevk ediyordu. Nihayet Sacide Hanım'ın tekrar bir teklifi üzerine hepsi birden Pertev'le Yezdan gibi ağaçların altından çabuk çabuk ilerlemeye karar verdiler. Ne olsa köşke yaklaşmak tabii müreccahı⁶⁷⁰.

Saraylı, kakhahadan katılıyor: “İlahi kulakların çınlasın Pertevcik.” diyordu.

*

Köşke girdikleri vakit hepsi de sırsıklam, yorgun, harap bir hâldeydi. Pertev'le Yezdan onları büyük camlı kapının önünde istikbal ettiler⁶⁷¹; gülmüyorlar, merhametle bakıyorlardı. Onlardan yeni misafirlerin geldiğini haber aldılar. Salona girdikleri vakit bir köşede Sadri Bey'le Fahri Bey'in baş başa oturduklarını, öbür köşede küçük Feriha'nın bir kitap mütalaasına⁶⁷² dalmış olduğunu gördüler.

Fahri Bey, Paşa'nın gençlik dostlarından olduğu için ara sıra teklifsizce geldiği olurdu. Yalnız Feriha ile beraber gelmeleri şüpheyi mucip olacağını bildiklerinden ikisi de telaşla hemen birbirlerine Beykoz iskelesinde vapurdan çıktıkları vakit rast geldiklerini ilan ettiler.

Saraylı, Samim'in kulağına sokulup yüzünde derin bir esef ifadesiyle:

“Görüyorsun ya, sana söylememiş miydim? Herif kızı nasıl kandırdı. Zavallı kızdan artık hayır yoktur. Gül gibi, taptaze kızcağız elden gitti demektir. Kurt herif nasıl onu da baştan çıkardı.”

Samim, alaylı bir tebessümle: “Fena mı? Apartmandaki deftere bir müşteri daha ilave edilecek. Hem de şık ve cici bir müşteri.” diye latife etti.

⁶⁷⁰ müreccah: tercih edilen

⁶⁷¹ istikbal etmek: karşılamak

⁶⁷² mütalaa: düşünerek ve anlayarak okuma

Saraylı feveran etmişti: “Aman Samim Bey, böyle söyleme Allah aşkına” diyordu. “Bu sülük herif şimdi onu emer, emer, iki gün sonra, tabiatsız murdar hevesini alınca, başka bir kadının peşinde bunu bir köşeye fırlatır atar. O zaman kız için orta malı olmaktan başka bir çare kalmaz. Emsalini az mı gördük?”

Küçük bir sükûttan sonra birdenbire derin bir galeyanla:

“A vallahi sabredemeyeceğim, gidip kıza çıkışacağım. Canım bu kadar gençler var, yapacaksan bari onların biriyle yap, değil mi Allah aşkına? Sen onları bırak, gel kendini böyle iğrenç bir sümüklü böceğe teslim et.”

Samim, Saraylı’nın Sacide Hanımefendi’nin evindeki sözünü tekrar etti.

“Para!” dedi.

“Ay para yalnız onda mı var? Ben doğrusunu söyleyeyim mi Samim Bey, bu işi zevk için yapanlara o kadar kızmam. Hatta icap ederse yardım bile ederim. Nihayet ne olsa bir zevk var; beni asıl böyle para için ve iğrenç heriflere teslim olan kadınlar kudurtuyor. Çünkü bu âdeta orospuluk oluyor. Bir zarafet, bir necabet⁶⁷³ kalmıyor.”

Samim bu itirafa derin hayretle beraber: “Gençlerin arasında bu herif gibi fedakârlar çıkmayacağına emin olmalısınız. Bu kadın her şeyden evvel paraya muhtaç. Hâlbuki gençler bu yoldaki emellerine daha fahri⁶⁷⁴ vesaitle⁶⁷⁵ nail oldukları için. Anlıyorsunuz ya.” diye güldü.

*

Az sonra Samim, Sadri Bey’le görüştü. Bu, otuz beş yaşlarında iyice iri, müheykel⁶⁷⁶ ve âdeta mehib⁶⁷⁷ vücutlu bir adamdı. Bu mehabeti tezyit eden⁶⁷⁸ şey geniş omuzlarının üstünde iri bir tek

⁶⁷³ necabet: soyluluk

⁶⁷⁴ fahri: karşılıksız

⁶⁷⁵ vesait: araçlar

⁶⁷⁶ müheykel: heykel gibi

⁶⁷⁷ mehib: heybetli, cüsseli

⁶⁷⁸ tezyit etmek: artırmak, çoğaltmak

gözlük camının arkasından pür-infilak nazarlı büyük gözlerinin pek canlı bir ifadeye malik büyük başının şekil ve manasıyı. Bu müfrit vücutta bu gözlerden başka her şey, cansız denilecek kadar bi-hareket ve câmid⁶⁷⁹ görünüyordu. Saatlerce tahassüsünü yalnız nazarlarıyla ifade etmekle kanaat ederek saatlerce tek bir söz söylemediği olurdu. O gayet iyi bir dinleyiciydi. Kelimelerini ve hareketlerini pek büyük bir hissetle⁶⁸⁰ idare etmesini pek sevdiği anlaşıyordu. Yarım saat onunla konuşan, daha doğrusu yarım saat ona lakırdı söyleyen bir insan, eğer gözlerinin cevval⁶⁸¹ hareketleri olmasaydı söylenen sözleri işitmediğine zâhib olurdu⁶⁸². Bu nokta-i nazardan⁶⁸³ onu en iyi Saraylı Hanım'ın: "Somurtkan bir kaya parçası" sözü ifade edebilirdi. Birbirine takdim edildikleri vakit delikanlıyı sert gözüyle süzdükten sonra hafif bir serfüru edip kuvvetle elini sıkı ve yerine oturdu.

Samim, onunla konuşmak için evvela köşkten, etraftaki bağlardan bahçelerden bahsetti; bir cevap almayınca böyle şeylere alakadar olmadığına hükmederek Beyoğlu hayatından dem vurdu; bilhassa onun dâhil olduğunu Saraylı'dan işitmiş olduğu kulüp hayatına geçti. Birçok lakırdı söyledi. Sadri'nin yalnız gözlerinde hareket vardı. Onu mutlak söyletmek için bir sual sormak lazım geldiğini nihayet anladığı için hangi kulübe devam ettiğini sordu. Sadri Bey lakırdı söylemeye mecbur olduğu için müteessifmiş⁶⁸⁴ gibi sertçe bir ifade ile: "Serkıl Doryan" dedi ve Samim'in on beş dakikalık bir lakırdı söylediği hâlde ondan alabildiği yegâne söz bu iki kelimeden ibaret kaldı.

*

İyice akşam olmuştu. Yağmur hâlâ hızlı hızlı yağıyordu. Salon şimdi âdeta karanlıktı. Takım takım köşelere dağılmışlar, yine ufak

⁶⁷⁹ câmid: cansız, donuk

⁶⁸⁰ hisset: cimrilik, pintilik

⁶⁸¹ cevval: kıvrak, dinamik

⁶⁸² zâhib olmak: inanmak, sanıya kapılmak

⁶⁸³ nokta-i nazar: bakış açısı

⁶⁸⁴ müteessif: hoşlanmamış

ufak muhavere partileri teşkil etmişlerdi. Nevhiz bir köşede Feriha ile görüşüyordu. Samim onlara yaklaştı.

“Feriha Hanımefendi’yi geçen akşam çayda gördümse de o kadar mahsur⁶⁸⁵ bir hâlde idiler ki teşerrüf etmek mümkün olmadı. Lütfen beni takdim eder misiniz hanımefendi” diye rica etti.

Nevhiz, onun yanlarına gelmesinden memnun göründü ve şetaretle takdim etti; Samim bu şetareti görerek artık onu tuttuğuna emin oluyordu. Onların yanına oturdu.

Nevhiz, tutuldukları yağmuru anlatıyordu. Feriha dikkatli dikkatli dinliyor, ara sıra gözleri Samim’e kayarak bir saniye onda temerküz ediyor fakat hemen ayrılarak tekrar Nevhiz’e initâf ediyordu⁶⁸⁶.

Feriha’nın gözleri ebediyen derin bir hayretle dolu görünüyordu. Bahusus dinlerken bu pür-hayret⁶⁸⁷ gözler ezeli kakhaha dalgalarıyla taşar gibi açılıyor, açılıyor, sonra titreyerek süzülerek bayılarak kapanır gibi oluyor, sonra tekrar açılmaya başlıyordu. Ara sıra burun deliklerinin ince kanatları zevk ve şehvetle pür-ihlizaz⁶⁸⁸ görünüyor ve bu hâl ona son derece hassas bir kalbin mevcudiyetini veriyordu. Gözlerinin altından başlayıp yanaklarının ortasına kadar hafif bir çil sirayeti vardı ve bu, yüzün ifadesini başka bir cazibe ile tezyin ediyordu.

Samim kendi kendine derin bir hicranla⁶⁸⁹: “Ne güzel kadınlar var” diye söylendi.

Nevhiz, verdiği tafsilattan sonra en nihayet: “Aman pek eğlendik” deyince Feriha’nın pür-hande gözleri yine hayretle taşarak: “Nasıl hanımefendi, bu kadar yorulduğunuz, bu kadar ısladığınız hâlde mi?” diye sordu.

⁶⁸⁵ mahsur: kuşatılmış

⁶⁸⁶ initâf etmek: çevrilmek, dönmek

⁶⁸⁷ pür-hayret: hayret dolu

⁶⁸⁸ pür-ihlizaz: titreme dolu

⁶⁸⁹ hicran: ayrılık

“Evet, yorulduğum, ıslandığım ve hele korktuğum için. Düşünsenize, o kadar değişik, o kadar yeni, o kadar tehlikeli bir şey oldu ki.”

O zaman Samim, onun da kendi gibi nadir heyecanlar, yeni tahassüsler ve ince tehlikelerle çarpışmaktan hazzeden muhteris⁶⁹⁰, fırtınalı mahlûklardan olduğunu anladı.

*

Birdenbire yine müthiş bir tarrâka ile bir infilak oldu. Köşk, temeline kadar sarsıldı. Yine herkesin yüzü sapsarı oldu. Arkadan uzun uzun, uzak uzak rad⁶⁹¹ dalgaları yuvarlanmaya başladı.

Feriha, yüzü balmumu gibi sararmış, güzel gözleri derin bir havf⁶⁹² ile çukurlaşmış, bekliyor ve büyük bir inhidamdan⁶⁹³, cehennemi bir zelzeleden⁶⁹⁴ korkuyormuş gibi bakıyordu.

Samim onun fikrini işgal etmek ister gibi lakaydane: “Tıpkı Giyom Tel’⁶⁹⁵ uvertürüne benziyor” dedi.

Sonra: “Onu büyük bir orkestrada hiç dinlediniz mi?” diye sordu.

Nevhiz, sadece: “Evet, bir kere Londra’da Crystal Palace.” diye cevap verdi.

Samim: “Öyle ise tam yerinde dinlemiştiniz.” dedi.

“Esasen piyanoda çok severdim. Bilhassa dört el ile pek güzel olur. Hemşire ile ekseriya çalardık. Fakat büyük orkestra ile o kadar latif, o kadar mutantan⁶⁹⁶ ki. Bayıldım.”

“Evet, insan tıpkı müthiş bir gök gürlemesi işitiyormuş zanneder. Bu, İsviçre dağlarına mahsus büyük fırtınayı tasvir eder. Rossini bunu bestelemek için aylarca İsviçre dağlarında ikamet

⁶⁹⁰ muhteris: hırslı

⁶⁹¹ rad: gök gürültüsü

⁶⁹² havf: korku

⁶⁹³ inhidam: çökme, yıkılma

⁶⁹⁴ zelzele: deprem

⁶⁹⁵ Guillaume Tell: Rossini’nin Schiller’in aynı adlı oyunundan uyarladığı lirik opera.

⁶⁹⁶ mutantan: görkemli

etmiş. Evvela sakın, şeffaf, beyaz bir şafak. Sabah oluyor, bu sabahın bütün safvet ve masumiyetini terennüm eden melodiler ne kadar mahmur, ne kadar bakirdir! Sonra çobanların, koyun sürüleriyle meraya çıkışları tasvir olunur, nihayet birdenbire fırtına başlar. O vakit bulutlar, kayalar birbirine karışır, uçurumlar yarılr, dağlar sarsılır, hasılı bir seher ki tam tabiatın İsviçre arazisine bahsettiği ihtiraslı arazi hailelerine⁶⁹⁷ yakışacak tarzda. Sonra yavaş yavaş tekrar sükûn teessüs eder, eşya yine hareketsiz, yumuşak ve beyaz bir şekil alır.”

Nevhiz: “Evet, pek güzeldir.” diye tekrar etti.

Samim, genç kadının musikiye meftun olduğunu ve bu bahisle onu zapt kabil olduğunu anlamıştı. Bunun için devam etti:

“Bazı parçalar vardır ki bana tıpkı *Giyom Tel* uvertürü gibi hatta bazen daha kesafetle⁶⁹⁸ tesir eder; âdetâ dinlerken, bir kitap okuyormuş gibi teferruata varıncaya kadar en küçük cümlelerin bile manaları ruhuma akseder, siner, parçanın bütün mana ve şiirini hayalen yaşarım. Mesela *Betofen*’in⁶⁹⁹ “*Mehtap Sonatı*”. *List*’in⁷⁰⁰ “*İkinci Rapsodisi*”. *Weber*’in⁷⁰¹ *Freischütz* operasındaki “*Tarantel*”. *Çipolka*’nın⁷⁰² “*Balodan Sonra Aşk Rüyası*”. Daha ne bileyim, birçok böyle parçalar vardır ki size manalarını âdetâ tercüme ve tahlil edebilirim.”

Feriha, göğsünde bir hande fıkırtısıyla: “Pek tuhaf.” diye güldü.

Nevhiz: “Aman pek merak ettim Samim Bey.” dedi.

“Bunda cebrî⁷⁰³ bir şey vardır zannetmeyiniz. Bilakis gayet tabiidir. Hani bazı musiki münekkitleri⁷⁰⁴ vardır ki mesela *Şopen*⁷⁰⁵

⁶⁹⁷ haile: tragedya

⁶⁹⁸ kesafet: yoğunluk

⁶⁹⁹ Ludwig van Beethoven (1770-1827), Alman piyanist, besteci.

⁷⁰⁰ Franz Liszt (1811-1886), Macar müzisyen, besteci, piyanist, orkestra şefi.

⁷⁰¹ Carl Maria Friedrich Ernst von Weber (1786-1826), romantik okulun önemli bestecilerinden.

⁷⁰² Alphons Czibulka (1842-1894), Macar besteci.

⁷⁰³ cebrî: zorla yapılan

⁷⁰⁴ münekkit: eleştirmen

⁷⁰⁵ Frederic Chopin (1810-1849), Polonyalı piyanist, besteci.

filanca noktürnü⁷⁰⁶ bestelerken mutlaka şunu ifade etmek istemiştir, gibi iddialarda bulunur, itiraf ederim ki ben bu cebrî manaların hiçbirisini kendi tercümelerim gibi vazıh⁷⁰⁷ bulamadım. Hâlbuki “Mehtap Sonatı”. Benim için muhteşem, belîğ ve canlı bir mehtap tasviridir. Öyle cümlecikler vardır ki bana denizde gezen menevişli⁷⁰⁸ ziya dalgacıklarını âdeta hakiki imişler gibi gösterir, tecessüm ettirir⁷⁰⁹. Sonra bir yeri vardır ki, ayın denizdeki aksi üzerinde uçan hafif bir rüzgâr gibi eser, suları okşar, dalgaları öper, gayr-i mahsus⁷¹⁰ bir peri nağmesiyle terennüm eder, uçar gider. Bilhassa “İkinci Rapsodi”. Onu dinlerken Macar merasında su başında kurulmuş çingene çadırlarını heyetiyle⁷¹¹ görürüm. Kısa etekli, dar bolerolu genç kızlar şen şen raks ederler; renkli poturlu, perişan saçlı delikanlıların şarkı söyleyerek çaldıkları musiki aletlerini olduğu gibi işitirim. Gözümün önünde bu aşk ve zevk levhası canlanır. Fakat renkleriyle, şekilleriyle, olduğu gibi.”

Delikanlı, iki genç kadının kendini dikkatle dinlediğini ve son derece mütehassis⁷¹² olduklarını görüyordu:

“Sonra o “Balodan Sonra Aşk Rüyası”. Evvela genç kız (Çünkü ben bunu bir genç kız olarak tasavvur ediyorum), genç kız daha balodadır. Sevdîği ile oynadığı kendisini o kadar mest eden dans henüz devam etmektedir. Ve ruhu nağmelerin aksiyile pür-ahenk⁷¹³ olduğu hâlde, balodan müfârekat ediyor; şimdi odasında içtiği şampanyaların, temas ettiği erkeklerin, işittiği nağmelerin tesiriyle daha henüz sarhoş, yatağa uzanıyor. Ve aşkını tahayyüle başlıyor. Bu esnada hâlâ sâmiyasında⁷¹⁴ o latif dansın nağmeleri temevvûç ediyor ve ben onun o latif, ipek vücuduyla beyaz danteller arasında

⁷⁰⁶ nocturne: Hülyalı, romantik ya da duygulu karakterde, özgür biçimdeki piyano parçalarını tanımlamakta kullanılan şiirsel form.

⁷⁰⁷ vazıh: açık, aşikâr

⁷⁰⁸ meneviş: hare

⁷⁰⁹ tecessüm etmek: canlanmak, belirlemek

⁷¹⁰ gayr-i mahsus: sezilemez

⁷¹¹ heyet: dış görünüş, şekil

⁷¹² mütehassis: duygulu

⁷¹³ pür-ahenk: ahenk dolu

⁷¹⁴ sâmia: kulak, işitme gücü

yatağına uzanmış, içtiği şampanyaların, temas ettiği erkeklerin, işittiği nağmelerin tesiriyle daha henüz sarhoş genç kızın bütün bikri⁷¹⁵, bütün şiiriyetiyle, bütün rayıhası, bütün musikisiyle gözümün önünde tecessüm ettiğini, yaşadığını, sinisinin⁷¹⁶ sık sık kabardığını görürüm. O kadar ki elimi uzatsam âdetâ temas edeceğime, tutacağıma yemin edecek derecede.”

Bu esnada hizmetçi yemeğe davet ediyordu.

Nevhiz gülererek ayağa kalktı: “Pek kuvvetli hayaliniz var Samim Bey.” dedi.

*

Bütün gece ara sıra gök gürültüleriyle sel gibi yağmur yağdı. Onlar yemekten kalktıktan sonra salonda yine takım takım ayrılmışlardı. Paşa, Sadri Bey, doktor ve Fahri Beyler bir poker partisi ile bir köşeye çekilmişler, hanımefendiler öteki köşede toplanmışlardı. Gençler de musiki salonuna doldular.

Evvela Yezdan piyanoya oturdu. Sebastian Bach’ın bir jigini⁷¹⁷ çaldı, sonra Ramon’un meşhur gavotuna⁷¹⁸ geçti. Yezdan bilhassa eski ve yüksek musikiye meftundu. Sonra hep birden Nevhiz’e rica ettiler. Schumann’ı son derece seven Nevhiz’in onun neşidelerini pek büyük bir muvaffakiyetle teganni ettiğini⁷¹⁹ söylediler ve onu piyanoya geçirdiler.

Piyanoda seri, şuh ve lerzan beş on not koşuştu. Birdenbire genç kadının göğsünden Samim’in o zamana kadar duymadığı bir perdede, davudi ve elemli ve muhrik⁷²⁰, tam kontralto bir seda yükseldi. Bu Schuman’ın meşhur dihterlibelerinden⁷²¹ birisiydi.

⁷¹⁵ bikri: el değmemiş, bekâret

⁷¹⁶ sine: göğüs

⁷¹⁷ jig: İrlanda kökenli bir dans

⁷¹⁸ gavotte: Fransa’da 18. yüzyıldan sonra yaygınlaşan bir halk dansı.

⁷¹⁹ teganni etmek: şarkı söylemek

⁷²⁰ muhrik: yakıcı

⁷²¹ dichterliebe: Robert Schumann’ın Henrich Heine’nin *Lyrisches Intermezzo*’sunda bulunan 16 şarkıdan bestelediği lied dizisi.

Mühtez⁷²² bir rehavetle nem-nâk⁷²³ olan bu nağme o kadar hararetle, o kadar lerzan başladı ki, genç kadının ağzından nebean ederken⁷²⁴ insan bunun bir şarkı değil, hakiki bir ifade-i aşk⁷²⁵ olduğunu hissediyordu. Birdenbire, bu hararet bir derin elem ifadesiyle galeyan etti, bir ihtiras alevi gibi ateşlendi; şikâyetle, meftur⁷²⁶ ve muhtazır⁷²⁷, bir aşk istirhamı gibi zelil⁷²⁸ ve hakir⁷²⁹, yerlerde sürünür gibi uzadı, sendeledi, kıvrıldı, en nihayet, makhur⁷³⁰ bir hıçkırık içinde boğuldu, söndü.

Şiddetli bir alkış takip etti. Fakat Samim damarlarındaki bütün kan tevakkuf etmiş gibi mevcudiyetinin amâkına kadar bayılmış kalmıştı. Koştı, bu küçük güfteye verdiği bu kadar muvaffakiyetli manadan dolayı Nevhiz'i hararetle tebrik etti.

Sonra Feriha'yı piyanoya geçirdiler. O, küçük Fransız şansonetlerini çok iyi söylerdi. Saatlerce onu dinlediler. Gayet zengin bir repertuarı vardı. Fransız şarkılarına mahsus bazı çapkın imalara hep birden katılarak güldüler, eğlendiler.

Bu esnada arkalarda oturan Şeref Bey, mütemadiyen “Sonat Patetik” diye tekrar ediyordu.

O şimdi Pervin'e rica ediyordu ve küşayişi eda ve ifadesiyle Samim'e hitaben:

“Lakin beyefendi, görmelisiniz Pervin Hanımefendi bunu ne belîğ, ne latif çalarlar. Son defa Feneryolu'nda köşke teşriflerinde lütfetmişlerdi, ömrüm oldukça unutamayacağım yemin ederim.”

Pervin piyanonun yanında gölgede idi; Yezdan ile Fahire de Şeref'in bu sözünü tasdik ettiler, hep birden ondan rica edildi. Fahire:

⁷²² mühtez: titreyen

⁷²³ nem-nâk: nemli

⁷²⁴ nebean etmek: çıkmak

⁷²⁵ ifade-i aşk: aşk ifadesi

⁷²⁶ meftur: bezmiş, yılgın

⁷²⁷ muhtazır: can çekişen

⁷²⁸ zelil: aşağılanan

⁷²⁹ hakir: itibarsız, değersiz

⁷³⁰ makhur: kahrolmuş

“Do diyöz minör sonat. Evet, Pervin Hanım onu âdetâ lisana getirir, cümle cümle ifade eder.” dedi.

Nevhiz, tebessümle Samim’e bakarak:

“Böyle parçaların tercümesini siz Samim Bey’e sorunuz” dedi.
“O kadar güzel tahlil ediyorlar ki.”

Sonra Samim’e hitap etti:

“Sizde Patetik’in tercümesi yok mu Samim Bey?”

Fakat Pervin sonata başlamıştı. Ve bu, emsalsiz, ilahi, bedii⁷³¹ bir istiğrak oldu⁷³². Hepsî de çalınan parçanın en küçük cümlesine kadar bütün güzelliğini hakkıyla idrak edecek kudret⁷³³ ve kabiliyette oldukları için birinin teessürü⁷³⁴ diğerlerine de sirayet ederek bilhassa, pek büyük bir kudretle lisana getirdiği adacyodan sonra Pervin allegro parçasındaki ince, mariz⁷³⁵, matem-âlûd⁷³⁶ şikâyeti bütün o acı feryadıyla canlandırdığı vakit, vecd⁷³⁷ ve galeyan umumi oldu.

Sonat bitmiş, hepsi derin bir cezbe içinde, hâlâ çalmıyor gibi dindarane bir sükût ile hâlâ dinliyorlardı.

*

Sükûtu nihayet Samim ihlal etti: “Bu Beethoven ne ilahi bir şahsiyettir!..” dedi. “Kalbi de dehası gibi büyük fakat bedbahtlığı dehasından da kalbinden de büyük bir adam.”

O kadar taziz ettikleri⁷³⁸ bu dâhi hakkında bir iki fikir almak için hepsi kemal-i dikkatte⁷³⁹ dinliyorlardı.

“Hayatı âdetâ feci bir hikâyedir. Ölünceye kadar ihtiyaç ve sefalet içinde kavrulmuş, sevmiş, sevilmemiş, kalbinin şefkat

⁷³¹ bedii: estetik

⁷³² istiğrak olmak: dalmak, gark olmak

⁷³³ kudret: güç, yetenek

⁷³⁴ teessür: etkilenme

⁷³⁵ mariz: hastalık, kusurlu

⁷³⁶ matem-âlûd: yasla dolu

⁷³⁷ vecd: kendinden geçme

⁷³⁸ taziz etmek: sevgi ile anmak

⁷³⁹ kemal-i dikkat: tam bir dikkat

ihtiyacıyla kime fedakârlık ettiyse nankörlük görmüş bir bedbaht ki. Fakat hayatının en feci hâli sağırlığıdır. Düşününüz insanîyetin asırlarca unutulmayacak en samedânî⁷⁴⁰ nağmelerini halk⁷⁴¹ ve inşâd edip⁷⁴² öyle hikâyeleri vardır ki insanı dil-hûn eder⁷⁴³. Mesela bir gün Viyana'ya gitmek istiyor fakat kâfi parası olmadığı için yayan gitmeye mecbur kaldığından tabii gecikiyor ve akşamüstü pek yorgun bir hâlde gece misafiri olmak için eski bir eve iltica ediyor. Hane sahipleri onu kabul ediyorlar, yemek yediriyorlar.

“Yemekten sonra valide ile kız daha işle meşgulken aile babası eski bir piyanoya geçiyor, üç erkek oğlu her biri duvara asılı olan kemanlarını alıyorlar, baba akordu veriyor ve hep birden çalmaya başlıyorlar; Beethoven çalınan şeyi işitmiyorsa da gözüyle gördüğüne nazaran çalanların son derece derin bir teessür hissettiklerini anlıyor. O kadar ki ana kız az sonra işlerini bırakıp odaya geliyorlar; hepsinin saf yüzlerinde gayet canlı bir heyecan görülüyor. Kalplerinin son derece müteessir olduğu⁷⁴⁴ anlaşılıyor. Parça bittiği zaman genç kız heyecandan ağlayarak annesinin kucagına atılıyor. Çaldıkları havanın güzelliğine doymamış gibi bir daha çalmaya başlıyorlar; bu sefer galeyan son dereceye çıkıp hepsinin gözleri yaşlarla doluyor, elleri titriyor; bu hâli görünce Beethoven: ‘Dostlarım,’ diyor; ‘hissettiğiniz zevke iştirak edemediğim için son derece müteessirim. Çünkü kulaklarım sağırdır, lütfen şu notayı verirseniz ne çaldığınızı görür anlarım.’ Notayı eline aldığı vakit, gözleri kararıyor, nefes alamıyor, sonra eliyle yüzünü kapatarak hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlıyor. Çünkü bu havanın kendi parçalarından biri olduğunu görüyor. Bütün aile etrafını alıyorlar, hayretle soruyorlar; Beethoven bir müddet ağladıktan sonra: ‘Beethoven benim!’ demeye mecbur oluyor! O vakit kimi ellerini, kimi ayaklarını öperek onu taziz etmeye başlıyorlar, bu heyecan geçince, Beethoven kendi piyanoya oturuyor; bu teessürün

⁷⁴⁰ samedânî: ilahi

⁷⁴¹ halk: yaratma

⁷⁴² inşâd etmek: şiir okumak

⁷⁴³ dil-hûn etmek: kan ağlatmak

⁷⁴⁴ müteessir olmak: üzülmek

altında hiçbir bestekârın hiçbir vakitte inşad etmediği ilahi, lahuti parçalar çalıyor, onları sermest bırakıyor.”

Samim sustuğu vakit, esasen musikinin tesiriyle kalpleri son derece bir teessür kabiliyetine yükselmiş olan genç kızların hepsi de fevkalade müteheyyiç⁷⁴⁵ idiler.

Yezdan: “Evet Samim Bey, hikâyeniz pek hazin.” dedi.

Pervin: “Bilhassa Beethoven’ın parçalarına meftun olanlar için.” diye ilave etti.

Yatıncaya kadar bestekârların hayatlarına, aşklarına dair konuşmalar ve Samim sanattan, musikiden bahsederken takririne gelen emsalsiz halavetle onlara fıkralar anlattı.

*

Derin bir uykudan sonra öbür sabah gözlerini açtığı vakit ilk memnuniyet, artık onun elde olunduğu düşünmek emniyeti⁷⁴⁶ oldu. Bugün akşama kadar artık onu göreceğinden, onunla arızasız konuşacağından mesut, hemen kalktı ve acele giyinerek aşağı indi.

Yağmur her ne kadar kesilmiş ise de bulutlar hâlâ dağılmamış, sema kurşuni bir sûtire⁷⁴⁷ ile örtülü, etraf tepeler bir kış sisi içine boğulmuş kalmıştı.

Nevhiz’den başka herkes aşağıdaydı. Onu görünce: “Ne kadar geç kalkıyorsunuz Samim Bey” dediler.

Hürrem, şeytan sesiyle köşeden öttü: “Tabii Nevhiz Hanım gibi.”

O vakit onu beklemek derin bir heyecan oldu. Hele bugün kendini ona o kadar derin bir rabıta ile bağlı buluyordu ki onsuz bütün kâinat renksiz, cazibesiz, kuru bir çöl oluyordu. Mevcudata rengi ve rayihayı yalnız onun vücudu, onun huzuru bahşediyormuş gibiydi.

Etrafta muhavereler, kahkahalar, latifeler, kıyamet kopuyordu. O bir kenarda sakit ve dalgın kaldı. Fakat bu esnada onların

⁷⁴⁵ müteheyyiç: heyecanlı

⁷⁴⁶ emniyet: inanma, güven

⁷⁴⁷ sûtire: perde

Nevhiz'den bahsettiklerini işitti; biri: "Sakin hasta olmasın!" dedi. Bir diğeri: "Dün pek çok ıslanmıştı." diye ilave etti.

Hasta mı? O zaman birdenbire Samim, genç kadın hastalanıp bugün aşağı inmise akşama kadar endişe içinde yalnız ve onsuz nasıl harap olacağını, onu görmeden nasıl duracağını düşünerek kahr ve helak oldu⁷⁴⁸.

Bu esnada yanına Saraylı Hanım gelmişti.

"Pertev'le Yezdan'ın işi katileşti⁷⁴⁹" dedi. "Gelecek hafta nişanlanıyorlar."

Samim, mütebessimane⁷⁵⁰: "Kendilerine uzun ve mesut bir ömür temenni ederim.⁷⁵¹" diye cevap verdi.

Saraylı devam etti: "Zannederim Şeref de Pervin'i isteyecek. Herif, kızın yanından hiç ayrılmıyor ki. Daha söz filan bir şey yok ama ben öyle anlıyorum. Eğer niyetin varsa acele et Samim. Sen istersen bir parası kalmamış, hakkında türlü rivayetler çıkmış kart herife seni elbette tercih ederler."

Samim akli fikri Nevhiz'in tuluuna⁷⁵² müterakkıb⁷⁵³ bakıyordu. Ruhunu işgal eden emellerin yanında şimdi artık Pervin kâmilten silinmiş, kâmilten bir hayal olmuş kalmıştı. Dalgın dalgın başını salladı.

Saraylı Hanım: "Ben sade aklına getiriyorum, tabii ben ne olsa karışamam ama yalnız iyi düşünmeni, bu fırsatı kaçırmamanı söylemek vazifem."

*

Bir anda Saraylı da, Pervin de, cihan da gözünün önünden silindi, dağıldı, kayboldu. Dışarda merdivende Nevhiz görünmüştü. Biraz evvelki renksiz karanlık salon bir anda sanki ezeli mehtaplarla yaldızlandı. Nevhiz salona girer girmez nazarları hemen birbirine

⁷⁴⁸ helak olmak: perişan olmak

⁷⁴⁹ kati: kesin

⁷⁵⁰ mütebessimane: gülümseyerek

⁷⁵¹ temenni etmek: dilemek, istemek

⁷⁵² tulu: doğma, doğuş

⁷⁵³ müterakkıb: bekleyen

tesadüf etti; o kadar uzak bulundukları hâlde, birbirini çekiyor, içiyor gibi oldular, ikisi de birbirini aradıklarını, birbirini beklediklerini, birbiri için yaşadıklarını anladılar. Delikanlı bu tesir altında o kadar şemâte⁷⁵⁴, o kadar dağdağa arasında ruhunun birdenbire derin, adem-âlûd⁷⁵⁵ sükûna boğulduğunu hissetti.

Nevhiz evvela sapsarıydı fakat yaklaştıkça bu sarılığın dalga dalga humretle⁷⁵⁶ televvün ettiği⁷⁵⁷ fark olunuyordu. Bu sabah gözleri sönük, tebessümü silik, şahsiyeti ketumdu. Mevcudiyetinden derin bir rehavet nebean ediyormuş gibiydi. Fakat bunlara rağmen hüsnü yine ilahi bir hüznün ifadesiyle müzeyyendi.

Birisi: “Çok geç kalktınız Nevhiz Hanımefendi.” dedi.

“Evet. Rahatsız uyandım. Dün biraz üşümüşüm galiba. Gece de uyuyamadım.”

Ah, acaba bu uykusuzluk arasında birçok şeylerde dolaşan muazzez hayali bir saniyecik kendisinde tevakkuf etmiş miydi?

Ve ilk yalnız kaldıkları saniye: “Rahatsızsınız diye ne kadar merak ettiğimi tasavvur edemezsiniz.” diye fısıldadı.

Genç kadın, silik bir tebessümle: “Sahih mi” dedi.

Sonra, memnun olmuş gibi yine o derin nazarla: “Ben de onun için indim. Yoksa hiç inmeyecektim.”

Samim’in bütün kanı bir sevinç seli gibi kalbine hücum etti. Tam merak ettiğini söylediği vakit, ilk gece baş ağrısı meselesinde olduğu gibi yine ters cevap verirse diye titremişti. Fakat genç kadın o kadar latif ve nevazişle⁷⁵⁸ dolu idi ki onun önüne diz çöküp ibadetle⁷⁵⁹ ağlamak ihtiyacıyla çırpındı.

*

Dışarda hafif hafif yağmur başlamıştı. Misafirler havanın bu müsaadesizliğine hiddetleniyorlar, bilhassa böyle haziran ayında

⁷⁵⁴ şemâte: gürültü, şamata

⁷⁵⁵ adem-âlûd: yoklukla karışık

⁷⁵⁶ humret: kızılık, kırmızılık

⁷⁵⁷ televvün etmek: renkten renge girmek

⁷⁵⁸ nevaziş: iltifat, gönül alma, okşama

⁷⁵⁹ ibadet: tapınma

bilâ-fasıla⁷⁶⁰ iki gün yağmurun devamını kendilerine mahsus bir nuhuset-i tâli⁷⁶¹ olarak telakki ediyorlardı. Bugün Pazar olduğu için gençler, eğer hava müsait olsaydı, hep birden Rumeli sahiline geçip Tarabya'da ve Büyükdere'de gezmek arzusunda idiler.

Fakat hava ne onlara, ne de mutlak İstanbul'a inmek mecburiyetinde olduğunu söyleyen Sadri Bey'e müsaade etti. Durdu, durdu, yine yağdı; onlar da acısını salonda oyunlar icat ederek, piyano çalıp raks ederek, şarkı söyleyerek çıkardılar. Hep beraber yarın inmeye karar verdiler.

O vakit Sacide Hanımefendi, derin heyecanı yüzünde humret tabakalarıyla parladığı hâlde, Perşembe akşamına çay için hazırunun cümlesini davet etti. İçi içine sığmayacak kadar bir sevinçle:

“Bilhassa” diyordu; “bilhassa pek şayan-ı dikkat⁷⁶² iki davetlim var. Birisi mühim bir Avrupa şehrinden henüz gelmiş bir baş şehbender⁷⁶³, diğeri ise bir amiral. Baş şehbender beyin zevcesi bir ecnebi olup amiralin de henüz pek genç ve bekâr olduğunu söylersem misafirlerimin ne kadar şayan-ı merak⁷⁶⁴ olduğunu bildirmiş olacağım. Onun için.”

Samim'in yanı başında duran Saraylı Hanım: “Kadın artık kabuğuna sığamayacak. Gururundan, sevincinden korkarım şimdi çatlayacak.” diye mırıldanıyor, Nevhiz'i de Samim'i de katıltıyordu⁷⁶⁵.

O gün akşama kadar ve o gece Samim vâkıâ Nevhiz'le istediği gibi yalnız kalmaktan mahrum idiyse de, genç kadının bütün ruhuyla kendine müteveccih olduğuna o kadar kanî⁷⁶⁶ idi ki nihayetsiz bir saadet içinde yüzüyordu.

*

⁷⁶⁰ bilâ-fasıla: durmaksızın

⁷⁶¹ nuhuset-i tâli: talihin uğursuzluğu

⁷⁶² şayan-ı dikkat: dikkate değer

⁷⁶³ şehbender: konsolos

⁷⁶⁴ şayan-ı merak: merak etmeye değer

⁷⁶⁵ katıltmak: katılacak kadar güldürmek ve ağlatmak

⁷⁶⁶ kanî: inanmış

Gece herkes yatmak için odasına çekilmişti.

Samim, uyumak için hiçbir arzu hissetmiyor, sabaha kadar ruhunun ahengiyle mest, çılgınca bir şevk ve şetaretle dolu, gezmek, dolaşmak istiyordu. Akşamüstü bulutlar sihir-kâr bir darbenin temasına maruz kalmış gibi bir anda eriyip dağılmışlar, sema emsalsiz bir derecede pak ve ceyyid⁷⁶⁷ bir haziran gurubu levhası⁷⁶⁸ gösteriyordu.

Samim bahçeye çıktı. Yerler, ağaçlar henüz ıslaktı. Fakat gece o kadar derin bir esrarla müşâşa⁷⁶⁹ idi ki mevcut rutubete rağmen ruha bir hararet geliyordu. İki gece evvelki hazin ve ketum⁷⁷⁰ kamer, bu gece daha tam bir safha ile lacivert semanın üzerinde, altın bir hilal hâlinde iltima ediyordu⁷⁷¹. Bu hınçlı ve devamlı yaz yağmurundan sonra her zerre derin bir şevk-i hayat⁷⁷² ile pür-ihzaz idi. Sema, yıldız içinde, aynı zamanda berrak, hayran hayran sevdiğine bakan bir genç kız gözü gibi saf ve berraktı. Hava o kadar sakın, o kadar yumuşaktı ki insana ağlamak arzusu geliyordu. Sükût o kadar derindi ki tabiatın kalp çarpıntısı işitiliyor zannedilebilirdi.

Samim aya bakarken yalnız nur ve ziya neşretmiyor, kâinatı dolduran bu ilahi sükût ile bütün güzel kokular da ondan nebean ediyor gibi geldi. Ziya bütün eşbahın ruhuna hulul etmiş, her şey nur ile titriyordu; koru, tıpkı amâkında sihr-engîz⁷⁷³ menbalar⁷⁷⁴ varmış gibi şeffaf şeffaf sanki kendinden parlıyordu.

Samim bütün bu şiiri, bu ciyadeti ciğerlerinin en derin şehvetiyle mass⁷⁷⁵ ve teneffüs ediyordu. Birdenbire korunun en uzak, en karanlık, en derin karanlık bir köşesinden bir bülbül terennüm

⁷⁶⁷ ceyyid: iyi, saf

⁷⁶⁸ levha: tablo, resim

⁷⁶⁹ müşâşa: parıltılı

⁷⁷⁰ ketum: sır saklayan, ağzı sıkı

⁷⁷¹ iltima etmek: parıldamak

⁷⁷² şevk-i hayat: yaşam arzusu

⁷⁷³ sihr-engîz: büyüleyici

⁷⁷⁴ menba: kaynak, pınar

⁷⁷⁵ mass: emme

başladı. Bunun sesinde yüz binlerce kalplerin derin ahları, ateşli tahassürleri, aşk emelleri sızlıyor, aksediyor gibiydi.

Samim ah etti.

Tabiatın sihri, kendi galeyanı kâfi gelmiyormuş gibi bülbülün vecd ve iştihakla dalgalanan nağmeleri onu şimdiye kadar hiç hissetmemiş olduğu âşıkane bir humma⁷⁷⁶ ile sarsıyor, nihayetsiz bir su dalgası hâlinde kabarıp sahilleri kâmilten geniş tabakaları altında boğan büyük denizler gibi ruhunun nihayetsiz derinliklerinden yükselen ezeli aşk ihtiyaçlarının tazyikiyle⁷⁷⁷ nefes alamayacak gibi oluyordu.

İçinde pek elim bir şikâyet olmak üzere: “Ne yazık, herkes uyuyor!” diye sızla[n]dı.

*

Herkes bu pür-şiiir⁷⁷⁸ ve ahenk geceyi uyku içinde ziyan edeceklerine kırları, koruları doldurulalı, neşeler, handeler, aşklar içinde pür-zevk⁷⁷⁹ ve saadet, cuş u huruş⁷⁸⁰ ile koşmalı, uçmalı, oynamalı değil miydi?

Böyle bir gecede odalara kapanıp uyumak değil, aşkı odalara hapsetmek bile bir cinayet idi.

Ah şimdi o da beraber olsaydı. Birdenbire, “Acaba ne yapıyor! O da uyuyor mu?” diye merak etti ve durup uzaktan onun penceresine baktı.

Cam açık ve yarım. Nevhiz, orada, pencereye dayanmış, geceye, kamere, tabiatın ezeli aşkını terennüm eden bülbüle karşı müştak⁷⁸¹ bir istiğraka⁷⁸² dalmış kalmıştı.

Kalbi birdenbire tevakkuf etti. Onun da kendisi gibi uyumadığını ve hatta uyumak değil, ihtimal aynı hislerle tabiatı

⁷⁷⁶ humma: nöbet

⁷⁷⁷ tazyik: zorlama, baskı

⁷⁷⁸ pür-şiiir: şiiir dolu

⁷⁷⁹ pür-zevk: zevk dolu

⁷⁸⁰ cuş u huruş: coşup taşma

⁷⁸¹ müştak: özleyen

⁷⁸² istiğrak: gark olma

seyir ve temaşa ettiğini görmek o kadar şedit bir tahassüs oldu ki galeyanından haykırmak istedi. Demek ki o da pencereden aynı hisler, aynı ihtiyaçlarla çırpınıyordu. Samim'in ruhu bu sevmek ve sevilme aşkıyla pür-galeyan iken onun da pencerede aynı hislerle aynı manzaraya karşı hayran ve şeyda⁷⁸³ duruşu kalbinin davetine bir cevap değil miydi?

Gölgeden çıktı, oraya baka baka ilerledi. Pencere binanın ikinci katında olduğu için uzansa yetişecek zannediyordu. Bu medhuş⁷⁸⁴ gecede her şeyi, her kaydı⁷⁸⁵ unutuyor, dünyada yalnız, yalnız ikisi mevcutmuş, yalnız ikisi yaşıyormuş gibi geliyordu.

Pencerenin altına geldiği vakit orada beyaz bir dalga peyda olduğunu gördü. Bunun Nevhiz'in başına örttüğü beyaz krepdamurdan⁷⁸⁶ bir başörtüsü olduğunu anladı. Tül, nazlı nazlı dalgalanarak, semadan nâzil olan⁷⁸⁷ ilahi bir aşk kanadı gibi süzüle süzüle iniyordu. Samim bunu ibadet ve perestişine bir kabul işareti gibi telakki ederek vâlihâne⁷⁸⁸ ellerini yukarı kaldırmıştı. Bir an oldu ki elleri tüle temas etti. Bu tül Samim'in kaç günlerdir ifade için nalan⁷⁸⁹, mahmum⁷⁹⁰, meshuf⁷⁹¹ süründüğü iştihakına, meftuniyetine⁷⁹² bir cevap, pek şairane, pek hayal-perverane⁷⁹³ bir cevap değil miydi? Genç kadın: "Anladım ve kabul ediyorum!" demek istemiyor muydu?

Bu samedânî aşk müşâfehesine⁷⁹⁴ sözle mukabele etmek onun bütün kudsiyetini ihlal ve rahnedâr etmek⁷⁹⁵ olacaktı. Bunun için

⁷⁸³ şeyda: çılgın

⁷⁸⁴ medhuş: şaşırmış

⁷⁸⁵ kayd: bağ, rabita

⁷⁸⁶ crêpe d'amour (Fr.): İnce dökümlü ipekli kumaş.

⁷⁸⁷ nâzil olmak: inmek

⁷⁸⁸ vâlihâne: şaşkınca

⁷⁸⁹ nalan: inleyen

⁷⁹⁰ mahmum: hummalı, ateşli olan

⁷⁹¹ meshuf: susamış

⁷⁹² meftuniyet: tutkunluk

⁷⁹³ hayal-perverane: hayal beslercesine

⁷⁹⁴ müşâfehe: söyleşi

⁷⁹⁵ rahnedâr etmek: zedelemek

tek bir kelime bile söylemedi. Kalbinde âbidane⁷⁹⁶ bir vakar olduğu hâlde vecd ve cezbe ile bunu tuttu ve ibadetle dudaklarına götürdü.

Tül Nevhiz’in bütün kadınlık rayihası ile sermest idi. Bu rayiha o kadar can-sûz idi ki doğru ruhuna gitti ve orayı ani bir hücumla kâmilten işgal etti. Delikanlı onun ilahi göğsünü kokluyor zannıyla bayıldı.

Böyle ne kadar kaldığını bilmiyordu fakat bir an oldu ki tül elinde, dudaklarının altında titreyerek çekilmeye başladı. Tekrar bir dua ve perestiş vecdiyle elleri semaya merfu⁷⁹⁷ teşyi etti. Tül yine nazlı dalgalarla çekildi ve pencerede kayboldu.

*

Oradan ayrıldı. Sarhoşlar gibi sallanarak ağaçların altına daldı. Kendi kendine “Seviyor, seviyor!” diye deli gibi söylenerek sabahlara, sabahlara kadar koruda dolaştı, dolaştı, yorulmadan dolaştı.

Sabah olup da köşke girdiği vakit, hanımlar ve beyler İstanbul için hazırlanmışlar, inmişlerdi. Nevhiz aşağı indiği vakit, güzel kadınlığının en yüksek nefasetine yükselmiş gibi hüsnü tam bir inkişaf⁷⁹⁸ hâlinde, pek mutantan bir izmihrâr⁷⁹⁹ içinde fûruzandı.

İlk nazarları uzak ve esrar-âmiz⁸⁰⁰ bir mülakattan⁸⁰¹ sonra birbirine rast gelen iki sevdazede⁸⁰² gibi son derece mahrem ve samimi oldu. Genç kadın, gözlerinin etrafı derin siyah halkalarla ihata olunmuş, kadifesi daha yumuşamış, daha âteşin⁸⁰³ bir şehvet damgasıyla çürümüş, âdeti tam bir aşk kadını olmuştu. Samim’in bugüne kadar hissettiği, müphem⁸⁰⁴ bir incizabdan ibaretti; bütün ümitlerine ve emellerine rağmen onu o kadar uzak, o kadar muhal

⁷⁹⁶ âbidane: ibadet edene yaraşır

⁷⁹⁷ merfu: yükseltmiş

⁷⁹⁸ inkişaf: açılma, gelişme, meydana çıkma

⁷⁹⁹ izmihrâr: parıldama

⁸⁰⁰ esrar-âmiz: esrarla karışık

⁸⁰¹ mülakat: kavuşma, buluşma, görüşme

⁸⁰² sevdazede: sevdaya tutulmuş

⁸⁰³ âteşin: ateşli

⁸⁰⁴ müphem: belirsiz

buluyordu ki aralarında bu derece mahremiyet ve rabıta teessüsünü düşünememişti.

Bugüne kadar bir kadın onun hoşuna gittiği vakit ilk hissettiği şey mutlak bariz bir temellük⁸⁰⁵ arzusu olurdu.

Fakat bu seferki arzu, adi bir temellükle kanaat etmeyecek mütehakkim⁸⁰⁶, cebbar⁸⁰⁷, karanlık bir başka hissin arkasına saklanmış gibiydi. Münkad⁸⁰⁸, mütevazı⁸⁰⁹, pak bir perestiş ihtiyacıyla doluydu, kalbinde nihayetsiz bir şefkat ve muhabbet galeyanı taşıyordu.

Perşembe akşamı Sacide Hanımefendi'nin çayında buluşmak üzere veda edip oradan ayrılınca kadar Samim saadetinin nihayetsizliği içinde deliler gibi haykırmak, sıçramak ihtiyacıyla kıvranıyordu.

⁸⁰⁵ temellük: sahip olma

⁸⁰⁶ mütehakkim: baskıcı

⁸⁰⁷ cebbar: zorlayıcı

⁸⁰⁸ münkad: boyun eğen

⁸⁰⁹ mütevazı: alçak gönüllü

Üçüncü Kısım

İtiraf ve Mülakat

Hayatında esrarengiz yeni bir şevk uyanıyordu. Bu bütün melekâtıyla⁸¹⁰, bütün mevcudiyetiyle girdiği ilk büyük aşktı. Bugüne kadar sevdiği kadınları, evvelki aşklarını hep kendini bu büyük ihtirasa hazırlamak için birer merhale⁸¹¹ telakki ediyordu. Ufak büyük bütün muvaffakiyetlerinin hiçbirinde kendi ruhuna layık yüksek bir kadına tesadüf edemediğini bilmekten derin bir inkisar⁸¹² ile mecruhtu⁸¹³. Bütün gençliği böyle büyük bir aşk emeliyle nalan geçmişti. İşte nihayet bu aşk, hayatında bütün saltanatıyla tezahür ediyordu.

Perşembe gününe kadar bütün saatleri her an başka bir iltihapla⁸¹⁴ büyüyen bu ihtirasa doluydu. Her an onu düşünüyor, onun bir cümlesini, bir tebessümünü, söz söyleyişini, bakışını, küçük tavırlarını, gamzelerini, nihayet şahsiyetinin bütün anasını, bütün galeyanını gözünün önünde bulundurarak mesut oluyordu.

Garip bir katiyetle tecelli eden bu hatıralar hayatından sair⁸¹⁵ vakayii⁸¹⁶ tamamıyla silerek yegâne bir tahakkümle hükümrana olmaya, hatta daha ileri giderek bugüne kadar ondan uzak geçen hayatı için şimdi harap olmaya başladı.

⁸¹⁰ melekât: yetiler

⁸¹¹ merhale: aşama

⁸¹² inkisar: gücenme, kırılma

⁸¹³ mecruh: yaralı

⁸¹⁴ iltihap: alevlenme, tutuşma

⁸¹⁵ sair: diğer

⁸¹⁶ vakayi: olaylar

Fakat mademki, mademki, mademki artık ona hulul etmiş⁸¹⁷ gibiydi. Ve acaba mümkün olacak mıydı, bu sergüzeşt mesut hamlelerle devam ederek, nihayet hayatını ona temellük saadetiyle tetvic edecek miydi?

Kendi kendine bu hâlde tulu edecek pür-nur hayatı tasavvur ediyor, başlıca vakaları şimdiden görüyor, yapacağı şeylere, kati ve parlak anlarda söyleyeceği sözlere kadar en küçük teferruatı hazırlıyordu. O zaman aşk ve şehvet saatlerini derin, sakit odalarda, karanlık, gizli yataklarda, muazzez vücuda temellük edeceği, onun çiçek dudaklarını koklayacağı ilahi saatleri tahayyül etmeye kadar ilerliyordu.

*

Perşembe akşamı saat beşe geldiği vakit, o zamana kadar ömründe hissetmediği muhteris bir galeyanla taşıyordu. Yarım saat sonra onu yine görecektik, gözlerinin nuru, dudaklarının rengi ile sermest olacak, nefis kokusunu içecek, en nihayet, bu gece mutlak işi iyice ileri götürüp ondan bir va'd-i mülakat⁸¹⁸ alacaktı.

İçeri girdiği vakit daha salon pek tenhaydı.

En evvel Sacide Hanımefendi'yi gördü; hanımefendi bu sefer daha müthiş bir dekolte ile bütün sırtını, bütün göğsünü pek büyük bir civân-merdi⁸¹⁹ ile açan bir tuvaletle misafir kabul ediyordu.

Onu görünce kraliçelere mahsus resm-âver⁸²⁰ bir tavırla elini uzatıp öptürerek:

“Erken geldiğiniz için ayrıca teşekkür ederim Samim Beyefendi. Sizle daima pek samimi olmak en birinci arzumdur. Bunu şu fırsatla söyledikten sonra sizi en evvel hemşiremle görüştürmek isterim.”

Ve saray balolarında büyük asalet erkânına mahsus şahane bir tavırla gülüp söyleyerek merakla kendilerine bakan tek tük kadınlar ve erkekler arasından Saraylı'nın tabirince şişirip şişirip çatlatacak mübalağalı bir azametle içeri doğru yürüdü.

⁸¹⁷ hulul etmek: gelip çatmak, erişmek

⁸¹⁸ va'd-i mülakat: buluşma sözü

⁸¹⁹ civân-merdi: cömertlik

⁸²⁰ resm-âver: resmiyet taşıyan

Onu, kendisinden daha şişman fakat daha ufak tertip bir modelinin önüne götürdü, durdu ve kadına hitaben büyük bir merasim ciddiyetiyle: “Size bahsettiğim Samim Şevket Beyefendi.” dedi.

Sonra Samime de sadece: “Hemşirem Nadire.” dedi.

Hemşire Hanımefendi, büyüğü gibi âlâyîş-perver⁸²¹ olmadığını gösteren bir mahcubiyetle sadece bir alaturka temenna⁸²² etti ve: “Teşekkürler ederim.” diye hafifçe kırttı.

Nadire Hanım’ın kısılalığında da, şişmanlığında da garip ifratlar vardı. Etlî ensesi garip bir kalın bir hörgüç ile küçük başına kadar yükselerek kulaklarını geniş omuzlarına yapıştırıyordu. Ufacık kara üzüm gözleriyle kenarları aşağıya doğru bükülmüş gibi duran kalın dudakları yüzünden tabii bir hâlde bile daimî surette derin bir teessür ifadesi gösteriyor ve hakikaten tebessüm etmek istediği zaman bu ifade birdenbire elim bir işmizâzdan⁸²³ geçerek feci bir bükâyâ⁸²⁴ münkalib olur⁸²⁵ gibiydi. Samim kendi kendine: “Acaba gerçekten ağlasa nasıl olur?” diye merak etti.

Keskin, pek çokbilmiş ve fırlıdak bakışına rağmen mahcup tavrı, utangaç hâli, edibane⁸²⁶ vaziyeti ile tam eski tertip bir Türk hanımı idi.

*

Sacide Hanımefendi, kendisini pek bariz bir yükseklikte görmekten mütevellit bir gurur ile şımarıkça cilvelenerek:

“Aman müsaade ediniz, gelen misafirleri istikbal edeyim. Baksanıza, gelen gelene. Hücum başladı. Nadire, sen beyefendiye refakat et.” dedi, hafif görünmek isteyen ağır vücuduyla methale doğru yuvarlandı.

⁸²¹ âlâyîş-perver: gösterişsever

⁸²² temenna: temenni

⁸²³ işmizâz: titreyip ürperme, yüzünü ekşitme

⁸²⁴ bükâ: ağlayış

⁸²⁵ münkalib olmak: dönüşmek

⁸²⁶ edibane: nazik

Samim ne söyleyeceğini pek tayin edemediği için susuyordu. Kadın ise pek mahcup bir tavırla esasen sükût ettiğinden başlayan sıkıntı esnasında Samim birbirinin içinde iki ufak salondan ibaret yerde seri bir nazarla tanıdıklarından kimse var mı diye etrafı aradı.

Yalnız bir köşede Feriha ile Cemil Bey'i gördü. Cemil Bey geniş tavırlarıyla, gayet parlak olduğu anlaşılan bir mersiye⁸²⁷ okuyor gibiydi. Sonra, şair Bülbül Cemal Bey'in kolunda Hürrem'i gördü, evvelki ezik tavrı kâmilten değiştirmiş, pür-küşâyış bir şakayık gibi tam inkişaf hâlinde, tebessümlerle kırıtarak Bülbül'ün sözlerini dinliyordu.

Kendi kendine: “Bak, bak... Baston hanım tebessüm etmesini biliyormuş” diye eğlendi.

Hürrem'in hikâyesini bilenler için bu hâlde o kadar mudhik bir renk vardı ki Samim âdeta yüksek sesle güldü. Bülbül Bey ona büyük el ve kol hareketleriyle şüphesiz pek şairane bir şeyler anlatıyor ve ara sıra iki elleriyle birden bir vaz'-ı mahsus⁸²⁸ ile saçlarını bir kere sıvayarak arkaya doğru yatırıyor. Hürrem bu gece kim bilir ne sebepten kendine tecelli etmiş⁸²⁹ olan bu erkek refakatinin zevki ile pek mesrur⁸³⁰, âdeta sarhoş görünüyordu.

*

Samim, kapının önünde Saraylı Hanım'ı gördü, esasen Nadire Hanımefendi'yi huzuruyla sıktığını iyice anlamıştı; ondan müsaade alarak hemen o tarafa doğru atıldı, onu görmek ötekileri görmek kadar bir zevk-i mucip⁸³¹ oluyordu.

Onun yapyalnız gelmesini merak ederek hemen sordu:

“Ne o, siz böyle yapyalnız?”

Saraylı, sağına soluna istihfakârane⁸³² bakarak yavaşça:

“Anlatırım.” dedi.

⁸²⁷ mersiye: ağıt

⁸²⁸ vaz'-ı mahsus: özel bir tavır

⁸²⁹ tecelli etmek: görünmek, belirlemek

⁸³⁰ mesrur: sevinçli

⁸³¹ zevk-i mucip: zevk vesilesi

⁸³² istihfakârane: küçümseyen

Ve izah etti:

“Paşa ile Saadet Hanımefendi tabii gelmek istemiyorlardı. Onlar esasen Sacide’ye karşı berikinin göstermek istediği gibi değildirlir, hiç ehemmiyet vermezler. Mesela daha o kadar oldu da Paşa onun bir çayında bile bulunmamıştır. Bu angaryadan suya sabuna dokunmadan kurtulmak için hep beraber şimdi bir plan uyduruldu. Paşa Beykoz’da hastalanmış, tabii Saadet Hanımefendi onu yalnız bırakıp gelememiş, doktor da Paşa’ya bakmak için Akbaba’ya çağırılmış. Anlıyorsun ya, tek taş ile üç kuş kurtarıldı. Fakat acaba Sacide bunu yutacak mı? Karı pek çok bilmiştir fakat ne yapabilir!.. Dişini sıkıp tahammül ediyor. Bütün bütün bozuşmaktansa. Zira ne olsa, onun hayatı için Paşalarla bu kadar münasebet⁸³³ de pek büyük bir saadet, pek büyük bir mazhariyettir.”

Samim sordu: “Ya siz?”

Saraylı, kısık kahkahalarından bir silsile daha yuvarlayarak:

“A, oğlum, bana eğlence lazım. Eğlence nerede ben orada. Ben lakırdıcı bir kadınıym. Konuşup gülünecek şeylerden ve yerlerden pek hoşlanırım. Bu çaylar benim için bilsen ne büyük bir eğlence oluyor. Bir kere insan türlü tuhaf, maskara adamlar görüyor, türlü meraklı esrara vâkıf oluyor. Bu yaştan sonra benim için başka nasıl bir zevk olur?”

Samim, kalbini en çok halecana⁸³⁴ sevk eden en ehemmiyetli suali en sonra sordu:

“Ey, öbür hanımefendiler? Onlar gelecekler ya?”

Saraylı bir hamlede anlattı:

“Onlar hep gelecekler. Bugün öğleden sonra Beykoz’dan ineceklerdi. Nerede ise şimdi gelirler.”

*

Saraylı sonra Nadire Hanımefendi’yi göstererek: “Nasıl, boyunsuz kadın hoşuna gitti mi?” dedi.

Sonra onu anlattı:

⁸³³ münasebet: yakınlık, ilgi

⁸³⁴ halecan: yürek çarpıntısı

“Bu kadın ablası gibi değildir. Âdeta tam bir mahalle karısıdır. Sacide, kocasıyla beraber nasılsa biraz yaşamış, biraz görmüş, şöyle böyle biraz yükselmiştir. Fakat bu, Allah esirgesin, tam eli bayraklı denilenlerden bir yadigârdır.”

Samim taaccüble⁸³⁵: “Fakat pek mahcup görünüyor.” dedi.

Saraylı gözlerini açıp onun yüzüne bakarak:

“Mahcup mu?” dedi. “Ne söylüyorsun Allah aşkına. Hele biraz damarına bas, hele biraz yüz ver. Yüzü açılsın, o vakit mahcup sözünün ne masdar olduğunu görür, anlarsın!”

O esnada Sacide Hanım yanlarına geldi, büyük bir müjde ile taşıyordu.

“Ayol, Hürrem’in kısmeti çıktı. Keşfediniz bakayım kim? Evet, evet. Hem pekiyi bildiğiniz, iyice tanıdığınız bir adam.”

Sonra sabredemeyerek: “Şair Cemal” dedi.

Saraylı kakhaha ile gülmemek için kendini tutmaya çalışarak:

“Ya... Bülbül mü? Ne vakit. Nasıl oldu?” diye sordu.

Sacide Hanımefendi pek derin bir küşayiş ile anlattı:

“Meğer ne vakitten beri gözü varmış. Söylemeye cesaret edemeyerek dişini sıkmış, sıkmış, sıkmış. Nihayet, evvelki gün bana geldi, resmen talep etti. Vâkıâ ona hafif, züğürt, hatta. Ahlaksız filan derler ama ben galiba razı olacağım gibi. Bu zamanda hafiflik de bir kabahat mi oluyor sanki? Züğürtlüğe gelince, elhamdülillah kızımın serveti ikisine de bol bol yetişir. Kalıyor ahlaksızlığı. Ne yapmış? Dört beş arkadaşından borç almış vermemiş. Bu zamanda kimin borcu yok? Ama değil mi beyefendi? Alıp vermemeye gelince.”

Burada biraz tereddüt eder gibi oldu fakat sonra metanetle devam etti:

“Evet buna gelince parası olsa yapar mıydı? Demek ki o da züğürtlüğün neticesi. Yani bir kabahat değil, değil mi ya? Şimdi artık zengin olacağı için kimseye borç etmez, ederse vakti gelince verir kurtulur. Aman bakınız, Hürrem’in nasıl ağzına giriyor. Zavallı

⁸³⁵ taaccüb: şaşma, hayret etme

çocuk! Meğer nasıl seviyormuş? Onun için uzaktan, kendi kendine yazdığı şiirleri hep okudu. İşitseniz ne güzel şeyler!..”

*

Yalnız kaldıkları vakit Saraylı:

“Aman az kaldı karıyı itip arka üstü yuvarlayarak kahkaha ile gülecektim” dedi. “İşittin mi? Oğlanın dolandırıcılığını nasıl temize çıkıyor; herif para hatırı için değil Hürrem’i, akrebi bile koynuna almaya ezelden hazır. Züğürtün, hırsızın, dolandırıcının biri. Hem sicilli dolandırıcılardan! Karakollarda kaydı varmış, kaç kere müddeiumûmîliğe⁸³⁶ kadar şikâyetler edilmiş. İstintaklar⁸³⁷ olmuş, iş böyle olduğu hâlde de bu izdivaç eğer olursa yine onun ricasıyla olmamıştır eminim. Kim bilir ne gizli dolaplar kuruldu. Mesela kadın angaryadan kurtulmak istiyor. Düşünsene bir kere, arkasında önünde daima, daima ekşi suratlı bir kız ki. Anasının kısmetlerine, sergüzeşterlerine, saadetlerine mâni olmaktan başka bir şeye yaramıyor. Bir kere onu ayaklarının altından bir tarafa atarsa bütün gençler, bütün beyler hep Sacide Hanımefendi’nin malı olacak. Rakip, engel kalkacak. Bunun için dolandırıcı değil, kadın çingene olsa yine verir. Değil mi?”

O esnada kapıda Şeref’le Yezdan ve Fahire göründüler.

Saraylı tekrar kısık bir kahkahacıkla:

“Galiba Nazlı Hanımefendi de gelmedi. Aman ne âlâ!” diye sevindi.

Yezdan’la Fahire son derece bir küşayış ile geldiler. Samim’in elini sıktılar. Şeref de merasimlerini ananesiyle ifa etti, orada hep beraber kendilerine bir köşe yaptılar.

Genç kızlar telaşla sordular:

“Daha gelmediler mi?”

Saraylı cevap verdi:

“Hayır; malum a, Şadan kolay hazırlanamaz. Yoksa Pervin’le Nevhiz’e kalsa hemen çıkarlardı.”

⁸³⁶ müddeiumûmîlik: savcılık

⁸³⁷ istintak: sorgulama

Bu esnada Cemil'in refakatinde önlerinden geçen Feriha'yı gördüler.

Fahire: "Vay" dedi; "Feriha buraya da gelmiş. Anası babası nasıl bırakmışlar!.."

Saraylı mukabele etti:

"Acaba onların haber ve malumatıyla mı, yoksa gizli bir oyunla mı geldi? Benim bildiğim babası onu Sacide'nin evine pek göndermez. Malum a, Feriha artık foyayı iyice meydana vurdu."

Yezdan kendilerini pek derin bir serfüru ile selamlayan Cemil'in selamına mukabele ediyordu. Feriha da görmüş, onların tarafına doğru yürüyorlardı.

Cemil, büyük merasimle hepsinin ellerini ayrı ayrı öptü, süslü cümleleriyle hatırlarını sordu, erkeklerin ellerini sıktı; bu esnada Saraylı ayağa kalkmış, Feriha'yı bir kenara çekmiş, onunla derin derin konuşuyordu. Samim onları büyük bir merak ve alaka ile tetkik etti. Saraylı son derece hayretle ona bir şeyler soruyor ve pek harikulade bir haber almış gibi sırtarak ara sıra kahkahalarını salıveriyordu.

Az sonra bu tarafta lakırdısız kalmış olan Cemil, Feriha'yı aldı, götürdü.

*

Saraylı bir gülle gibi aralarına yuvarlandı.

"Ayol size bir haberim var." dedi. "Fakat inanılmaz, harikulade, şaşılacak, deli olunacak bir haber. Keşfedemezsiniz ki."

Onların hepsi büyük bir merakla bekliyorlardı.

"Fahri Bey, Feriha'yı nikâh ediyormuş."

Hep birden bir sayha-yı hayret⁸³⁸ izhar ettiler.

Şeref: "İmkânı yok" diye başını salladı. "Benim bildiğim Fahri böyle bir delilik yapmaz. İhtiyar kurt!.."

Saraylı kendini kaybetmiş gibi haykırdı:

⁸³⁸ sayha-yı hayret: hayret çılgılığı

“Canım, kız şimdi kendisi söyledi. Hem yemin ederek. Vallahi aferin. Aman ya Rabbi, o kadar hoşuma gitti, o kadar hoşuma gitti ki hemen onu tutup herkesin önünde şapır şapır öpmek istedim. Ey vallahi hak etti. Başka bir kadın olsaydı, hemen herifin kancasına gırtlığını teslim eder, üç gün sonra sokak ortasında kalırdı. Herifi öyle bir yakalamış ki. Tam burnundan. Bravo kıza!”

Şeref itiraz etti:

“Ey şimdi yine kalmayacağı ne malum? Demek ki kız mukavemet etti, herif de tutuldu mu kim bilir, ne oldu ki onu kandırıp elde etmek için razı olmuş. Fakat unutmayalım ki nikâh yapıldığı gibi pek kolayca bozulur da.”

Saraylı gayet mudhik bir tavırla onun yüzüne baktı:

“Yağma yok beyefendi. Herkes budala değil. Elhamdülillah artık kadınların da gözleri on dört açıldı. Onların da bütün düzenlere akılları erdi. Anlaşılan kıza iyi ders vermişler. Evvela tam üç apartmanın ferağ⁸³⁹ muamelesi yapılacak, sonra nikâh kıyılacak. Nasıl, aferin!.. Değil mi?”

Saraylı âdeta kendi menfaati, kendi hayatı mevzu-i bahis⁸⁴⁰ imiş gibi alakayla hararetleniyordu.

*

Bu esnada yanlarından yine bir zaferin hale-i fütuhatıyla⁸⁴¹ dalgalanarak geçen Sacide Hanımefendi biraz ilişerek dedi ki:

“Bu akşam size pek latif bir sürpriz hazırladım. Öyle bir sürpriz ki daha emsali İstanbul’da hiçbir çayda görülmedi. Meşhur kemani Feyzullah Beyefendi’yi dinleyeceksiniz.”

Yezdan:

“Alafranga mı çalar?” diye sordu.

Sacide hemen mukabele etti:

⁸³⁹ ferağ: devir

⁸⁴⁰ mevzu-i bahis: söz konusu

⁸⁴¹ hale-i fütuhat: fetihlerin halesi

“Hayır. Fakat kemani deyip geçmeyiniz. En yüksek bir üstad-ı mûsiki⁸⁴². Kibar, asil, mükemmel bir kalem efendisi. Yalnız sık sık saraya davet olunduğunu düşününüz kâfi. Son derece hatırlı, fevkalade nazlı olmakla beraber, hemşireme gayet samimi oldukları için ısrarımıza dayanamadı. Lütfetti, kabul etti, söz verdi, gelecek. Ah bir kere onun kemanını dinlemelisiniz ki dünyada keman dinledim diyebilesiniz. Bir taksimi vardır, fevkaladedir.”

Gözü kapıdan tarafa bakıyordu. Birdenbire: “Hah” dedi, “işte geldi.”

Ve o tarafa yuvarlandı.

O zaman kırk yaşlarında, siyah bonjurlu⁸⁴³, uzun boylu, mütevazı tavırlı bir beyin kendisine şıtab eden Sacide Hanımefendi’ye hakiki bir kalem efendisi tavrıyla mahcup mahcup arz-ı ubudiyet⁸⁴⁴ ettiğini gördüler. Uzaktan kızarıp bozardığı, Sacide Hanımefendi’nin teşekkürlerine, iltifatlarına müşkülâtla mukabele ettiği görülüyor, hemen iki lakırdıda bir temenna ediyor⁸⁴⁵, mütemellik⁸⁴⁶, riyakâr, kandilli tavırlarıyla alaturka merasimi hakkıyla ifa ediyordu.

Sacide Hanımefendi onu en evvel onların yanına getirdi.

“Size İstanbul’un en büyük kemanisi Feyzullah Beyefendi’yi takdim ederim.”

Üstad-ı musiki, imtihana girmiş bir talebe tavrıyla kırıldı, döküldü, eğildi, büküldü, bir sürü temenna ile birçok “Estağfurullah!”, birçok “Allah ömürler versin!” bezletti⁸⁴⁷ ve boynu bükük, mütevazı, müsaade istedi, yan bir yürüyüşle uzaklaştı. Kendisine bu tarz-ı ifade⁸⁴⁸ ve etvar⁸⁴⁹ ile mukabeleye ancak Şeref Bey muktedir oldu⁸⁵⁰.

⁸⁴² üstad-ı mûsiki: musiki üstadı

⁸⁴³ bonjur: uzun siyah ceket ve çizgili pantolondan oluşan takım elbise

⁸⁴⁴ arz-ı ubudiyet: bağlılık sunma

⁸⁴⁵ temenna etmek: temenna hareketi yapmak

⁸⁴⁶ mütemellik: yaltaklanan

⁸⁴⁷ bezl etmek: saçmak, bol bol vermek

⁸⁴⁸ tarz-ı ifade: ifade tarzı

⁸⁴⁹ etvar: tavırlar

⁸⁵⁰ muktedir olmak: bir işi yapmaya veya yaptırmaya gücü yetmek

Sacide Hanımefendi onu oradan alıp iç köşede kapısı görünen bir küçük odaya götürdü ve avdetle geçerken cilveli bir tebessümle:

“Her akşam mutlak rakı içmek âdetidir. Evvela birkaç kadeh çıkıştırmadan, neşelenmeden elini kemana sürmez. Artistlik bu ya!..”

Sonra dış kapıya bir nazar attı, yüzü birdenbire bir alev dalgasına müstağrak⁸⁵¹ kaldı. Kendini kaybedercesine bir meserretle⁸⁵²:

“A, Amiral teşrif etti.”

Ve tekrar kaydı gitti.

Saraylı Samim’in kulağına eğilip:

“Allah aşkına, niçin Paşa demiyor da Amiral deyip duruyor?” diye sordu.

Samim: “Mütareke zamanındayız ya. İşe bir egzotizm süsü vermek istiyor olacak” dedi.

*

Amiral zuhaf fesli, sert siyah bıyıklı, biraz kır düşmüş saçlı bir adamdı. Kırk yaşlarında olmalıydı. Saçlarına bakıp bıyıklarının keskin siyahlığını gören gayriihtiyari sunilik⁸⁵³ zannına düşüyordu. Büyük bir azametle başını yukarda tutup etrafına yüksekte bakarak ağır ağır lakırdı söylüyordu.

Sacide Hanımefendi onu en yakın ve en mutena bir köşeye götürdü, yanına oturdu. Uzaktan görüldüğüne nazaran son derece meraklı bir şeyler söylüyor, pek laubaliymiş gibi cilverlerle, hususi tavırlarla kırılıp dökülüyordu.

Amiral, lakaydane dinliyor, bir taraftan sağını solunu süzüyor, etrafını tetkik ediyor, pek parlak âlemlerde bulunmuş ve bu gece buraya gelmekle büyük bir fedakârlık ediyormuş görünüyordu.

O aralık kapıda Fahri Bey göründü. Sacide Hanımefendi hemen kalkıp onu istikbal ederek bilistifade⁸⁵⁴ onları birbirine takdim etti. Amiral büyük bir vakarla elini uzattı, Sacide Hanımefendi’nin

⁸⁵¹ müstağrak: batmış, dalmış

⁸⁵² meserret: sevinç

⁸⁵³ suni: yapay, doğal olmayan

⁸⁵⁴ bilistifade: faydalanarak

daveti ve teklifi üzerine oraya hep beraber oturdular. Resmî resmî konuşuyorlardı.

Saraylı burada hepsine birden hitap ederek:

“Şu boyunsuzun ablası ne olsa alaturkalığı bırakamaz.” dedi. “Dikkat ediyor musunuz, Amiral’i kimseye takdim etmiyor, Fahri Bey’i bile oradan geçmesinden istifade ederek Amiral’in huzuruna getirdi. Ne kurt karı değil mi? İhtiyar şimdi kim bilir ne hiddetlenmiştir, adamı daha kapıdan girer girmez kemende vurdu, oraya bağladı bıraktı. Hâlbuki o Feriha’sını elbette dünyanın amirallerine bin kere tercih eder.”

*

Bu esnada görünmeyen bir yerden piyano başladı. Tek tük oynayanlar پیدا oldu.

Samim, Yezdan’a manalı bir tebessümle bakarak:

“Acaba inhisar sahibi beyden müsaade var mı?” diye latife etti.

Genç kız, bir söz söylemeksizin latif bir tavırla sışradı ve birbirlerine sarılarak meydana çıktılar.

Şeref oynayanlara bakarak:

“Pertev Bey söylüyordu ya, bakınız ne fark, ne fark!..” dedi. “Bir kere davetlilerde, sonra muhitte öyle büyük bir fark var ki insan sadece hayret ediyor. Paşa’da dans başlar başlamaz salon oynayanları istîab⁸⁵⁵ edemiyordu. Hâlbuki burada bakınız ekseriyet dans bilmediği için oynayanlar ne kadar az. Değil mi hanımefendi?”

Tam bu esnada Pertev’le hemşireleri ve Nevhiz zuhur ettiler. Onlar kendilerinden emin bir zaferle salona dâhil olunca herkeste bir hürmet sükûtu پیدا oldu. Hatta Yezdan ile Samim bile rakstan fariğ olarak⁸⁵⁶ onlara koştular. Pertev, Yezdan’ın kendine uzanan elini kapmış öperken Pervin Samim’e sokulmuş, inci tebessümü, musiki sesiyle: “Bonjour Samim Bey, afiyettesiniz inşallah.” diye soruyordu.

Samim bütün hararet-i ruhuyla⁸⁵⁷ asıl Nevhiz’den bir tebessüm bekliyordu. Hâlbuki daha uzaktan görür görmez ilk hissi onu pek

⁸⁵⁵ istîab: içine sığma, içine alma

⁸⁵⁶ fariğ olmak: vazgeçmek

⁸⁵⁷ hararet-i ruh: ruh sıcaklığı

uzak bulmak oldu ve beklediği samimi tebessüme mukabil⁸⁵⁸ belirsiz bir baş hareketine ancak nail olabildi.

Lakin ona yine ne olmuştu ya Rabbim?

Ötekiler birbirini buldukları için büyük bir şetaretle gülüşüyorlar, konuşuyorlar, cıvıldıyorlardı.

Son günlerde onu o kadar âşıkane bir teslimiyetle, o kadar derin bir humma ile düşünmüştü ki onun da kendine iyice yaklaştığını zannediyordu.

Hâlbuki duruşuyla, bakışıyla, hatta nefes alışıyla bile Nevhiz ondan kaçıyor, muhal ve uzak bir gölge gibi görünüyordu. O kadar parlak ümidinin bu husûfunda⁸⁵⁹ kendini pek zelil ve pek hâsir⁸⁶⁰ buldu. Bütün rüyaları soldu, incimad etti. Yıldızları sönmüş bir sema gibi kapkaranlık bir hâlde kaldı. Etrafındaki insanlar cansız birer kukla gibi görünüyorlardı. Elim bir yeis⁸⁶¹ içinde ne yapsa, ne kadar çalışsa hiç tesiri olmayacağını, onun bürudetini izale edemeyeceğini anlayarak daha ziyade harap ve helak oluyordu.

Bu akşam onunla dans etmek, yalnızca konuşmak için ne ümitleri vardı! Bütün bunlar şimdi ayaklar altında kalan çiçekler gibi ezilmiş ve çürümüştü. Zira onun bu televvününe o kadar kızıyordu ki bu akşam kendi kendine boğulacak, geberecekti fakat ondan gidip hiçbir şey rica etmeyecekti.

İsyân ile başlayan bu his, derin bir kine kadar uzadı gitti. Şimdi onu sadece bir şuh buluyordu. Evet, hem pek adi bir şuh. Bugüne kadar bütün harekâtıyla ancak şuhlukta bir meziyet göstermişti. Evvela hoşâ gitmek, tavırla, nazarla, tebessümle teşvik etmek. Sonra geri çekilip meyus ve kahretmek sanatı ve zulmü. Zira bu en vahşi bir zulüm idi!..

Bu kadının ne ele geçmez bir ruhu vardı ya Rabbi? İnsan tamam tuttum diye sevinirken kendini hâlâ ne kadar, ne kadar uzak buluyordu!.. Bu hâli görünce tekrar yeni bir gayret geliyor,

⁸⁵⁸ mukabil: karşılık

⁸⁵⁹ husûf: ay tutulması

⁸⁶⁰ hâsir: amacına ulaşamayan

⁸⁶¹ yeis: üzüntü, keder

mezbûhane⁸⁶² bir adım daha yaklaşıyor fakat iki adım geri kaldığını anlıyordu. Bir gün evvel kendisi vaat ettiği hâlde her gün bu vaadin öbür güne tehir⁸⁶³ edildiği görülüyor, anlaşılıyordu.

Birdenbire hücum eden nihayetsiz bir yeisle haykırmak, deli olmak hırsıyla köpürdü, bu hezimet tevalisine tahammül edemeyeceğini hissediyordu. Onları bırakarak kendi kendine uzaklaştı. Sağa sola bakarak ilerledi.

Saraylı ile Şadan'ı gördü. Saraylı kıs kıs gülerek:

“Aman Samim Bey” dedi, “gel biraz saz dinleyelim. Köşe tarafı pek alaylı.”

Salonun ucundaki küçük odaya yürüdüler.

Üstad-ı musiki ile Nadire Hanımefendi kukla gibi karşı karşıya oturmuşlar, pek merasim-perverane tam alaturka cilvelerle görüşüyorlar, birbirlerine sahte iltifatlar bezlediyorlardı. Onları görünce hep birden ayağa kalktılar, ısrarlar, istirhamlarla⁸⁶⁴ onlara yer gösterdiler; takdimler, temennalar, istifsarlar⁸⁶⁵, bütün teferruat tekrar edildi, her şey tamamıyla ifa olundu⁸⁶⁶.

Bir hizmetçi küçük bir tepsi ile ufak tertip bir rakı takımı getirmişti. Saraylı'nın tabiriyle boyunsuz fırladı, tepsiyi kaptı, üstad-ı musikin önüne koydu ve eliyle bir kadeh doldurarak beyefendiye takdim etti. Feyzullah Bey: “Aman efendim, kabil değil efendim. Haddimi bilirim hanımefendi hazretleri. Burada hiç kimse içmiyor, ben nasıl cesaret ederim?”

Nadire Hanım: “Estağfurullah, estağfurullah beyefendi hazretleri.”

Üstat: “İstirham ederim, ısrar buyurmayınız hanımefendi hazretleri! Pek ayıp olur efendim. Pek ayıp olur. Hudâ⁸⁶⁷ bilir, son derece mahcup buyuruyorsunuz.” gibi bin cilve, bin naz u niyaz

⁸⁶² mezbûhane: son ümit ve son kuvvetle

⁸⁶³ tehir: erteleme, geciktirme

⁸⁶⁴ istirham: rica etme

⁸⁶⁵ istifsar: hatır sorma

⁸⁶⁶ ifa olmak: yerine getirmek

⁸⁶⁷ Hudâ: Allah

ediyor fakat üstat nasıl calî⁸⁶⁸, çıtkırıldım bir şiveyle reddediyorsa, boyunsuz da öyle şuh tebessümlerle ısrar ediyordu.

Nihayet beş dakika karşı karşıya böyle işveli bir müşâfiheden sonra üstad-ı musiki ilk kadehi yuvarladı, tattı.

Nadire Hanımefendi ara sıra eğilip Saraylı'ya iki kelime fisıldıyor, böylece Feyzullah Bey'in kemani eline almak için mutlak birkaç kadeh atması, bütün maharetini göstermek için iyice sarhoş olması lazım geldiğini bildiriyordu. İşte bunun için onlar bu kenardaki odayı münasip görmüşler, bu fedakârlığı ihtiyar etmişlerdi.

Kaşlarını yükselterek:

“Fakat hanımefendi” diyordu, “o zaman, o zaman göreceksiniz, işiteceksiniz ya. Dünyada bir tanedir. Hele bir çiftetellisi vardır. Amanın Allah, insan bayılır kalır efendim. Onu dinlemek için vaktiyle Bursa'da Çekirge'de büyük bir ziyafet vermişler ve kendisini oraya götürmek için hususi bir vapur tutmuşlar. Efendim, Allah için bir şey değil, emsalsizdir. Bir tanedir!..”

Hiç arzusu, istidadı olmadığı hâlde Samim bile eğlenmeye başlamıştı.

Nihayet Nadire Hanımefendi'nin tertib-i mahsus⁸⁶⁹ üzere bin türlü hokkabazlıklarla üç kadeh yuvarlandı ve keman meydana çıktı. Fakat bunun ele alınması için yine bin manevra lazım geldi. Öyle ki Samim de, Şadan da bıkmışlar, kalkıp gitmek istiyorlar fakat Saraylı'nın ısrarına, ricasına dayanamayarak oturuyorlardı. Saraylı kulaklarına “Vesveseli, alıngan adam. Maazallah bir mana çıkarıverirse siz bu çeşit insanları hiç tanımazsınız, kıyametleri koparır. Aman Allah aşkına, biraz daha dışınızı sıkınız” diye yalvarıyordu.

*

Ufak tertip bir akorddan sonra Feyzullah Bey birkaç yay çekti. Şimdi taksime bir gazel ile refakat için Nadire Hanımefendi'den

⁸⁶⁸ calî: yapmacıklı

⁸⁶⁹ tertib-i mahsus: özel tertip

rica ediyordu. Nihayet ilk kadehten itibaren laakal bir çeyrek süren bir teklif faslından sonra keman taksimine, Nadire Hanım da gazele başladı.

Evvela hafif bir sesle, ağır bir fasılla başladı. Sesi hiç işitilmiyor gibiydi fakat meyanda⁸⁷⁰ birdenbire öyle tiz bir ses yükseldi ki bütün salon sükûta müstağrak kaldı ve kapının önündeki kalabalık epeyce çoğaldı.

Saraylı Hanım, Şadan'ın kulağına fısıldayarak:

“Aferin boyunsuza” diyordu. “Baksanıza neler de biliyormuş!.. Pek fena da okumuyor sanki.”

Sonra Samim'e döndü:

“Ben sana söylemiyor muydum, kadın yamandır!..” diye ilave etti.

Nadire Hanımefendi evvela edalı başlamıştı fakat yavaş yavaş oldukça hazin bir hitama⁸⁷¹ geliyordu. Bilhassa kemanla pekiyi uyuyorlardı. Zaten lakırdılarından, birbirlerine cilvelerinden de bu tezahür ediyordu. En nihayet gazel bittiği vakit Samim kapıdan bakanların onları da bu âlem erkânından zannedeceklerinden hayli sıkıldığı için mebzul bir takdir ve teşekkür faslından sonra kalktı, dışarı fırladı. O vakit gördü ki kalabalık yalnız kapıda değildi, odanın dışı da meraklılar tarafından âdetâ işgal olunmuştu.

*

Bu esnada dışarda salon epeyce dolmuştu. Akbaba'da kemal-i iftiharla⁸⁷² zikredilen baş şehbenderle zevcesi de gelmişlerdi. Şehbender Bey uzun boylu, iri yapılı, renksiz, soğuk bir İsveçli olan zevcesinin yanında onun yavrusu denilecek kadar ufacık boyu, mini mini heyetiyle âdetâ bir karikatür mevzûuydu⁸⁷³. Kadın otuz ile kırk arasında fakat şimal⁸⁷⁴ ahalisine mahsus bir zaaf ve rehavetle

⁸⁷⁰ meyan: ara, orta

⁸⁷¹ hitam: son

⁸⁷² kemal-i iftihar: tam bir övünç

⁸⁷³ mevzû: konu

⁸⁷⁴ şimal: kuzey

şimdiden ihtiyar denilecek surette buruşuklarla yüzü kalburlanmış, şimdi Amiral ile İngilizce konuşuyorlardı.

Pertev’le Şeref’in takımı köşelerinde pek rahatsızdılar. Geldiklerine nadim olmuş⁸⁷⁵, gitmek için bahane arıyor gibi görünüyorlardı.

Onları görünce Pertev:

“Neredesiniz Allah aşkına?” diye sordu.

Saraylı kahkahalarla saz âlemini anlattı.

“Aman orada olmalıydınız. Çok eğlenirdiniz.” diye bitirdi.

Şeref: “Ya siz” dedi, “siz burada olsaydınız.”

Pertev devam etti:

“Evet, siz burada olsaydınız, daha az eğlenmeyecektiniz. Önümüzde âdeta bir resm-i geçit⁸⁷⁶ yapıldı. Bütün davetliler birer birer takdim olundu. Kimler bakayım. En büyük romancımız muhterem üstad-ı edeb⁸⁷⁷ Şevket Şinasi Beyefendi. Darülfünun Altay Şarkiyatı Müderrisi Haydar Cemil Beyefendi. Bilmem Nâkus-i Şark gazetesi müdürü Kemal Necdet Bey ve zevcesi. Daha bir sürü tip. Zavallı kadıncağız kim bilir nereden bulup buraya doldurduğu bu adamların en birinci şart olarak birbiriyle ahenktar olmaları lazım olduğunu hiç anlamıyor. Mütemadiyen her tanıdığını rastgele çayına davet ediyor. Böyle davetlilerde en evvel lazım olan şeyin ahenk olduğunu bilmiyor. Muhtelif zevkte, muhtelif hayatta, muhtelif insanlar bir yere toplanırlarsa, bu belki bir gazino olur. Fakat kibar bir çay olmaz ki.”

Şeref: “Hep de bu şayan-ı dikkat misafirleri bilhassa size getirip takdim ediyordu. Bunun manasını anlıyorsunuz ya.” diye sordu.

Yezdan göz kırparak: “Tabii, izaha hacet var mı ya?” diye cevap verdi.

Bu esnada dans yine başladı. Samim hâlâ muzlim, hâlâ sükûti duran Nevhiz’i kudurtmak için Pervin’i kaldırıp onunla oynamak

⁸⁷⁵ nadim olmak: pişman olmak

⁸⁷⁶ resm-i geçit: geçit töreni

⁸⁷⁷ üstad-ı edeb: edebiyat üstadı

istiyordu. Fakat gayr-i kabil-i tamir⁸⁷⁸ bir hata irtikâb ederim⁸⁷⁹ ve sonra onu affettiremem diye korktuğu için Saraylı ile onları bırakarak yine uzaklaştı.

*

Saraylı, etrafındaki karışıklıktan son derece memnundu. Kahkahayla gülüyormuş gibi nefes alıyordu.

“Pertev’in hakkı var” dedi. “Bu gördüğün insanlar kadın erkek, hep mahza⁸⁸⁰ salonum kalabalık görünsün diye nerede kopuk, dökük, derme çatma insanlar varsa toplayıp dolduruyor. İşte mesela şu gözlüklü beyi görüyor musun? Saçları tavus kuyruğu gibi tepesinde yelpazelenen sarışın adam. Bu, karısıyla dünyanın en feci bir canlı romanıdır. Dur sana karısını da göstereyim. Mutlak o da gelmiştir.”

Saraylı etrafını gözleriyle araştırdı, nihayet:

“Hah, işte, işte. Saz odasının kapısının köşesine dayanmış, boyalı saçlı, lacivert çarşafı kadın. O uzun boylu, siyah sakallı efendiyle konuşuyor! İşte o. Bu, eee, neyse, şöyle güzelce bir kadındır. Kocasını, o gözlüklü bey, bu son senelerde, ilahi ya Rabbi, girmedeği iş, devam etmediği memuriyet kalmadı. Hoca oldu, sansür oldu, gümrük müfettişi oldu. Daha birçok, ne bileyim, birçok böyle işler. Hiçbirisini beceremedi. Hiçbirisinde durmadı. Bütün bu esnada parasız kaldıkça, dostlarından, ahbablarından borç istemek için eline bir istirahatname⁸⁸¹ vererek hep o gördüğün karısını gönderir! Kadın evvela kartlarla, mektuplarla gidiyordu. Tabii böyle güzelce bir kadın boş geriye gönderilmek çirkin olacağı için bu muvaffakiyetli usul kocanın hoşuna gitti. Fakat bir gün açığözün biri parayı bedava vermemek istedi, sonra bilmem nasıl oldu, bu yavaş yavaş taammüm etti⁸⁸². Şimdi artık âdet ettiler, kadın her gün bir başka dostun evine gidiyor, onun koynuna giriyor ve aldığı

⁸⁷⁸ gayr-i kabil-i tamir: onarılması imkânsız

⁸⁷⁹ irtikâb etme: kötü bir iş işleme, yapma

⁸⁸⁰ mahza: sırf, yalnız

⁸⁸¹ istirahatname: rica mektubu

⁸⁸² taammüm etmek: yayılmak, genelleşmek

parayı kocasına getiriyor. Ve koca, kendisi ağır memuriyetlerde yorulmayarak böyle geçinip gidiyorlar.”

Samim onu dinler gibi görünerek, uzaktan şimdi Şadan’la dalgın dalgın konuşan Nevhiz’i seyrediyordu. Ah ne olurdu, bu akşam aksilik çıkarmasaydı da beraber dans etseler, konuşsalar. Ona söyleyecek ne sözleri vardı, ne bahisler hazırlamıştı. Bu ne garip bir hilkatti ki bir saniyesi bir saniyesine hiç uymuyor, ne istediği, ne yaptığı meçhul bulunuyor, kendisinden daima akıl ve mantık haricinde hareketler beklemek lazım geliyordu. Onun âdeti tehlikeli, muzır bir sfenksten başka bir şey olmadığını görüyor ve mevcudiyetinin amâkından bir tehâşî⁸⁸³ hissinin yükseldiğini hissediyordu.

*

Saraylı, kolunu çekerek gömüldüğü kâbustan uyandırdı.

“Aman bak, bak” dedi. “Hürrem, Bülbül ile oynuyor. Aman ne eğlenceli şey, ya Rabbim!.. Fakat eğlenmek için insan hikâyenin bütün teferruatına vâkıf olmalı. Kızda ayak atışlara bak. Tam bir örümcek raksı. Daha doğrusu bir kadit raksı. Bülbülcük de kadın aldım diye sevin sin. Hoş, oğlan Yezid gibi şeytandır, eğer Sacide’nin sözleri sahih⁸⁸⁴ ise bile mutlak bir maksadı vardır.”

Sacide Hanımefendi artık müsamerenin bu en civcivli anında seksen bin parça oluyor, misafirlerin arasında bir kelebek; daha doğrusu bir zünbur⁸⁸⁵ gibi oradan buraya gidip gelerek, şuna bir kelime, ötekine bir cümle, berikine bir küçük tebessüm, bazılarına uzunca bir nutuk hediye ederek mesut, mağrur dolaşıyor, bazen bir beyi bir hanıma takdim ederek, bazen bir hanımın boynuna sokulup kulağına bir kakhaha silsilesiyle cilveli sözler fısıldayarak geziyordu.

Saraylı: “Artık boyunsuzun ablası bu gece erdi de erdi” dedi.

⁸⁸³ tehâşî: sakınma, çekinme

⁸⁸⁴ sahih: gerçek

⁸⁸⁵ zünbur: eşek arısı

Ve sonra bu sözü “Gitti de gitti, gelmiyor hâlâ” bestesine uydurarak “Erdi de erdi” diye terennüme başladı ve etraftakileri kahkahadan kıldı.

Salonlar artık neşe ve hayat itibarıyla tam yüklerini almışlardı. Bilhassa köşedeki saz mahfili⁸⁸⁶, ekseri davetliler tarafından fevkalade bir takdire ve rağbete nail olmuştu. Küçük odada hatta ayakta duracak yer kalmamış, odanın dışı bile hıncahınç bir kalabalıkla ihata edilmişti. Boyunsuz, üstad-ı musiki ile bu zevk ve musiki mihrakının⁸⁸⁷ canı olmuş, şarkılara refakat ediyor, arada sırada tekrar gazel söylüyor, beylerden ve hanımlardan şarkılara, gazellere iştirak edenler bulunuyordu. Öyle ki arada sırada dans için piyano başladıkça dans edenler dört beş çifte inhisara başlamıştı.

*

Pertev dudaklarını devirerek:

“Cebri alafrangalık ne çabuk istifa etti.” dedi. “Bu çay değil, âdeta kına gecesi! Bir daha gelirsem.”

Sonra Samim’in koluna girerek onu köşeye götürdü. Orada toplanmış, musiki tesiri altında derin bir vecde müstağrak görünen kalabalığı seyrettiler.

“Şimdi şunlara bak Allah aşkına Samim” dedi. “En göze çarpan hâlleri nedir? Sahtelikleri değil mi? Hepsi de kurulmuş bir makine gibi durmuyorlar mı? Gayet tabii görünmek için son derece itinalarına⁸⁸⁸ rağmen sahtekârlıkları üstlerinden akıyor. Bu hâl bizde yalnız burada değil, hayatımızın her tecellisinde aynıdır. Mesela bir kadına takdim olunuruz. Bir Avrupalı olsa gayet tabii, gayet samimi, ne hissederse, edebin, mevkinin müsaadesine göre ifade eder, güler, güldürür. Bize gelince, ta çocukluğumuzdan beri aldığımız terbiyeye, gördüğümüz numunelere esir olduğumuz için bilhassa kadın huzurunda hocalığımızı hacılığımızı bırakamayız. Bunun için kabil değil, samimi ve tabii olamayız. Konuştuğumuz kadını cinsiz bir mahlûk telakki etmek mecburiyetiyle söyleyeceğimizi şaşırırız

⁸⁸⁶ mahfil: toplanmış heyet

⁸⁸⁷ mihrak: odak

⁸⁸⁸ itina: özen

ve âdeta bir erkek muhaveresine dalarız. Ha bir de bu hâlleri terk ederek Avrupalı gibi olanlarımız da var. Bunlara gelince, o kadar ölçülerini kaybediyorlar ki kolayca rezalete kadar çıkıyorlar. İşte Avrupalı ile Türk arasında böyle bir fark olduğu gibi kibar bir salon ile özenme bir salon arasında böyle büyük bir fark var. Her hâlde bizim salonlarımız sahte, taklit, özenme husulü⁸⁸⁹ olduğu gibi davetlilerimiz de pek âciz insanlar oldukları hâlde ekseriya âlim, parlak ve mümtaz görünmek için son derece gayret etmeleri ne gülünç, ne kadar gülünç!..”

Fatih Cemil Bey, saçlarını âdeta beyaz derece-i hararete⁸⁹⁰ getirmiş, kalın ve korkunç bir surette boyalı dudaklı, esmer tenli bir genç kadını pencerenin önüne sıkıştırmış, ona diyordu ki:

“Siz lakırdı söylerken dudaklarınıza bakıyorum. Ve ah bilseniz neler, neler düşünüyorum!..”

Genç kadın, dudaklarını açarak geniş bir tebessüm içinde sadece beyaz dişlerini gösterdi:

“Ne düşünüyorsunuz?” diye sordu.

“Fena hâlde kızarmaya hazırlanınız.”

“Ben hazırım. Yalnız siz korkup utanmayınız.”

Cemil Bey, kelimeleri teker teker, şehvet-engîz⁸⁹¹ bir betaetle⁸⁹² söyleyerek:

“Evvela” dedi, “sizi öperken.”

Pertev’le Samim bu sözlerden ve bu kadından öğrenerek oradan uzaklaştılar. Pertev, Samim’e: “İşte gördün mü?” dedi. “Hem kadın hem erkek, bunlar ölçülerini son derece kaybedenlerden.”

Bu esnada Sacide Hanımefendi onların köşesine gelmiş, uzun uzun bir şeyler söylüyordu. Samim bunu gördüyse de ehemmiyet vermediği için olduğu yerden kımıldamıyordu. Fakat karşıdan

⁸⁸⁹ husul: meydana gelme, türeme

⁸⁹⁰ derece-i hararet: ısı derecesi

⁸⁹¹ şehvet-engîz: şehvet uyandıran

⁸⁹² betaet: yavaşlık

Saraylı kendine pek telaşlı bir hâl ile işaret edip çağırdığı için o tarafa yürüdü.

Ve o zaman hanımefendinin sözlerini işitti. O diyordu ki:

“Yok Avrupa’da çaya dekolte gidilmezmiş. Ne demek efendim? Burası Avrupa değil, İstanbul. Biz her şeyde Avrupa’yı harfi harfine mi tatbik edeceğiz⁸⁹³? Avrupa’da kadınlar tiyatrolara, balolara gidiyorlar. Bizim burada tiyatromuz, balomuz mu var? Çaylarda, müsamerelerde dekolte giymezsem, nerede giyebilirim? Ölünceye kadar göğsüm, boynum kapalı mı gezeceğim? Değil mi hanımefendi? Ben bu hususta bakınız nasıl düşünüyorum? Hayatımızda Avrupa usul ve adabını harfîyen tatbik etmek hem pek manasızdır. Hem mümkün olmaz. Hem canım niçin? Bizim de kendimize göre bir hayatımız, bir adabımız, bir ananemiz yok mu? Bunları kaldırıp atacak mıyız? Değil mi beyefendi? Kendi zarif âdetlerimiz var. Onları niçin kâmilan terk edelim? Mesela ben çaylarda saz bulunmasına taraftarım. İsteyen dans etsin, isteyen saz dinlesin! Değil mi efendim? Bir daha çay verdiğim vakit tam takım bir saz getireceğim. Pek hoşuma gidiyor. Mesela evvelen çengilerimiz vardı, bunları yeniden ihya etmek⁸⁹⁴ ne güzel olur. Ne eğlenceli olur.”

*

Sacide Hanımefendi’nin bu arzusuna cevap gibi tam bu esnada saz köşesinde bir hareket ve heyecan peyda oldu. Kapının önünde toplanmış halk çekildi, açıldı, içerden boyunsuzun fırlayarak ortada kırita kırita oynadığını gördüler. Arkasından üstad-ı musiki de kemaniyla zuhur etti. Çiftetellisini çalıyordu. Keman bazen baygın, enîn-dar⁸⁹⁵ iniliyor, bu sırada boyunsuzun göğsünde, omuzlarında, göbeğinde şehvet-engîz bati⁸⁹⁶ hareketler katmerleniyordu. Sonra kemanın hareketine biraz sürat, biraz cilde, biraz kakhaha arız

⁸⁹³ tatbik etmek: uygulamak

⁸⁹⁴ ihya etmek: canlandırmak

⁸⁹⁵ enîn-dar: iniltili

⁸⁹⁶ bati: yavaş

oluyor, o vakit göbekteki dalgalar, göğüsteki memeler daha canlı, daha kanlı fıkırdıyordu.

Bir an oldu ki üstad-ı musiki galeyanının hadd-i kemaline⁸⁹⁷ vasil olmuş⁸⁹⁸ göründü. Kendini Nadire'nin karşısına fırlatıp atarak bir taraftan çaldığı hâlde bir taraftan da o da göbek çalkamaya koyuldu.

Pertev: “Artık rezalet.” diye mırıldandı.

Fakat bu diğer hazırunu son derece coşturmuş, herkesi oraya toplamıştı. “Yaşa yaşa!” diye alkışlar, kıyametler kopuyordu.

Saraylı: “Aferin boyunsuza!” diyordu. “Kadın etrafında ee, şöyle böyle, genç, şık, güzel hanımlar gördü. Baktı, dansediyorlar. Dans mı? O hiç aşağı kalır mı? İçindeki cevheri dökmek sırası gelince hodri meydan! Nasıl ortaya fırladı.”

Şeref, zarif bir tebessümle ilave etti:

“Ve tam merdane sirkatini söyledi, değil mi hanımefendi?” dedi.

Hep birden kahkahayla güldüler.

Şehbender Bey'in zevcesi bir el gözlüğüyle başını sallayarak, büyük bir merakla seyrediyor ve Amiral'e: “Dans dö vantr, sesa, nespa⁸⁹⁹?” diye soruyordu.

Samim biraz evvel rakı içmekten hayâ eden⁹⁰⁰ üstad-ı musikinin şimdiki galeyanını görerek hayret ediyordu.

Saraylı “A oğlum, şaşarım sana!” dedi. “Sen Sacide'nin söylediği gibi eski usul bir saz âleminde bulunmadın mı? Evvela en teklifli, en kibar merasimle başlanır, boğaz boğaza, kan gövdeyi götürerek bitirilir.”

*

Bu esnada göbek raksı bitmişti. Seyirciler pek galeyanlı bir alkışla sanatkarları tebrik ettiler. Şimdi boyunsuz ter içinde,

⁸⁹⁷ hadd-i kemal: son sınır

⁸⁹⁸ vasil olmak: ulaşmak, erişmek

⁸⁹⁹ dance de ventre, cest ça, nêst pas (Fr.): Göbek dansı bu değil mi?

⁹⁰⁰ hayâ etmek: utanmak

üstad-ı musiki yorulmuş bitmiş bir hâlde, yine küçük odaya avdet etmişlerdi.

Feyzullah Bey köşesine çekildi, mihaniki⁹⁰¹ bir tavırla rakı masasına uzandı. Fakat rakı takımını artık kaldırmışlardı. Yanında boyunsuz, kulağına eğilerek iki üç söz söyledi. Rakının kaldırıldığını söylediği anlaşıyordu. O zaman aralarında hararetli bir bahis başladı. Sacide Hanımefendi'yi çağırdılar, evvela kulak kulağa, nezaketle, edeple konuşuyorlardı. Fakat biraz sonra üstad-ı musikin sesi yükselmeye başladı. Onun sesi yükseldikçe iki hemşirenin ricası, istirahatı⁹⁰² daha galeyana ediyordu.

Üstad yüksekçe bir ses, iğbirarlı⁹⁰³ bir tavırla:

“Hayır, hayır efendim.” diyordu. “Böyle eğlence tertip edip de misafir davet edenler, gelen misafirleri memnun etmeye mecburdurlar. Ne demek efendim? Ben rakı isterim. Âdetimdir, her gece içerim. İçip de terbiyemi, edebimi, haysiyetimi unutmuyorum, terk etmiyorum ya. Ama değil mi beyefendi?”

Buna iki hemşire: “Esağfurullah beyefendi. İnayet⁹⁰⁴ buyurun. Müsaade edin.” gibi yavaştan mukabele ediyorlardı. Fakat Feyzullah Bey'in sesi daha yükseldi, nihayet haykırmaya başladı:

“Rakı isterim, rakı. Vallahi bir yere kıvıldamam. Hem sabaha kadar içeceğim. Kim karşıabilir? Ne halt eder efendim.”

Eliyle masaya vurmaya, çirkin sözler söylemeye kadar ileri gitti. Artık epeyce olmuştu. Sacide Hanımefendi bir koluna, hemşiresi öbür koluna girdiler, kimseye göstermeden aralık bir kapıdan onu yatak dairesine götürdüler. O giderken inat ediyor, âdeta tepinerek haykırmakta devam ediyordu.

*

Şimdi burada kalabalıkça bir dans başlamıştı. Hemen herkes oynuyordu. Pertev Yezdan'la, Şeref Pervin'le, Cemil Şadan'la, Bülbül tabii Hürrem'le; yalnız Nevhiz geldiği vakit oturduğu

⁹⁰¹ mihaniki: hiç düşünmeden

⁹⁰² istirahat: yalvarma

⁹⁰³ iğbirar: gücenme, kırgınlık

⁹⁰⁴ inayet: lütuf, ihsan

koltuğa zincirle bağlanmış gibi hiç kımıldamamış, hiç gülmemiş, sakın, sükûti kalmıştı.

Samim ona bakarken içinden derin bir tehevvürün galeyan ettiğini hissetti. Niçin gelmişti? Böyle kasavet⁹⁰⁵ müvekkilesi gibi etrafına zulmet ve hüsrân neşretmek içinse. Hiç zahmet etmese daha iyi olmaz mıydı?

Ah bu kadın nasıl, nasıl bir garibe idi? Fakat ona bu akşam ne olmuştu da Samim’i böyle harap ve helak ediyordu? Bir sebep var mıydı ve eğer varsa bu mühim, bu mehib ve feci sebep ne idi? Hem, hem, evet, hem ne hakla böyle yapıyor, yapabiliyordu?

Bir anda galeyan eden bir tehevvürle onun yanına giderek âdeta huşunetle⁹⁰⁶ ve büyük bir metanetle:

“Benimle dans etmenizi rica için geldim. Ümit ederim ki ricamı reddetmezsiniz.” dedi.

Nevhiz uyandırılmış gibi sarsılıp ona baktı. Gözlerinde gördüğü tehevvürden ürkmüş gibi bir kelime söylemeksizin mihaniki bir hareketle kalktı ve oynamaya başladılar. Fakat bütün vücudunda o derece idaresizlik, o kadar rehâvet vardı ki Samim onun muvafakatinden memnûn olacağına tehevvürünün daha çoğaldığını hissediyordu.

Öyle ki dört beş devir yaptıktan sonra onu yavaşça bir kenara çekti, orada açık bir pencere ve önünde küçük bir balkon görerek oraya şevketti.

Hafifletmeye çalıştığı sertçe bir sesle:

“Rica ederim, yine size ne oldu?” diye sordu.

Nevhiz bu huşunete karşı gayr-i memul bir mülayemetle⁹⁰⁷:

“Hiçbir şey” diye cevap verdi

*

⁹⁰⁵ kasavet: keder

⁹⁰⁶ huşunet: sertlik

⁹⁰⁷ mülayemet: yumuşaklık

Samim tehevürden kendini kaybetmiş gibiydi. Sözler ağzından bir kasırga iltihabıyla feveran ediyordu:

“Nasıl hiçbir şey.” dedi. “Nasıl hiçbir şey.” diye tekrar etti. “Siz kendinizi görmüyorsunuz. Fakat ben anlamıyor muyum? Beykoz’da bilhassa son günlerde siz böyle miydiniz? Hayır, öğrenmek istiyorum. Ne yaptım? Sizi rencide edecek bir harekette mi bulundum? Bütün emelim size hayatımı feda etmekten, bir tebessümünüze nail olmak için dünyaları yıkmaktan ibaretken sizi böyle camit, bârid gördükçe nasıl dil-hûn⁹⁰⁸ olduğumu anlamıyor musunuz?”

Onu balkona götürdüğü vakit hatta söze başlarken lakırdıyı bu mecraya getirmek niyetinde değildi fakat bilmeksizin, idare edemeksizin, tehevür arasında yuvarlanmış, bu tehlikeli bahse düşmüştü.

Genç kadın hayretle ona bakıyordu. Samim bu hayretin içinde bir memnuniyet şulesi⁹⁰⁹ görüyorum zannetti ve başlamış olduğu için ne olursa olsun diye devam etti:

“Evet, artık saklamaya ne lüzum var. Bunu elbette siz de anladınız. Sizi seviyorum. Fakat bu başka herkesin aşkına benzer bir şey değil, kimsenin hissetmediği korkunç, yırtıcı, katil bir aşk. Anlıyorum ki ben dünyaya sizin için, sizi sevmek, size hayatımı hasr⁹¹⁰ ve feda etmek için gelmişim. Yalnız ben değil, siz de, siz de. Buna yemin ederim. Bizi kader, hayat, her şey birbirimize cezbediyor; bağlamış, nişanlamış, çekiyor, çekiyor. Ve hiçbir şey ayıramayacak! Hatta siz bile, isteseniz de buna muvaffak olamayacaksınız. Beni seveceksiniz. Hatta seviyorsunuz. Ve bu aksilikleriniz aşkınızın en birinci ispatıdır. Anlıyorum ki müstakil⁹¹¹ alışımlı kalbiniz bu aşka isyan ediyor. Fakat nafile, pek nafile yoruluyorsunuz. İhtimal benim aşkınıza layık olmadığımın korkuyorsunuz. Mutlak, mutlak böyle. Siz bir istiyorsunuz bir istemiyorsunuz. Bazen müsaade

⁹⁰⁸ dil-hûn: kalbi yaralı

⁹⁰⁹ şule: ışık, parıltı

⁹¹⁰ hasretmek: yalnız bir şey için ayırmak

⁹¹¹ müstakil: bağımsız

ediyor, bazen pişman oluyorsunuz. Şimdi anlıyorum. Fakat hiç uğraşmayınız. Benim olacaksınız, ne yapsanız, ne kadar istemeseniz biz nihayet birbirimizin olacağız. Hem bu aşk öyle bir şey olacak ki emsali bütün dünyada görülmemiştir. Değil mi? Söyleyiniz. Cevap bekliyorum. Değil mi?”

*

İçerde salonda dans edenlerin gürültüsü ve piyanonun ruh-nüvaz⁹¹² refakati devam ediyordu. Ve Nevhiz bu ateşin tuğyanı⁹¹³, bu aşk feveranını gözleri kapanmış, başı arka duvara dayanmış, sarhoş gibi, baygın gibi, derin bir mesti⁹¹⁴ içinde dinliyordu.

Samim onun elini ateş gibi yanan eliyle kavrayıp kendine çekerek tahakkümle sordu:

“Beni seveceksiniz değil mi? Söyleyiniz.” diye tekrar etti.

Genç kadın, bu temasın tesiriyle kolundan doğru hücum eden şehvet dalgalarını daha derin, daha samimi olarak tatmak için gibi mestane⁹¹⁵ gerilmiş, bütün vücudu aşkla, ihtirasla sırsıklam duruyordu. Dışleri teşennüc⁹¹⁶ içinde birbirine geçmiş ağzıyla nihayet “Belki.” diye inledi.

Samim nasılsa kavradığı bu ilahi vaat ile sarhoş, sarf ettiği kuvvetten dolayı Nevhiz’den daha derin bir surette müteessir, daha harap bir hâldeydi.

Şakaklarında ağır bir nabazanla⁹¹⁷ şimdi artık sükût etmişti.

Açık havanın serinliğinde biraz kesb-i sükûnet ettikleri vakit onun kolundan tutup içeri salona götürdü. Şadan’ın karşısında bulundular.

Genç kız, Nevhiz’e:

“Gidiyoruz, sizi arıyordum.” dedi.

⁹¹² ruh-nüvaz: ruhu okşayan

⁹¹³ tuğyan: taşma, coşma

⁹¹⁴ mesti: sarhoşluk

⁹¹⁵ mestane: mest olup kendinden geçmişçesine

⁹¹⁶ teşennüc: kasılma, gerilme

⁹¹⁷ nabazan: nabız atması

Onun arkasından yürürken Samim sordu:

“Sizi bir daha ne vakit ve nerede görebilirim?”

Nevhiz sakın ve mütebessimdi. Bu sual üzerine gözlerine yine yorgun bir zulmet çöktü.

“Bana bir adres veriniz, ben size yazarım.” dedi.

Samim artık iyice onlara yaklaştıkları için telaşla:

“Beyoğlu Postahanesi’nden alınmak üzere Samim Şevket” dedi.

Hep beraber veda edip çıktılar. Saraylı, daha eğlence hitama ermediği için onlara refakat etmedi ve tatlı, kıvrak kahkahalarından birini daha salıvererek Samim’e:

“Ben malum a, eğlencemi kolay kolay feda edemem.” dedi.

Sonra manalı manalı Samim’in koluna sokularak mahzunane itiraf etti.

“Ey ne yapayım. Şimdi ancak başkalarının eğlencelerini seyrederek eğlenebilirim. Bu çok görülmez, değil mi?”

*

İstanbul’da kaldıkları gece Harbiye’de bir akraba evinde misafir olan Şeref ve yeğenleriyle hep beraber gittiler ve Nevhiz, Pervin ile Pertev’i ve Şadan’ı Nişantaşı’nda konaklarına kadar götürdü.

Yalnız kaldığı vakit saatine baktı; saat dokuzdu.

O kadar sert, muhteris tahassüsatla dolu idi, o kadar buhranlı intıbaat⁹¹⁸ ile sarsılmıştı ki kendini unutmak, biraz sinirlerini yatıştırmak için kalabalığa, gürültüye ihtiyacı vardı.

Orada duran bir otomobile atlayarak Beyoğlu’na doğru uçmaya başladı.

Nihayet muvafakat⁹¹⁹ vaadini almıştı. Ve evet, pekiyi bulmuştu, günlerden beri bir sebep, bir mana veremediği huşunetler, aksilikler, manasızlıklar hep tereddütten, mukavemet arzusundan geliyordu. Genç kadının aşka ihtiyacı vardı fakat gururu buna mâni oluyordu.

⁹¹⁸ intıbaat: izlenimler

⁹¹⁹ muvafakat: kabul etme, onay

Sonra karşısındaki adamın aşkına gayr-i layık⁹²⁰ olmasından korkuyor ve bu isyan esnasında sebepsiz görünen huşunetlere, esrarlı tereddütlere düşüyordu.

Bu gece onun zayıf bir noktasını daha keşfetmişti. Onunla münasebette ara sıra cebir⁹²¹ ve şiddet lazım olduğunu ve onun zora karşı zayıf ve münkad kaldığını görüyordu.

Saat üçe kadar barlarda, Rus kabarelerinde, dans salonlarında, türlü içkiler içip cazbandların muharriş⁹²² ahenkleriyle asabını tahrip etti; türlü boyalı kadınlar, türlü maskara erkeklerle gözlerini yordu. Evine geldiği vakit o kadar bitkin, o kadar harap bir hâldeydi ki hemen kurşun gibi ağır bir uykuya gömüldü.

*

Onlar ihtimal o gün Beykoz'a avdet ederlerdi, O hâlde Nevhiz'in gitmeden evvel kendisine iki satır bir kâğıt yazması lazım gelirdi. Bu kâğıdı ya bu akşam yahut yarın sabah postahanede bulacağını düşünerek derin nefeslerle bahtiyar oluyordu.

O gün akşama kadar bu inşirah içinde geçti. Akşamüstü saat sekiz raddelerinde⁹²³ postahaneye uğradı, hiçbir şey bulamadı. Yarın sabahı beklemek elzem olduğunu düşünerek tekrar ümitle postahaneden çıktı. Öbür sabah mektubun kendisini beklediğini düşünerek saadetle uyandı. Hemen giyinip sokağa fırladı. Postahanede yine bir şey bulamayınca biraz münkesir⁹²⁴ olduysa da hemen düşündü ki ihtimal cuma günü Beykoz'a gitmemişlerdi. Gitmişlerse bile, ihtimal mektubu gönderecek emin bir vasıta bulamamış yahut onların yanında kendisi postaya bırakamamıştı. Onun namütenahi müşkülâtla⁹²⁵ muhat olduğunu düşünerek hak verdi. O hâlde mektubu bu akşamüstü alacaktı.

Hayır, ne o akşam, ne de öbür sabah yine mektup yoktu.

⁹²⁰ gayr-i layık: layık olmama

⁹²¹ cebir: zorlama

⁹²² muharriş: tırmalayan

⁹²³ radde: aşağı yukarı

⁹²⁴ münkesir: kırılgan

⁹²⁵ müşkülât: zorluklar

Samim gişeye yaklaşırken birkaç gündür gidip geldiği için kendini tanıdığından memur daha uzaktayken onu görür görmez “Bir şey yok beyefendi” diye cevap veriyordu. Samim bu cevabı alınca yüzünde peyda olan inkisarı göstermek istemediğinden o gün bir numaralı kutu aldı. Fakat mektup niçin gelmiyordu?

Böyle mektup için intizar⁹²⁶, her saat, her dakika bir meşguliyet onu derin bir hummaya atıyor ve bu humma, rabitasını daha derin bir iltihaba sevk ediyordu.

Salı günü akşamı da mektup bulmayınca mutlak bir felaket yahut fevkalade bir arıza olduğunu düşünerek müthiş bir endişeye düştü. Kalkıp Beykoz’a gitmek istemiyordu. Pertev’e mektup yazsa cevap iki üç gün sonra ancak alabilecekti. O vakte kadar. Lakin Saraylı Hanım ile gidip görüşse daha kolay olmaz mıydı? Ondan elbette bir haber alabilirdi.

Bu ana kadar bunu düşünemediğine gülerek hemen sokağa fırladı.

*

Saraylı Hanım onu büyük bir neşeyle karşıladı.

Onda her vakit ki gibi torba torba havadis⁹²⁷, yığın yığın dedikodu vardı.

En evvel Sacide Hanımefendi’nin kendi tabirince “boyunsuzun ablasının” çayından başladı. O gece onu yemeğe alıkoyduklarını, Bülbül ve Cemil beylerle Amiral’in de yemeği orada yediklerini, üstad-ı musiki odanın birinde sızmış olduğu için ona dokunmadıklarını anlattı. Bülbül’e, boyunsuzun cilverlerine, Amiral’in ukalalıklarına dair bir sürü hikâye anlattı.

Samim onu asıl kendini alakadar eden bahse çekmek için beyhude⁹²⁸ yoruluyordu. Fakat şimdi artık salim bir mecraza girmiş görünen aşkını ilk hamlede bir tedbirsizlikle tehlikeye düşürmekten ihtirazen⁹²⁹ Paşalar hakkında pek hararetli görünmemeye çalıştı

⁹²⁶ intizar: bekleyiş, bekleme

⁹²⁷ havadis: haberler, olaylar

⁹²⁸ beyhude: boşuna, boş, gereksiz

⁹²⁹ ihtirazen: çekinerek

ve Saraylı'nın ilk sözlerini sabır ve teenni ile dinledi. Nihayet bir kıvamını getirerek:

“Hanımefendilerden ne haber? Beykoz’a gittiler mi?” dedi.

“Hem çayın ertesi günü öğleden sonra. Dün akşam doktor da oradaydı. Zannederim bu akşam gelir; gelirse ondan haber alırız. Lakin bu Sacide karı.”

Saraylı'nın merakı, derdi Sacide Hanımefendi'ydi.

Bu esnada kapı çalındı. Doktor, Beykoz'dan avdet ediyordu. Samim'in elini sıkarak oturdu ve Samim bu gözlerin birkaç saat evvel o kadar sevdiği güzel yüze baktığını düşünüp ruhunu hasretle onlara gömmeye çalıştı.

Doktor, bu akşam kendini yine koyvermek istemediklerini fakat ne zorla kurtulduğunu söylüyordu.

“Şeref Bey, Nazlı Hanımefendi ve kızları dün sabah Akbaba'ya geldiler. Cumartesiye kadar orada kalacaklar.” dedi.

Sonra ilave etti:

“Ha, Şeref Bey de Pervin Hanım'ı istedi. Fakat Pervin cevap vermek için birkaç gün müsaade etmelerini rica etmiş.”

Bu havadisın her birine Saraylı Hanım birçok şerhlerle⁹³⁰, mülahazalarla mukabele ediyordu.

Samim, doktora “Hepsi sıhhatteler ya?” diye sordu.

Doktor, başıyla tasdik etti.

*

O hâlde niçin hâlâ mektup alamıyordu?

Mademki mektup yazmayı vaat etmişti, demek ki bunun için imkân bulacağını düşünmüştü. O hâlde niçin onu böyle harap ve münkesir bırakıyordu?

O zaman Nevhiz'in dünyaya eza ve işkence halk etmek için gelmiş, istese bile saadet getirmeye muvaffak olamayan fırtınalı,

⁹³⁰ şerh: açıklama

muzlim ve tahripkâr⁹³¹ afet kadınlardan olmasından korkmaya başladı.

Doktor devam etti:

“Ellerinden Cumaya tekrar gitmek vaadiyle ancak kurtulabildim. Pertev seni de beraber getirmek şartıyla bıraktı. Pertev’i görseniz, semalara uçuyor. Hakkı da var ya. Gençlik ve aşk.”

Sonra Samim’e:

“Sizin de teşekkürinizi rica ediyorlar.” diye ilave etti.

Perşembe akşamı üçü beraber gitmek için karar verdiler.

Davet zevkine ve gidip göreceği ümidine rağmen oradan çıktığı vakit siyah bir endişeyle doluydu. O gece yatıncaya kadar, hatta yattıktan sonra uykusunun içinde bile bu zulmetten kendini kurtaramadı. Bin türlü mâniler tasavvur ediyor, türlü sebeplerle onun için mektup göndermek imkânsızlıklarını farz ediyor fakat tekrar “O bir satırının benim için ne derin bir saadet olacağını, buna nasıl elim bir ihtiyaçla mütehassis olduğumu düşünmesi lazım gelir. Beni bundan mahrum etmek için hiçbir sebep-i makul⁹³² olamaz. Ne yapıp yapıp mutlak göndermeliydi.” diye harap oluyordu.

Öbür çarşamba günü sabahleyin postahaneye gittiği vakit, bu zıt hisler içinde çalkanıyor, bilhassa kutuya yaklaşırken pek muhrib heyecanlarla sarsılıyordu. Kutuyu açıp da içini boş görünce hissettiği soğuk inkisar pek nahoş bir tesir hasıl ediyordu.

Fakat bugün kutunun kapağını açtığı vakit bir ince kâğıt görünce yüreği hoplastı. Aldı, baktı, bir taahhüt senediymi. Gözleri parladı, kolları titredi. Hemen gişeye göstererek mektubu aldı. Bu, küçük, mustatil⁹³³, açık mavi, donuk ipek kâğıdından bir zarftı. Üstünde ince bir yazıyla “Beyoğlu Postahanesinden alınmak üzere Samim Şevket Beyefendi’ye takdim.” kelimeleri yazılmıştı.

*

⁹³¹ tahripkâr: yıkıcı

⁹³² sebep-i makul: makul sebep

⁹³³ mustatil: dikdörtgen

Zarfı yırttı, kâğıdı çıkardığı vakit nasıl bir ifade bulacağını düşünerek ümitle ve inkisar korkusuyla titriyordu. Hararetli bulmaya çalıştığı bir ifadeyle Nevhiz aile içinde vaziyetinin müşkülâtını derhatır ettirerek⁹³⁴ bu münasebetin şüyûu⁹³⁵ tehlikesinden bahsediyor, bunun için son derece ihtiyat lazım olduğunu ihtar ederek⁹³⁶ kendini mazur görmesini rica ve istediği gibi hareket edebilmek için fırsat beklediğini ve pek yakında tekrar mektup yazacağını vaat ediyordu. Son söz olmak üzere şu satırlar vardı:

“Sizi buraya davet ettiklerini işittim. Selametimiz için gelmekten vazgeçerseniz çok iyi olur zannederim. Buraya gelmek hakkındaki arzunuzu kıyas-ı nefse⁹³⁷ hakkıyla takdir ettiğim için size tahmil ettiğim⁹³⁸ bu ziyanların pek yakında fazlasıyla telafisi mümkün olacağını vaat ederim.”

Mektubun serâpâ⁹³⁹ bu resmî ifadesinden sonra yalnız nihayetinde imzanın üstünde:

“Bütün kalbiyle, Nevhiz!” sözlerinde biraz hararet görünüyordu.

Samim, dişlerinin arasından, “Kadın hâlâ tereddüt içinde çalkanıyor.” diye mırıldandı.

Fakat Samim için bir ilk mektupta bu kadarı kâfi ve hatta çoktu. Caddeye fırladı, bir ay evvel ilk defa olarak onu Galatasaray’ın karşısında görüp meftun olduğu vakit, bu kadar kısa bir zaman içinde ondan böyle bir mektup alacağını söyleselerdi nasıl deli olacağını düşündü ve cihanları fethetmiş bir muzaffer tavrıyla caddede yürümeye başladı.

Şimdi ona hak veriyordu. Onun bu kalabalık aile içindeki mevkisini düşünüyor, mektubu postaya kimin vasıtasıyla gönderebileceğini, yalnız bu işte ne gayr-i kabil-i keşf⁹⁴⁰ ve tasavvur

⁹³⁴ derhatır etmek: hatırlatmak

⁹³⁵ şüyûu: bilinme, yayılma

⁹³⁶ ihtar etmek: hatırlatmak, dikkatini çekip uyarmak

⁹³⁷ kıyas-ı nefis: kendi ile karşılaştırma

⁹³⁸ tahmil etmek: yüklemek

⁹³⁹ serâpâ: baştanbaşa, tamamen

⁹⁴⁰ gayr-i kabil-i keşf: keşfedilmesi mümkün olmayan

tehlikeler mevcut olduğunu, sonra kendisinin koşkte vücudunun ne şimdi keşfedilemez başka zararlar tevlid edebileceğini⁹⁴¹ göz önüne getirerek Nevhiz'in bu hususta pek idareli ve pek ihtiyatlı olduğunu görüyordu.

Vâkıâ doktora ve hanımına öbür akşam Köprü'de vapurda buluşup beraber Beykoz'a gideceğini vaat etmişse de bir mektupla bunu halletmek gayet kolaydı.

*

Artık Samim'in hayatı günde üç defa postahaneye uğrayıp kutuyu muayeneden ve bu seferlerin arasında ümitten fütura⁹⁴², füturdan bazen tehevvue, bazen tekrar ümide avdetten ibaret kaldı. Ta ufak çocukluğundan beri en küçük hareketlerinde bile daima buhrana tabi muhteris tabiatlardan olduğu için her gün akşama kadar bu mektup intizarı onu mağmum⁹⁴³ ve mültehip⁹⁴⁴ sarsıyor, kavuruyordu.

Perşembe günü sabahleyin Pertev'e bir mektup yazarak bunda kendisini Doktor Bey vasıtasıyla lütfen davet etiklerinden teşekkür ediyor ve maalmemnûniye⁹⁴⁵ icabet etmeye⁹⁴⁶ karar vermişken ansızın çıkan mühim bir mâniden dolayı bu zevkten mahrumiyete mecbur kaldığını bildirerek arz-ı mazeret⁹⁴⁷ ediyordu.

Mektubu postaya verirken Beykoz'a vasıl olunca kendisinden bahsolunacağını, şüphesiz Nevhiz'in de bu arz-ı itizardan⁹⁴⁸ haberdar olarak memnun olacağını düşünüyor ve böylelikle olsun ona temas etmek zevkiyle memnun oluyordu.

Pervin'e gelince evet, rikkati ve hassasiyetiyle son derece sayan-ı perestîş bir mevcut olduğunu tasdik ediyordu fakat

⁹⁴¹ tevlid etme: doğurma

⁹⁴² fütur: bezginlik, bıkkınlık

⁹⁴³ mağmum: kederli

⁹⁴⁴ mültehip: alevlenmiş

⁹⁴⁵ maalmemnûniye: memnuniyetle, seve seve

⁹⁴⁶ icabet etmek: muvafakat etmek, kabul etmek

⁹⁴⁷ arz-ı mazeret: özür sunma

⁹⁴⁸ arz-ı itizar: özür bildirimi

onu bu ilahi aşkın mabedinde yüz binlerce esefle⁹⁴⁹ feda etmek mecburiyetinde olduğunu itiraf ediyordu.

Cumartesi günü sabahına kadar böyle devam etti ve ikinci mektubu ancak o sabah aldı. Genç kadın mektupta çarşamba günü İstanbul'a inmek istediğini tebşir⁹⁵⁰ ve kendisini Köprü'de Anadolu vapurları iskelesinde öğleye kadar beklemesini rica ediyordu.

Samim bu haberle deli oldu. Muvaffakiyetinin bu kadar kolay, bu kadar çabuk olacağını hiç aklına getirmemişti. Bu kolaylıktan dolayı kendini tebrik ediyordu. Şimdiye kadar Nevhiz'le adamakıllı görüşüp genç kadının mizacını, huyunu öğrenmemiş olduğundan kendi kendine hiçbir şeye karar vermeyerek o gün için yapılacak şeyleri onunla görüşmeye talik ediyordu⁹⁵¹. Mesela o gün buluşacaklardı fakat acaba nereye gidecekler ve ne yapacaklardı? Genç kadın ne muamele gösterecekti, kendini Samim'e bırakacak mıydı, yoksa hususi kararları var mıydı?

Bunun için çarşambaya kadar saadetini hazmederek beklemeye karar verdi.

*

Pazartesi akşamı belki Beykoz'dan avdet etmişse ondan havadis almak için Saraylı Hanım'a gitti.

Saraylı'yı kendine dargın buldu.

“Bize geleceğini vaat edersin; vapur iskelesinde arar tararız. Bulamayız. Beykoz'a gidince öğreniriz ki beyefendi gelemiyor. Sanki bu ne olacak? Böyle mühim bir zamanda insan mâni tanırmı oğlum? Hem bu nasıl mâni böyle? Hep bahane!.. Ne yaptığını kendin de bilmiyorsun. Nur gibi kızı elinden kaçırdın. Kaptırdın. Terbiye, malumat⁹⁵², güzellik. Mal, para, her şey var. Ne eksik? Yalnız akıl yok.”

Uzun uzun söylendi. Samim tebessümle dinliyordu.

⁹⁴⁹ esef: hayıflanma

⁹⁵⁰ tebşir: müjdeleme

⁹⁵¹ talik etmek: ertelemek

⁹⁵² malumat: bilgi

Saraylı devam etti:

“Ha sen gül. Gül... Bakalım bir gün ağlayacaksın ama ne vakit? Kız elden gittikten sonra. Sana söylüyorum, istediği mühlet⁹⁵³ mutlak senin içindi. Mutlak seni görmek istiyordu. Hâlbuki senin gelmediğini görünce elbette kendini isteyenlere teslim olacak. Ama isteyerek mi? Ne gezer. Kan ağlayarak. Fakat ne çare.”

Sonra birdenbire mevzuyu ve mevzuyla beraber tavr-ı ifade ve vaz’ını⁹⁵⁴ değiştirerek:

“Aman sana başka havadis var.” dedi. “Fahri Bey ile Feriha’nın nikâhı kıyılmış. Gizli, gürültüsüz bir nikâh. Herif kızı Ayastefanos’ta döşettiği bir köşke götürmüş. Dostlara, yabancılara değil, anasına babasına bile göstermek istemiyormuş. Kızı âdeta yedi kat hapsedmiş gibi yaşatıyormuş. Tamam Binbir Gece’deki Ali Baba. İki gün evvel kızını görmek için anası gitmiş, iki saat, o da herifin yanında ancak görebilmiş. Ne dersin?”

Samim sükûnetle:

“Son derece tabii bulurum” dedi. “Senelerce bin türlü dalavere arasında yuvarlanmış eski bir kurt herif. Şimdi onun için en korkunç kâbus, kızın apartmanların anahtar ve senetleriyle kalkıp kaçmasıdır. Sonra başkalarının namussuzluğuna, suhuletine⁹⁵⁵ şahit olmuş, kızlarının namusuna kadar satan ne analar, ne babalar görmüş hatta kendisi de bundan kaç kere istifade etmiş bir adam. Altmışına yakın daha yirmi yaşında şeytan, afacan bir genç kadınla maal-mecburiye⁹⁵⁶ böyle bağlanırsa başka türlü hareket edebilir mi? Zaten fena adamların en büyük cezası, herkesi de kendileri gibi fena bilmeleri, onlardan iyilik bekleyememeleri değil midir? Bana öyle geliyor ki Feriha Hanım’la Fahri Bey macerası bize pek eğlenceli ve belki pek feci sahneler gösterecektir.”

Saraylı geniş bir ferahlıkla:

⁹⁵³ mühlet: süre

⁹⁵⁴ tavr-ı ifade ve vaz’: duruş ve söyleyiş biçimi

⁹⁵⁵ suhulet: kolaylık

⁹⁵⁶ maal-mecburiye: mecbur kalarak

“Aman oh olsun herife!” diye sevindi. “Senelerden beri binlerce kadını mahv ve berbat eden murdar herif cezasını çeksın. Aferin Feriha’ya. Onun yerinde ben olsam, ondan üç apartmanı değil, bütün elinde ne var ne yoksa hepsini alır, sonra tekmeyi vurur, fırlatır sokağa atardım.”

Samim cevap verdi:

“Kim bilir? Kız da kurnaza benziyor. Daha neler yapacak? Her şey beklenebilir.”

Lakırdıyı tekrar Beykoz’a nakledip Nevhiz’den bahsettirmek arzusuyla:

“Daha ne var ne yok? Beykoz’da neler yaptınız? Nerelere gittiniz?” dedi.

“Hiçbir yere gitmedik. Yalnız dün Pertev’le Şeref, genç hanımları aldılar, Tarabya’ya götürdüler. Biz ihtiyarlar köşkte kaldık.”

“Yezdan’la Pertev’in nikâhı yakın mı?”

“Galiba çift nikâh yapacaklar. Pervin’in cevabını bekliyorlar. Anlaşılan bu ay nikâh ayı. Küçük Hürrem’le küçük Bülbül’ün nikâhı da pek yakınmış. Şöylece Feriha’nınki ile tanıdıklarımızın arasında dört nikâh.”

Kaç defa dudaklarına kadar geldi, “Nevhiz Hanım ne yapıyor?” diye sormak için cebr-i nefis etti. Hatta hemen sormak raddesine geldi fakat şeytan gibi meraklı kadına bir ipucu vermekten korkarak kendini tuttu. İlk günler onun hakkındaki alakasını bildiği için şimdi tekrar bir şüphe peyda ederse kadın aradaki münasebeti ve Pervin’in sebep-i ihmalini⁹⁵⁷ keşfedebilirdi.

Fakat daima onu düşündüğü gibi her vakit ondan bahsetmek de o kadar derin bir zevkti ki ondan olmasa bile ona ait olanlardan bahsetmek de zevk oluyordu. Bunun için lakırdıyı daima Beykoz etrafında gezdiriyor ve kadının ihtimal ondan bahsedeceğini memul ediyordu. Hâlbuki hain kadın onun bu muazzez emelini biliyormuş

⁹⁵⁷ sebep-i ihmal: ihmal sebebi

da mahsus inat için yapıyormuş gibi ısrar etti. Onun ismini bile anmadı.

Nihayet veda edip ayrılırken son bir taş atıp belki bir haber almış olmak için:

“Ha” etti, “Geçen gün Sadri Bey’i gördüm. Fakat ne tuhaf adam. Beykoz’da birbirimize takdim olunduk, konuştuk, tanıştık ya. Beni tanımıyor gibi baktı, baktı. En nihayet uzun bir tereddüitten sonra nasıl oldu bilmem, lütfen bir selam ile mübahi⁹⁵⁸ kıldı.”

Saraylı nasılsa alakadar oldu:

“Canım alık herifi bırak. Hem de alıkların alığı. Küçükken hiç öyle değildi. Şeytan gibi bir oğlandı. Büyüdü, sersem oldu gitti. Kumar aptalı oldu. Para sıkıntısından olacak. Halasından kalan miras hissesini ama hisse denince az bir şey zannetme, on bin liraya yakın parayı, iki senenin içinde birden kül etti. Şimdi babasından para istiyormuş. Hatta geçen hafta Beykoz’a ansızın gelmesi bunun içinmiş. Kumarda borç etmiş. O gece biz yattıktan sonra Paşa’nın odasında müthiş bir kavga olmuş. Bizim haberimiz yok. Hem de istediği yüz lira, iki yüz lira değil, tam bin beş yüz lira. Yenilir yutulur bir bela değil ki. Paşa’nın hakkı var, ‘Parası yoksa oynamasın. Beklesin. Ben gebereyim, o vakit eline geçecek hisseyi de altı ayda yesin bitirsin. Sonra intihar mı eder, hırsızlık mı, ne halt ederse etsin. Ben karışmam!’ diyormuş. Onun bütün emeli Nevhiz’in malında ama. Kadın yüz vermiyor. Çünkü Nevhiz de pek zengindir. Babasından kalma birkaç çiftliği var.”

*

O zaman fırsattan istifade ederek ondan bahsetmek ve ettirmek saadetine terk-i nefis etti⁹⁵⁹. Nevhiz’in ailesi hakkında merak gösterdi. Onun babası Abdülhamit’in en mehabetli valilerinden, birkaç defa nazırlık⁹⁶⁰ etmiş ricalinden⁹⁶¹ olduğunu, öleli çok

⁹⁵⁸ mübahi: övünen, iftihar eden

⁹⁵⁹ terk-i nefis etmek: kendini bırakmak

⁹⁶⁰ nazırlık: bakanlık

⁹⁶¹ rical: ileri gelen devlet adamları

olmuşsa da şimdi validesi ve hemşiresinin Çengelköyü'nde büyük bir köşkte oturduklarını öğrendi.

Saraylı bu malumatı verdikten sonra:

“Nevhiz akıllı bir kadındır” dedi. “Hiç kimseye, bilhassa erkeklere inan olmaz diye kendini bilhassa kocasına karşı gayet iyi kullanıyor. Bak Pervin hiç öyle değildir, onun yüzüne gül, ağzından lokmasını değil, canını al. Fakat Nevhiz öyle birkaç hokkabazlıkla lokmasını değil, insana gölgesini bile göstermeyecek metin bir kadın! Çok beğenirim. Son derece nefesine hâkim bir kadın!..”

Samim oradan çıkıp sokakta yürürken “Nefsine hâkim!” denilen bu kadının ufak bir mukavemetten sonra nasıl onun eline teslim olduğunu düşünüyor ve bu büyük muzafferiyetinden kendini tebrik ediyordu. Düşünüyordu, hem hiç de o kadar güç olmamıştı. O zaman bu suhuleti kendi tesirine mi, yoksa onun sürdüğü yalnızlık hayatının buhranlarına mı hamletmekte tereddüt ediyordu.

Daha doğrusu, bu elim buhranlar içinde çırpınmakta olduğu gibi kendisinin tesiri de galip gelerek bir başka erkeğin ihraz edemeyeceği bu muzafferiyeti temin etmişti.

*

Çarşamba günü saat daha dokuzda Köprü'deydi.

Daha Nevhiz'in Akbaba'da ihtimal yatağında olduğunu bile bile onu beklemekte de derin bir saadet vardı. Onun gelmesi ihtimali olan vapurların müşterilerini bile derin bir zevkle seyrediyordu. Bu ilk telaki gününü, onun kendine ilk defa teslim olacağı bu muazzaz günü bütün saniyelerine kadar ruhunun sultanına hasretmeyi tatlı bir vazife addederek bekleme yerinde bir aşağı bir yukarı gezmekte de zevk buluyordu.

Bütün vapurların halkını, hatta Rumeli müşterilerini bile heyecanla tetkik ediyordu. Bugün onun için en manasız tezahüratına kadar mukaddes, mukaddes, mukaddeslerin mukaddesi bir gün idi.

Fakat Anadolu vapuru gelip de yolcular çıkmaya başlayınca, “Şimdi, ihtimal şimdi onu göreceğim. O kadar nefis, o kadar ilahi

bir kadın, benim için, beni mesut etmek, bana teslim olmak için geliyor.” diye titriyordu.

Nevhiz o vapurdan çıkmadı. Fakat bundan hiç meysus olmadı. Vaktin daha erken olduğunu, Beykoz’dan, bilhassa Akbaba’dan kaçta hareket lazım geldiğini düşünüyordu.

İkinci vapur, üçüncü vapur da geldi. Üçüncü vapurdan da çıkmayınca ya bugün fevkalade bir mâni zuhur edip de hiç gelemese ne yapacağını, o kadar tezyin ettiği bugünü bomboş, simsiyah, yapyalnız nasıl geçireceğini düşünerek bir anda yıkıldı, harap oldu.

O vakit tekrar mektup yazmak, ondan sonra tekrar başka bir gün beklemek lazım gelecekti. Oh, işte buna dayanamazdı.

Ondan sonraki vapur gelinceye kadar her vakit olduğu gibi birbirine zıt hissiyattan⁹⁶² geçerek kahır ve saadet içinde yuvandı.

Nihayet vapur göründü, geldi, yanaştı. O kadar kalabalıktı ki yığılmış insanlar yekpare bir heyet-i mecmuahâlînde görünüyordular.

Acaba Nevhiz içerde miydi? Demek ki beş dakika sonra, o insanların en mesudu, en pür-nuru⁹⁶³ olacaktı, öyle mi? Akşama kadar onunla beraber geçecek altın saatlerin teferruatını tahmin edememekle beraber pek emsalsiz olacağını iyice biliyordu. Vapurdan akan halk cereyanı arasında nihayet muazzez vücudunu görünce tecessüsü⁹⁶⁴ o kadar şedit oldu ki olduğu noktada duramayarak fırladı, ileri atıldı.

*

Nevhiz bir kadın için mümkün olan en yüksek nefasetle, gözlerinde hararetle bir nevazîş, dişlerinde elmas bir tebessüm yaklaşıyordu.

Siyah sade bir çarşaf, siyah podösüet⁹⁶⁵ iskarpinler, siyah podösüet bir çanta, böyle kâmilan siyah bir zemin üzerinde yalnız

⁹⁶² hissiyat: duygular

⁹⁶³ pür-nur: çok aydınlık

⁹⁶⁴ tecessüs: görme, anlama merakı

⁹⁶⁵ peau de suéde (Fr.): Üstü ince havlı, yumuşak bir deri çeşidi, süet.

elleri glase⁹⁶⁶ eldivenlerle beyaz, bakir bir beyazlıkla bembeyazdı. Bütün bu siyah zemin fevkinde, samur kaşların altında iki şuh gamzeyle hande-rîz⁹⁶⁷ parlak ateş gözleri, mukavemet-sûz bir nar kırmızılığıyla küçük kalın dudakları, bilhassa bu güzellikleri kumral çerçevesiyle tezyin ederek kısmen ihata eden saçlarıyla bu çehreden akan, uçan, dalgalanan, rüzgârlanan o cevval, o esiri cazibe, onu etrafından o kadar yegâne bir mümtaziyetle ayırıyordu ki, kadın erkek, herkes meftun ve hayran nazarlarıyla onu tetkik ve takip ediyorlardı.

Samim'in ilk hissi derin bir gurur, şahane bir iftihar⁹⁶⁸ oldu. Küçük büyük, kadın erkek herkesin müştak ve hayran baktıkları bu kadın ta uzaklarda hazırlanmış, kalkmış, uzun yolları katederek, birçok rahatsızlıkları ihtiyar ederek, raşelerle, heyecanlarla ona gelmişti. Ve şimdi onu mesut etmek için, bugüne kadar hiç kimselere bahşetmediği ince, leziz kadınlık hazinelerini birer birer ona ihsan edecekti.

*

Bu esnada birbirine mülaki olmuşlardı.

Genç kadın ağzında bir tebessüm nuruyla elini uzattı, Samim'in aşk ve iştiaqla hummalı eline teslim etti. Birbirine böyle temas eden bu iki adaliyet, günlerden beri birbirini isteyen, birbirini bekleyen, birbiri için yanıp tutuşan ruhların bu temasında dünyanın en ihtiraslı bir raşesiyle titreştiler.

Mütebessim bir sesle:

“Bonjour. Çok beklediniz galiba.” diye terennüm etti.

Samim o kadar perişandı ki ne söylediğini bilmeksizin: “Hayır, hiç değil.” diye titredi.

Sonra kendine gelerek: “Siz geldiniz ya, beklemek değil, can vermek bile bir saadettir.” diye mırıldandı.

⁹⁶⁶ glacé (Fr.): parlak, cilalı

⁹⁶⁷ hande-rîz: gülüp duran

⁹⁶⁸ iftihar: övünç

Etraflarında herkes onlara bakıyordu. Bu nazarların saygısızlığından ikisi de sıkıldılar.

Samim, “Ne yapacağız?” diye sordu.

Nevhiz, merdivene doğru yürüyerek: “Her hâlde yürüyelim de.” diye mırıldandı.

Kalabalıkta bir adım kadar geri kalmış olan Samim, şimdi onun arkasında vücudunun latif ve ince hattına, yumuşak bel ile mütelâtım⁹⁶⁹ göğsün ve zengin kalçaların ahengine bakarak ateşin bir temellük tuğyanıyla sarsılıyordu.

Köprüye çıktıkları vakit hemen orada duran bir otomobile atladılar. Şoför ne tarafa gideceklerini sordu. Samim, tekrar Nevhiz’in yüzüne baktı, Nevhiz yalnız: “İleri!” kelimesini telaffuz etti⁹⁷⁰.

Otomobil İstanbul tarafına müteveccih olduğu için Yenicami’ye doğru aktı gitti.

Samim hayretle:

“Ne o” dedi, “İstanbul tarafına mı gidiyoruz?”

Nevhiz: “Evvvela biraz konuşalım da.” diye cevap verdi.

Sonra izah etti. Bugün o, “kendileri” için gelmemiştir. Alınacak şeyler, terzide eseyajlar⁹⁷¹, sonra Hanımefendi’nin, Yazdan’ın, Pervin’in bir sürü siparişleri vardı. O İstanbul’a iniyor diye kendine havale etmişlerdi. O kadar ki akşama kadar uğraştığı hâlde hepsini yetiştiremeyeceğinden korkuyordu.

“Bundan istifade ederek sizi biraz olsun görmek ve görüşmek istedim.” diye bitirdi.

Samim’in yüzünü kesif⁹⁷² bir bulut istila etmişti. Genç kadın bunu görünce gözlerinde istirhamkâr⁹⁷³ bir nazar, korkulu bir rica sesiyle pek tatlı bir şiveyle:

⁹⁶⁹ mütelâtım: birbirine çarpan, çalkalanan

⁹⁷⁰ telaffuz etmek: söylemek

⁹⁷¹ esseyage (Fr.): giysi provası

⁹⁷² kesif: koyu, yoğun

⁹⁷³ istirhamkâr: yalvaran

“Serzeniş, şikâyet mi.” diye tebessüm etti. “Ama hiç hakkınız yok Samim Bey. (Samim kelimesini ne kadar tatlı bir telaffuzla söylüyordu!) Şimdi farz ediniz ki bugün ben iş için geliyorum diye size hiç haber vermeseydim, gelip gitseydim, ne olurdu? Hâlbuki ben buna razı olamadım. Bir saat görüşmek yine görüşmektir diye habersiz gelmedim.”

Ve pek yakında bir başka gün, akşama kadar beraber kalmak üzere tekrar geleceğini vaat ve temin etti.

*

Samim onun elini almış, yavaşça eldivenlerini soymaya çalışıyordu. Tam bu son sözü söylemişti ki eldiven çıkmış ve el bir serçe gibi lerzan ve pür-halecan ellerinde titriyordu. Delikanlı bir teşekkür ve perestiş cevabı gibi kendi biraz eğilip onu biraz kendine kaldırarak dudaklarına götürdü. Derin derin kokladı.

Nevhiz hafif bir isyan hareketiyle:

“Ne yapıyorsunuz? Görüyorlar. Dikkat ediniz.” diye mırıldandı.

Sonra Beykoz hayatını anlatmaya başladı.

Pervin’le Şeref’in, Pertev’le Yezdan’ın pazartesi günü nikâhları mukarrerdi⁹⁷⁴. Genç nişanlılar artık en parlak saadet içinde yüzüyorlardı. Nikâh hususi bir surette, en teklifsiz dostlarla aile erkânı arasında akdolunacak, iki gün sonra, çarşamba günü iki gelin güvey birlikte Adriya postasıyla ve Napoli tarikiyle Avrupa’ya seyahate çıkacaklardı. Eylül’e kadar Avrupa’nın muhtelif köşelerinde gezecekler, sonra avdet edeceklerdi.

Buraya gelince:

“Sizden yeni bir ricam daha var” dedi. “Paşa’nın size son derece bir teveccühü var. Sık sık sizden bahsediyor. Şüphesiz nikâh ziyafetine sizi de davet edeceklerdir. Geçen gün mektubumda yazdığım gibi son fedakârlık olmak üzere bir bahaneyle yine gelmemenizi rica edeceğim. Birbirimizi mümkün olduğu kadar onların arasında görmemeye çalışmalıyız. Değil mi?”

Samim bu lüzumu anlamıyordu.

⁹⁷⁴ mukarrer: kararlaştırılmış, kesinleşmiş

Nevhiz izah etti:

“Şimdi Pervin’le Şadan’ı bir tarafa bırakalım fakat Yezdan gibi, Fahire gibi, sonra Şeref gibi şeytan, mütecessis⁹⁷⁵ insanların arasında birbirimize ne kadar yabancı görünmeye çalışsak nefes alışımızdan bile yüzlerce mana bulmaları muhakkaktır. Bu ise bir tehlikedir. Sonra ben isterim ki münasebetimiz herkesten gizli, yegâne bir şey olsun. O kadar gizli ki hiç kimse şüphe bile etmesin. Böyle daha iyi değil mi?”

*

Otomobil Şehzade Camii’ne gelmişti. Şoför başını çevirerek onlara baktı. Bir emir bekliyor gibiydi. Nevhiz eliyle dönmesini işaret etti.

Avdet ederlerken Samim hiç olmazsa beraber yemek yemelerini rica etti.

Nevhiz şuh bir kakhaha ile sinesi dalgalanarak: “Kabil değil.” dedi.

“Niçin kabil olmasın?” diye tekrar yalvardı. “Siz yemek yemeyecek misiniz?” diye ısrar etti.

Nevhiz onu pek tuhaf buluyormuş gibi işveli bir hareketle:

“Ben yemek yiyeceğim ama alelacele yiyeceğim. Size bir sürü işim olduğunu söylemiştim.”

Samim tekrar ısrar etti:

“Ben de alelacele yerim. Tek sizle beş dakika daha bulunayım.”

Nevhiz sabırsızca bir tavırla:

“Lakin mümkün değil Samim Bey, (Ah bunu ne latif bir telaffuzla söylüyordu!) mümkün değil. Siz çocuksunuz.”

Samim tekrar: “Hiç olmazsa aldığınız eşyayı taşıyım.” diye mırıldandı. “Sizinle beraber bulunmak, nasıl olursa olsun, benim için bir saadettir, bilirsiniz.” diye ilave etti.

“Yan yana, mağaza mağaza dolaşırken bizi tanıyanlardan birisi görmez mi? Hiç düşünmüyorsunuz.”

⁹⁷⁵ mütecessis: meraklı

Onun hak verdiğini fakat yine meyas durduğunu görüp taltif etmek⁹⁷⁶ ihtiyacıyla sesine daha hararet verdi:

“Siz bana bırakınız. Bir kere bugün böyle geçsin. Artık hiç şikâyet edemeyeceksiniz. Göreceksiniz.” diye temin etti.

*

Samim daha ziyade ısrarı münasip bulmuyordu. Fakat ne olursa olsun mevcudiyetinin en derin noktalarına kadar bugünkü mülakattan bir memnuniyetsizlik, hatta bir elem peyda olduğunu hissediyordu. Ve bu kadının bu kadar lütufkâr olduğu bugün bile kalbinde bulutsuz bir saadet halk edemediğini görerek onun hakkında ilk günden beri hasıl olmuş olan hissin, yani dünyaya yalnız eza ve işkence yaratmak üzere gelmiş habis⁹⁷⁷ ruhlardan olduğu korkusunun tazyikini duyuyordu.

Bu esnada Nevhiz hep o mestane edasıyla söyleniyordu:

“Şimdi karar verildi değil mi Samim Bey. En evvel, davete bir bahane ile gelmeyeceksiniz. Sonra hafta içinde tekrar buluşacağız. Ben bu günü size mektupla bildireceğim. Anlaşıldı ya, ben şu mağaza önünde iniyorum. Siz de artık gidebilirsiniz.”

Samim, hiç olmazsa Beykoz’a mektup yazmak için bir adres vermesini rica etti.

Nevhiz’in gözlerinde bir kahkaha dalgası uçtu:

“Oh, âlâ” dedi eğlenerek, “Beykoz’a mektup. Pek şık!.. Siz çocukluğu bırakınız ve kendinizi bana teslim ediniz.”

Sonra gözlerinde tatlı bir tebessümle “E, orevuar⁹⁷⁸” dedi ve Samim’in elini bırakmak istemeyen pençesinden kurtularak hafifçe piyade kaldırımına sıçradı, indi. Samim tam Corci Papa’nın mağazası önünde olduklarını gördü. Veda ederek münkesir, meftur ilerledi.

Evet, ne yaparsa yapsın, ne söylerse söylesin, bugün memul ettiği saadeti verememişti. Bu uzaktan o kadar ilahi kadın, bu kadar

⁹⁷⁶ taltif etmek: iyi ve güzel davranarak gönül almak

⁹⁷⁷ habis: kötü

⁹⁷⁸ aurevoir (Fr.): hoşça kal, güle güle

lûtfuna, bu kadar müsaadesine, bütün hararetlerine, bütün vaatlerine rağmen, küçük bir şevk şulesi ikad⁹⁷⁹ edememiş, onu bilakis hicran ve zulmet bulutlarıyla boğmuştu.

Kendi kendine muhakeme ediyor, onu kusursuz, son derece lütufkâr, nevazişkâr bulmaya çalışıyor ve bütün bunlara rağmen bir saadet lerzesi tatmadığını inkâr edemiyordu. Düşüne düşünce bunu Nevhiz'in istediği kadar münbasit⁹⁸⁰ ve inşirahlı bir mizaca malik olmayışına hamletmek istiyordu.

Bu kadar şayan-ı perestîş bir vücudun karşıdan verdiği o kadar mebzul, o kadar pür-nur vaatlerinin hiçbirisini tutmadıktan başka inkisar ve hicran hasıl etmesi, eğer sahih ise ne feci olacaktı!

Başını çevirdi, tekrar ona baktı. Nevhiz camekânın önünde eşyayı tetkik ediyordu. Uzaktan şekliyle, endamıyla, etrafında fûruzan cazibe ve halavet halesiyle o kadar harikaydı ki tekrar kalbinde derin bir incizab⁹⁸¹ sızladı. Fakat aynı zamanda kendi kendine “Şimdi onunla beraberdin, sonra kokusuyla, sesinin musikisiyle sermesttin, sana birkaç gün sonra senin olacağını vaat ediyordu. Hâlbuki hâlbuki kalbinde bârid bir hava tesirinden başka bir şey duymadın.” diye söylenerek, kırılmış, ezilmiş, uzaklaştı.

⁹⁷⁹ ikad: yakma, tutuşturma

⁹⁸⁰ münbasit: genişleyen, yayılan

⁹⁸¹ incizab: cazibeye kapılma

Dördüncü Kısım

Fırtına Kuşu

Perşembe günü beni yine geçenki vapurla bekleyiniz. Fakat aşağıda iskelede değil, yukarda Köprü üstünde otomobile bindiğimiz yerde. Otomobil kapalı olsun. Ben vapurdan çıkınca doğru oraya gelirim. O gün akşama kadar beraberiz.”

Samim bu mektubu tayin edilen mülakat gününden üç gün evvel pazartesi günü sabahleyin aldı.

Son mülakattan beri beş gündür hayatı her sabah, her türlü endişeler, türlü heyecanlarla postahaneye mektup için müracaatlar arasında sürüklenmişti.

Tam o gün hesapça Şeref’le Pervin’in, Pertev’le Yezdan’ın nikâhları mukarrerdi. Samim bu mektubun bugün alınmasını, tayin olunan günün onların Avrupa’ya azimetlerinden⁹⁸² bir gün sonraya tesadüfünü ve mektubun sonunda “O gün akşama kadar beraberiz.” vaadinin bulunmasını bir tertib-i mahsus eseri olmak üzere telakki etmek istedi.

Bütün bunlar, bu şayan-ı gıpta⁹⁸³ nikâhlar ve bilhassa parlak balayı seyahatleri günlerinde kendini daha cazibeli bir saadet ümidiyle yaldızlamak emelinden mütevellit değil miydi?

Hakikat-i hâlde⁹⁸⁴ Samim’in içinde kıvrandığı ıstıraplar arasında Şeref’le Pertev’in işini düşünecek ne vakti, ne de hâli

⁹⁸² azimet: gidiş, yola çıkma

⁹⁸³ şayan-ı gıpta: imrenmeye değer

⁹⁸⁴ hakikat-i hâl: aslında

vardı. Yalnız kendine son derece samimi ve candan muamele etmiş olan Pervin'i o gün yüz yüze kemal-i muhalesetle⁹⁸⁵ tebrik etmek zevkinden mahrum kalmak ona pek acı geliyordu. Bunun için güzel bir bahane bulmak üzere Paşa'ya hitaben yazdığı bir kâğıtta İzmit'te çiftliklerinde bulunan validesinin ansızın rahatsızlandığı için kendini acele telgrafla çağırtmış olduğundan bahsederek gitmek mecburiyetinden dolayı arz-ı mazeret ediyor ve nişanlılara en samimi ve en hararetli tebrikâtını⁹⁸⁶ göndererek bütün kalbiyle saadetler temenni ediyordu.

*

Otomobili hemen o günden aradı, birçok garajları dolaştı, nihayet güzel bir Oldsmobil Landole buldu. Perşembe günü sabahleyin on birde gelip kendisini almasını şoföre tembih etti.

Böyle olduğu hâlde de o sabah saat dokuzda hazırlanmış, pencerede Nevhiz'in kendini bekliyor gibi heyecanla otomobili bekliyordu. Damarlarındaki kan en uzak noktalarına kadar tutuşmuş, yanıyordu. Her nefes alışında muazzez saniyeye bir an daha yaklaştığını düşünerek seviniyordu.

Saat on birde otomobil geldi. Bir çeyrek sonra Köprü'de bulunuyorlardı. Hâlbuki vapur yarım doğru Köprü'de bulunacağı için bir saatten fazla vakitleri vardı. O kadar müddet Köprü'de otomobilde beklemek hiç hoş bir şey olmayacaktı. Şoföre işaret etti, Fatih'e kadar gittiler. Tekrar saate baktı, on bir buçuk.

Aman ya Rabbi, daha bir saat mi vardı?

Duramadı, otomobilden atladı. Heyecanı, sabırsızlığı belki biraz azalır farzıyla yürümeye başladı. Şoföre tam yarımada Köprü'de vapur iskelesi merdiveninin yanında bulunmasını tembih ederek otomobili gönderdi. Kendisi de fikrini başka mevzularla işgal etmek için sağına soluna bakarak dükkânları seyrede ede süratlice bir yürüyüşle Köprü'ye teveccüh etti.

⁹⁸⁵ kemal-i muhaleset: tam bir dostluk

⁹⁸⁶ tebrikât: tebrikler

Köprü'ye geldiği vakit yarım on vardı. Otomobili yerinde buldu. İçine girdi, oturdu. Uzaktan vapurun muvasalatına muntazır oldu.

*

Gördüğü bir iki vapurun hangisinin Anadolu'dan geldiğini tayin edemiyordu. Fakat az sonra birdenbire otomobilin yanında bir gölge peyda oldu, gözleriyle görmeden kokusundan onu tanıyarak hemen kapıyı açtı, sola çekilerek yer verdi. Nevhiz içeri atlayarak yerine oturdu.

“Aman çabuk!” diye fısıldadı.

Otomobil hareket ettiği vakit:

“Paşa da vapurda. Aman görmesin.” diye ilave etti.

Otomobil süratle kaydı, aktı.

İlk saadet heyecanından, teşekkürlerden, âşıkane merasimden sonra otomobil o esnada Osmanlı Bankası'nın önüne gelmişti. Samim, genç kadının ağzından çıkacak kelimeye hayatı muallakmış⁹⁸⁷ gibi halecanla sordu:

“Nereye gidiyoruz?”

Nevhiz, gözlerinde ciddi zamanlarına mahsus bir parlaklıkla:

“Şimdi” dedi, “şimdi bakınız, ben ne tertip ettim. Buradan doğru Tarabya'ya ineriz, orada bir otelde yemek yeriz. Sonra Büyükdere'ye, Bendler'e doğru gideriz. Akşama aynı tarikle avdet ederiz. Olmaz mı?”

Samim'in gözlerinde birdenbire nim bir gölge kararak:

“O kadarcık mı?” dedi.

Şuh bir kakhahacıkla genç kadın: “Daha başka ne arzu buyuruluyor?” diye sordu.

Samim, istemediği hâlde serzeniş nazarıyla dedi ki:

“Siz geçen gün bana bugünün hiç şikâyet edemeyeceğim kadar parlak olacağını vaat etmemiş miydiniz? Şimdi Tarabya'ya kadar yolda, Tarabya'da otelin salonunda herkesin arasında, garsonların

⁹⁸⁷ muallak: bağlı

gözünün önünde, sonra akşama kadar yine otomobilde ve yolda. Ben böyle bir mülakata razı olamazsam hakkım yok mu? Yalnız, yalnız ikimiz, yapyalnız kakmayacak mıyız?”

“İstediğiniz ondan ibaret mi?” dedi Nevhiz gülerek. “Peki, peki. Darılmayınız. Otelde yemeği hususi bir odada yiyelim. Gördünüz mü ne iyi bir kadını. Bakınız ne isterseniz hemen kabul ediyorum. Ben size söylememiş miydim? Siz kendinizi bana bırakınız, bana teslim ediniz.”

Birdenbire yerinde dönerek ellerini birbirine vurdu: “Şimdi dinleyiniz düğün havadisini.” dedi.

Samim düğünü, bütün dünyayı o kadar unutmıştu ki bu söz üzerine rüyadan uyanır gibi müşkülâtla kendi kendine geldi.

Nevhiz, gözlerinde müphem bir rüya gölgesiyle: “Samimi dostlar arasında pek samimi bir nikâh.” diye başladı.

“Kimler vardı?”

“Pek samimi dostlardan başka kimse yoktu. Tanıdıklarınızdan doktorla Saraylı Hanım. Sacide’yi çağırmadılar. Çay gecesi mahut çengi rezaletinden Paşa son derece hiddetlendi. Bilhassa şair Cemal’i damat olarak kabulüne. Bunun için ona artık yüz vermemeye karar verildi ve düğüne çağırılmadı.”

*

Anlattı, anlattı. Lakırdı söylerken asabi hareketlerle bütün göğsü sarsılıyor, parlak gözleri, ellerinin hareketleriyle ve tebessümleriyle hem-ahenk⁹⁸⁸ olarak sözlerine can veriyordu. Tuhaf, calib-i dikkat⁹⁸⁹ pek çok tafsilat verdi, her vakayı yalnız kendine mahsus zarif bir rüyetle tarif ediyordu fakat Samim onun sözlerini anlamaktan ziyade terennümünü bir musiki parçası gibi dinlemeye dalmış, kendini kaybetmişti.

En nihayet genç kadın:

“Nihayet onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine. Tıpkı masallarda olduğu gibi.” diye bitirdi.

⁹⁸⁸ hem-ahenk: uyumlu

⁹⁸⁹ calib-i dikkat: dikkat çeken

Samim: “E, seyahat?” diye sordu.

“Ha, evet, az kaldı unutuyordum.” dedi. “Sonra dün iki gelin iki güvey Adriya vapuruyla İtalya’ya hareket ettiler. Oradan İsviçre’ye, Almanya’ya, Oostende’e, daha ne bileyim, birçok yere gidecekler. Hanımefendi, Şadan, Nazlı Hanımefendi ile Fahire onları teşyi için hep beraber indiler. Fakat ben Köprü’de kaldım. Yazdan pek mesut fakat Pervin’i anlamıyorum. Bana öyle geliyor ki, o, Şeref Bey’i istemeye istemeye kabul etti. Vâkıâ Şeref’in saadetle kabul edilecek bir şeyi de yoktur a... Sahte tavırları mı, soğuk sözleri mi? Hasılı bilir misiniz ne oluyor? Bir kız için kocasız kalmak, her nokta-i nazardan kâh bir leke, kâh bir izzetinefis⁹⁹⁰ yarası, kâh... Hâsılı herkese karşı bir sürü fena tesiri mucip oluyor. Bunun için ne yapıp yapıp bir kocaya varmak lazım geliyor. Analar babalar, sonra hatta genç kızlar, yalnız bunun için çalışıyorlar. Evvela ilk kısmetlerde biraz müşkülpesent⁹⁹¹ davranılıyor. Vakit geçiyor, seneler birikiyor. Bunun için nihayet, rastgele birini kabul etmek mecburiyeti kalıyor. Bazen oluyor ki pek nadir bir tesadüf olarak uygun bir çift rast geliyor. Fakat bu nadir tesadüfe karşı ne feci, ne elim sukutlar. Bilhassa bizim kadınların hayatımızda. Sonra insan ölünceye kadar bu sukutun matemini taşımaya mahkûm kalıyor.”

Samim, istihza ile ilave etti:

“Yahut gayr-i resmî⁹⁹² izdivaçlarla telafi⁹⁹³ arzusuna düşüyor.”

Kaşlarında bir hatt-ı infialle⁹⁹⁴ Nevhiz mukabele⁹⁹⁵ ederek:

“Ah!” etti. “Ah ya, bu arzu. Ya bu menhus⁹⁹⁶ arzu ne hezimetlere mal oluyor. Bu kadar müsait şartlar altında, ananın babanın muvafakatıyla, türlü tahkikatla⁹⁹⁷ yapılan izdivaçlardan böyle inkisarlar peyda olursa âciz bir kadının bahusus güya kalp

⁹⁹⁰ izzetinefis: öz saygı, onur

⁹⁹¹ müşkülpesent: güç beğenen

⁹⁹² gayr-i resmî: resmî olmayan

⁹⁹³ telafi: karşılamak, yerini doldurmak, tamamlama

⁹⁹⁴ hatt-ı infial: gücenme çizgisi

⁹⁹⁵ mukabele: karşılık

⁹⁹⁶ menhus: uğursuz

⁹⁹⁷ tahkikat: araştırma, soruşturma

de dâhil olduğu için yapabileceği kör bir intihabın nasıl olacağını düşünüyor musunuz?”

*

Samim tekrar itiraz eder gibi cevap verdi:

“Vâkıâ doğru ama bu hiçbir kadını teşebbüsten⁹⁹⁸, tecrübeden menediyor mu?”

Nevhiz pek büyük bir feveranla atıldı:

“Kim demiş?” diye haykırdı. “İşte ben.” İlave etti azametle. “Evleneli üç sene oluyor. Zaten bir şey beklemiyordum. Tabii ben de Pervin gibi kız kalmaktan kurtulmak için ailemin münasip gördüğü bir adamı kabul ettim. Pek bir şey beklememekle beraber beni belki işgal eder, bir müddet aldatır ümidinde idim. Sene, ay değil, hafta bile geçmedi, birkaç günde bu adamın mahiyetini⁹⁹⁹ anladım. Kendimi şayan-ı merhamet¹⁰⁰⁰ bulmak azametime¹⁰⁰¹ ağır geldiği için, lakayt kaldım, hiç düşünmedim.”

Samim hayretle sordu:

“Ey ama tabii aşka, saadete ebediye veda etmemiştiniz değil mi?”

Genç kadın yine o kuvvetli feveran ile devam etti:

“Elbette. Elbette. Niçin veda edeyim? Benim gibi bir kadının böyle köşesinde sönmeyeceğini biliyordum. Bir gün mutlak, mutlak hayatın kendisinden beklemekte haklı olduğum saadeti bana getirip vereceğini biliyordum. Sükûn ve tahammülle bekledim. Hayatın bu kadar vaatlerinin hepsi de yalan çıkmayacaktı ya. Yirmi iki yaşına kadar hayalimi dolduran o parlak emellerin binde biri bile tahakkuk¹⁰⁰² etmeyecek miydi? Ben bununla iktifa edecektim¹⁰⁰³. Bugüne kadar birçok erkeğe rast geldim, birçoğu beni istedi,

⁹⁹⁸ teşebbüs: girişim

⁹⁹⁹ mahiyet: nitelik, esas

¹⁰⁰⁰ şayan-ı merhamet: acımaya değer

¹⁰⁰¹ azamet: gurur, kibir

¹⁰⁰² tahakkuk: gerçekleşme

¹⁰⁰³ iktifa etmek: yetinmek

sevdi, takip etti; bunları hep reddettim. Çünkü aldanmaktan, nadim olmaktan, beyhude yere yaralanmaktan çok korkuyordum.”

Samim muzafferiyetle¹⁰⁰⁴:

“Fakat nihayet.” diye ısrar etti.

Nevhiz pek tatlı bir tebessümle:

“Evet, nihayet siz.” dedi.

Sonra birdenbire:

“Sizi niçin tercih ettiğimi merak etmiyor musunuz?” diye sordu.

Samim tehalükle¹⁰⁰⁵:

“Aman niçin?” diye rica etti.

*

Genç kadın, gözleri derin derin dalarak:

“Sizi ilk gördüğüm anda birdenbire zevkinizin yüksekliğini, ruhunuzun inceliğini alnınızda, gözlerinizde okur gibi oldum. Fakat buna rağmen yine uzun uzun tereddütten, korkudan hâlî¹⁰⁰⁶ kalmıyordum.”

“Evet, anlıyordum.” dedi Samim.

“Hayır, anlayamazdınız. Benim nasıl bir kadın olduğumu, ne fikirde, ne emelde bulunduğumu bilemeyeceğiniz için bu mücadelelerin fecaatini¹⁰⁰⁷ kabil değil takdir edemezsiniz. Yalnız şu kadar söyleyeyim ki sizin için bu pek büyük, hem emsalsiz bir muzafferiyettir. Zira size ettiğim bu müsaadeyi bu şerait dairesinde hiçbir erkeğe etmeyeceğimi zannediyordum. Düşününüz, benim gibi mağrur bir kadın -çünkü itiraf ederim ki son derece mağrur bir kadını, herkesin bir kusuru vardır a, benim de kusurum gururdur!- ne diyordum, ha, benim gibi mağrur bir kadının aldanıp kendine layık olmayan adi bir adama düşmesi ne müthiş bir şey olurdu. Ben

¹⁰⁰⁴ muzafferiyet: zafer kazanma, üstünlük

¹⁰⁰⁵ tehalük: can atma

¹⁰⁰⁶ hâlî: boş

¹⁰⁰⁷ fecaat: acıklı durum

ki bu kadar senedir, bu korkudan dolayı kalbimin bütün feryatlarını iskât etmiştim¹⁰⁰⁸...”

Samim, derin bir hasretle mırıldanarak:

“Ah sizi öğrenmek. Ama tamamıyla, fikirlerinize, emellerinize, hayallerinize kadar öğrenmek, hulul etmek.” diye göğüs geçirdi.

Nevhiz hararetle tasdik etti:

“Niçin etmeyeceksiniz?” dedi. “Size kendimi tarif için sadece ‘son derece mağrur, son derece nefesine hâkim bir kadını!’ demeliyim. Son derece hayal-perver, son derece hassas bir kalp taşımaktan da hali değilim; yalnız bu kalp ve bu his, gururun arkasında gizlenmiş ve âdeta kaybolmuştur. Bunu itiraf ederim. Benim aşkıma isteyen adam her şeyden evvel ona layık olduğunu ispat etmeli, âdeta beni fethetmelidir. Evet, ben fedakârlıklarla, bin türlü müşkülâtla fetholunmak isterim. Bunu evvela kendim için, sonra sevdiğim adam için, ikimizin bu büyük aşka ne kadar layık olduğumuzu görmek için isterim. Çünkü her şey öylece oluverirse benim de her gün etrafımızda gördüğümüz başka kadınlardan ne farkım kalır? İstedğim büyük aşka bedel bu da adi bir fuhuş olmaz mı?”

Samim, dudaklarının arasından korkunç bir ısıklık çıkardı: “Müthiş!” dedi.

Nevhiz mağrur bir eda ile:

“Evet, pek müthiştir.” dedi. “Fikrimce dünyada güzelliğin fevkinde başka hiçbir şey yoktur. Zaten hayat güzellikten ve aşktan ibarettir. Başka ne varsa bütün teferruat hep onlardan doğar. Bilhassa güzel bir insan kadar yüksek ve ilahi bir şey olamaz. Şimdi düşününüz. Tabiatın her nokta-i nazardan aşk ve meftuniyetle, itina ve muvaffakiyetle halk ettiği böyle bir mevcut ne nadir, ne kadar nadir bir şeydir, değil mi? Böyle bir erkek, elbette bin erkeğe muadildir¹⁰⁰⁹ ve böyle bir kadına malik olmak bütün kadınlara malik olmak gibidir. Bu kadar nadir, bu kadar ulvi bir şeyi rastgele

¹⁰⁰⁸ iskât etmek: susturmak

¹⁰⁰⁹ muadil: denk, eşit

vermek ve rastgele almak yazık olmaz mı? Bundan veren de ziyan eder, alan da.”

*

Samim, aşkını müdafaa¹⁰¹⁰ için çırpınmaya başladı:

“Evet, pek doğru. Fakat ben bana vereceğiniz saadeti tamamıyla takdir ediyorum! Size sevilme için ölümlere razıyım. Kalbinizde değil, fikrinizde bile bir an hayata malik olmak için feda etmeyeceğim saadet yoktur. Başka nasıl misal¹⁰¹¹ istiyorsunuz?”

“Hayır.” dedi genç kadın. “Hayır, şimdi konuşuyoruz. Sizden misal istemiyorum! Daha iş oralara gelmedi. Hem bu ne kadar acele. Daha birbirimizi tanımıyoruz bile. Üç dört defa ancak görüştük. İnsan tanımadığı bir adamı sevebilir mi? Geçen gece bana ‘Beni sevecek misiniz?’ diye sorduğunuz vakit, ‘Belki!’ demiştim. O vakit emin değildim, şimdi hâlâ emin değilim. Sizi bu mütehayyir ediyor zannederim. Fakat söyledim ya, benim vereceğim aşk rastgele elde edilemez.”

Samim, muhteris¹⁰¹² bir feryatla şikâyet etti:

“Fakat ne ile, ne ile elde edilir? Onu olsun öğrenemez miyim?”

Nevhiz, muamma-âmiz¹⁰¹³ bir tebessümle: “Öğrenirsiniz fakat şimdi değil.” dedi.

Sonra lakırdıyı kesmek istiyormuş gibi pencereden eğilip dışarı baktı: “Ne güzel manzara değil mi?” dedi. “Aman ne kadar çabuk gidiyoruz. Söyler misiniz biraz ağır gitsin.” diye rica etti.

Samim, şoföre ağırlaştırmasını söyledi.

Genç kadın, çok söylemekten yorulmuş gibi sükût ediyordu. Hareketin rüzgârıyla peçesi, saçları uçuyordu.

*

Samim, işittiği sözlerin ruhunda açtığı derin uçurumlara gömülmüş, dalmış kalmıştı. Otomobil az sonra tekrar bir tayyare

¹⁰¹⁰ müdafaa: savunma

¹⁰¹¹ misal: örnek

¹⁰¹² muhteris: çok arzulu, coşkulu

¹⁰¹³ muamma-âmiz: muammalı

süratiyle uçmaya başladı. Seyrin sersemliğiyle dalgın, ikisi de bir müddet daha sükût ettiler.

Samim, münasebet bu kadar ilerledi zannederken daha hâlâ katedilecek pek müthiş mesafeler olduğunu görüyor ve bu yolun dikenlerinden, tuzaklarından soğuk bir haşyet¹⁰¹⁴ raşesiyle titriyordu. O, şimdi onu kollarının arasında sıkarak buselere gark edeceğini memul ederken karşısında daha fethedilmemiş, hatta yaklaşılmamış müstahkem¹⁰¹⁵ metin bir kale vardı.

Yan gözle Nevhiz'i bir daha süzdü. Onda öyle mülûkâne¹⁰¹⁶ bir cazibe iltima ediyordu ki uğrunda bir değil, bin hayat feda edilmeye, yüz bin kere layık olan bu kadınlık haşmetine¹⁰¹⁷ kendi hayatını hiç düşünmeden, hiç acımadan, sevine sevine, güle güle vakf ve feda edeceğine yemin etti. Son nefesine kadar, son damla kanına kadar uğraşacaktı. Bütün hayatını hararet ve ihtirasla bu emele hasredecekti. Ta ki ona muvaffak olacaktı. Şikâyetsiz, lazım gelirse senelerce sükûn ve sükût içinde bekleyecekti. Ve nihayet bu kadını fedakârlığıyla, müşkülâtı iktihâmdaki¹⁰¹⁸ kudretiyle mağlup ve ser-nigûn¹⁰¹⁹ edecek ve bu mağlubiyeti ona itiraf ettirecekti.

Bu esnada Nevhiz'in göğsünde düşündüğü şeylerden sirayet olarak gürültülü bir kahkaha fıkırdadı.

“Pek tuhafsiniz Samim Bey.” dedi. “Sizi işitenler ve görenler emsalsiz büyük bir aşkın kahramanı zannederler.”

Samim, kuvvetle ve ciddiyetle temin etti: “Elbette.”

“Hâlbuki” devam etti Nevhiz, “Hâlbuki daha hayalimin bile kalbinize kadar işlemediğine eminim. Mesela ben yanınızda değilken, gözlerinizi kapasanız şüphe etmem ki beni hayalinizde bulamazsınız.”

Samim isyanla gürledi:

¹⁰¹⁴ haşyet: saygıyla karışık korku

¹⁰¹⁵ müstahkem: sağlam, dayanıklı

¹⁰¹⁶ mülûkâne: hükümdarca

¹⁰¹⁷ haşmet: büyüklük, görkem

¹⁰¹⁸ iktihâm: karşı durma, dayanma

¹⁰¹⁹ ser-nigûn: baş aşağı

“Kim demiş?” dedi.

“Sizinki yalnız bir mübalağa. Bedava bir galeyan. Tıpkı, siz de tabii tıpkı benim gibisiniz. Mesela sizi daha sevmiyorum. Fakat hoşuma gidiyorsunuz ve sevmeyi arzu ediyorum. Hâlbuki tasavvur ettiğim aşkla bu hâl arasında o kadar büyük bir fark var ki. Benim çocukluğumdan beri tahayyül ettiğim aşk, dünyada başka hiçbir kuvvet tanımayan, başka hiçbir kuvvete mağlup¹⁰²⁰ olmayacak kahir¹⁰²¹, yırtıcı, korkunç bir aşktır. Beni feci tehlikelere, müthiş felaketlere rağmen isteyecek, arayacak ve sevecek böyle bir erkek ve bunun verebileceği böyle bir aşk isterim.”

*

Bu sözleri söylerken gözleri sabit, derin nazarlarla uzak ufuklara, dumanlı ebhara¹⁰²² dalıyor gibi donuklaşıyor ve kelimelerini arar gibi ağır ağır, tereddütle söyleniyordu.

Samim derin bir hararetle:

“Tam benim emelim, benim fikrim” diye ah etti. “Size çay gecesi balkonda da söyledim. Biz her şeyimizle birbirimiz için dünyaya gelmişiz. Sizi ne kadar tanırsam, buna o kadar kuvvetle inanıyorum. Hem yalnız maddeten değil, manen ve ruhen, kalben ve hayalen, her nokta-i nazardan birbirimiz için. İşte bende size karşı öyle istediğiniz gibi galeyanlı bir aşk var. Sizi ölünceye, öldürünceye kadar seveceğim. Bir tebessümünüze nail olmak için kâinatı zîr ü zeber¹⁰²³ etmeye hazırım. Sizi ilk gördüğüm gün kalbime bir mızrak gibi girdiniz. Ve o vakitten beri bir saniye, tek bir saniye çıkmadınız. Sonra da benim aşkım hususunda mübalağa ettiğimi söylüyorsunuz. Bu hâlde siz beni henüz kendi soğuk kalbinizle mukayese ediyorsunuz. Ve işte bunun için aldanıyorsunuz. Bunu siz de göreceksiniz, anlayacaksınız!”

“Buna emin olmak için o zamana kadar müsaade edersiniz ya. Layık olduğum aşka emin olmak hakkımdır, değil mi?”

¹⁰²⁰ mağlup: yenilmek

¹⁰²¹ kahir: üstün gelen

¹⁰²² ebhar: denizler

¹⁰²³ zîr ü zeber: altüst

Samim büyük bir kuvvetle: “Elbette!” diye cevap verdi.
Tekrar sükût ettiler.

*

Otomobil şimdi Hacı Osman Bayırı’na gelmiş, Büyükdere yolunu terk ederek Tarabya yoluna geçmişti. Anadolu tarafında uzaktan yeşil, rengârenk tepe setleri uzanıyor, kâh dönerek, kâh gizlenerek manzara daima değişiyordu.

Fakat onların ikisinin fikri de pek ciddi mevzularla meşgul olduğu için bu teferruatı görmüyorlar hatta bakmıyorlardı.

Az sonra köye indiler ve otomobil köyün تنها sokaklarından süratle giderek iskelenin karşısında Tokatlıyan Otelі’nin büyük kapısında durdu.

Merdivenden çıkarken Samim soldaki yemek salonunun kalabalığını görüp yemeğe yeni başladığını anladı fakat hususi bir salon istediği için onları denize karşı başka bir yere aldılar. Samim, Nevhiz’in başını açmasına, soyunmasına yardım ederken dudaklarının altından geçen o kadar muattar ve ipek enseyi koklamak arzusuna mukavemet etti.

Kendi kendine acı bir tebessümle:

“Hayır, daha değil.” dedi. “Evvela isbat-ı liyakat¹⁰²⁴ edelim.”

Samim, garsonun getirdiği listeden yemek sipariş ederken Nevhiz aynanın karşısında saçlarını düzeltmiş, balkondan denize bakıyordu. Az sonra Samim yanına gelince karşıda Yuşa Tepesi’ni göstererek:

“Oray1, o günü düşününüz. Bir de burayı ve bugünü düşününüz.” dedi.

Samim, gözlerinde bir ibadet revnakıyla:

“Bunun için” dedi, “bunun için ölümlere kadar minnettarım.”

Sofraya oturdular. Garson yemekleri verir vermez ketumane¹⁰²⁵ çıkıyor, Samim, zavallının bu ihtiyatına kendi kendine gülüyordu.

¹⁰²⁴ isbat-ı liyakat: layık olduğunu ispatlama

¹⁰²⁵ ketumane: sır saklarcasına

Yemekte pek az konuştular. Samim balıklı, etli, yemişli bir yemek ısmarlamıştı. Buz kovaşında aşılana Şatalafiti¹⁰²⁶ şampanya takip etti.

Yemek yendiği vakit ikisi de pek latif bir mesti içinde yüzüyorlardı. Bilhassa Nevhiz başka bir şey, alevli, iltihaplı bir şey, pek hail¹⁰²⁷ bir şey olmuştu. O zamana kadar gördüğü Nevhiz, en parlak anlarında bile şimdi karşısında nabazan eden kadının yanında pek sönük, pek ruhsuz kalırdı.

*

Yalnız güzelliği değil, o zamana kadar nasılsa sakin duran ruhu da sanki ateşlenmiş, âdeta kaynıyordu. Gözüne mahmur bir zulmet yayılmış, yanaklarını bir kırmızılık alevi sarmış, dudakları şiddetli bir humma ile yanıyor gibiydi. Lakırdı söylerken gözleri baygın bir parıltı ile alevleniyor, kenarlarında dalgalanan şuh ve müphem gamzelerle ağzında öyle zengin bir tebessüm hattı gölgeleniyordu ki Samim'i buseden daha leziz, buseden daha kuvvetli bir rehavetle sarhoş ediyordu. Gerdanı simin harelerle ipekleniyor, memeleri Samim'i çıldırtan bir galeyana telatun ediyordu¹⁰²⁸.

Onlara atılmak, üstlerine kapanıp orada inleyerek, feryat ederek can vermek. Samim'in şu anda yegâne emeli bundan ibaretti.

Söz söylerken ellerinin, parmaklarının öyle hareketleri oluyordu ki başka kadınların gözlerinde, dudaklarında o kadar manalı cilveler olamazdı. Sözlerini derin işvelerle ihata eden sesiyle mevcudiyetini sıcak nazarlarla canlandıran gözleri şuh derâguşlarla birbiriyle yek-meal oluyorlardı. Bilhassa bazı kelimeleri söylerken, tekellüm¹⁰²⁹ ve tasavvut¹⁰³⁰ cilveleri Samim'in ruhunu en nefis bir beste gibi üstadane bir hulul ile zapt ediyordu.

¹⁰²⁶ Chateau Lafite (Fr.): Fransız menşei şarab markası.

¹⁰²⁷ hail: korkunç

¹⁰²⁸ telatun etmek: dalgalanmak, birbirine çarpmak

¹⁰²⁹ tekellüm: söyleyiş

¹⁰³⁰ tasavvut: seslenme

Uzun uzun gülüyor, durmadan, mütemadiyen söylüyor, sonra tekrar gülüyordu. En nihayet gülmekten ve söylemekten yorulmuş gibi kollarını uzatarak:

“Siz de söylesenize, niçin susuyorsunuz?” dedi.

Sonra aklına gelmiş gibi:

“Ha sahih” etti. “Ha sahih, Saraylı Hanım vâkıâ biraz anlattı ama benim asıl sizin ağzınızdan dinlemeye ihtiyacım var. Sizi iyice tanımak isterim. Haydi, bana hayatınızı anlatınız.”

*

Hayatı mı? Onun hayatında anlatılacak hiçbir fevkaladelik yoktu.

“Hayatım mı?” dedi. “Hayatım üç maziden ibarettir. Doğdum, gezdim, okudum.”

Nevhiz manalı bir nazarla bakarak:

“Sade üçü mü?” diye sordu.

Samim şen, halis¹⁰³¹ bir hande ile:

“Evet” dedi. “Eğer isterseniz bir fiil daha ilave edebiliriz. Fakat bunun sevdim mi yoksa sevdim zannettim mi olacağını tayin edemeyeceğim. Babam münevver bir adamdı. Yaşamak için para kazanmak ihtiyacında olmayacak kadar servetimiz olduğu için ‘evet, sen yaşamak için çalışmaya muhtaç değilsin fakat fenn-i hayat¹⁰³² öğrenmek lazım’ diye Galatasarayı’nı ikmal edip çıktığım vakit beni doğru Avrupa’ya gönderdi. Orada uzun uzun gezdim. Fransa, Almanya, İsviçre, İtalya, İngiltere. Bu memleketlerin bütün şehirlerinde aylarca ikamet ettim. Bunun için gezmek kelimesinin bütün manasıyla gezdim diyebilirim. Okumaya gelince, pek çok okudum. Esasen mektepte gece gündüz ders kitapları kadar, belki daha fazla edebiyatla meşgul oldum. Mektepten çıktığım zamandan beri ciddiyette biraz yükselmek üzere felsefeye, içtimaiyata¹⁰³³ da

¹⁰³¹ halis: saf, temiz ve samimi

¹⁰³² fenn-i hayat: hayat bilgisi

¹⁰³³ içtimaiyat: toplum bilimi

merak ettim. Bunlara dair de bir hayli eser okudum. İşte hayatım. Yani daha yaşamadım. Yalnız yaşamaya bir hazırlanış...”

Nevhiz müstehzi bir hande ile:

“Pek muhtasar¹⁰³⁴ geçtiniz ama hak veriyorum” dedi. “Hususi, gizli sergüzeştlerinizi ne siz nakledebilirsiniz, ne ben talep edebilirim.”

Samim kısa kesmek için:

”Ya siz?” diye sordu.

Nevhiz cevap verdi:

“Ben mi?” dedi. “Ben mi? Benim hayatımda da sizin gibi fevkaladelik yoktur. Sizin ifadenizle söylemek için ben de doğdum, okudum ve istedim diyebilirim. Babam daha mutasarrıfken¹⁰³⁵ Midilli’de doğmuşum. Sonra bir iki vilayete valiliğe gittik. Nihayet nazır olup İstanbul’a gelince burada yerleştik. Bir süs bebeği gibi büyüdüm; çocukluğum, gençliğim musiki gibi, resim gibi bütün ziynet¹⁰³⁶ dersleriyle geçti. Yirmi yaşma geldiğim vakit Fransızca, İngilizce okumadığım kitap kalmamıştı diyebilirim. Bütün şairler, bütün romancılar. Hemşiremle boş saatlerimizi hep okuduğumuz romanları münakaşa ile geçirirdik. Evvela, on sene evvel, on beş yaşımdayken amcam ve hemşiremle bir Avrupa seferi yaptık. Harb-i Umumiye¹⁰³⁷ kadar İngiltere’de, Fransa’da, İsviçre’de oturduk. Harp ilan edilince tabii mecburen İstanbul’a avdet ettik. İki sene süren bu ilk seyahat, bugün düşünüyorum da duman arasında geçmiş gibi görünüyor. Avrupa’yı asıl mütarekeden sonraki seyahatimizde gördüm, tanıdım. Çünkü bütün melekâtıma ancak o vakit sahip idim. Hayatı anlamış, dünyayı görmüştüm. İstemeye gelince, zengin bir hayat içinde herkesten bilâ-istisna¹⁰³⁸ gördüğüm ubudiyet¹⁰³⁹ ve ibadet arasında, hayatın en muhteşem vaatleriyle muhat olarak

¹⁰³⁴ muhtasar: kısa, ayrıntılı olmayan

¹⁰³⁵ mutasarrıf: sancak beyi

¹⁰³⁶ ziynet: süs

¹⁰³⁷ Harb-i Umumi: Birinci Dünya Savaşı

¹⁰³⁸ bilâ-istisna: istisnasız

¹⁰³⁹ ubudiyet: kulluk, aşırı derecede bağlılık

büyüyen bâlâ-pervaz¹⁰⁴⁰ bir genç kız neler isteyebilirse yüz kat fazlasını istedim. O kadar ki bugün düşünüyorum da kendimden korkuyorum. Bir kısmını henüz feda etmediğim birçok emellerim varsa da istediklerimin yüzde birisi bile bu hayat için gayr-i kabil-i tahakkuk¹⁰⁴¹ birçok delilik. Yani son söz, ben de tıpkı sizin gibi yaşamadım. Yaşamaya hazırım.”

Samim, galeyanlı bir ifade ile:

“O hâlde” dedi, “o hâlde tekrar ediyorum ki hayatlarımız her nokta-i nazardan bizi birbirimiz için hazırlamış. Siz de görüyorsunuz değil mi? Ne güzel bir tesadüf ikimizi de en müsait bir zamanda birbirimizin karşısına çıkardı.”

*

Nevhiz’in dumanlı gözleri daha karararak pencereden mavi semaya aktı gitti. Sonra fena bir şey düşünmüş gibi silkinerek birdenbire sıçradı.

“Artık gidelim, değil mi?” dedi.

Samim bu kadar güzel bir fırsatın böyle anlatılmaz hesaplarla heder edilmesine¹⁰⁴² dil-hündü. Şimdi dimağların hararetli, kalplerin ateşli, vücutların buhranlı olduğu bu leziz saatlerde otomobilde tozlu yollarda çalkana çalkana dolaşacaklarına, şurada ikisi birbirine kaynayarak eriselerdi.

Fakat onun öyle bir azametle “Aşka layık adam isterim.” deyişi vardı ki onu aşkına layık bulup kendini hediye edinceye kadar geberip sabretmeye Samim yemin etmişti. Bu muzafferiyet saatinin nihayet çalacağından o kadar emindi ki beklemek azabına tahammül edecekti.

Nevhiz ahenkli yürüyüşüyle ağır ağır pencereye doğru gidiyor, Samim arkada, ayakta, hüznle, aşkla, âdetâ vecdle ona bakıyordu.

¹⁰⁴⁰ bâlâ-pervaz: yüksekte uçan

¹⁰⁴¹ gayr-i kabil-i tahakkuk: gerçekleşmesi imkânsız

¹⁰⁴² heder etmek: boşa gitmek, yitirmek

Ah, gerçekten bu ilahi ve bülend vücudun¹⁰⁴³ yanında şehvet dumanlarına müstağrak olarak inleyeceği bir dakika olacak mıydı?

Bu anın tahayyülü bile o kadar leziz ve nefis raşelerle ruhunu sarsıyordu ki otomobilde verdiği kararı tekrar etti. Evet, her şeyi ona bırakacaktı, şikâyet ve serzeniş, artık hiçbir kelime söylemeyecekti. Madem o böyle istiyordu, onun her istediği şey gibi bu da o kadar muazzez, o kadar muazzezdi ki bunun için değil zevkini, hayatını bile onun naçiz¹⁰⁴⁴ arzusuna feda etmek en büyük saadet olacaktı.

Bu kararla akşama kadar otomobilde Bendler'de, Avram Paşa Korusu'nda, sonra Yeniköy'de, elhasıl gezdikleri bütün yerlerde sükût ve teenni ile hep havaiyattan¹⁰⁴⁵ bahsettiler.

Akşamüstü ayrılırlarken Samim mütevekkil¹⁰⁴⁶ ve kahraman bir eda ile sordu:

“Bir daha sizi ne vakit görebilirim?” dedi.

Nevhiz:

“Şimdi bir şey söyleyemem. Bakayım, köye gideyim. Ahvale nazaran. Fakat bugünkü ciddiyetiniz, ağırlığınız o kadar hoşuma gitti ki tarif edemem. Her vakit böyle olsanız ne iyi olacak!”

*

Bir daha ancak beş gün sonra bir mektup aldı. Nevhiz bunda geçen gün Tarabya seferinde pek eğlenmiş olmakla beraber, bu sefer emin ve mahrem bir yerde buluşmak istediğini ve düşünce düşünce Çengelköyü'ndeki köşklerinde hatta isterlerse gece bile görüşebileceklerini yazıyordu:

“Ben, ‘Köyden Çengelköyü’ne gideceğim’ deyince kemal-i emniyetle¹⁰⁴⁷ gaybubet edebilirim¹⁰⁴⁸. Orada hâlâ bütün genç kızkık eşyam ile mefruş küçük bir köşk vardır ki kaldığım geceler hep burada yatarım. İşte bu köşke sizi emin olarak kabul edebileceğimi

¹⁰⁴³ bülend vücut: yüce varlık

¹⁰⁴⁴ naçiz: değersiz, önemsiz

¹⁰⁴⁵ havaiyat: havadan sudan sözler

¹⁰⁴⁶ mütevekkil: işi oluruna bırakan, tevekkül eden

¹⁰⁴⁷ kemal-i emniyet: tam bir emniyet

¹⁰⁴⁸ gaybubet etmek: kaybolmak, görünmez olmak

zannediyorum. Yalnız bunun için bazı mühim şerait var. Köşkte âdeta eski zamandan kalma sıkı bir harem hayatı vardır. Bundan başka, babamın hayatında hırsızlara vesaireye karşı tatbik edilen pek sıkı takayyüdata¹⁰⁴⁹ hâlâ son derece riayet edilmektedir. İşte bu takayyüdat sebebiyle sizin için bahçeye girip köşke dâhil olmak müşkülce bir şey olacak. Fakat bir kere köşke gelince sabaha kadar o kadar güzel vakit geçireceğiz ki doğrusu ben bu saadeti feda edemeyerek size bazı kolaylıklar tarif edeceğim. Siz bakarsınız, düşünürsünüz. Gözünüz kestirirse gelirsiniz. Eğer o gece gelmediğinizi görürsem öbür sabah yine evvelki gibi aynı saatte, Köprü’de beni otomobille beklersiniz.

“Köşkün bahçesinin önündeki yüksek duvarı takip eder ve solda ilk dar sokağa saparsınız. İki yüksek duvar arasındaki bu yolda iki yüz adım kadar yürüdüğünüz vakit yine solda küçük bir tahta kapı göreceksiniz. İşte bu kapı benim köşke en yakın bir methaldir¹⁰⁵⁰. Bu kullanılmaz bir kapı olup her zaman kilitli bulunursa da size kolaylık olsun için çaresini bulur, o gece açık bulundururum. Yani itince kapı açılır. Fakat işte asıl o vakit dikkat etmek lazım gelir. Çünkü bahçede geceleri sabaha kadar üç müthiş köpek dolaşır. Bunlar her birisi bir kaplanla kolayca başa çıkacak kadar iri, korkunç hayvanlardır. İçeri girince mümkün olduğu kadar gürültü yapmayıp köpekleri ikaz etmemeye¹⁰⁵¹ çalışarak kapıya amuden biraz yürümeli, sonra sağdaki ilk ağaçlıklı yola sapmalıdır. Yüz adım kadar da bu yolda yürüyünce benim köşkün önünde, kapımın yanında bulunursunuz. Bu kapıyı da açık bırakacağım. Artık ötesi selamet ve saadettir!

“Gelerseniz, silahla geliniz! Çünkü bazen koruculara rast gelmek ihtimali vardır. Hatta herifler âdeta eşkiya gibi merhametsizdirler. Şüpheli gördüklerini hemen tepelerler. Böyle hususatta¹⁰⁵² silah her hâlde faydalıdır.

¹⁰⁴⁹ takayyüdat: tedbirler

¹⁰⁵⁰ methal: giriş

¹⁰⁵¹ ikaz etmek: uyarmak

¹⁰⁵² hususat: konular, meseleler

“İşte ben çarşamba günü Çengelköyü’ne gidiyorum. O gece sizi beklerim. Gece karanlıkta belki bir yanlışlık yapmamak için bir kere gündüz gelip etrafı keşif ve tetkik etmek faydalıdır zannederim.”

*

Samim bu mektubu okurken ilk hissi artık son emeline nail olacağı anın hulul ettiğini görmek memnuniyetiydi. Bu memnuniyet ona bütün sair arızaları hiç göstermişti. Hiç düşünmeden, hiç korkmadan tereddüt etmeyip gitmeye karar verdi.

İcap ederse ölecekti. Kadın onun köpekler tarafından parçalanmış yahut korucuların kurşunlarıyla delinmiş kanlı vücudunu görünce “Tam adammış! Ne yazık ki öldü!” diye yanacaktı. Ona bu sözü söyletmek için Samim canını her tehlikeye sokmaya hatta feda etmeye bile razıydı. Çünkü şimdi yalnız aşk değil, bir de izzetinefis meselesi çıkmıştı.

Hemen öbür sabah Çengelköyü’ne gitti. Köşkü buldu. Bu, eski adamların o kadar sevdikleri tarzda yapılmış gayet yüksek duvarların içinde mahfuz¹⁰⁵³ bir köşk idi. Binayı sokaktan görmek mümkün olmuyordu. Mektupta tarif edildiği gibi soldaki dar sokağa saptı, yine soldaki küçük tahta kapıyı buldu. Bu, hayli zaman kimsenin geçmediği örümcek ağlarından belli metruk¹⁰⁵⁴ bir kapıydı.

Buraya gelince yüksek duvarların içini, bahçenin şeklini, köşkün binasını görmek arzusuna düştü. Bunun, bu yolu takip edip arkadaki yüksek tepelere çıkınca belki mümkün olacağını düşünerek ilerledi. Bir hayli yürüdüğü hâlde duvar aynı yükseklik, aynı rasanetle¹⁰⁵⁵ devam ediyordu.

“Kimse girmesin ve girenler çıkamasın diye yapılmış âdeti bir kale duvarı!” diye düşündü.

“Bu eski adamlar ne ihtiyatlı, ne tahaffuzkâr¹⁰⁵⁶ adamlarmış!” diye güldü.

¹⁰⁵³ mahfuz: saklanmış

¹⁰⁵⁴ metruk: terk edilmiş

¹⁰⁵⁵ rasanet: sağlamlık

¹⁰⁵⁶ tahaffuzkâr: sakınan

Nihayet duvar bitti ve çevrildi. Samim orada durup takip ederek o cephede de birçok devam ettikten sonra yine kıvrıldığını gördü. Arkada ufak setler, sonra yüksek ve büyük bir tepe vardı. Oraya çıkarsa duvarın içerisi, belki köşkün binası görülebilecekti.

Keskin bir temmuz güneşi semada yanıyor, ağır, ezici bir hararet döküyordu. Etraf, hareketsiz hava, beyaz dağınık bir sisle örtülüydü.

*

Gördüğü yüksek tepeye çıkabilmek için birçok dolaşmak lazım geliyordu. Fakat hiç üşenmedi, “Fedakârlık lazım mı?” diye bir saat güneşin altında taşlı, girintili çıkıntılı yollarda ince iskarpinlerini zedeleyerek çukurlardan atlayıp setlere sıçrayarak yoruldu, nihayet istediği noktaya vasil oldu.

Aşağı baktığı vakit, uzaktan köşkün yüksek ve vasi duvarlarını gördü; dâhili sık ağaçlarla kaplıydı. Ağaçların arasında, ta önde geniş bir dam, köşkün kendisini gösteriyordu. Samim, Nevhiz’in küçük köşkünü aramak için tarif edilen cihete baktı fakat orada sık ve yüksek ağaçlar küçük ve alçak olması lazım gelen köşkü göstermiyor, gizliyordu.

Kendi kendine “Pek tuhaf kadın!” diye söylendi. “Son derece bâlâ-pervaz ve hayal-perver¹⁰⁵⁷! Kendisini pahalı satmak istiyor. Bu âdeta kurûn-i vüsta¹⁰⁵⁸ aşklarına benzeyecek. Evet, fedakârlığa, her şeye hazırım. Yalnız muvaffak olup tehlikelerden salimen¹⁰⁵⁹ kurtulunca mükâfatımı görmeliyim. Acaba göreceğim miyim?”

“Beni tehlikelere rağmen seven erkeğin olacağım!” demişti. İstanbul hayatı için bu Çengelköy burcundan, her biri bir kaplanı kolayca tepeleyecek müthiş köpeklerin dışından, devriyeleri esnasında rast geldikleri şüpheli adamları hemen geberten haydut kolcuların silahından kurtulup içeri girmek bir kurûn-i vüsta şövalyesinin bir şatoyu zapt etmesi ayarında bir işti!

¹⁰⁵⁷ hayal-perver: hayalci

¹⁰⁵⁸ kurûn-i vüsta: Orta Çağ

¹⁰⁵⁹ salimen: sağ ve sağlıklı olarak

Bugünkü sevdakârlar¹⁰⁶⁰ ancak paravana aşılıyorlar ve karyola fethediyorlarken onun bunları göze alması tehlikeden korkmadığını ispat etmez miydi?

O hâlde, demek, eğer salimen içeri girebilirse mükâfatını alacak mıydı?

İşte bu emniyetle aradaki iki günü Samim türlü emellerle geçirdi. Çarşamba günü evinden erkenden çıktı, akşama kadar bir yerde duramayarak mütemadiyen hareket lazım olduğunu görüyordu.

Bir cebine rövolverini, diğerine elektrik lambasını koymuştu. Son vapura binerek Boğaz’a doğru giderken kendi kendine:

“Ey” diyordu; “haydi bakalım, Boğaziçi şövalyesi. Haydi, koş. Prensesin sana muntazır. Düşün ki bu prenses İstanbul’da misli daha yaşamamış enfes bir mahlûktur ve her türlü fedakârlığa değer. Bahusus senin bugüne kadar o kadar beyhude geçmiş ve bundan sonra olmasa yine beyhude geçecek renksiz hayatına.”

*

Köye çıktığı vakit hava alacakaranlıktı. Saat dokuz buçuğa geliyordu. Ağır ağır köşkün tarafına yürüdü. Köyün çarşısı, yarısı kapanmış dükkânlar ile meşum¹⁰⁶¹ bir tenhalık irâe ediyor, herkes süratli süratli yuvasına koşuyordu.

Köşkün sokağına geldiği vakit orasının iyice karanlık, kâmilten تنها olduğunu gördü. Soldaki dar sokağa saparken gayriihtiyari yüreği derin bir haşyetle¹⁰⁶² çarpmaya başladı. Acaba yarın sabah buradan sağ salim çıkıp yine geçecek miydi?

Bu sokak pek dar ve o nispette zifirî karanlıktı. Gündüz geçerken duvar boyunca vaktiyle bir kaldırım yapılmış, mürur-i zamanla¹⁰⁶³ su akıntılarından bozulmuş olduğunu görmüştü. Rövolverini yan cebine koydu, elektrik lambasını eline aldı. Bastonuna dayanarak ilerlemeye başladı.

¹⁰⁶⁰ sevdakâr: âşık

¹⁰⁶¹ meşum: uğursuz

¹⁰⁶² haşyet: korku, ürperti

¹⁰⁶³ mürur-i zaman: zamanın akışı

Elbette müteheyyicdi ve elbette titriyordu. Fakat şu duvarın arkasında kendisini seven ve bekleyen ve eğer selametle ona kadar yetişebilirse başka hiçbir erkeğe verilmemiş ve verilmeyecek muazzez hazineleri kendine teslim edecek bir kadın bulunduğunu düşünerek tekrar kuvvetlendi.

Şimdi küçük kapının yanına gelmişti. Ya bu kapı açılmayacak olursa bu yabancı yerde sabaha kadar ne yapacağını düşünüyordu. Durdu, etrafı dinledi. Ta uzaktan birbirine karışan korkunç köpek sesleri zincirleniyordu. Acaba bunlar köşkün köpekleri miydi? O hâlde, öbür duvar tarafında olmaları lazım geliyordu. Çünkü sesler uzaktan geliyordu.

Eliyle kapıyı itti. Uzun zamandır açılmamış olduğu için biraz mukavemetle ve hafif bir gıcırtı ile oynadı, aralıklandı. Tekrar tevakkuf ederek dinledi. Köpek sesleri şimdi kesilmişti. Elektrik lambasının düğmesine bastı, bahçenin içerisini tenvir etti, Nevhiz'in yazdığı gibi kapıya amuden¹⁰⁶⁴ çakıl döşeli bir yol gidiyordu. Etraf sık ağaçlarla kaplıydı.

Bahçe vâsi olmakla beraber köpeklerin tabii köşkün civarında dolaşacaklarını düşünerek, acaba kapıyı yavaşça çekip dönerek selametle avdet etmek daha makul bir hareket olmaz mı, diye bir tereddüt dalgası vücuduna hücum etti. Fakat hemen, hemen o anda silkinerek:

“Sebat, Samim” dedi. “Önünde İstanbul’da bir misli yaşamamış bir kadın, hiçbir erkeğe vaat edilmemiş emsalsiz bir saadet var, buna layık olduğunu ispat etmek lazım!”

*

Ve kapıdan girdi. Fakat asıl dikkat edilecek noktanın son derece ihtiyatla hareket etmek olduğunu, eğer bir tehlikeye duçar olursa, şüphesiz ihtiyatsızlığın kurbanı olacağını tekrar düşündü. Tekrar tevakkuf ederek etrafı bir defa daha dinledi. Hiçbir seda yoktu. Her şey derin, derin bir mezar sükûtuna boğulmuştu.

Yavaşça kapıyı itti, kapadı. Bir elinde rövolver, bir elinde fener, baston kolunda takılmış, karanlıkta göz kararıyla yürüyerek demin

¹⁰⁶⁴ amuden: diklemesine

gördüğü yol hizasını takibe başladı. Mektupta tarif edildiği gibi bu hizada biraz yürüyerek sağındaki yolu görmek için fenerini küçük bir hareketle yaktı.

Fakat tam bu esnada ilerde küçük köşkün bulunduğu tarafta pek yakında bir yerden canavar homurtusuna benzer bir ses peyda oldu. Bütün kanı damarlarında donduğunu hissetti ve “Eyvah, bittim!” diye titredi.

Homurtu gittikçe yükselerek havlamaya kalbolmak¹⁰⁶⁵ üzere bulundu ve tehditle devam ettiyse de bir hareket görülmedi. Samim, o saniyeye kadar yaşadığı hayatı kadar uzun gelen müthiş bir zamandan sonra nihayet ses kesildi.

Nefes aldı. Bir dakika kadar daha durdu. Ah, bir kere köşkün kapısına yetişse ve içeri girebilseydi! Sükût iyice teessüs edince sağdaki yola saparak şimdi orada yürümeye başladı. Yürüdükçe ağaçların arasından köşkün birinci katındaki aydınlığı görüyordu. Ve her nefes aldıkça bir anın daha selametle geçtiğini düşünerek kalbi, dimağı, asabı, vücudunun her noktası ayrı bir nabazan ile bir yanardağı feveranı gibi âdeta infilak ediyordu.

Yaklaştı, yaklaştı, yaklaştı. Tam kapıyı karanlıkta seçmişti ki yanı başında pek yakında siyah bir zulmet parçası sıçradı; korkunç, akur bir sayha uludu. Bütün vücudu soğuk bir terle dondu fakat hareketle beraber aynı zamanda bir zincir sesi işittiği için köpeğin bağlı olduğunu anladı ve bu memnuniyetle önündeki kapıyı itip içeri daldı.

*

Köpek dışarda düşmanı kaçırıldığından kudurmuş gibi korkunç bir gayz¹⁰⁶⁶ ve tehevvrün rad velvelesiyle¹⁰⁶⁷ zincirini koparmaya çalışarak uluyordu. Samim, rengi kül gibi duvara dayanmış, eliyle kapıyı itiyor, kapamaya çalışıyordu. O esnada onun kokusunu duydu ve merdivenden aşağı süratle indiğini gördü.

Kendini onun kollarının arasında ve yumuşak sinesinde buldu.

¹⁰⁶⁵ kalbolmak: değişmek, dönüşmek

¹⁰⁶⁶ gayz: kızgınlık, hiddet

¹⁰⁶⁷ velvele: gürültü, patırtı

Ona ciddi olarak ilk temas anı buydu ve bu o kadar ilahi bir zevk oldu ki eğer Nevhiz şimdi istese ve emretseydi, yalnız duyduğu bu can-sûz zevkin hatırı için tekrar dışarı fırlar ve köpekle gırtlak gırtlığa boğuşurdu.

O zaman masallarda tarif edildiği gibi sevdikleri için canavarlarla çarpışan kahramanların nasıl galebe¹⁰⁶⁸ ettiklerini, niçin muzaffer¹⁰⁶⁹ olduklarını anladı.

Nevhiz onun elini iki elleriyle tutmuş, göğsüne dayamış, kalbinin nasıl çarptığını göstermek istiyordu:

“Aman ya Rabbi” diyordu. “Kaç bin kere pişman oldum!.. Titreye titreye az kaldı ölüyordum. Fakat bu ne delisyö¹⁰⁷⁰ idi, tasavvur edemezsiniz.”

Şimdi son derece sıcak bir samimiyetle koluna girerek onu yukarı çıkardı.

Çıkarlarken merdivende, bir taraftan: “Ne yapayım” diyordu, “bu benim en fena kusurumdur... Korkuya, titremeye bayılırım. Tehlikesiz şeylerden hiç zevk almam...”

Yukarıya odaya girerlerken:

“Vâkıâ” dedi, “Vâkıâ emin olmak için köpeği bağlattım. Korucular da bu vakit daha devre filan çıkmazlar ama ne bileyim, yine pek çok korkuyordum. Siz, ya siz, siz korkmadınız mı?” diye sordu yüzüne eğilerek.

Samim gururla: “Hiçbir şey size mülaki olmaktan beni menedemez.” dedi.

Odaya girmişler, ortada koltuğa yaklaştımlardı. O zaman genç kadın onun iki elini birden tutup karşısında gözleri pek derin bir teşekkür tebessümüyle parlak:

“Bu gece beni son derece mesut ettiniz.” dedi.

*

¹⁰⁶⁸ galebe: galip gelme

¹⁰⁶⁹ muzaffer: galip

¹⁰⁷⁰ délicieux (Fr.): lezzetli

Girdikleri oda murabba¹⁰⁷¹ ve pek vâsiydi. Tam ortada altı köşeli büyük bir masa, üstünde yüksek bir Amerika lambasının ipekli abajurundan süzülen renkli ve zengin bir ziya ile aydınlanıyordu. Masanın etrafında karşılıklı olmak üzere İngiliz mamulatı¹⁰⁷² iki iyzi çer¹⁰⁷³ ile gayet kalın maroken minderli ve arkaları istenildiği kadar yatırılıp kaldırılan Amerika yapısı iki morris çer¹⁰⁷⁴ vardı.

Nevhiz pek latif bir yakınlık tavrıyla onun başından fesini alıp masanın üstüne koyarak koltuğunun birini gösterdi, kendisi de onun yanındakine düştü, oturdu.

“Şimdi” dedi, “Şimdi her şeyden evvel beni affetmenizi rica edeceğim. O kadar mücrimim¹⁰⁷⁵ ki affetmeseniz de hakkınız var. Geçen gün Tarabya’da da söyledim ya, seveceğim adamın kıymetini hakkıyla takdir ettiğine, benim için her tehlikeyi göze alacağına emin olmak, pek büyük müşkülata razı olacak kadar müdebbir¹⁰⁷⁶, sabûr¹⁰⁷⁷ ve fedakâr olduğunu görmek ta genç kızlığımdan beri en büyük kararım, en muazzez emelimdi. İşte sizi bu akşam buraya bunu anlamak için çağırdım. Ve ürkütmek için mümkün olduğu kadar mübalağa ettim. Tereddüt edip etmeyeceğinizi, bir bahaneyle gelip gelmeyeceğinizi anlamak istiyordum. Buna son derece ehemmiyet veriyordum. Yoksa işin ne bir güzelliği, ne de zevki kalacaktı. Fakat itiraf ederim ki beni iyice mahcup ettiniz!”

Birdenbire sıçradı, kalktı, şayan-ı perestiş bir ev hanımı gibi: “Yemek yiyelim, değil mi?” dedi.

Samim vâkıâ bir şey yememişti fakat onun karşısında gözlerine, dudaklarına bakıp sesini işitmek, tavrını seyretmekten o kadar mesuttu ki günlerce açlık hissetmeyecekti.

Nevhiz devam etti:

¹⁰⁷¹ murabba: kare biçiminde

¹⁰⁷² mamulat: yapılmış

¹⁰⁷³ easy chair (İng.): rahat koltuk

¹⁰⁷⁴ morris chair (İng.): sandalye

¹⁰⁷⁵ mücrim: suçlu

¹⁰⁷⁶ müdebbir: tedbirli

¹⁰⁷⁷ sabûr: sabırlı

“Yemek diyordum ama âdeta bir yemek değil. Biraz çerez, soğuk et falan. Gündüzden hazırlattım. Artık kusura kalmazsınız. Haydi buyrunuz.”

O bir adım önde, sofaya çıktılar. Karşı tarafta yan yana iki kapı vardı. Bunların birisinden girdiler. Burası küçük bir yemek odasıydı. Sofranın üzerine İsveç usulü tarzında bütün yiyecekler karmakarışık konulmuştu.

Nevhiz zarif bir tebessümle: “Hizmeti ben göreceğim.” dedi.

*

Samim, Çengelköyü’ne köşkü keşfi için geldiği günü anlatıyor, Nevhiz şen şen, dişlerinde ağır bir tebessüm dinliyor, elleri uzanarak buz kovanından şampanya şişesini alıp boşalan kadehleri dolduruyordu.

Muhavere sonra Beykoz’dan, Boğaziçi’nden bahsedilmek üzere umumi fakat pek neşeli oldu.

Samim ilk hareketi, ilk müsaadeyi¹⁰⁷⁸ ondan beklemeye azmetmiş olduğu için mesela yemekten kalkıp öteki odaya geçerlerken onun beline sarılmak aklına geldiği hâlde kendini menetmişti. Artık bu akşam ne olsa hak ettiği mükâfatının bütün haşmetiyle ihsan edileceğine¹⁰⁷⁹ emindi. Köşke girdiği vakit ilk hareket bunu tebşir etmemiş miydi?

Odaya girdikleri vakit şimdi Nevhiz ona köşelerini göstermek istedi. Her köşeyi bir işe hasretmişti. Biri musiki köşesiydi. Burada bir piyano ile yanında nota etajeri vardı. Ve duvar bütün bestekârların ufaklı büyüklü, çerçeveli yahut cam altına yapıştırılmış resimleriyle kaplı gibiydi. Piyanonun üstünde bir tarafta Mozart’ın, öbür tarafta Beethoven’ın heykelleri duruyor, nota dolabının küçük hücrelerinde, raflarında küçük statüler görünüyordu.

Öbür köşe mütalaaya tahsis edilmişti¹⁰⁸⁰. Buradan maun küçük bir kadın yazıhanesi köşeyi işgal ediyordu. Sağ ve sol taraflarında

¹⁰⁷⁸ müsaade: izin

¹⁰⁷⁹ ihsan etmek: bağışlamak, armağan etmek, vermek

¹⁰⁸⁰ tahsis etmek: ayırmak

yine maundan yaptırılmış sade, zarif raflara irili ufaklı ciltli ciltsiz Fransızca, İngilizce yüzlerce kitaplar yığılmıştı. Duvarlar meşhur muharrirlerin¹⁰⁸¹ resimleriyle müzeyyendi.

Üçüncü köşe, kadınlara müteallik¹⁰⁸² dikiş ve el işlerine tahsis edilmişti.

Tekrar orta koltuklara geldiler. Yemekten sonra ikisini de bir rehavet istila etmişti¹⁰⁸³. Samim, eğer Nevhiz yine teşebbüssüz görünürse kendisi başlamaya niyet ediyordu. Böylece bu fikirle dimağı karmakarışık, kâh tereddüt edip kâh bekliyordu. Nevhiz karşısında, moris çerin yumuşak maroken minderine güzel başı gömülmüş, biraz sola meyletmiş, yüzünde mesti buharının alevi, gözleri ilahi bir cilve-i aşk¹⁰⁸⁴ ile nalan, bilhassa eve mahsus mühmel¹⁰⁸⁵ bir tarzda tertip edilmiş¹⁰⁸⁶ saçlarıyla o kadar nefisti ki hayran hayran birçok baktıktan sonra nihayet gayriihtiyari ah etti.

“Ne kadar güzelsiniz!” dedi.

Genç kadın gayet tabii bir tavırla:

“Evet, biliyorum” dedi. “Çocukluğumdan beri bu lakırdıyı o kadar çok işittim ki artık bundan eminim. Fakat güzel olmak? Bu neye yarar? Ve nedir? Bu memlekette bunu kim görür, kim anlar? Sizin gibi güzelliğin bütün tecellilerini uzun uzun tetkik etmiş, anlamış, hissetmiş ince sanatkâr ruh kaç tane var? Zaten hayatta bütün güzel şeyler feda olmaya, fena bulmaya¹⁰⁸⁷ mahkûm¹⁰⁸⁸. Hayat her yerde güzelliği her gün kemirmekten, dişlemekten, didiklemekten zevk alan bir canavar. Sonra burada. Bu muhitte. Bu yüz bin kere daha feci.”

Samim, tam sırasıdır diye hücum etti:

¹⁰⁸¹ muharrir: yazar

¹⁰⁸² müteallik: dair, ilgili

¹⁰⁸³ istila etme: kaplama, yayılma

¹⁰⁸⁴ cilve-i aşk: aşk cilvesi

¹⁰⁸⁵ mühmel: gelişigüzel

¹⁰⁸⁶ tertip etmek: sıralamak, düzenlemek

¹⁰⁸⁷ fena bulmak: yok olmak, varlığı ortadan kalkmak

¹⁰⁸⁸ mahkûm: mecbur

“Ve sonra siz, her an bir zerresini kaybettiğiniz bu güzelliğinizi israf ve ziyan eyleyerek dünyadaki vazifenizi ifa etmiyorsunuz¹⁰⁸⁹.”

“Ne vazifesi o?” diye sordu kaşlarını çatarak.

Samim cesaretle cevap verdi:

“Güzel kadın vazifesi. Zira güzel kadınlar dünyaya neşe, şevk ve saadet saçmakla mükelleftirler¹⁰⁹⁰. Ve siz bundan ictinab ediyorsunuz¹⁰⁹¹.”

*

Nevhiz pek kurnaz, sözün tehlikeli cereyana girdiğini hissedip hemen sıçradı:

İctinab mı ediyorum? Bunu kim söylemiş? Ben mi? Ne hata!.. Ne iftira!.. İşte mesela sizi bu akşam ancak bu arzu ile buraya davet ettim... Bu az şey mi? İşte şimdi siz ki o kadar musiki meftunusunuz, istediğiniz kadar size piyano çalacağım. Neleri severseniz, hemen söyleyiniz. İsteddiğiniz kadar. Bunları bir kere de benden dinlemiş olunuz.”

Piyanonun kapağını sert bir hareketle açtı, tabureye oturdu, parmakları bir kasırga şiddetiyle dişleri ezerek gitti geldi. Sonra sağ taraftaki nota dolabına uzanarak beş on nota aldı, önüne koydu.

Bir taraftan: “Haydi, söyleyiniz, ne istersiniz?” diyordu.

O zaman Samim, kadının şeytanca bir perende ile kendini kurtardığını görüp ikinci fırsata intizarı muvafık¹⁰⁹² bularak kalktı, piyanoya takarrüb etti.

“Size bir şey itiraf edeyim mi?” dedi. “Ben son zamanda delice bir iptila¹⁰⁹³ ile Rus musikisine meftun olmaya başladım. Beyoğlu’nda bazı geceler işittiğim öyle parçalar var ki beni âdetâ bir aşkta hissedilen zevke benzer hisle mütehassis ettiler. Klasik musiki bana ağır gelmeye başlıyor. Hâlbuki Rus musikisi ne tabii,

¹⁰⁸⁹ ifa etme: yerine getirme, yapma

¹⁰⁹⁰ mükellef: yükümlü

¹⁰⁹¹ ictinâb etmek: kaçınmak, sakınmak

¹⁰⁹² muvafık: uygun

¹⁰⁹³ iptila: tutku

ne orijinal, ne âşık bir musiki. Tıpkı bazı Rus kadınlarının güzelliği gibi sihirli, cazibeli, âdetâ büyü bir tesirleri var... İnce, kıvrak, ateşli nağmeleriyle, şuh, çapkın, feveranlı cilveleriyle işitilmemiş, daha alışılmamış, yeni, yepyeni bir şey cazibesi. Klasik musiki artık ruhumuza iyice işlemiştir, parça başlar başlamaz, yeni bir şey olsa bile, senelerden beri ruhumuz emsaliyle o kadar yoğurulmuştur ki ezberlenmiş, alışılmış bir nağme silsilesi gibi gelir. Rus musikisi ise daha tadılmamış, yabani, mecnunane¹⁰⁹⁴, nasıl ifade edeyim bilmem, bozuk, hasta, saral fakat aynı zamanda ne müessir, ne vecd-âver¹⁰⁹⁵ bir şey. Eğer romantik kelimesi eskimemiş olsaydı bu kelimeyi kullanırdım.”

Nevhiz, elleri dalgın dalgın dişlerin üstünde nağme oyaları işleyerek:

“Öyleyse” dedi, “öyleyse Çaykovski, Kalinka, Moskovski filan...”

“Hatta daha yenileri.”

Nevhiz birdenbire vücudunda hummalı bir hareketle:

“Aman size bir parça çalayım. Rus mu, Lehli mi bir şey... Herhâlde İslav bir musiki. Ben bu havaya deli oluyorum...”

Tekrar musiki etajerine uzandı. Notaların arasından arayarak bir tanesini ayırdı, önüne koyarak:

“Dolmac, Vals Lanet” dedi.

O zaman Samim, piyanodan andante bir parça, tam istediği gibi muhtasar bir aşk feryadına benzer yepyeni bir şey, bir havanın yükseldiğini duydu. Bu o kadar kırık, o kadar yaralı, mezbuh¹⁰⁹⁶ bir nağme idi ki ruhunun sızladığını hissetti.

Nevhiz çalarken Samim onun arkasında, biraz yanda duruyordu ve önünde genç kadının iskemleden taşmış kalçalarını, elbisesinin sıkı kemeriyle pek ince görünen belini ve bunun fevkinde göğsün bütün dolgunluğunu seyrediyordu. Genç kadının biraz açık olan

¹⁰⁹⁴ mecnunane: delice

¹⁰⁹⁵ vecd-âver: coşku veren

¹⁰⁹⁶ mezbuh: boğazlanmış

yakası, ensesini ve omuzlarının bir kısmını bütün vecd ve letafetiyle gösteriyordu. Baş, saçlarının hayal-âmiz¹⁰⁹⁷ şekliyle, bütün bu latif şeylerin fevkinde, onların hepsinin bütün hüsn ve şî'riyet¹⁰⁹⁸ manalarının zübdesi¹⁰⁹⁹ denilecek bir nefasetle, çaldığı havaların elim, hazin ahengiyle hafif hafif sallanıyor, dem-gîr oluyordu¹¹⁰⁰.

Samim'in şakaklarında şiddetli, ateşli bir temas, bir tazyik, bir temellük arzusu feryat etmeye başladı. Kalbinde akur çağlayanlar gürüyor gibiydi. Birdenbire gözleri karardı, kendini unuttu ve eğilerek rengin bir saten gibi harelenen enseye dudaklarını yapıştırdı. Nevhiz hiç beklemediği bu temastan mütehasis olmuş gibi serâpâ sarsıldı fakat çalmaktan fariğ olmadı. O vakit Samim, genç kadının ensesinden yükselen bütün vücudunun can-süz rayıhası ile kanı tutuşmuş gibi iki elini kollarının altından geçirerek yavaşça memelerini tuttu. İpek elbisenin içinde ince bir korsajdan başka bir şey olmadığı için genç kadın çıplak gibiydi. Delikanlı, avuçlarını dolduran bu sert, canlı temas ile deli olarak dudaklarının altında ve ellerinin içindeki bütün şehvet hazinelerini âdeta şeklen gördü ve onu buseye davet için hafif nevazişlerle ensesinden gerdanına, kulaklarına doğru yürümeye başladı. Şimdi Nevhiz bu hareketin altında titreyip kımıldanmaya, kıvranmaya başlıyor fakat mukavemet etmek istediği anlaşılıyordu. Bir an oldu ki daha ziyade dayanamıyormuş gibi elleri piyanodan düştü ve yavaşça başını çevirerek ağzını uzattı.

Nevhiz'in bayılmış başı arkasına düşmüş, Samim'in sağ koluna dayanmış kalmıştı.

Uzun, asırlarca, asırlarca uzun, daha hiçbir aşk çiftinin tatmamış olduğu zalim, kanlı, müfteris bir derecede sarhoş edici bir buse ile vücutları birbirine kaynadı ve ruhları birbirinde eridi.

*

¹⁰⁹⁷ hayal-âmiz: hayalle karışık

¹⁰⁹⁸ hüsn ve şî'riyet: güzellik ve şiirsellik

¹⁰⁹⁹ zübde: öz

¹¹⁰⁰ dem-gîr olmak: tempo tutmak

Ayrıldıkları vakit gözleri dönmüş, boğazları kurumuş, kalpleri durmuştu. Samim, eliyle başını sıkarak sendeleye sendeleye koltuğuna yürüdü ve oraya düştü.

Uzun bir zaman sonra Nevhiz'in kımıldadığını, kalkıp orta masaya geldiğini ve lambanın altında duran küçük bir ayaklı saate bakmak için eğildiğini gördü.

Genç kadın:

“Vay” etti, “Vay, saat on ikiye gelmiş...” dedi.

Sonra başını kaldırıp bozuk bir sesle:

“Yorgun olmalısınız... İstirahate ihtiyacınız vardır... Yarın sabah da erken kalkacaksınız. İsterseniz yatalım, olmaz mı?” dedi.

Ve oradan bir el şamdanı yakıp onu karşıdaki yemek odasının yanındaki odaya götürdü. Burası küçük bir yatak odasıydı. Bir kişilik bir karyola ile tuvalet levazımı vardı. Nevhiz onu odaya bırakıp sadece bir “Bon nuit¹¹⁰¹!” diye çıkmak üzereydi ki Samim kendini tutamarak:

“Nasıl” dedi, “nasıl, gidiyor musunuz?”

“Galiba” dedi, tebessümle.

Samim, sesi şiddetlice:

“Beni yalnız bırakarak, öyle mi?” diye gürledi.

Müstehzi bir tebessümle:

“Zannederim” diye cevap verdi.

“Ey artık bu insafsızlığın sonudur” diye haykırdı. “Beni öldürmek istiyorsunuz. Hiç merhamet etmiyorsunuz... Fakat artık ölüyorum!” diye feryat etti.

Nevhiz esrar-âlûd bir bakış ve garip bir vaziyetle:

“Hayır” dedi, “ölmüyorsunuz, asıl yaşamaya şimdi başlıyorsunuz.”

Samim tekrar: “Allah aşkına, merhamet” diye inledi.

¹¹⁰¹ bon nuit (Fr.): iyi geceler

Nevhiz hiç cevap vermeden rehavetli gözlerle evvela bakıyordu. Göğsü derin nefeslerle, muhteris arzularla kabarıyor, kabarıyor, tekrar iniyordu. Samim bu hâli görünce ısrar ederse ihtimal emeline nail olarak onu alıkoyacağını zannetti.

Derin bir endişe ile ah ederek kollarını uzattı, yavaşça yumuşak beline sarıldı, kendine çekmeye çalışarak tekrar dudaklarını aradı fakat genç kadın bu sefer istemiyor, kollarıyla mâni oluyordu.

“Hayır, bırakınız.” diye rica etti.

*

Ağzı nim açık, gözleri büyümüşü. Dişlerin beyaz incileri kan dudakların arasında iltima ediyordu.

O zaman Samim muti¹¹⁰², hakir, ona baktı:

“İstirabımdan ne zevk alıyorsunuz?” diye şikâyet etti.

Nevhiz, bu suale cevap bulamamış gibi tereddüt etti. Sonra çaresiz kalmış gibi bir nüvaziş tavrıyla ve ilk defa sen diye hitap ederek:

“Hiç beklemesini bilmiyorsun Samim” dedi. “Görüyorsun ki hoşuma gidiyorsun fakat beni kendime bırak. Hani sen bana ne vaat etmiştin?”

Hâlâ beklemekten, hoş gitmekten, kendine bırakılmaktan bahsediyordu. Başka hangi bir kadın olsaydı, bu ana kadar erir, mahvolurdu. Bu ise hâlâ beklemekten bahsediyordu.

Gözleri bu meraretle¹¹⁰³ açılmış, feryat etmek üzereydi ki Nevhiz anlayarak onu susturmak için eliyle onun ağzını kapadı. Bu elin tatlılığı o kadar emsalsizdi ki nâçar itaat etti. Zevkini değil, canını istese verecekti. Karasevdalıları uçurumlara sevk eden deniz kızlarına benziyordu. Gözlerinde siyah şuleler parlıyor, dudaklarında kan tebessümler yanıyordu.

¹¹⁰² muti: itaatli, boyun eğen, uysal

¹¹⁰³ meraret: acılık

Samim pek derin, pek derin izmihlal¹¹⁰⁴ ile harap ve nalan olduğu hâlde bu tebessümle meshûr¹¹⁰⁵, hiç ses çıkarmayarak onun oda kapısını çekip çıkıp gittiğini seyretti.

*

Yalnız kaldığı vakit kendini taltif eden sihir ve tebessümden uzak kaldığı için tekrar tehevürü yükselmeye başlıyordu. Eski yeni bütün infialleri¹¹⁰⁶ büyük bir feveran ile hücum ediyor, onu hemen fırlatıp kapıdan çıkıp gitmek için delice bir arzuyla kamçılıyordu.

Bu ne demekti? Fedakârlık, aşka liyakat istemişti. Kendi itirafıyla mahcup olacak kadar bunu göstermişti. İtaat istemişti. Bugüne kadar her arzusuna çocuklar gibi itaat etmişti. Böyle olduğu hâlde hâlâ onunla böyle oynamak ne oluyordu?

Kendini derin bir saadette bulacağım zannederken, korkunç, merhametsiz bir boyunduruk altında sürükleniyordu. Saadet, bahtiyarlık addedilecek bir sergüzeşt, bugün onun için bir dert, bir işkence olmuştu.

“Benim arzumla oynuyor, aşkımla, ubudiyetimle eğleniyor.” diye kuduruyordu.

Sonra kendi kendine “Evet, hakkı var. Bugüne kadar tahammülünle, sabrınla bu lütuflara, bu iltifatlara sen layık oldun. Başka kim olsa daha ilk gün muzaffer olurdu...” diye acı acı gülüyordu.

Bilhassa onu kudurtan şey, yapacak bir şeye karar verememesiydi.

Ateşli dimağı, infiallerin, tehevürlerin şiddetli hücumlarından, türlü acı mülahazalardan, türlü ezici endişelerden birden o kadar dolup taşı ki kendini bir uçurum içinde yuvarlanıyor zannetti. Bir saniye deli olacağından korktu.

Pencereyi bir yumrukla itti, açtı. İçeri giren serin gece, havasıyla alnını yıkadı. Yakasını koparırcasına söktü, göğsünü açtı.

¹¹⁰⁴ izmihlal: tükeniş, yok olma

¹¹⁰⁵ meşhur: büyülenmiş

¹¹⁰⁶ infial: kırıлма, kırgınlık, etkilenme

Vücuduna biraz hiffet geldi. Bir müddet bu hiffet içinde durduktan sonra bir heyula gibi ağır ağır soyundu, yatağa girdi fakat uyumak mümkün değildi.

Artık bu geceden sonra ona vusûl¹¹⁰⁷ için hiçbir ümidi kalmamıştı. Beklemek. Ne zamana kadar? Bu gece her şeyin o kadar hazırlandığı, o kadar lütufla tetvic ettiği bu mahrem muhitte böyle inat ve zulüm gördükten sonra bir daha artık ne vakit ümit edebilirdi?

Yarın sabah şiddetli bir şikâyet ile ya bütün rabıtayı kıracak yahut muzaffer olacaktı. Hâlbuki bu zorlu zaferin bir zevki, bir kıymeti kalmıyordu. Onu en evvel gördüğü vakit “İnsanı ne bahtiyar edecek bir kadın!” diye ah etmişti. O kadar güzeldi...

Güzel, evet fakat kalpsiz bir heykel olduktan sonra güzellik kaç para ederdi?

Böyle olacağına, güzel değil fakat hisli fakat sıcak bir kalbe malik olsaydı, bin kere tercih ederdi. “Güzelliğin en birinci şartı heyecandır!” diyordu. Hissiz, heyecansız olduktan, hiç titremedikten, kendini seven ve sevdiğini söylediği erkeği sefil ve bedbaht etmekten başka bir şey yapamadıktan sonra güzel olmak neye yarardı? Hiç değil mi? Hiç, hiç! İki ince mahluğun beklemeye haklı oldukları heyecanı ve zevki vermezse aşk neydi? Bir avuç sönmüş kül değil mi?

*

Heyhat! O ise ondan öyle bir aşk beklemişti ki İstanbul seması bu kadar asırlardan beri bir mislini hiç görmemişti. O kadar birbiri için deli olan bir çift ki dünyanın ilk âşıkları gibi birbirine dindarane merbut¹¹⁰⁸ olacaktı. Hâlbuki o, aşkın iksirini bir murabahacı¹¹⁰⁹ hissetiyle hesapla, damla damla vermekten hoşlanıyordu.

Acaba göğsünde bir kalp, o güzel vücudunda asap, damarlarında hiçbir damla kan mı yoktu?

¹¹⁰⁷ vusûl: kavuşma, erişme

¹¹⁰⁸ merbut: bağlı

¹¹⁰⁹ murabahacı: tefeci

Sonra bu geceki tehlikeli oyun. Tehlikeden hoşlanan, sevdiğine işkenceden zevk alan, sergüzeşte bir güzellik vermek onda zevk bulabilmek için sevdiğini bin türlü feci tehlikelere gıda yaparak kudurmuş köpeklerin dişlerine, eşkıya korucuların kurşunlarının önüne atan bu kadın nasıl bir mahlûktu ya Rabbim?

Hafif bir çıtırtı iştir gibi oldu; başını çevirdi, baktı. Kapı yavaşça açılmış, içeri Nevhiz girmişti. Geceliğinin dantel köpükleri memelerini gizleyemiyor, kısa etekleri çıplak bacaklarını meydana çıkarıyordu.

Samim, ani bir sevinç dalgası içinde deli olmuş gibi sıçradı. Bir vaz'-ı dua¹¹¹⁰ alarak yatakta diz çöktü. Nevhiz onu bu hâlde görünce elini dudaklarına götürüp latif bir tebessümle sükût işareti yaparak koştı ve mumu üfleyerek yatağa atladı, Samim'in kollarına gömüldü, kayboldu.

Zulmetin derin ufuklarında uzak bir horoz narası aksetti, sonra bir diğeri, bir diğeri, daha başkaları fasılalarla tekrar tekrar uzadılar. Odada henüz sükût ve uyku hükümrandı. Ansızın bir başka nara, bu sefer pek yakında, genç bir şitabla çınladı.

Yatakta bir gölge kıınıldandı, Nevhiz başını kaldırdı. Sabaha kadar devam eden yorgunluk ve uykusuzluktan sonra biraz kendilerinden geçmişler, dalmışlar kalmışlardı. Pencerede sabahın ilk lerzan nefesi titriyordu. Genç kadın uzandı, kibriti çakıp mumu yaktı. Odanın kesif karanlığında birkaç ziya tabakası dalgalandı, nim lerzan aydınlıkta uzanıp masadaki saate baktı, dört buçuktu.

Başını çevirdi, Samim'e baktı.

O, gözleri pek latif bir rüyaya açık gibi derin bir hazz-ı saadetle¹¹¹¹ mütebessim bir çocuk uykusuyla uyuyordu. Genç kadının gözlerinde sabit bir nazar karardı, bir saniye muamma-engîz bir mübhemiyetle¹¹¹² baktıktan sonra silkinerek eğildi, onun bıyıklarından uzun uzun öpmeye başladı.

¹¹¹⁰ vaz'-ı dua: dua duruşu

¹¹¹¹ hazz-ı saadet: mutluluk hazzı

¹¹¹² mübhemiyet: belirsizlik

O öptükçe delikanlının vücudunda raşeler peyda oluyordu. Nihayet buselerin altında gözlerini açtı, kollarını uzatarak onu âğuşuna¹¹¹³ davet etti. Genç kadın tekrar onun göğsüne sokularak tekrar birbirinin dudaklarında eridiler.

*

Az sonra Nevhiz kendini biraz çekerek:

“Artık kalkalım.” dedi.

Samim mahzun bir tavırla:

“Aman beni öldür, kalkmaktan bahsetme. Daha geleli bir saniye olmadı, bırakıp gitmek ölüm gibi müthiş.”

Nevhiz eliyle onun alnını, saçlarını okşayarak:

“Çocukluk ediyorsun...” dedi. “Gecikecek olursan hiç gidemezsin. Hâlbuki gündüz hemşirem gelir, başkaları gelir. Mümkün değil burada kalmazsın. Rica ederim, istirahat ederim.”

Onun yumuşadığını görüp:

“Ben giyinmeye gidiyorum. Gelince seni hazırlanmış bulayım, haydi. Lütfet... Vakit geçiyor!”

Samim bu tatlı ısrara, makul sözlerle karşı kalktı, yıkandı, giyindi. O esnada Nevhiz de giyinmiş olarak tekrar geldi, karşığı büyük odadan fesini aldılar, beraber aşağı indiler. Nevhiz onunla beraber ta bahçeye kadar çıktı, daha erken olduğu için herkes uyuyor diye korkmuyordu.

O zaman Samim gece kendine hücum eden köpeği gördü. O şimdi hanımının karşısında mefred¹¹¹⁴ vücuduyla büyük kuyruğunu sallayarak kendilerine bakıyordu. Nevhiz gitti, muhabbetle onu okşadı. Sonra beraberce dış kapıya kadar çıktılar. Ayrırlarlarken Nevhiz son bir buseyle onun memnun ve müteşekkir¹¹¹⁵ dudaklarını kapadı.

“Allah’a ısmarladık Samimciğim.”

¹¹¹³ âğuş: kucak

¹¹¹⁴ mefred: kocaman

¹¹¹⁵ müteşekkir: teşekkür eden

Samim öbür sualı tekrar etti:

“Bir daha ne vakit?”

“Ben yazarım... Beni unutma... Hiç, hiç!..

Samim yokuş aşağı inmeye başladı. Biraz sonra döndü baktı, Nevhiz kapının önüne çıkmış, kendine bakıyordu. Eliyle tekrar selam hareketleri yapıp buseler gönderdi, tekrar yürüdü. Ta aşağıki köşeye geldiği vakit bir daha baktı. Nevhiz hâlâ orada ve hâlâ kendine bakıyordu. Tekrar selam, tekrar buse...

*

Yürümüyor, âdeta uçuyordu. Ruhunun en derin köşelerine kadar Nevhiz’in kokusunu içmiş, o kadar yıkandığı hâlde hâlâ onunla meşbu, onunla muattardı. Vücudu sarhoş gibi kırılmış, ezilmiş bir hâldeydi. Fakat ruhunda ebedî bir bahar ciyadeti çiçekleniyor, bir bahar feyzi¹¹¹⁶ kanıyordu. İlk hareketinden son ana kadar bütün teferruatı gözünün önüne getirmek istiyor, hatıratı derin bir teşevvüş¹¹¹⁷ ile sermest, perişan bir ibhâm¹¹¹⁸ içinde boğuluyordu.

İkinci mülakatta kendine tam bir temellükle, zevkinin bütün anatına kadar hulul etmeyi ve bunu katre katre bütün haşmetiyle, bütün saltanatıyla tatmayı vaat ediyordu.

Bu saatte ne vapur, ne kayık bulmak mümkün olduğu için تنها sokaklarda yalnız başına yürüyerek ta Üsküdar’a kadar gitmek lazım geldi. Hâlbuki o yürüdüğünü hiç duymuyordu. Nevhiz’in vücudunda çiçeklenen kokulardan, Nevhiz’in gece fısıldadığı aşk ve şehvet kelimelerinden, Nevhiz’in hayalinde menkuş¹¹¹⁹ şekillerinden, tavırlarından örülmüş sihr-engiz bir bulutun aguşunda kayıyor, uçuyor gibiydi.

Kendini vapurun kalabalığında bulduğu vakit etrafına baktı, bütün bu adamların bu gece onun hayatını tezhib eden¹¹²⁰ muhteşem saadetten ne kadar uzak, nasıl mahrum olduklarını düşünerek onlara

¹¹¹⁶ feyz: bolluk, bereket

¹¹¹⁷ teşevvüş: karışıklık, karışma

¹¹¹⁸ ibhâm: belirsizlik

¹¹¹⁹ menkuş: nakışlı, resimlenmiş

¹¹²⁰ tezhib etmek: süslemek, yaldızlamak

karşı “Nasıl yaşıyorlar?” diye bir merhamet hissetti ve kendini hepsine, herkese karşı hâkim, yüksek, faik buldu. Bu gururla kalbi şişkin, tekrar gecenin teferruatını düşünmeye koyuldu.

Hayatının bütün emellerinin en yüksek zafer şahikasına¹¹²¹ itilâ¹¹²² ettiği bugün yalnız kalmaktan sıkılıyor, konuşmak, görüşmek istiyordu. Tanıdığı hatta tanımadığı insanlara bile gidip, “Biliyor musunuz? Nevhiz benim oldu. Bütün gece, bütün gece.” diye tebşir etmek ihtiyacıyla doluydu.

Bu ihtiyacın taht-ı tazyikinde¹¹²³ olarak o gün öğleden sonra Saraylı Hanım’a gitmekten kendini menedemedi.

*

Saraylı Hanım onu görünce uzun uzun sayhalar izhar etti.

“Vay vay efendim” diyordu, “ne diyelim, nasıl istikbal edelim Allah aşkına?”

Samim tebessümle içeri girdi, odada oturdu.

Saraylı o vakit gelip yanı başına çökerek:

“Ayol neredeydin?” diye sormaya başladı.

Samim hazırladığı yalanı okudu.

“İzmit’teydim. Annem hastalanmış, telgrafla beni çağırttı... Mecbur oldum gittim. Bir kere ele geçirince bırakmak istemedi. Tekrar gitmek vaadiyle birkaç gün için gelebildim... Sizden ne haber? Artık düğünler, seyahatler.”

Saraylı büyük bir neşeyle, yine havadisle taşkın:

“Yalnız o kadar mı ya?” diye cevap verdi.

Fakat Samim, cereyana boğulmamak için onu idare ile söyletmeye azmetmişti.

“Evvela düğünden ve seyahatten bahsediniz...” diye kesti.

O zaman Nevhiz’den dinlediği düğün havadisini bir de Saraylı’nın ağzından dinledi. Saraylı yalnız kendi görüp fark

¹¹²¹ şahika: zirve, doruk

¹¹²² itilâ: yükselmek, yukarı çıkma, yücelme

¹¹²³ taht-ı tazyik: baskı altında olma

edeceği içli teferruatı tarif ve tafsil ederek¹¹²⁴ düğün ve seyahat işlerini anlattı.

“Yazık!” dedi bitirerek, “Yazık Samim, nur gibi kızı kaçırdın... Ben yalnız senin için değil, aynı zamanda onun için de dil-hûnum... Birbiriniz için pek uygundunuz... Şimdi kızcağız o soğuk, alâk¹¹²⁵ herifin pençesine düştü... Bunu elbette kendisi de anlıyor ve bundan son derece müteessirdi. Âdeta Yezdan’ın neşesinin yanında onun yüzünde siyah bir elem nikabı¹¹²⁶ göze çarpyordu... Her neyse, pek yazık ettin, inşallah pişman olup aramazsın.”

Samim kendi kendine ruhunu dolduran muattar saadetin neşesiyle uçtuğu semalardan ona istihza ile bakıyordu.

“Ah bilsen!” demek istiyordu. “Ah bilsen... Senin gayr-i kabil-i zapt¹¹²⁷ bir kale olarak tarif ettiğin Nevhiz Hanım... O nefis kadın bu gece sabaha kadar benim koynumda yattı. Beni koklasan, onun hayatının kokusunu duyarsın... Ah sen bunu bilsen...”

Saraylı devam etti:

“Fakat havadisın asıl ballısı bu tarafta...” dedi. “Beykoz’daki iş sade, ciddi bir düğün... Asıl maskaralık, asıl alay ise bu tarafta... Bizim Sacide Hanımefendi de malum a, kızını Bülbül Cemal’e veriyor. Ha Samim, sen onu da bilmezsin. Beykoz’da onu düğüne çağırmadılar ya... Aman kadını görmelisin, kudurmuş, kudurmuş. Babalı Arap karıları gibi köpükler içinde. O daima kendini Paşalarla bir tutar, gayet teklifsiz davranmaya yeltenir, içli dışlı görünmeye çalışırdı ya... Bu sefer düğüne çağırılmayınca bütün bu tertipler zifos¹¹²⁸ çıktı... Kadın artık nikabı yüzünden attı. Artık dinle havadislerisen ondan. Efendim, Paşa, Abdülhamid’in hafiyelerinden, Yıldız’ın jurnalcilerindenmiş. Serveti sefaretteyken saraya karşı kurduğu dolaplardan, oynadığı oyunlardan birikmeymiş... Oğlu Sadri kumarbaz, ahlaksız, yalancı bir herifmiş...”

¹¹²⁴ tafsil etme: açıklama

¹¹²⁵ alâk: alık

¹¹²⁶ nikab: peçe, örtü

¹¹²⁷ gayr-i kabil-i zapt: zapt edilmesi imkânsız

¹¹²⁸ zifos: yararsız, boş

Samim sordu:

“Bunları size karşı mı söylüyor?”

“Öyle ya... Öyle ya. Fakat ben ona öyle bir cevap verdim ki... Ta beyninin ortasına dan diye yıldırım gibi indi. Vallahi kekeme oldu, dili tutuldu.”

“Elhasıl demek ki şimdi Paşa ve Paşa’nın takımı en küçüğünden en büyüğüne kadar pek kötü, pek fena şeyler oldular... Öyle mi? Onlar için ne gibi şeyler söyledi?”

Saraylı, eliyle öğrendiğini gösterir bir hareket yaparak:

“Çok... Bir sürü rezalet. Hep uydurma...”

“Ne gibi şeyler mesela?” diye ısrar etti.

Fakat Saraylı bunları ifşa etmemeyi iltizam¹¹²⁹ ediyordu. O zaman Samim’in aklını zehirli bir diş ısırdı. Acaba Nevhiz için de bir şey mi söylenmişti? Ah Saraylı’yı nasıl edip de söyletmeliydi?

*

Saraylı devam ediyordu:

“İşin tuhafı. Sonra kendisi dolandırıcılığı Adliyece mukayyet¹¹³⁰, mazbut¹¹³¹ Bülbül Cemal gibi bir herifi memnuniyetle damatlığa kabul ediyor, oğlanın kabahatinin parasızlığından ibaret olduğunu iddia ediyor. Para bulunca dünyanın en temiz erkeği olacağını herkese ilan ediyor. Sanki kendi parası o kadar temiz bir şeymiş gibi. Kocasının defterdarlığı zamanında.”

Samim onu keserek:

“İğrenç, iğrenç şeyler!..” dedi.

“Elbette iğrenç şeyler” dedi Saraylı. “Başka ne istersin? Bu hayatın içinde temiz bir şey olur mu? Biz kırk kişiyyiz, hepimiz birbirimizi biliriz, sözü yok mu? İşte tamam o sözün doğruluğu. Birbirimize bakarsak, bütün kadınlarımız orospu, bütün erkeklerimiz ya hırsız, ya jurnalci... Herhâlde tek bir temiz can yok.”

¹¹²⁹ iltizam: tercih etme

¹¹³⁰ mukayyet: kayıtlı, yazılmış

¹¹³¹ mazbut: kayda geçirilmiş

Nevhiz için acaba ne söylemişti? Ah bunu anlamak!..

“Canım” dedi. “Canım, Sadri Bey için, haydi diyelim ki Paşa için de yakıştırdığı kadar söylesin. Fakat kadınlar için mesela Pervin yahut Nevhiz Hanımlar için ne söyleyebilir?”

Saraylı, gözlerini açıp dudaklarını bükerek:

“Bilir miyim oğlum, bilir miyim? Elâlem neler uyduruyorlar...”

Canı gözlerinde:

“Ne gibi?” diye ısrar etti.

“Ne gibi olacak... Mesela Yezdan ile Fahire ve Şeref için. Güya bunlar fukaraya iane¹¹³² diye topladıkları paraları kendileri yerlermiş.”

“Ey, Pervin, Nevhiz...”

Saraylı şeytan, hınzır bir nazarla baktı, öyle ki Samim titredi. Bu o kadar korkunç bir nazardı.

Kendi kendine: “Kadın merakımı anladı. Ne kâfir şey!..” diye sükûtu tercih etti. Öyle ya, ne öğrenecekti? Nevhiz’in mazisine ait bir vakayı mı? Bu vakada mesela Yezdan’la dayısı hakkındaki gibi gayr-i kabil-i isbat¹¹³³ bir söz olmayacak mıydı?

Saraylı tekrar yüzünde neşeli bir hande ile:

“Sen onları bırak da şimdi işin alayına gel.” dedi.

Ve Sacide Hanımefendi’nin kızının nikâhında yaptığı ziyafeti anlatmaya başladı. Bütün davetlilerin sofradan kalkmadan sarhoş olup sızdığını söylüyor, damat beyin nasıl o çekirge gibi kıza âdeta yapışmış gibi ayrılmadığını anlatarak:

“Hani” diyordu. “Hani şairlerden bu kadar soğuduğumu hiç bilmiyorum. Benim bildiğim şair dedin mi insanın gözünün önüne vakarlı, ince, nazlı, yüksek bir insan gelir. Bu oğlanda vakar, incelik, yükseklik nerede? İnsan böyle olmasa bile görünmeye çalışır değil mi? Hâlbuki bu mıymıntı, menhus suratlı, murdar bir oğlan. Âdeta

¹¹³² iane: yardım

¹¹³³ gayr-i kabil-i isbat: kanıtlanması mümkün olmayan

pis bir sümüklü böcek. Sıvışkan, cıvışık bir şey. Hani bunlar beni hem kadınlardan, hem erkeklerden iğrendirdiler vallahi oğlum!”

*

Samim artık çıkmak, kendi hayalatına¹¹³⁴, kendi saadetine dalmak istiyordu.

“Ey” dedi, “ey, Esbak Sabık Bey’den yeni bir haber var mı?”

Saraylı sönük sönük cevap verdi:

“Onları ne gören var, ne işiten. Herif kızını aldı, Kırk Haramilerin sergerdesi¹¹³⁵ gibi Kaf Dağı’nın arkasına mı götürdü bilmem ki. Ayastefanos’ta bir köşke götürdüğünü, kimseye göstermek istemediğini işittik fakat o kadar...”

Samim tekrar lakayt bir tavırla sordu:

“Paşalardan ne haber var? Pertev’le Pervin Hanım’ın neşesinden mahrum kaldılar, elbette sıkılırlar. Nevhiz Hanım acaba ne yapıyor? Ne hâlde?”

Saraylı tekrar bir daha gürlmek için bu sual kâfi geldi.

“Dünyada anlamadığım bir kadın varsa, o da Nevhiz’dir” dedi. “İşte güzel, zengin, asil, genç... Hiç eksiksiz bir kadın... Yalnız aklı yok. Bilmem ki hâlâ ne bekliyor?”

“Ne yapmak için?”

“Ah, oğlum” dedi gülerek; “beni kaba kaba söyleteceksin şimdi. Ben doğru sözlü, serbest fikirli bir kadını... İçim başka, dışım başka değildir. Ömrünü o Sadri olacak yıl uğursuzuna mı hasredecek Allah aşkına? Gülsün, oynasın, eğlensin. İnsan dünyaya bir kere gelir ve gençlik ele bir daha geçmez.”

Samim, kurnaz kadının mutlak bir şeyden şüphelendiğini, bu sözlerle onun ağzını aradığını zannetti ve kendi kendine “Yağma yok Saraylı Hanımefendi. Senin karşında budala yok. Ben sana çitlatayım, sen sonra herkese kütlet...” diye düşündü.

¹¹³⁴ hayalat: hayaller

¹¹³⁵ sergerde: elebaşı, reis, başıbozuk

“Siz söylemişsiniz ya... Mutlak kendine layık bir erkek bulamıyor, ondan olacak.” diye cevap verdi.

Saraylı tekrar gürlledi.

“Öyle ya... Öyle...” dedi. “Benim anladığım şey, burada bulamıyorsa kalksın Avrupa’ya gitsin. Hiç olmazsa dünya görür, âlem görür. Güzel vakit geçirir. Burada Akbaba’da karanlıkta kapanıp kalacağına. İşte bunun için onu anlayamıyorum. Niçin oturur, neden kımıldamaz? Hâlâ ne bekler bilmem ki?”

Samim kendi kendine:

“Şimdi o beklediğini buldu. Ne yapacağını bundan sonra haber alırsın.” diye söylendi.

İzin alarak çıktı. Saraylı arkasından haykırıyordu: “Bir akşamüstü gel de beraber Sacide’ye gidelim. Eğleniriz.” diyordu.

“Bakalım, boş vakit bulursam.” cevabını verdi, yürüdü.

Tekrar ruhunun ahengine gömülmüş, kalabalığa karıştı.

Onun için hayat artık Sacideler, Bülbül Beyler, Feriha Hanımlar ile hiç alakadar olmayan bir vecd-i ebedî¹¹³⁶ olacağı için bu bahisleri pek lakaydane telakki ediyordu.

Bir daha Çengelköy gecesinden dört gün sonra pazar günü mektup aldı. Bunda Nevhiz perşembe günü İstanbul’a ineceği için kendisini yine evvelki gibi aynı otomobil ile aynı yerde beklemesini rica ediyordu.

O gün Kâğıthane’ye gittiler, akşama kadar orada gezdiler. En evvel bundan sonra huzur ve sükûn ile nerede buluşabileceklerini düşündüler. Samim kendisi Şişli’de bir küçük apartmanda, bir hizmetçi kadınla bekâr hayatı sürüyordu.

Nevhiz, gelip gidilmesi hem kolay, hem emin bir yer istiyordu. Uzun uzun düşündüler, aradılar. Bunun Rumeli sahilinde تنها bir köşede küçük bir ev olmasında ittifak ettiler¹¹³⁷.

¹¹³⁶ vecd-i ebedî: sonsuz bir coşku

¹¹³⁷ ittifak etmek: fikir birliğine varmak, uyusmak

Yarın Samim erkenden kalkacak, evvela Bebek'e uğrayacak, orada arayacaktı. Orada bulamadığı surette Yeniköy'e, Tarabya'ya hatta Büyükdere'ye, Yenimahalle'ye çıkabilecekti. Bu mevsimde o civarlarda boş ev bulmak pek kolay olmamakla beraber ihtimal fazla para verilirse bulunacağını zannediyorlardı.

Eğer muvaffak olursa Nevhiz için Beykoz'dan Rumeli sahiline aktarma edip kolayca azimet ve avdet mümkün olacaktı. Bilhassa köyün yabancı ve uzak bir yer olmasına o pek ehemmiyet veriyordu.

Samim: “Şayet oralarda bulamazsak?” diye sordu.

Nevhiz cevap verdi:

“O hâlde Kadıköyü'ne Moda tarafına bakarsın.”

Sonra ilave etti:

“Evvelce söyledim. İstemem ki münasebetimiz küçük bir şüphe gölgesiyle bile kirlensin... Buna korkudan ziyade aşkımızın güzelliği, temizliği için ehemmiyet veririm. Düşün bir kere; şayet haber alsalar, hepsi için ne parlak bir dedikodu, ne iftira fırsatı!.. Bu aşkın bütün bizi tanıyanlar için mukaddes, gizli kalması ne derin bir zevk olur! Yalnız gizli kalmak değil, şüphe edilmemek, hatır ve hayale bile getirilmemek. Ben kendimi bildim, seveceğim adamlarla böyle her türlü lekenin yetişemeyeceği kadar yüksek, hiçbir şüphenin kirlitemeyeceği kadar temiz bir aşk tahayyül ettim. İşte bunun için bunu yalnız sen ve ben ikimiz bileceğiz. Başka hiç, hiç kimse bilmeyecek. Ne emsalsiz zevk değil mi?”

*

Samim'e en emsalsiz gelen zevk, onun karşısında oturup onu bütün hüsnü, bütün serveti, bütün haşmetiyle görerek, bütün bunların kendinin olduğunu, bu kadının kendisi için dünyaya gelmiş, kendisi için yaşamakta bulunduğunu düşünmek, sonra bir hafta evvel onu kollarının arasında sıkışmış, mevcudiyetinin bütün usare-i şehvetiyle¹¹³⁸ sermest kalmış olduğunu tahattur etmek ve

¹¹³⁸ usare-i şehvet: şehvetin öz suyu

en latifi, bundan sonra daima, daima bu saadetin kendisine, yalnız kendisine mevut¹¹³⁹ olduğunu bilmek zevkiydi.

Ona bakarken o gece, o nurlu karanlık içinde, ahenkleri unutulamayacak ihtizar¹¹⁴⁰ ve teşennüc nefeslerini işittiği, vücudunun ilahi tedevvürlerini¹¹⁴¹ okşadığı, müskir kokularıyla sermest olduğu kadının bu kadın mı olduğunu kendi kendine soruyor, bu muhteşem hakikate inanamıyor, imkân veremiyor, sonra onun nazarlarındaki teslimiyet akisleriyle, sesindeki nevazişli ihtizazlarla bunu tasdiğe mecbur kalarak bundan son derece mesut oluyordu.

Nevhiz, bilhassa ev hakkındaki arzularını ve fikirlerini söylerken çok ehemmiyet verdiği şeylerde ekseriya yaptığı gibi bu şeyleri de ruhunun bütün hararetiyle derâğuş etmiş olduğundan büyük bir iltihapla idare-i lisan ediyor ve gözleri, dudakları, elleriyle sözlerinin manalarını zenginlendiriyor, ateşlendiriyordu.

En nihayet Samim bütün bu tecelliyat ile gözleri, kulakları, ruhu sermest olduğu hâlde:

“Anladım” dedi. “Anladım. Sizin istediğiniz şey son derece itinayla hazırlanmış, süslenmiş, mükellef bir aşk yuvası olacak. O surette bir yerde ki siz bu yuvanın meçhul, esrarengiz bir muhayyel¹¹⁴² perisi, buraya geldikçe, girdiğinizi, çıktığınızı hiç, hiçbir kimse görmeyecek, bir peri sultanı gibi gayr-ı mer’î huzurunuzla¹¹⁴³ istediğiniz saatlerde burasını çiçekleyecek, ta’tîr edeceksiniz¹¹⁴⁴. Pek hayal-perversiniz ve ben insanların en bahtiyarırım...”

*

Öbür gün Samim erken erken doğru Bebek’e gitti. Esasen Samim, Bebek’in harici şekil ve vaziyetini hiç sevmezdi. Ona bu köy karanlık, eski ve harap bir yer hissini verirdi. Bunun için

¹¹³⁹ mevut: söz verilmiş

¹¹⁴⁰ ihtizar: can çekişme

¹¹⁴¹ tedevvür: yuvarlaklık

¹¹⁴² muhayyel: hayal edilen

¹¹⁴³ gayr-ı mer’î huzur: gözle görülmeyen varlık

¹¹⁴⁴ ta’tîr etmek: ıtırlandırmak

burada sathi¹¹⁴⁵ taharriyatta¹¹⁴⁶ bulundu. Gösterilen iki boş evin ikisinin mevkileri de Nevhiz'in istediği tarzda değildi. Onun aradığı şeraitten başka Samim'in kendi tercihleri de vardı. Bunlar mevkiye, tenhalığa dair değil fakat şekle, zarafete ve tarza aitti. O, evin her şeyden evvel zevke muvafık, tefriş¹¹⁴⁷ müsait bir şekilde olmasını istiyordu.

Öbür gün Boyacıköyü'nü, oradan Yeniköy'ü, Tarabya'yı, Büyükdere ve en nihayet Yenimahalle'yi uzun uzun gezip dolaştı. Bazen Nevhiz'in şartlarına muvafık gelen bir ev bulduğu oluyordu. Mesela sokağı hali, kapısı تنها bulunduğu oluyorsa da, kendisi tertibat-ı dâhiliyesini¹¹⁴⁸ hiç beğenmiyordu. Sonra kendisinin hesabına pek uygun gelen bazı evler de Nevhiz'in istediği şeraitten muarrâ¹¹⁴⁹ bulunuyordu.

Akşama kadar gezdiği bütün bu köylerden sonra sersem, harap, yorgun, son vapura girdiği vakit dimağı gördüğü bütün evlerin merdivenleri, sofaları, pencereleriyle bir raks-ı mecnunane¹¹⁵⁰ içinde sallanıyordu. Gördüğü on beş, yirmi odanın bir tanesi bile tabiata, zevke zerre kadar temas etmeden yapılmıştı. Ne pencerelerde, ne merdivenlerde naçiz bir hüsn endişesi olmadığı gibi, odaların, sofaların tertibinde de hiçbir zevk görülmüyordu. Esasen bütün İstanbul evleri tek bir kalfanın zevksiz dimağının kırık mahsulü üzerine vaktiyle yapılmış çergelerden başka bir şey miydi?

O sabah Kadıköyü'ne geçti. Doğru Moda tarafına gitti. Evvela dünkü evlerin tertibinde birkaç ev gördü. Bunları artık ezberden bildiği için hatta bazen kapısından içeri girmiyordu.

Nihayet Moda Burnu'na gitti. Orada buruna nazır arazide birbirine muvazi¹¹⁵¹ olarak açılmış yeni sokakların temizliği, tenhalığı çok hoşuna gittiği gibi bu sokakların birinin ortasında

¹¹⁴⁵ sathi: yüzeysel

¹¹⁴⁶ taharriyat: araştırmalar

¹¹⁴⁷ tefriş: döşeme

¹¹⁴⁸ tertibat-ı dâhiliye: iç düzen

¹¹⁴⁹ muarrâ: arınmış, boş, çıplak

¹¹⁵⁰ raks-ı mecnunane: delice dans

¹¹⁵¹ muvazi: paralel

gösterilen boş bir küçük evin şekl-i dâhilîsi¹¹⁵² hayaline, arzusuna o kadar muvafık geldi ki istenilen pek fahiş fiyatı hemen kabul etti ve hemen kontrat yapılarak haneyi kiralamış oldu.

Bu, hizmet için tahsis edilmiş yarım bir bodrum katı üzerine biri büyük, ikisi ufak üç oda, bir sofa ile tam bir garsoniyerdi. Kapıdan girince, muhammes¹¹⁵³ bir küçük sofa üzerine üç mücavir¹¹⁵⁴ merkez dıl¹¹⁵⁵ üzerinde üç kapı görünüyordu. Ortadaki kapı büyük bir muhammes salona sevk ediyordu. Kapının sağında solundaki dıl'larda yine birer kapı vardı. Bunların sağındaki, yatak odasına, solundaki yemek odasına açılıyor ve bu odalardan deminki kapılarla tekrar sofaya çıkılıyordu. Ortadaki salon, odaların en büyüğü olup bunun sağ ve solu büyük camlı kapılarla bir terasa sevk ediyor ve bu terasın ortasından üçayak bir merdivenle bir bahçeye iniliyordu.

Bu, kubbe teşkil etmiş kesif yapraklarla, sema görünmeyecek kadar sık ağaçlarla serâpâ yeşil bir gölgeye boğulmuş, sıhhi, ferah ve latif bir bahçeydi. Salona dâhil olur olmaz, gözler hemen bir güzel bahçe manzarasıyla cezbolunuyor ve bu manzara bir peri rüyasını andırıyordu. Sofadan başka bir küçük merdivenle aşağı mutfak katına iniliyordu.

Samim, hayalinde bu küçük yuvayı o kadar latif bir surette tefriş ediyordu ki Nevhiz için pek şık bir sürpriz olacaktı. Eğer istediği gibi döşerse bazen burada geceleri de kalabilecekti. Bilhassa Nevhiz'le birleştikleri için yüz bin kere muazzaz olacak olan bu odalar, onun için bir cennet hayatı bahşedecekti.

İstanbul'a inip Beyoğlu'na çıkıncaya kadar vapurda, yolda, Tünel'de hep odaları nasıl tertip edeceğini düşündü. Beyoğlu'na çıkar çıkmaz eşyalara bakıp fikir almak için Psaltı'ye uğradı. Sonra Luvr'a, Franko'ya giderek kumaşlara, duvar kâğıtlarına baktı.

¹¹⁵² şekl-i dâhilî: iç biçim

¹¹⁵³ muhammes: beşgen

¹¹⁵⁴ mücavir: komşu

¹¹⁵⁵ dıl': kenar

Fakat asıl o evine gidip kendisinde sanayi-i tezyiniyeye¹¹⁵⁶ ait Alman ve İngiliz mecmualarına, eserlere bakmak, onları tetkik etmek istiyordu.

Nevhiz'in ilk İstanbul'a ineceği gün her şeyin hazır bulunmasını, onu haberi yokken tutulmuş, hazırlanmış, döşenmiş güzel bir eve götürmesini arzu ediyordu.

*

O gece geç vakte kadar uyumadı. Kitapları, mecmuaları, katalogları karıştırdı, resimleri çizdi, şekiller yaptı. Öyle eşya, öyle odalar istiyordu ki emsali İstanbul'da bulunmasın ve İstanbul için aşkları ne kadar müstesna, ne kadar daha görülmemiş bir şeyse, yuvaları da o kadar emsalsiz, o kadar yegâne bir şahsiyete malik olsun.

Yemek odası için İngiliz tarzında bir büfe, bir masa, altı sandalye ayırdı. Bunların karaağaçtan koyu bir renkte yapılmasını istiyordu. Yatak odasının şen, ferah-fezâ¹¹⁵⁷ olduğunu istediği için oraya mat kestane ağacından bir karyola, bir tuvalet, bir armuar¹¹⁵⁸, bir lavabo, iki komodin, bir geniş şezlong tertip etti.

Salon için orta köşeye bir piyano düşünüyordu. Odanın tam merkezine, iki tarafı arkalıklı, önde de arkada da oturulabilecek alarekamye geniş bir şezlong lazımdı. Bunun sağına ve soluna iki moris çer, bir balansuvar¹¹⁵⁹, bir iki geridon¹¹⁶⁰, bir döner kütüphane. Salondaki eşyanın ağacını tayin için, bir kere piyanolara bakıp intihab etmek istiyordu.

Öbür sabah ilk işi doğru piyano mağazalarına gidip iyi marka bir piyano aramak oldu. Bir İbahson, bir Beçştayn, bir de Blutner piyanosu en çok nazarıdikkatini celbetti. Beçştayn vakıa pek mergub¹¹⁶¹ bir marka ise de ağacı maundu. Bu ağacı burada bulup

¹¹⁵⁶ sanayi-i tezyiniye: süsleme sanatları

¹¹⁵⁷ ferah-fezâ: ferah artırıcı

¹¹⁵⁸ armoire (Fr.): dolap

¹¹⁵⁹ balancoire (Fr.): salıncak

¹¹⁶⁰ guéridon (Fr.): üç ayaklı sehpa

¹¹⁶¹ mergub: istenilen, arzu edilen

ona göre sair eşyayı ısmarlamak mümkün olmayacağı için ondan vazgeçmeye mecbur kaldı. İbahson piyanosu siyah ağaçtandı. Aşk yuvasının salonunu matem rengine boyamaya kıyamazdı. Blutner piyanosuna gelince bu mat cevizden mamuldü ve Almanların son senelerde piyano şekillerine verdikleri gayet sade, zarif bir resimde olduğu için hemen bu piyanoyu intihab etti.

Oradan çıkınca doğru Psalti mağazasına koştu. Yemek odası, yatak odası, salon için gece çizip ayırdığı resimleri vererek bunları sipariş etti. Fakat eşyanın bitirilip teslimi için azami beş gün vakit bırakıyordu. Bunun için paraca istenildiği kadar fedakârlık edecekti. Şart-ı esasi¹¹⁶² beş gün zarfında teslimiydi.

Mağaza sahipleri, vaktin azlığına evvela itiraz eder gibiydiler fakat işin nefaseti ve sürati için parayı sakınmayan bir müşteri karşısında olduklarını anladıklarından çok işçi ve iyi usta çalıştıracaklarını söyleyerek büyük bir meblağ istediler. Samim derhâl kabul etti. Bu gibi işlerde pazarlığı hiç sevmezdi. Tekrar tekrar pek müşkülpesent olduğunu, eğer eşyayı istediği gibi bulmazsa kaldırmayacağını, bırakacağını söyleyerek çıktı.

*

Tekrar Franko'ya ve Luvr'a gitti. Yatak odasına kestane ağacının sarısına uygun olsun için o nispette daha koyu renkte şekillerle düz yeşil bir duvar kâğıdı intihap etti. Pencerelerin perdesiyle şezlong içinse krem zemin üzerine yeşil yapraklar arasında menekşe ile müzeyyen bir ipekli kumaş bulunca sevincinden deli oldu. Yatak odası, duvarı, eşyası ile pek latif bir vahdet¹¹⁶³ irâe edecekti.

Yemek odasının karaağaçtan yapılacak eşyası için bir yolu beyaz, bir yolu krem zemin üzerine perişan bir surette kırmızı ufak murabbalar serpilmiş pek şen bir kâğıt buldu. Pencere perdesi ile sandalyelerin kumaşı için bu renkleri okşasın diye düz çilek rengi

¹¹⁶² şart-ı esasi: temel şart

¹¹⁶³ vahdet: birlik, bütünlük

bir kumaş seçti. Bunun üzerine köşelere birbirini katetmek¹¹⁶⁴ üzere koyu renk iki sıra ince kenar koydurmayı tasmin etti¹¹⁶⁵.

Salona gelince mat ceviz ağacından ve geniş pencerelerden içeri boşalan ağaç yeşilliklerini tutmak için kül rengi zemin üzerine birbirine sarılmış yeşil yapraklarla müzeyyen bir kâğıt intihap etti.

Kumaşları ve kâğıtları hamilen¹¹⁶⁶ hemen Kadıköyü'ne geçti. Beraber götürdüğü kâğıtçılar odaları kâğıtlamaya başladılar. O, başlarında durarak nezaret etti.

Öbür gün döşemeciler pencerelerin perdelerini taktılar ve sezlongu döşediler, koltukların minderlerini hazırladılar.

Üçüncü gün İstanbul'a Kapalıçarşı'ya gitti. Odalara koyacağı halıları seçti. Dördüncü gün Dekujise giderek yemek takımını, billur evaniyi¹¹⁶⁷, lambaları, kadın tuvaletine, levazımına¹¹⁶⁸ dair sair ufak tefeği aldı.

O akşam, evine avdet ederken postada bir mektup buldu. Nevhiz bunda cumartesi günü buluşmalarını rica ediyordu. Oradan hemen döndü, Psaltı'ye kadar gitti; eşyaların ne hâlde olduğunu görmek istiyordu. Mağaza sahipleri onu fabrikalarına kadar götürdüler. Eşya Cuma günü öğleyin teslim edilecekti.

Samim bilhassa büfeyi pek beğendi. Kendi verdiği resimlerin üzerine Viyana'dan yeni gelmiş sarı mat madenden motifler koymuşlar ve bunlar karaağacın donuk koyu rengi üstünde pek şık olmuş ve onu pek şenlendirmişti.

Kendi apartmanında Avrupa'nın meşhur sanayi-i nefise¹¹⁶⁹ tâbilerinden¹¹⁷⁰ almış olduğu gayet güzel fotograavür levhalar vardı. Sonra statüetler, vazolar, meşâhirin¹¹⁷¹ heykelleri, bazı kadın

¹¹⁶⁴ katetmek: kesmek

¹¹⁶⁵ tasmin etmek: kararlaştırmak

¹¹⁶⁶ hamil: taşıyan

¹¹⁶⁷ billur evani: kristal yemek takımları

¹¹⁶⁸ levazım: gerekli şeyler

¹¹⁶⁹ sanayi-i nefişe: güzel sanatlar

¹¹⁷⁰ tâbi: yayımcı

¹¹⁷¹ meşâhir: ünlüler

büstleri, elhasıl Nevhiz'in hoşuna gidebilecek kıymettar ve zarif ne varsa kitaplarıyla beraber hepsini toplayıp köye naklettirdi.

*

Cuma gününü akşama kadar Moda'da geçirdi. Öğleden sonra eşya geldiği vakit onları odalara yerleştirdi. Ufak tefek kusurları ikmal ettirdi; yorgancılar yatakları, yastıkları ikmal ederken hizmetçi kadın ile aşçı yemek odasında büfeyi tanzim¹¹⁷² ediyorlardı.

Kendisi salona ve odalara resimleri astırıyor, döner kütüphaneye kitapları, raflara antikalara, bibloları vaz'¹¹⁷³ ve tertip ediyordu. Nihayet akşamüstü odaların hepsinin lambalarını yaktırdı, son bir nazarla her tarafı tekrar muayene etti.

Burası şimdi hakikaten Nevhiz gibi müstesna bir aşk sultanını kabul edecek latif bir yuva olmuştu. Samim'in o güne kadar yaşadığı hayatın en mesut günü bugündü. Bugün ki yarın sevdiği nefis ve leziz mahlûkla bu yuvada süreceği zevklerin hayali hatırası ile şimdiden sermestti.

Aşçısına yarın için hazırlayacağı yemeklerin listesini bıraktı. O, sabahleyin yemekleri hazırlayacak, hizmetçi ile beraber sofrayı -İsveç usulünde- kurup tertip edecekler, çıkıp gidecekler, bir daha o akşam geç vakit avdet edeceklerdi.

Emirlerini verdi, kapıdan çıktı.

Moda Burnu'ndan geçerken biraz durdu, önünde serilen muhteşem akşam manzarasını seyretti. Billur bir ufukta şeffaf bir gurub levhası irtisam etmişti¹¹⁷⁴. Ilık, mahmur bir ağustos akşamıydı. Kadın erkek büyükçe bir kalabalık, çayırı dodurmuş, piyasa ediyorlardı. Teneffüs edilen havada bir aşk rehaveti, müessir bir kadın kokusu hiss olunuyordu. Bu rehavet ve bu koku bir kere ciğerlere girip çıkınca bütün vücudu bir şehvet dalgası istila ediyordu.

¹¹⁷² tanzim: düzenleme, düzeltme

¹¹⁷³ vaz': koyma, düzenleme

¹¹⁷⁴ irtisam etmek: resmi çıkmak, şekillenmek

Orada durarak, bir hava-yı şi'r¹¹⁷⁵ içinde vâsi kanatlarla uçuymuş kadar hafif ve latif denizi seyretti. Ömrünün en leziz saniyeleri burada geçirdiği saniyeler olduğunu kendi kendine itiraf etti.

*

Öbür sabah.

Bermûtat¹¹⁷⁶ beklemek için otomobille yarımda Köprü'ye geldi. Şimdi kokusunu duyacağım, şimdi gölgesini göreceğim, şimdi sesini işiteceğim diye yüreği hopluyor fakat Nevhiz görünmüyordu.

Kolundaki saate baktı. Bire on vardı. Acaba vapur mu geç kaldı diye şoförü iskeleyle gönderdi. Adam, avdetinde Anadolu vapurunun gelmiş ve boşalmış olduğu haberini getirdi. Demek Nevhiz çıkmamıştı. Öyleyse, mutlak vapuru kaçırmış olacaktı...

Acaba sonraki vapurla gelir miydi? Bunu o güne kadar hiç düşünmemiş olduklarını görerek ne büyük hata ettiklerini anladı. Otomobilden atlayarak iskeleyle indi, bundan sonraki vapurun üç buçukta geleceğini öğrendi. Üç buçukta geldiği hâlde akşama kadar Kadıköyü'ne gidip avdet için çok vakit kalmayacaktı.

Bu menhus aksilik bugünkü o kadar nefis zevki kırmış, berbat etmişti.

Şimdi bu üç saati nerede ve nasıl geçirecekti? O üç saat ki o kadar ilahi surette latif geçeceğini zannederek mesut oluyordu. Şimdi ne yapacak, nereye gidecek, nasıl bekleyecekti?

Otomobille Şişhane yokuşuna çıkarken kendi kendine yüzünde acı bir işmizâz ile "Bir haftadır o kadar süslediğim, o kadar beklediğim bu saatlerin letafeti işte!.." diyordu.

Şimdi onu otomobilin süratle gitmesi sinirlendirmeye başlıyordu. Çünkü katolunan mesafeyi zihnen mukayese edip hayli vakit geçti zannederken saate bakıp ancak üç dakika geçmiş olduğunu görmek onu deli ediyordu.

Bunun için şoföre tembih etti:

¹¹⁷⁵ hava-yı şi'r: şiir atmosferi

¹¹⁷⁶ bermûtat: her zamanki gibi

“Bana bak oğlum” dedi. “Yavaş yavaş gideceksin. Âdeta öküz arabası gibi. Anlıyorsun ya... Mümkün olduğu kadar yavaş... Adım adım.”

Otomobil, onun emrine tebean¹¹⁷⁷ saatlerce Beyoğlu Caddesi’nin piyade kaldırımı yanından baştanbaşa, ağır ağır, bir kaplumbağa hatvesiyle¹¹⁷⁸ gitti geldi, gitti geldi... Gayr-i kabil-i tasvir¹¹⁷⁹ bir işkence içinde, her dakikası bir saat hâline gelen uzun bir müddet geçti. Samim düşünmemek, unutmak için gözleriyle kalabalığı, dükkânları seyrederek kendini zorladı.

Nihayet saat üçe geldiği vakit tekrar şoföre emretti:

“Şimdi Köprü’ye, aman yine bu yürüyüşle... Ağır ağır...” Köprü’ye geldikleri vakit buçuğa on vardı. Her zamanki yere geldiler. Otomobilde beklemeye sabır ve tahammülü kalmadığı için atladı indi. Aşağı iskeleye kadar uzandı, orada beklemeye başladı.

*

Aksilik, şimdi de vapur gecikiyordu. Buçuğu beş geçti, görünmedi. On geçti, görünmedi; dörde çeyrek kala hâlâ bir nişan yoktu. Dakikalar müfteris bir betaetle geçiyor, vapur hâlâ görünmüyordu. Saat dörde birkaç dakika kalmıştı ki memurların hazırlığından nihayet vapurun yaklaştığını anladı. Az sonra son derece kalabalık olarak gemi zuhur etti¹¹⁸⁰. İskeleye bağlı olan diğer iki vapurun üstüne yanaşmak için uğraşmaya başladı.

Yanaşması, bağlanması, iskelelerin verilmesi sürüyor ve Samim, Nevhiz gelmiş olsa bile Kadıköyü’ne gidip avdet için vakit kalmadığını düşünerek o kadar hazırlandığı bugünkü saadetin mahvolduğuna yanıyordu.

“Ya yine gelmemişse!” diye düşündü ve bu o kadar acı bir darbe oldu ki sendeledi.

Bu esnada ilk müşteriler çıkmaya başlamışlardı. Samim dalgın gözleri, meşgul dimağıyla önünden geçen insanlara bakıyordu. O

¹¹⁷⁷ tebean: uyarak

¹¹⁷⁸ hatve: adım

¹¹⁷⁹ gayr-i kabil-i tasvir: tasviri olanaksız

¹¹⁸⁰ zuhur etmek: görünmek, meydana çıkmak

kadar dalgındı ki Nevhiz'i geçseydi fark etmeyeceğini düşündü; zihnini toplayıp öyle bakmaya başladı ve bilhassa ara sıra peyda olan toplu kadın kalabalığına gözlerini dikeyor, aralarında onu arıyordu.

Vapurun boşalması hayli vakit aldı. Onun ilk gürültüyle çıkmayacağını bildiği için kalabalık iyice azaldığı, son müşterilerin tek tük çıkmaya başladıkları vakit hâlâ ümidi vardı. Fakat nihayet kimse görünmez oldu ve memurlar kapıları kapadılar.

Orada ezilmiş, makhur, bir heyula gibi duruyordu. Birdenbire aklına geldi. "İhtimal ben görmeden çıkmıştır, otomobilde beni bekliyordur!" diye kendini büyük bir heyecanla yukarı attı.

Otomobile yaklaşırken son kozunu oynayan meys oyuncuları gibi feci bir tehâlık içinde çırpınıyordu.

Birdenbire onun gölgesini gördüm zannetti. Ah evet, oydu... Ah muazzez, muazzez mevcut!

İçeri atladı, sevinci o kadar canlıydı ki gözlerine yaş gelmişti.

"Ne oldu, niçin? Nasıl oldu?"

İlk sualleri soruyorlar, cevapları veriyorlardı. Samim otomobilin Kadıköy iskelesini geçtiğini fark etti, şoförü durdurdu.

O zaman Nevhiz'e anlattı. Evin Kadıköyü'nde, Moda'da tutulduğunu fakat gidip rahat rahat dönmek için vakit kalmayacağını söyleyerek ne yapabileceklerini sordu.

Nevhiz bu gece Çengelköyü'ne gideceği için geç vakte kadar Kadıköyü'nde kalabileceğini söyledi ve evi merak ettiği için hemen köye gitmek arzusunu gösterdi.

"Yalnız vapura ayrı girelim, belki tanıyan bulunur." dedi.

*

Köye çıktıkları vakit Samim ile kapalı bir faytona bindiler.

O vakit anlattı:

"Aman evimizi görünce bayılacaksınız. Evvela tasavvur et ki geniş, büyük bir sokakta yalnız bizim ev var. Hiçbir teccessüs, keşif, takip tehlikesi yok. Sonra evin içi, ah onu görünce."

Biraz sonra araba sokağa dâhil olmuştu. Samim cebinden anahtarı çıkardı, kapıyı açtı. Sofaya yüksek, geniş dallı çiçekler koydurmuştu.

Nevhiz ilk söz olmak üzere:

“Yalnızız değil mi?” dedi.

Samim:

“Evet, hizmetçi ile aşçıya geceye kadar izin verdim” diye cevap verdi.

Aşağı inen merdiven kapısını açtı, merdiveni gösterdi. Sonra kapadı ve üstündeki anahtarı çevirdi:

“İşte” dedi; “İşte, aşağısı ile hiç rabita kalmadı. İnsan olsa bile şu anahtar çevrilince, artık bitti demektir. Ne güzel değil mi? Şimdi bu kat kâmilten bizim.”

Orta salon kapısını açtı, salonun loşluğu arasında pencerelerden bahçenin peri rüyalarına benzeyen güneşli yeşil manzarası gayet latif bir tesir yapıyordu.

Nevhiz içeri girerek:

“Aman ne latif, ne kadar latif!” diye ellerini kavuşturdu.

Samim şevk ve şıtabla koştu, balkon kapısını açtı, içeri sanki yeşil bir hava serinliği doldu. Balkona çıktılar, bahçenin güneş dalgalarıyla yaldızlı gölgesini seyrettiler. Oradan yatak odasına geçtiler.

Nevhiz memnun, meftun seyrediyordu. Samim tuvalet masasının üzerini pudralarla, kokularla, türlü tuvalet levazımıyla doldurmuştu. Genç kadın, kadınlığın sırr-ı mevcudiyeti¹¹⁸¹ olan ince bir merakla bunları hemen muayene etti; her birine ayrı bir seda-yı hayret ve memnuniyet izhar ediyordu.

Oradan yemek odasına gittiler.

Sofrada istakozlar, piliçler, yemişler, börekler, her şey, her şey son derece itinayla hazırlanmıştı. Köşelerde yeşillikler, çiçekliklerde rengârenk güller, karanfiller vardı.

¹¹⁸¹ sırr-ı mevcudiyet: varlık sırrı

Nevhiz küçük evin bütün teferruatını ayrı ayrı tetkik ettikten sonra dedi ki:

“Sadece söyleyeyim ki hayran oldum...” dedi. “Bilhassa tertibe, sanata, inceliğe... Burada yalnız erkek bilgisi değil, kadın ruhu var... Pek beğendim, bravo!”

*

Samim, çarşafını çıkarıp rahat etmesini rica etti.

Soyunmak için yatak odasına geçmişlerdi. Samim, armuarın kapısını açtı, Nevhiz o zaman bir kadın tertibiyle tanzim edilmiş bohçalar, kutular, asılı renk renk penivarlar¹¹⁸², matinelere¹¹⁸³ gördü. Minnettar bir nazarla bakarak:

“Hiçbir şeyi unutmamışsınız Samim Bey.” dedi. “Yegâne bir adamsınız.”

Samim, pür-şükran bir tebessümle:

“Mademki bende kadın ruhu olduğunu söylüyorsunuz, müsaade ediniz de size bugün kameryeralık¹¹⁸⁴ edeyim.” dedi.

Ve asılı olan bir matineyi alıp ona yaklaştı. Nevhiz şen bir tavırla “Haydi!” dedi.

Ve göğsünü çözerek bluzunu çıkarmakla meşgul oldu. Bluz açılıp sıyrıldıkça altından o kadar ilahi ve gizli hazineler inkişaf ediyordu ki Samim titremeye başlamıştı. Şimdi Nevhiz omuzları, kolları, göğsü çıplak, yalnız bir korsajla¹¹⁸⁵ kalmıştı. Bu o kadar genç, o kadar latif vücut Samim’i öyle bir cılgınlık havası ile sardı ki onu matine ile değil, serâpâ kendi kollarıyla ihata etti.

Dudaklar birbirine kenetlenmiş, inleye inleye yatağa yuvarlandılar.

Yarım saat sonra ikisi de salonda minderde oturuyorlardı. Samim Boğaziçi’nde gezdiği evleri tarif ediyordu. Nihayet mahallenin kenarlığı, sokağın tenhaliği onu nasıl hemen cezbedtiğini, sonra

¹¹⁸² peignoir (Fr.): bornoz, sabahlık

¹¹⁸³ matine: kadınların ev içindeki sabah kıyafeti, sabahlık

¹¹⁸⁴ camerier (Fr.): kâhya, hizmetçi

¹¹⁸⁵ korsaj: kadın elbiselerinin belden yukarı kısmı

içerisini, bu kadar mürettep ve mevzun bulunca nasıl sevinerek hemen tuttuğunu anlattı. Nihayet:

“Siz de Beykoz’dan gelirken Üsküdar’a çıkarsınız. Oradan bir otomobile atlar buraya gelirsiniz. Avdette de öyle. İstanbul’dan dolaşmaya hiç hacet yok.. ”

Nevhiz evi pek beğenmişti.

“Başka anahtarı var mı?” dedi.

Samim, iki anahtar olduğunu söyleyince bunun birisini kendine vermesini rica etti.

Sonra yemek yediler; sonra yine yattılar. Saat dokuza kadar evde kaldılar. Dokuzda bir otomobile binerek Samim onu Üsküdar’a kadar götürdü. Ve son vapura bindirip kendisi avdet etti.

Beşinci Kısım

Güvercin

Otomobil Kadıköy iskelesinden Çarşı boyuna dönmüş, Ermeni Kilisesi hizasına gelmişti ki orta meydanda yanan fenerlerin aydınlığında Şeref Bey'i görüyorum zannetti. Hemen şoförü durdurdu, otomobilden atlayarak ona yetişti. Evet, oydu, Şeref Bey'di. Nasıl, demek ki onlar avdet etmişlerdi.

O, telaşlıca Mühürdar'a doğru yürüyordu. Arkasından yetişip yavaşça elini tuttu. Şeref Bey bu hareketten son derece mütehayyir, aksice bir çehre ile döndü fakat karşısında Samim'i görünce, bu aksilik birden son derece parlak bir memnuniyetle inkişaf etti.

Kendine has gürültülü ve süslü tavır ve edayla:

“Vay efendim!” diye haykırdı. “Aman beyefendi hazretleri. Siz ha. Lakin nasıl oldu, böyle nereden?”

Samim, otomobilde giderken kendisini tanıdığını ve hemen atlayıp yetiştiğini anlattı.

“Ne vakit teşrif buyuruldu?” diye sordu.

Şeref derin bir inkisar çehresiyle:

“Geçen hafta geldik.” dedi.

Sonra ilave etti:

“Yani” dedi, “Yani o latif rüyadan sonra şimdi hakikatin izdihamı¹¹⁸⁶, çirkinliği içinde boğuluyoruz... Aman efendim, o ne hayat, ne hayat! Sadece altın bir rüya!”

¹¹⁸⁶ izdiham: yığılma

Bilhassa Oostende’ın deniz mevsimi hayatını tarif ediyor ve “Gelen ben değilim, cenazem!” diye yanıyordu.

Samim: “Pertev nasıl?” diye sordu.

Şeref hicranlı bir iç çekmesiyle:

“Pertev gelmedi ki” dedi. “Biz burası için hareket ettiğimiz vakit o Yezdan ile İngiltere’ye geçti. Onlar zannederim kışın da gelmeyecekler. Biz Pervin’le yalnız geldik. Ben de gelmek istemiyordum ama Pervin daha ziyade kalmak istemediği için. Hiç bunu anlar mısınız azizim? Avrupa’dan, Avrupa hayatından insan sıkılır mı? Fakat Pervin sıkıldı. Onun rahatsız olduğunu, hoşlanmadığını gördüm. Ben de muvafakat ettim, geldik. Fakat nasıl bir mecburiyetle, tasavvur edemezsiniz azizim! Şimdi sanki burada Feneryolu’ndaki hapishanede daha ziyade eğlenecek. Anlatamadım ki. İstanbul da İstanbul diye tutturdu. Bütün gezdiğimiz o cennet gibi yerlerden o peri hayatı gibi hayattan hiç, hoşlanmadı. Hiçbir şeyi beğenmiyor, hiçbir yeri güzel bulmuyor, daima yüzünde hasret ifadesiyle, ah ü vah ile geçiriyordu.”

Samim tebessümle:

“Evet, garip” diye cevap verdi.

Ağır ağır yürüyerek Mühürdar’a doğru ilerliyorlardı.

Samim:

“Şimdi neredesiniz, nasıl vakit geçiriyorsunuz?” diye sordu.

“Fahire, kocaya varıp gittiği için. Ha sahih, sizin bundan belki haberiniz yoktur. Evet, Fahire de kocaya vardı ve Büyükada’ya bir aileye gelin gitti. Ha, ne diyordum, ev de gittiği için pek yalnız kalmış olan hemşire rica etti, sonra ben de elbette ne olsa Feneryolu Akbaba kabristanından daha şen, daha hiç olmazsa merkezdir, daha kolay eğlenilebilir diye terviç ettim¹¹⁸⁷, burada Feneryolu’nda hemşire ile beraberiz.”

*

Sonra birdenbire bahsi değiştirerek:

¹¹⁸⁷ terviç etmek: desteklemek

“Lakin” dedi, “Lakin size ne oldu? Geldiğimiz geleli sizi sormadığım kimse kalmadı. Biz gideli iki aydır bir kere olsun hiçbir yerde görünmemişsiniz. Siz nerelerdeydiniz?”

Samim hafifçe kızarak:

“İzmit’te çiftliğe gitmiştim. Validem bırakmadı. Ben de bir iki gün evvel daha yeni geldim.” dedi.

Şeref devam ediyordu:

“Hatta Paşa bile taaccüb ediyordu... ‘Samim Bey ortadan habersiz kayboldu, acaba niçin?’ diye sorup duruyordu.”

Küçük bir sükût oldu. Şimdi orada tevakkuf etmişlerdi.

Şeref artık vedaya hazırlanıyordu.

“Ben buraya geldim. Tekrar geçen seferki Avrupa avdetinde olduğum gibi sıkıntıdan boğuluyorum...” dedi. “Bereket versin kulübe. Ufak bakara partileri oluyor. Burada biraz nefes alabiliyorum.”

Samim, nihayet Şeref’in elini uzatarak, “Buluşalım, görüşelim beyefendi” dediğini gördü.

Ve hanımefendiye, Pervin Hanım’a arz-ı hürmet ettiğini söylüyordu.

Fakat Şeref cevaben, “Başüstüne ama siz kendiniz gelmeyecek misiniz?” diye sordu.

Onun tereddütünü görüp:

“Bizim köşkü bilirsiniz değil mi?” dedi. “Bilmeseniz de gayet kolay. Feneryolu’nda Şakir Paşa Köşkü. Pervin sizi görürse son derece memnun olacaktır. O, İstanbul’a gelirken burada eski hayatı bulacağım zannediyordu. Fakat şimdi Yezdan da, Fahire de uçmuş, kafes bomboş. Bunun için son derece sıkılıyor ama cezasıdır, çeksin, değil mi beyefendi? Ey orüvuar¹¹⁸⁸.”

¹¹⁸⁸ au revoir (Fr.): hoşça kal

Samim tekrar kendisi gelip arz-ı hürmet edinceye kadar lütfen tavassut¹¹⁸⁹ buyurmasını rica etti ve ayrıldılar. Şeref, kulübün kapısından girip merdivenden çıkarak kayboldu.

Samim karanlıkta Moda'ya doğru yürümeye başladı.

Kendi kendine, “Onlar geleli bir hafta olmuş. Hâlbuki Nevhiz bana hiç bahsetmedi.” diye düşünüyordu.

Bu hareketten Nevhiz'in Pervin ile temasını istemediğini, yalnız Pervin ile değil, bütün aile ile rabitasını katetmek emelinde olduğunu anlıyordu. Bunu münasebetlerinin onların arasında keşfolunması endişesine hamletmek lazım gelseydi. Pervin'in avdetini niçin gizlemişti?

Evet, “Pervin geldi fakat siz yine evvelki gibi gelmeseniz, görüşmeseniz iyi olur!” diyemez miydi?

Demek ki Nevhiz'de gizli, ince, başka hisler ve hesaplar vardı. Bu hesaplar ne dereceye kadar Pervin'le temasa taalluk ediyordu¹¹⁹⁰, bunu tayin etmek şimdilik mümkün değildi fakat Samim ilk mülakatta bunu anlayabilirdi.

Bir kere bu kadar bir şüphe hasıl olduktan sonra onun haberi yokken, öyle sualler soracaktı ki vereceği cevaplardan Nevhiz'in hissiyatını ve amalini¹¹⁹¹ keşf ve tayin etmek pek kolay olacaktı.

Sonra Pervin'i düşündü.

Demek ki o gelmişti. O zaman, onun nur ve masum mevcudiyetini düşünmek bile kendisinde hararetli bir şefkat hissi peyda etti. Onun kendisine karşı nasıl sıcak bir samimiyetle hitap ettiğini gözünün önüne getirdi. Yolda bütün bu teessürle doluyken eve girer girmez “o”nun nefis kadın kokusuyla meşbu havadan sermest oldu ve Pervin'den tekrar Nevhiz'e geçti.

*

Nevhiz bir daha beş gün sonra geldi.

Fakat ilk lakırdı olarak dedi ki:

¹¹⁸⁹ tavassut: ara buluculuk etme

¹¹⁹⁰ taalluk etmek: ilişkisi olmak, ait olmak

¹¹⁹¹ amal: emeller

“Talihine küs, geldim ama hiç kalmayacağım. Şimdi yine Çengelköyü’ne gidiyorum.”

Samim’in yüzü birden o kadar morarmış, gözleri o kadar müthiş bir surette kararmıştı ki genç kadın bu nagehani tebeddülünden mebhut kalarak:

“Ne oluyorsun Allah aşkına?” diye sordu. “Ne oluyorsun? Hasta mısın? Nen var?”

Samim acı bir hande ile:

“Hiç!” işte.

Nevhiz uzattı:

“Nasıl hiç? Yüzünde ne fırtınalar, gözlerinde ne şimşekler var, bir kere görsen.”

Samim acı acı:

“Onları görmüyorum ama kalbimin nasıl yırtıldığını hissediyorum.” dedi.

Nevhiz müstehziyane:

“Ha sahih.” etti. “Ben de ne kadar sersemim. Hâlâ keşfetmiyorum. Bütün bunlar bırakıp gideceğimi söylediğim için değil mi? Ah ne büyük felaket! Daima mübalağalı, daima buhranlısın. Bense, görüyorsun ki her vakitki gibi sade, tabii duruyorum. Çünkü her şeyde bu kadar buhrana, bu kadar mübalağaya boğulmak bana pek gayr-i tabii¹¹⁹², pek cebrî görünüyor.”

Bu sözlerin her birine karşı Samim’in yüzünde derin bir iğbirar bulutu çöktüğünü farkediyordu. Tesirini tahfif¹¹⁹³ için sözün cereyanını değiştirdi:

“Canım” dedi, “Canım bir kere evvelce sor, anla, dinle... Ne olduğu hakkında bir fikir edin de sonra müteessir ol, sonra buhrana kapıl... Hayır, sende ilk anda hemen heyecan, hemen buhran...”

Sonra izah etti:

¹¹⁹² gayr-i tabii: doğallıktan uzak

¹¹⁹³ tahfif: hafifletme

“Dün akşam” dedi, “Çengelköyü’nden telgraf aldım. Kardeşim pek fena hastaymış... İki gündür otuz dokuz, kırk derece harareti varmış... Doktorlar bir şey teşhis edemiyorlarmış. Tifo olmasından korkuyorlarmış... Bugün sana evvelce söz vermemiş olsaydım doğru oraya gidecektim... Fakat senin bu hastalığını, bu garip hâlini bildiğim için, evvela seni görüp anlatıp sonra oraya gitmeye karar verdim. Hâlbuki bu fedakârlığım yine beş para etmedi. Güya seni darıltmamak istiyordum, işte yine müteessirsin ve yine darıldın.”

Bu mübalağalı hassasiyete karşı birdenbire bir kadın öfkesiyle:

“Seninki bu âdetâ çocukluk.” diye şikâyet etti. “Bugün görüşmezsek sanki ne olur? Başka gün yok mu? Ben itiraf ederim ki bu derece delilikten bir şey anlamıyorum.”

*

O sükûnetle bu sözleri söylerken, karşısında Samim bugün için hazırladığı bütün muazzaz bayramın, parlak tasavvurlarının yine kim bilir kaç gün tehhür edeceğini¹¹⁹⁴, uzun günler, yalnız, yapıyınız, ondan bir haber gelecek diye bekleyerek ne kadar sıkılacağını, nasıl boğulacağını acı acı düşünüyor ve ezilmiş, mahmur, ölmek isteyerek soluyordu.

Nevhiz, onun yüzündeki teessür alaimine¹¹⁹⁵ bakarak:

“Oh ya Rabbim!” dedi derin bir şikâyetle; “Oh ya Rabbim, bu kadar asabiyet, bu derece hassasiyet kadınlarda bulunmaz.”

Samim, o vakit birkaç kere söylemek istediği hâlde, kendini menettiği sözü söyledi:

“Evet” dedi, “Evet, sevmeyenler, tabii, sizin gibi sakın kalırlar, lakayt kalırlar... Fakat sevenler, kadın olsunlar, erkek olsunlar hatta kahraman bir erkek bile olsalar, severlerse, kalpleri varsa, elbette ve elbette benim gibi, tıpkı benim gibi mustarib ve perişan olurlar.”

Nevhiz şuh bir kakhaha ile nurlanarak:

¹¹⁹⁴ tehhür etmek: gecikmek

¹¹⁹⁵ alaim: belirtiler

“Doğrusunu itiraf edeyim mi” dedi latife eder gibi, “Doğrusunu itiraf edeyim mi? Ben kadın olduğum hâlde bu kadar heyecanı anlamıyorum ve fazla buluyorum... Yoksa acaba sevmiyor muyum?”

Sözün burasında Samim’in gözlerindeki derin, derin yeisten korkarak hemen latife ettiğini temin¹¹⁹⁶ için:

“Şaka, vallahi şaka söylüyorum. Sevmeyecek olsam buraya şeytanlar için mi geleceğim? Değil mi ama değil mi?” diye ısrar etti.

Şimdi onun dizine oturmuş, eliyle saçlarını okşayarak, küçük buselerle kulaklarının memesini dişleyerek, şuh ve nevazişkârane kendini affettirmeye çalıştı.

Samim bu buselere, bu oyunlara rağmen içindeki tehevvrün gayr-i kabil-i izale¹¹⁹⁷ bir surette köklendiğini hissediyordu. Bu esnada Nevhiz tekrar “Hiç metin değilsin!” dedi.

Delikanlı tekrar etrafını kan içinde görecektik kadar müthiş bir tehevvrle sarsılarak:

“Demek metin olduğumu, sizi bârid, camit bulduğum hâlde şikâyet etmeden lakaydane gönderdiğimi istiyorsunuz öyle mi?” diye haykırdı. “Peki. Bundan sonra yemin ederim ki benden hiç şikâyet işitmeyeceksiniz. Şimdi de, rahat rahat gidebilirsiniz. Hem hiç rahatsız olmadığımı emin olarak!”

Nevhiz şüphe ve şikâyetle bakarak:

“Ama eminim ki yine dargınsın.” dedi.

Samim cebri bir sükûnla:

“Hayır, hayır, hayır.” diye mukabele etti. “Niçin dargın olacağım? Metin olmak lazım değil mi? Metin olan adam hiç böyle ehemmiyetsiz bir şey için darılır mı? Değil mi?”

*

¹¹⁹⁶ temin: güvence, sağlama

¹¹⁹⁷ gayr-i kabil-i izale: giderilemez, yok edilemez

Eliyle alnını sıkı. Başının içinden derinden bir ağrının yükseldiğini hissediyordu. Dünyada hiçbir şey şu anda onu memnun etmek değil, memnun olmak nerede, ruhunu tazyik eden elem ve ızdırabını hem zerre kadar tahfif edemezdi. Onun asıl infialî Nevhiz'in kalmamasından, gitmesinden ziyade, lakaytlığından, teessürsüzlüğündendi. Her hâlinden belliydi ki onun için gitmekle kalmak arasında hiçbir fark yoktu. Hiç sevse böyle lakayt olabilir miydi? Fark varsa bile daha ziyade gitmek istediği anlaşıyordu. Çünkü bu suretle sevmediği bir adamın buselerinin ezasından kurtulmuş olacaktı.

Evet, onun her an tetkik ve tahlil ettiği tavırlarından, sözlerinden, nazarlarından, en gayr-i mahsus hâllerinden bugüne kadar anlamaktan, karar vermekten korktuğu hâlde, en nihayet bu neticeye vasil oluyordu: Bu kadın en galeyanlı teslimiyet anında bile Samim'in istediği kadar açık ve halis değildi. Bütün neşesine, bütün inbisatına¹¹⁹⁸ rağmen, onun aşkına kendinden beklediği gibi bir aşkla mukabele etmiyor ve onu istediği gibi sevmiyordu. Ve bu, hayatının en akur bir seretanıydı¹¹⁹⁹. Onu her an kemiriyor, dişliyor, yıkıyordu. Bütün ümitlerine rağmen kendini ona sevdiremediğini, böyle kabul ve tasdik etmeye mecbur oldukça dünyaları yakmak, kâinatı yıkmak ister gibi kuduruyordu. Ve boynu kırılmış, bükülmüş, kendi kendine en derin bir taharrüşle itiraf ediyordu ki ne yapsa, ne yaparsa, buna karşı bir şey yapmak mümkün değildi.

Şimdi ruhunda ölüm hicranı olduğu hâlde ona bakıyordu ve onun büyük bir tereddütle sarsıldığını, kendini müteessir gördüğü için gitmeye razı olamadığını anlıyordu. Buraya gelince tekrar isyan etti. Onun aşka bigâne herhangi bir hisle kalmasını kabul edemezdi. Bunun için kuvvetle ısrar etti; gidip hasta olan hemşiresini görmesini, bir felaket olursa, kendisini mesul¹²⁰⁰ addederek ölünceye kadar muzdarip¹²⁰¹ olacağını söyledi. Hatta bilâ-tereddüt¹²⁰² tebessüm

¹¹⁹⁸ inbisat: yayılma, genişleme

¹¹⁹⁹ seretan: yengeç

¹²⁰⁰ mesul: sorumlu

¹²⁰¹ muzdarip: ızdırap ve acı çeken

¹²⁰² bilâ-tereddüt: tereddütsüz

etti; kalması ne kadar mesut edecekse, gitmesi daha ziyade mesut edecekmiş gibi ısrar ediyordu.

Ve Nevhiz kapıda beklettiği otomobile binip de sokağın köşesinde kayborduğu vakit omuzları çöküp son derece acı bir hıçkırık içinde “Daha bir ay geçmeden!” diye inleyerek mindere düştü.

Daha bir hafta evvel şu aynı minderin üstünde onu nasıl zevk ve teşennüce derâguş ve mesut ettiğini düşünüyordu.

Evet, şüphesiz, hiç şüphesiz sevmiyordu. Eğer sevseydi, elbette böyle hissiz, camit görünmezdi. Bugün o kadar bekledikleri bu saadetten mahrum kalacakları için onun da kendisi gibi müteessir olması lazım gelirdi ve Samim anlasaydı ki o da dil-hûndur, evet, onun da hatta zerre kadar olsun müteessir olduğunu hissetseydi, saadette, kemal-i samimiyetle¹²⁰³ birlikte çekilen bir felaket, bir musibet gibi iştirak-i hissiyatla¹²⁰⁴ sevine sevine razı olurdu.

Hâlbuki o, kalbine zerre kadar tesiri olmayan adi bir vakadan bahseder gibi “Talihine küs!” diyordu. Hiç müteessir değil, âdetâ memnun gibi. Samim ise isterdi ki “Talihimiz!” desin. Ve onu kendisinden hiç, hiçbir şeyde ayırmasın, ayıramasın ve ayırmak istemesin. Evet, sevse böyle yapmaz mıydı?

Demek ki sahihten sevmiyor muydu? Onun kalbinde kendine karşı bir hararet, bir aşk yok muydu?

Hatta kendisi itiraf etmemiş mi, “Kadın olduğum hâlde bu kadar zaafî, heyecanı anlamıyorum!” dememiş miydi? Demek ki sevmiyordu. Demek ki. Demek ki.

Samim deli olacağından korkacak kadar feci bir fütur içinde boğuluyordu.

Ve fesini kapıp sokağa fırlamaktan başka bir şey yapamazdı. Sokakta bilmeyerek, görmeyerek rastgele, öylece ilerledi.

*

¹²⁰³ kemal-i samimiyet: tam bir samimiyet

¹²⁰⁴ iştirak-i hissiyat: duygu ortaklığı

Uzun uzun yürüdü. Kendini yormak, akşam eve girdiği zaman hayvanlar gibi yatağa atılıp uyusmak istiyordu. Bu esnada kendinin Kızıltoprak'ta, İhlamur Caddesi'nde olduğunu fark etti ve derin bir ah ile “Ah Pervin. Masum ve melek Pervincik.” diye sızladı.

Şimdi hemen giderse onu görmek mümkün olduğunu düşününce nihayetsiz bir nefhâ-yı şifâ¹²⁰⁵ ile kuvvet bulan hastalar gibi oldu. Beynini tazyik eden sis, bir rüzgâr darbesiyle dağıldı.

O nur mahlûku bu hissiz, camit kadın için elinden kaçırılmış, şimdi böyle feci, vahşi elemeler arasında yuvarlanıyordu. Bu ceza ne kadar haklıydı!

“Evet, evet, ona gideceğim.” diye hızlı hızlı yürümeye başladı. Feneryolu Caddesi'nde ilerliyordu.

Sonra da onu inzivaya¹²⁰⁶ mahkûm ediyor, haftada verdiği iki üç saatlik karışık zevk için onun o kadar parlak geçmesi mümkün olan hayatını haczediyordu... “Zalim ve müstebit¹²⁰⁷ kadın!” diye söylendi.

Fakat deminki pek şedit hummadan sonra şimdi gelen sükûn onu makul muhakemeye sevk ettiği için kendi kendine ta mevcudiyetinin umkundan¹²⁰⁸ yükselen itiraz sedasını dinlemekten de hali kalamıyor ve Nevhiz'in kendisine “Daima mübalağa, daima galeyân!” diyen sedasını işitir gibi oluyordu. Acaba öyle miydi? Bu boş bir mübalağa, sade bir galeyandan mı ibaretti?

Nevhiz'in kendi istediği kadar hararet göstermediğine hiç şüphe yoktu fakat bundan onun hiç sevmediğine hükmetmek biraz mübalağa değil miydi? O zaman onun “Sevmesem buralara şeytanlar için mi geleceğim?” diyen sesini işitti. Evet, bu kadın, evlendiği zamandan beri başka hiçbir erkeğe göstermediği müsaadeyi ve lütfü kendisine bahşetmişti. Sonra, her gün görülen kuş beyinli kadınlardan da değildi ki yeni bir numune bulmak zannıyla, yeni bir tahassüsle titremek arzusuyla kendini avlamış olacaktı.

¹²⁰⁵ nefhâ-yı şifâ: şifa nefesi

¹²⁰⁶ inziva: insanlardan uzaklaşma

¹²⁰⁷ müstebit: zorba, despot

¹²⁰⁸ umk: derinlik

“Evet, hakkı var. Ben daima mübalağa ve buhrana mağlubum ve bugün yine bu buhrana kapıldım!” diye kabul etti.

Oradan geçen bir adamdan sorup Şakir Paşa Köşkü’nün nerede olduğunu öğrendi ve yürümekte devam etti. Fakat bütün bu esnada Nevhiz’le bir kere görüşüp fikir ve kararını anlamadan Pervin’i görürse ihtimal Pervin sonra onunla görüşürken Samim’i gördüğünden bahsederek bir aksilik çıkar diye düşünüyordu. Öyle ki köşkün önüne gelmişken geri dönerek Fener’e doğru yürümeye başladı.

Fener’e geldiği vakit içinde derin bir hasretle:

“Ah, sevmek ve sevişmek için ne emsalsiz yerler!” acısını sızlıyordu.

Deniz simin bir incila¹²⁰⁹ ile süzülüyor, sema bakir bir mahmuriyetle derinleşiyor, arkada, ta arkada Bozburnu uzakların aguşunda dumanlanıyor, Adalar, daha yakın, yeşil kabartılarla yekpare denilecek kadar birbirine yapışık, daha derin, daha bariz tecessüm ediyordu. Birkaç duman dalgası havada şuhane bir iltivâ¹²¹⁰ ile asılmış, nazlı nazlı yayılmış, uzamış bir hâlde sallanıyordu. Sağında, Kalamış’tan başlayıp Moda’ya kadar giden sahilde yeşiller daha canlı, renkler daha ateşli görünüyor, sonra Moda’nın ilerisinde daha uzak görünen Rumeli kıyısı yayılıyordu.

Arabalar tek tük çiftler, kadın erkek gruplar tenezzüh için çıkmışlar, geziyorlardı.

Deniz o kadar yumuşak görünüyordu ki insan aguşuna atlamak, içinde gömülmek, lazımsa orada can vermek isteyecek kadar derin bir tahassüs duyuyordu.

“Ah ne yazık!” diye düşündü, “Şimdi o da beraber olsaydı.”

Acı acı, “Şimdi o Akbabacığına gitmiş, kümesine sokulmuş, tünemiştir!” diye eğlenmek istedi.

Ağır ağır avdet etti. Sahilde yürürken uzaktan Anadolu vapurunun geldiğini gördü. Biraz adımlarını sıklaştırarak iskeleye

¹²⁰⁹ incila: parlaklık, parlama, görünme

¹²¹⁰ iltivâ: sarılma

yetiştği vakit vapur daha yeni yanaşmıştı. Kalabalık arasına karıştı, bir çeyrek sonra Moda iskelesindeydi.

Şimdi güneş gurup etmiş, hava hazin bir esrar içinde solmuştu.

Bu gece şayet uyuyamazsa ne yapacağını korkuyla düşünüyordu. Beyoğlu'nda olsaydı, gürültü arasında vakit geçirmek için türlü eğlence yerleri çoktu.

O esnada pek yakından bir musiki sesi işitti. Başını kaldırıp baktı. Siren Gazinosu'nda vapurun şerefine şetaretli¹²¹¹, allegro bir hava çalıyordu.

Merak etti, oraya çıkıp bir masaya oturdu. Bazı masaları işgal etmiş olan müşterilerin arasında üç dört Rus dilberi kelebekler gibi rengin telatumlarla raks-âver¹²¹² bir yürüyüşle, teklifsiz tavırlarla dolaşıyorlar, gidip geliyorlardı. Bunların pudradan sararmış yüzlerinde dudakların sert kırmızısı bir sahtelik raşesi veriyordu.

*

Kızların bir tanesi nazlı nazlı onun masasına geldi. Mahmur bir işvekârlıkla ve Fransızca olarak:

“Mösyö dezir¹²¹³?” diye sordu.

O vakit Samim son günlerde nasıl esaslı bir tebeddüle duçar olduğunu haşyetle anladı. Zira daha on beş, yirmi gün evvel Beyoğlu'ndayken bazı geceler Rus kabarelerine gittiği olurdu ve orada gördüğü bu boyalı kadınlara karşı şimdi duyduğu bu derin istikrah¹²¹⁴ raşesini duymamıştı.

Nevhiz'i bir kere tattıktan sonra kendisi için başka hiçbir kadının zevki kalmadığını anlıyordu. Fırladı, kalktı. Onu deli olmuş zannıyla arkasından kahkahalar koyuveren Rus dilberinin önünden geçti, kendini aşağıya rıhtıma attı. Koşa koşa eve gidiyordu.

Evde onun ipek, nur, çiçek vücudunun tedevvürleriyle şekillenmiş, onun rayihalarıyla sermest olmuş yatağa atılacak, orada

¹²¹¹ şetaretli: neşeli

¹²¹² raks-âver: dansı akla getiren

¹²¹³ monsieur déesire (Fr.): Bayım arzunuz.

¹²¹⁴ istikrah: tikslenme, iğrenme

ağlayacak, sızlayacak, inleyecek, bu nefis, yüz bin kere emsalsiz nefis ve leziz kadının kendini niçin istediği gibi sevmediğini düşünerek harap ve tebah¹²¹⁵ sızlayacak, dövünecek, matem tutacaktı.

Evinin sokağına girip kapısını açtı, salon kapısının camından içerde aydınlık olduğunu gördü, hizmetçilerin yaktığını düşünerek lakaydane iç kapıyı açtı.

Bir anda deli oluyorum zannetti. Çünkü orada minderde uzanmış, kitap okumakla meşgul Nevhiz'i gördü.

O, başını çevirmiş, şimdi kendine bakıyordu. Dudaklarında incili bir tebessüm, elini sallayarak kendisini selamlıyordu.

Deli gibi koştu, onun önüne yere düştü, diz çöktü, “Ah Nevhiz, Nevhiz...” diye hıçkırdı.

Şimdi iki vücut birbirine kaynamış, ihtizar iniltileriyle, teşennüc sayhalarıyla minderin üstüne yuvarlanmışlardı.

Kendilerine geldikleri vakit Nevhiz:

“Bak görüyor musun?” dedi, “Seni mahzun bırakmaya kalbim razı olamadı, yine geldim. Hem sabaha kadar beraberiz. Böyle daha iyi değil mi?”

Samim, hemşiresinin nasıl olduğunu sorduğu vakit ağzında şeytan, çapkın bir tebessüm ateşlendi:

“O sahih değildi ki. Ben mahsus uydurdum. Bu akşam... Burada kalmak istiyordum. Bunu sana gelince söylesem şimdi duyduğun zevki duymazdın. Bunun için sana oyun yaptım.”

Samim onu şamarlamak ister gibi:

“Ah, kedi hanım.” diye serzeniş etti. “İşin gücün oyun. Çengelköyü’ndeki gece de böyle yapmamış mıydın? İnsanın kalbini evvela burkup ezerek sonra bahtiyar etmesini ne kadar seversin. Karşındaki insanın neler çekeceğini hiç düşünmezsin. Hiç acımazsın. Şairin dediği gibi:

Mısırın o şivekârına benzer ki tıynetin

¹²¹⁵ tebah: yıkılma, harap olma

Öldürmedikçe vaslını etmezdi râygân”

Nevhiz, şayan-ı perestiş bir gamzeyle omuzlarını silkerek:

“Bunda acınacak ne var?” dedi. “Bilakis hiçbir kimseye nasip olmayan kıskanılacak bir saadet! Keşke sen de bana yapsan...”

*

Samim, çocuklar gibi şen ve pür-gû¹²¹⁶ idi.

“Biliyor musun ne yapacağız?” diye sordu. “Sen başına bir eşarp alacaksın, ben yeni şıklar gibi fessiz, öylece, kol kola, iki sevda-zede gibi sokağa fırlayacağız. Burada bizi kim tanıyacak? Bahusus gece vakti. Vapur iskelesinde bir Rus gazinosu var, doğru oraya gideceğiz. Orada a la rus bir dine¹²¹⁷ yapacağız. Ve votka, şampanya, viski, kokteyl, ne bulursak içeceğiz. Güzel bir Rus kuarteti var. Sonra İstanbul’un en şairane, en latif bir noktası. Bu gece galiba mehtap da var. Ah bu akşam bu lütfunla beni nasıl mesut ettiğini kabil değil anlayamazsın, kabil değil Nevhiz! Sonra bir sandala bineriz, denizde gezeriz. Fenerbahçe’ye gideriz.”

Ve öyle yaptılar. Yediler, içtiler, yürüdüler, gezdiler. Gece yarısını geçe yuvalarına döndüler, soyundular, yattılar ve mesut bir aşk derâguşu içinde, birbirinin göğsünde şehvetten sermest ve bitap çarpındılar, çarpındılar ve sonra daldılar, uyudular.

*

Bundan sonra haftada bazen bir, bazen iki defa buluşmak üzere bilâ-arıza¹²¹⁸ yirmi gün kadar geçti. Mülakatlardan Samim derin bir vecd havası ile çıkıyor ve bir daha görüşünceye kadar hep bu zevkin teferruatını, tafsilatını, en ince hututunu, en gayr-i mahsus noktalarını tespit ve tahatturla meşgul olarak geçiriyordu.

Denilebilirdi ki o istisnasız, dakikalarına, saniyelerine varıncaya kadar bütün günlerini, bütün saatlerini hep Nevhiz ile geçiriyor, ondan ayrıldığı tek saniye bile bulunmuyordu.

¹²¹⁶ pür-gû: geveze, konuşkan

¹²¹⁷ a la rus bir dine: Rus usulü bir akşam yemeği

¹²¹⁸ bilâ-arıza: pürüzsüz

Bazen Nevhiz geceyi Çengelköyü'nde geçirerek erken vapurla daha Samim yatağındayken geliveriyor, o zaman o da hemen soyunarak âşığının koynuna giriyor, medhuş, can-sûz zevk ve şehvet celseleri devam ediyordu.

Sonra kalkıyorlar, kahvaltı edip hemen sokağa fırlıyorlar, kol kola, vücut vücuda, ruh ruha saatlerce dolaşıyorlar, öğleyin avdet ederek tekrar yemek yiyorlar, sonra tekrar yatağa atılıyorlardı.

Samim'in vakit geçtikçe harareti daha galeyan ediyor, vecdi daha kesafet peyda ediyor fakat kendisi ateşlendikçe ara sıra Nevhiz de o kendini korkutan, kudurtan rehaveti daha ziyade fark etmekten hali kalmıyordu.

Esasen hiçbir vakit ondan kendine karşı istediği galeyanı, aradığı harareti bulmamıştı ve ara sıra bundan pek derin bir surette müteazzi olmuştu¹²¹⁹ fakat bu buhranlar ekseriya uzun muhakemeler neticesinde ya bir sû-i zan¹²²⁰ kararıyla yahut yanıldığı mülâhazasıyla sükûnet kesbediyor veyahut genç kadının yeni bir hararetiyle unutuluyordu.

Hâlâ bu son günlerde onu o kadar çok iyi tanıdığı, her cephesinden o kadar uzun uzun tetkik ettiği hâlde de onun hakkında kati bir hüküm verebilmekten hâlâ uzaktı. Daha seviyor mu, sevmiyor mu, bu mühim, hayati endişeyi halledememişti. Evet, kalbi için mi yoksa vücudu için mi, yani sevdiği için mi geliyordu, yoksa zevk bulduğu için mi? Bunu nasıl anlamalıydı ya Rabbim?

*

Sonra bir gün vaat ettiği hâlde hiç gelmedi.

Samim, sabahtan akşama kadar her saniyesi ümitle füturun müfteris mücadelesinden mürekkep feci, işkenceli bir intizar günü geçirdi. Gündüz gelmedi, belki gece gelir diye gece dokuza kadar yine beklemekten kendini menedemedi. Fakat etraf iyice kararıp da onun o kadar muazzez olan hayaliyle müzeyyen bu odada,

¹²¹⁹ müteazzi olmak: ızdırap duymak, üzülmek

¹²²⁰ sû-i zan: kötü zanna sahip olma

derâğuşuyla sermest olacağına eminken yalnız, yalnız ve harap, yalnız ve perişan bir hâlde kalınca tekrar müthiş bir buhrana düştü.

Eğer korktuğu gibi sahiden sevmiyorsa ve bir gün böyle sahiden her şey biterse ne yapacağını, onsuz nasıl yaşayacağını düşünerek deli oldu. Tekrar şüpheler, tekrar endişeler onu ihata etti. Ah ya Rabbim, bunu nasıl anlamalı, bundan nasıl emin olmalıydı?

Odasında kıvrana kıvrana dönüp dolaşıyor, başını duvarlara vurup kanlar içinde yere yuvarlanarak bu şüphe facialarının içinde can vermek istiyordu. Bunlar o kadar korkunç, o kadar yakıcı, o kadar tahammül-süzdu¹²²¹.

Onu tanıyalı üç ay kadar oluyordu ve ilk günden itibaren ondan elem ve acı hissetmişti. En galeyanlı olması lazım gelen telaki günlerinin en iltihaplı hatıralarından bile bilhassa ilk günler ufak, büyük, bariz, hafif, yeis ve elem hatları hiç eksik olmamıştı. Hiçbir vakit bir aşk emniyeti, tam bir irtibat hissiyle ruhu dolmamış, ısınmamıştı. Mutlak, en sermest gaşy anlarından bile mutlak acı izler kalmıştı.

Evvela ilk gece, Saraylı'nın söylediği gibi gâib¹²²² kuvvetler aralarında mânialar¹²²³ icat etmişti. Bu mânialara rağmen o takipte ısrar etmiş fakat ilk temas günlerinde gayr-i kabil-i izah¹²²⁴, gayr-i kabil-i tahlil¹²²⁵ garabetlerle, huşunetlerle cerihadar olmuştu. Sonra her gün bir başka garabet, bir başka bül-heveslik¹²²⁶ görmüş, bilhassa Çengelköy gecesini bu garabet en yüksek mertebesine¹²²⁷ çıkmıştı.

Onun Samim'in tahammül edemeyeceği kadar muammalı bir ruhu, son derece muzlim, anlaşılmaz, anlaşılamaz, esrarengiz bir mevcudiyeti vardı. Aşkına, ruhuna heyecan vermek için korkuya, raşeye, kana muhtaç görünüyor, faciadan hoşlanıyordu. Sükûndan zevk almayan, daima didişmekten, çırpınmaktan hazzeden,

¹²²¹ tahammül-süz: dayanılmaz

¹²²² gâib: göz önünde olmayan, görünmeyen

¹²²³ mânîa: engel, zorluk

¹²²⁴ gayr-i kabil-i izah: açıklaması mümkün olmayan

¹²²⁵ gayr-i kabil-i tahlil: çözümlemesi olanaksız

¹²²⁶ bül-heveslik: maymun iştahlılık, keyfine buyruk

¹²²⁷ mertebe: derece

zevklerini facia renkleriyle telvin¹²²⁸ edip daha teksif¹²²⁹ ederek tatmak isteyen vahşî bir fırtına kuşu ruhu vardı.

Kendisi de vakıa pek basit ruhlardan, dümdüz bir hayattan memnun olmayacak kadar karışık bir mizaca sahipti ve sevdiği kadının biraz râz-perver¹²³⁰, halli kendini uğraştıracak muammalarla müzeyyen ve meçhul ve fırtınalı olmasını isterdi fakat bu kadarını değil.

Böyle zerresine kadar feci ve müfteris bir ruhun aşkından emin olmak nasıl mümkün olurdu? Böyle bir aşk sevdiğini yırtmakla, parçalamakla mesut olmaz mıydı?

*

O zaman tekrar derin bir vicdan azabı ile Pervin'i düşünüyordu.

Vicdan azabı biraz mübalağa olsa bile ona karşı son derece hicap¹²³¹ hissetmeye mecbur olduğunu inkâr edemeyerek hatta bilfiil¹²³² kızardığını hissediyordu.

Şeref elbette kendini gördüğünü ona söylemiş ve onların Feneryolu'nda oturduklarını bildirerek köşkün adresini vermiş olduğunu anlatmıştı. Elbette Pervin kendisini memul etmiş ve kim bilir belki de beklemişti. O ise onu ne mahiyette bir mahlûk olduğunu üç aydır hâlâ anlayamadığı bir kadının dudaklarının bir hazzına, yüzünün bir işmizâzına feda ederek gidip ziyaret etmekten bile çekinmişti.

İçinde bir intikam arzusu hissediyor ve bunun için hemen yarın mutlak gitmeye karar veriyordu.

Kadın hem onu bütün rabitalarından ayırmıştı, hem kendini dirhem dirhem¹²³³ teslim ediyor, daha doğrusu teslim etmiyor, kan ve işkence bahasına satıyordu. Düşündükçe tehevürü çoğalıyordu. Eğer kendini çektiği o hayata biraz daha girseydi tabii birçok yeni

¹²²⁸ telvin: renklendirme

¹²²⁹ teksif: yoğunlaştırma

¹²³⁰ râz-perver: gizliliği seven

¹²³¹ hicap: utanma

¹²³² bilfiil: gerçekten

¹²³³ dirhem dirhem: azar azar

münasebetler peyda edecek ve nasıl sergüzeştlere girmiş bulunacak ve kim bilir ne rengin kadınlar tanıyacaktı. Bunların hepsini o bu kadın için feda etmişti.

Bilhassa, ah bilhassa Pervin'i. Bu samimi, bu nur genç kızı. Titremek için hiçbir tehlikeye, sevmek için hiçbir faciaya muhtaç olmayan hararetli bir nazar altında bile hemen eriyecek kadar heyecanla taşan tabii, samimi, ilahi mahluğu.

Onu görmek, tesliyet¹²³⁴, hararete, samimiyete o kadar muhtaç olduğu bu elim ân-ı hayatında¹²³⁵ onun derin, hassas ve lerzan mevcudiyetinin huzurunda gözlerinin saf nazarlarıyla ısınmak, o kadar vecd-engîz¹²³⁶ olan sıcak hitabını işitmek öyle mukavemet-süz bir ihtiyaçtı ki sabaha kadar nasıl beklediğini düşünerek rahatsız oluyordu.

*

Öbür gün saat dört sularında köşkün önünde otomobilden inerek bahçe kapısını itti. Köşk yarı tuğla, yarı parmaklık bir duvarla muhattı. Sık çam ağaçlarıyla mestur olan bahçede ilerlerken tarhlara ve ağaçlara büyük bir itina sarf edilmiş olduğunu görüyordu. Yüksek ağaçlar arasında ilerleyen yol, biraz sonra sağa kıvrılarak bir meydana sevk ediyor ve köşk bu meydana nazır bulunuyordu.

Burası güneşe müstağrak olup köşkün iki tarafında çardak tertibi çubuklara sarılmış Japon sarmaşıklarıyla gölgeli oyuk yollar bahçenin arka tarafına sevk ediyordu.

Meydandan köşke doğru az daha ilerleyince bu yolların sağda kinde açılır kapanır uzun bir sandalyeye uzanmış bir hanım gördü. İhtiyatla yürüyerek yaklaştığı vakit bunun Pervin olduğunu tanıdı. Genç kadının elinde bir kitap varsa da gözleri kitaptan dışarı akmış, meçhul ufuklara kaybolmuştu.

O kadar dalgındı ki delikanlı iyice yaklaştığı hâlde fark etmemişti. Öyle ki Samim onu ikaz için bastonunu çakıllara çarpmaya mecbur oldu.

¹²³⁴ tesliyet: avutma, teselli verme

¹²³⁵ ân-ı hayat: hayat anı

¹²³⁶ vecd-engîz: coşku veren

Pervin, bu ses üzerine uyanıyormuş gibi silkinerek başını çevirdi. Kendini görür görmez sanki bir alev dalgası içinde kalmış gibi yüzü bir anda kıpkırmızı oldu. Samim, bu teessürün verdiği zevki ölünceye kadar hiç unutamayacaktı.

Genç kadın, gözleri buğu ile kapanmış gibi “vay, siz!” diyebildi.

Samim hemen ilerleyerek elini aldı, ona yaralı bir kuş gibi pür-halecan gelen bu eli takdis ve hürmetle dudaklarına götürdü ve onun şikâyetine meydan bırakmadan kaç gündür gelmek istediği hâlde bin türlü mânilerden dolayı muvaffak olamadığını ve kendisinin affından emin olduğu için bugün nihayet cesaret ettiğini söylüyordu. Gözlerini doldurmuş olan serzeniş bulutu bu mazeret üzerine hemen dağılıvererek genç kadın samimi, sıcak bir neşe ile:

“Geldiğinize yine teşekkür ederim. Hem çok... Ben artık ümidi kesmiştim.” dedi.

Sükût ettiler. Sıkıntılı bir sükût. Bundan kurtulmak için Samim sordu:

“Hanımefendi yoklar mı?”

Pervin tatlı sesiyle cevap verdi:

“Yok, burada. Biraz rahatsız da odasından çıkmıyor. Zaten çiksa da ne olacak? O benden çok sıkılıyor. Eğer Yezdan ile Fahire ikisi de burada olsalar, köşk eski hayatını bulabilse, biraz eğlenmek mümkün olacak. Fakat ihtiyar bir kadınla tek başıma ben. Lakin otursanıza niçin ayakta duruyorsunuz?”

Samim oturdu. Şimdi Pervin’in gözleri gayet tatlı bir nazarla kendine bakıyor ve devam ediyordu:

“Beykoz’da kalsam, yine aynı hayat. Orada vâkıâ Nevhiz ile Şadan var ama onların ikisinin de bir günleri bir günlerine uymaz. Ben gelirken eski hayatı bulacağım zannediyordum, hâlbuki burası âdeta bir harabezar¹²³⁷ hâlinde kalmış. Yezdan çok canlı bir kızdır. Onun bulunduğu yerde insan hiç sıkılmaz.”

Samim sordu:

¹²³⁷ harabezar: viranelik, harabe olmuş yer

“Çıkıp gezmiyor musunuz? Burada aileler için güzel tenezzüh yerleri vardır.”

Pervin:

“Yalnız başıma çıkıp ne yapacağım?” dedi. “Şeref gezmekten hiç hoşlanmaz. Bir iki kere benim zorumla çıktı, sıkıldığını gördüm, ben de vazgeçtim. Onu kulübe gönderiyorum, ben de kitaba gömülüyorum.”

Birdenbire gözlerinde bir neşe bulutu uçtu:

“Siz gelirsiniz Şeref de belki biraz canlanır. Bize uyar. Bizimle beraber o da gezer zannederim.”

Ve perişan bir rica nazarıyla:

“Gelirsiniz, değil mi?” diye sordu.

Elbette, elbette gelecekti. Ona bu kadar yakın, bu kadar samimi bir muhibbe¹²³⁸ bulduktan sonra gelmemek bir belâhet¹²³⁹ olmaz mıydı? Ama Nevhiz Hanımefendi bunu istemeyecek olursa. O hâlde onun da biraz daha fedakârlık yapması lazım gelirdi!

*

Bir saat kadar onun cıvıltısını dinledi. Biraz evvel o kadar mağmum, dalgın olan genç kadın onun karşısında uyandı, canlandı. Pür-gû, pür-neşe, seyahatlerine dair tafsilat verdi, Yezdan ile Pertev'den aldıkları mektuplardan bahsetti. Fahire'nin gelin gittiği Büyükadalı ailenin garip hayatını anlattı, güldü, güldürdü.

Öyle ki bir saat geçtiği hâlde Samim'de hemen şimdi geldim hissi vardı.

İlk ziyarette daha fazla kalmak köşk erkânı için belki münasebetsiz telakki edilir diye, teessüfle veda edip tekrar geleceğini vaat ederek çıktı.

Yolda yürürken kendi kendine Pervin'in her hâliyle, ânatına¹²⁴⁰ kadar Nevhiz'in külliye zıddı, aksi bir mahlûk olduğunu tasdik

¹²³⁸ muhibbe: kadın dost

¹²³⁹ belâhet: alıklık

¹²⁴⁰ ânat: nüanslar, ince farklar

ediyordu. Hayli zamandır böyle sıcak samimiyetten mahrum kaldığı için bugün bu mülakattan son derece memnun olmuştu. Hayatını doldurmuş olan dumanlar, sisler dağılmış, Pervin'in gözlerinin safveti, hitabının harareti önünde ruhu bütün endişelerden sıyrılmış, boğulduğu tazyikten kurtulmuş, nefes almaya başlamıştı.

Öyle ki, bu tesirle Nevhiz hakkında bile ferahlık hissediyordu.

Kendi kendine, “Elbette iki kadın ki birbirinin zıdd-ı kâmil¹²⁴¹ ” diyordu. “Birisi şuh, fattan, hesabi; öteki saf, samimi, beyaz. Birisi belki hesabılığının cezası olmak üzere histen tecerrüt etmiş¹²⁴², öteki zerratına¹²⁴³ kadar hisle yoğrulmuş. Birisi şiire, heyecana karşı lakayıt ve bî-teessür¹²⁴⁴, öteki kendisi canlı ve heyecanlı bir şiir. Ve bütün bu sebeplerden dolayı birisi zevkinde de elem verirken; öbürü yalnız nefesiyle, yalnız nazarıyla, yalnız sesiyle hatta başkalarının verdiği elemeleri de siliyor, hicranları dağıtıyor, gözyaşlarını da dindiriyor..”

Nevhiz muzlim bir ihtiras, Pervin nihayetsiz bir şefkat ihsas ediyordu¹²⁴⁵. Fakat Nevhiz, damarlarını tutuşturan ihtiras ateşini söndüremiyor, Pervin o melekâne şefkati bile ince bir şiirle besliyordu.

O zaman pek derin bir hicranla ah etti. “Ah bu iki kabiliyetten mürekkep bir kadın.” diye sızladı.

Bir kadın ki Pervin'deki şiir ve heyecanı, Nevhiz'deki meçhul ve muzlim cazibeye mezcetmiş¹²⁴⁶ olsun.

Zira görüyordu ki o Nevhiz'in ele geçmeyen, tanımak, halletmek, hulul etmek mümkün olmayan asi ve meçhul ruhunu seviyordu. Yalnız güzellik içinse elbette Nevhiz kadar güzel birçok kadınlar tanımıştı. İşte mesela Pervin de pek güzel bir

¹²⁴¹ zıdd-ı kâmil: tam karşıtı

¹²⁴² tecerrüt etme: sıyrıлма, soyutlanma

¹²⁴³ zerrat: zerreler

¹²⁴⁴ bî-teessür: etkilenmez

¹²⁴⁵ ihsas etmek: hissettirmek

¹²⁴⁶ mezcetmek: karıştırmak

kadıncı. Nevhiz’de kendini teshin¹²⁴⁷ eden ateşin cazibenin bu hissini renkleyen esrar, zulmet ve meçhuliyet¹²⁴⁸ olduğunu şimdi anlıyordu. O, Nevhiz’in anlaşılmadığı için ezen ve korkutan, karar verilemediği için sızlatan ve ürküten, ebülhevl¹²⁴⁹ mahsus muammalı mevcudiyetini seviyordu.

“Yahut” diyordu, “Yahut ikisi de olsun. Mademki iki kabiliyetin, iki ruhun tek bir kadında içtimai¹²⁵⁰ mümkün olmayacak kadar bunlar birbirine zıttır, ayrı ayrı ikisi de olsun ve ikisi de beni sevsin ve ikisi de benim olsun. Birinden harap ve nalan kaldığım günler, gidip kederimi, ıztırabımı ötekinin müşfik¹²⁵¹ sinesinde dindireyim. Birisinden aldığım yaraları ötekinin rehakâr¹²⁵² elleriyle sardırırım.”

Evet, vâkıâ Şeref vardı ve Şeref elbette böyle bir tertibe razı olamazdı fakat onun Pervin’den istediği yalnız manevi bir şifa, ruhani bir tesliyet olduğu için bunda bir zarar tasavvur edilemezdi. Zira Pervin gibi nazik ve mazlum bir mahluğ lekelemek, ezmek ve kırmak vicdanının kabul edemeyeceği bir cinayetti.

Hiçbir şey değilse, bütün istedikleri mümkün olmasa bile ara sıra, haftada bir, on günde bir ziyaret etse, bugün duyduğu kadar bir ferahlık, bir hafiflik, bir sükûn da mı bulamazdı? Ve bu kadar lütuf bile pek çok değil miydi?

Hâlbuki onun keskin nazarının gördüğüne nazaran eğer isterse bundan daha pek çok mazhar-ı müsaade¹²⁵³ olacağını hissediyordu.

Bilhassa Pervin’in kendini ansızın görünce o kadar şayan-ı perestiş bir humretle kızarıvermesi onu pek işgal ediyordu.

Pervin’in Beykoz’da kendisine müteveccih olduğuna hiç şüphe etmiyordu. Fakat bunun ne dereceye kadar sade, alakasız

¹²⁴⁷ teshin: ısıtma

¹²⁴⁸ meçhuliyet: bilinmezlik

¹²⁴⁹ ebülhevl: sfensk

¹²⁵⁰ içtimai: toplanma

¹²⁵¹ müşfik: şefkatli

¹²⁵² rehakâr: iyileştirici, kurtarıcı

¹²⁵³ mazhar-ı müsaade: izne erişme

bir teveccüh olduğunu anlamak şimdilik müşküldü. Onu o vakit kendine münasip bir namzet¹²⁵⁴ olarktan mı telakki ediyordu, yoksa. Yoksa bu daha derin, daha şuh, daha ateşin bir mahiyet almış mıydı?

Vâkıâ o hayatın kısalığı ve şeraiti, birbirine pek az temas etmiş olmaları buna imkân verememek lazım gelirdi fakat genç kız kalplerinin bu tarzda ani inkişafı, fevri irtibatları pek mümkün bir şey değil miydi?

*

O gece yatıncaya, uyuyuncaya kadar ve öbür gün uyanınca bütün ruhunda bir neşe:

“Pervin de var, Pervin de var! Ona gidersem sükûn ve şifa bulacağım!” diye aksediyor, o kadar ki hemen oraya gitmek, onun saf nazarını, tatlı tebessümünü, şen kahkahasını işitmek bir ihtiyaç hâlini alıyordu.

Kendi kendine hemen bugün yarın gitmek münasebetsiz olacağını düşünerek iki gün sonra çarşamba günü gitmeye karar verdi ve bir kere bu kararı verince artık o günü beklemek bir saadet oldu.

Çarşamba günü renksiz, perişan ve gam-gîn¹²⁵⁵ bir eylül günüydü. Fakat onun kalbinde parlak bir güneş yanıyordu. Gazeteleri neşeyle okudu. Sonra bahçeye çıktı, orada çiçekleri görünce akşamüstü giderken bir demet götürmeye karar verdi.

Kendi kendine, “Şimdi bizim tehlike kahramanı Sfenks Hanım benim neyle meşgul olduğumu bilse acaba ne hâle gelir?” diye güldü. Fakat hemen ihtimal onun lakayıt kalacağını, her hâlde lakayıt kalması pek muhtemel olduğunu düşündü, daha ziyade gülmeye başladı.

Yemekten evvel sokağa çıktı, iskele yolunda çiçek bahçesine giderek beğendiği krizantemleri gösterdi; akşamüstü saat dörtte

¹²⁵⁴ namzet: aday

¹²⁵⁵ gam-gîn: gamlı, kederli

bunlardan bir demet yapıp hazırlamasını, kendisi geçerken alacağını söyledi.

O kadar neşeliydi ki mana veremeyerek, “Daha hiçbir şey yok. Ne oluyorum?” diye taaccüb ediyordu. O zaman bu neşenin Pervin’in temiz ruhunun bir aksi¹²⁵⁶ olduğunu düşündü ve “Öteki, burnundan getirmeksizin bir dirhem zevk vermedi. Bu daha ümit bile yokken saadet veriyor!” diye onları tekrar mukayese etti.

Akşamüstü köşke gittiği vakit Pervin’i aynı yerde, aynı vaziyette buldu. Fakat bu sefer genç kadın onu daha uzaktayken gördü, dudaklarında latif bir tebessümle karşılayarak kımıldamaksızın elini uzattı ve pek neşeli bir tavırla, “Aman ne latif krizantemler!” diye sevindi.

Samim, bir hezaren sandalyeye ilişti, evvela Hanımefendi’nin sıhhatini sordu; rahatsızlığı geçmişse de kendisini havanın rutubetinden ihtirazen¹²⁵⁷ odasından hâlâ çıkmıyordu. Şeref Bey’e gelince, o yine kulüpte idi.

“Geçen gün geldiğinizi işitince çok memnun oldu. Haberi olsa bugün elbette beklerdi. Fakat onun da evde canı sıkılıyor. Hakkı da var ya... Ben bile kadınken boğuluyorum.”

Pertev’den yine mektup almıştı. Onlar karı koca İskoçya’ya kadar uzanmışlar, şimdi tekrar Paris’e gelmişlerdi. Kışı İsviçre’de geçirmek istiyorlardı.

Böylece, yavaşça, yine pek tatlı bir musahabete¹²⁵⁸ daldılar ve vaktin mürurundan bî-haber¹²⁵⁹ kaldılar. Öyle ki biraz sonra saate baktığı vakit Samim saatin yedi olduğunu gördü ve gitmek üzere hareket ettiği zaman Pervin yüzünde ansızın bir mahzunluk dalgasıyla itiraz etti.

“Daha pek erken.” dedi.

Samim saatin yediye gelmiş olduğunu söyleyince o da:

¹²⁵⁶ aks: yansıma

¹²⁵⁷ ihtirazen: korunarak, sakınarak

¹²⁵⁸ musahabet: sohbet

¹²⁵⁹ bî-haber: habersiz

“A, yedi mi? Ne çabuk?” diye hayret etti.

Samim hem gitmek istiyor, hem istemiyordu.

Ah, şimdi hiç gitmemek mümkün olsaydı, yemeğe kadar onunla gezerek, beraber yemek yiyip geceyi de beraber geçirirlerdi...

Kendi kendine “Bu saadeti sen kendin teptin sersem!” diyordu.

Saraylı, bunu ona kaç kere söylemişti fakat o esnada Nevhiz’in girdabında çırpınıyordu, bu söz kulağına girmemişti.

Pervin ona kapıya kadar refakat etti.

“Yalnız çok sıkılıyorum.” Ve rica ederek:

“Sık sık gelerseniz beni çok minnettar edersiniz.” diyordu.

Sonra, “Sahih!” dedi ve nerede oturduğunu sordu.

“Eğer yakın oturuyorsanız, Şeref’le beraber iade-i ziyaret¹²⁶⁰ ederiz.” dedi.

Samim evini tarif etti. Pervin büyük bir sevinç neşesiyle:

“Aman ne kadar yakın!” diye çırpındı.

“Fakat” dedi, “Fakat sizi evde bulmak için bir gün tayin edelim. Bizi beklersiniz.”

Samim ilave etti:

“Ve akşamüstü isterseniz bir Çamlıca seferi yaparız.”

“Sahih, pek güzel olur. Ben de bir gün sokağa çıkmak için bir bahane bulmuş olurum.”

Onun üzerine pazar gününü tayin ettiler ve bu memnuniyetle ayrıldılar.

Öbür gün Nevhiz gelecekti.

Sabah uyandığı vakit kendini diğer intizar günlerine nazaran sakın bularak:

“İnsan ne garip bir makine!” diyordu.

Bir hafta evvel aynı gün onu tazyik eden elemeler, endişeler ne olmuştu? Bilhassa her gün geldiği saat geçip de akli fikri hayatı

¹²⁶⁰ iade-i ziyaret: karşı ziyarette bulunma

kapının ziline muallak, mevcudiyeti türlü ihtilaçlarla¹²⁶¹ zîr ü zeber iken.

Nevhiz bugün tam vaktinde geldi. Samim bugün eski hararetinden mücerret¹²⁶² olduğu için miydi neydi, onu daha soğuk bir muhakemeyle tetkik ettiği için daha alakasız, daha mücerret görüyordu.

Kaideye¹²⁶³ muvafık olmak için geçen hafta gelmediğinden şikâyet etti. Nevhiz buna cevaben ara sıra yaptığı gibi latife-perverlik¹²⁶⁴ mi yoksa gerçek mi olduğu tayin edilemeyecek bir ciddiyetle geçen hafta geldiğini iddia etti. O vakit bunun doğru olmadığını, günleri, tarihleri zikr ve tadat ederek¹²⁶⁵ ispat etmek lazım geldi.

Samim bu esnada tekrar ateşlenerek uğraşırken, o tebessüm ederek alaylıca itiraz ediyor, kabul etmiyor, bu yanlış ithamdan¹²⁶⁶ şikâyet ediyordu.

Nihayet kabule mecbur olunca sadece:

“Öyleyse unutmuş olacağım!” diye bitirdi.

Fakat Samim yine birden tehevvrüne mağlup olarak sert bir nazarla:

“Unutmuş mu olacaksınız?” dedi.

Ve kendini menedemeyerek acı acı:

“Tarifinize göre hani o dünyada başka hiçbir kuvvete mağlup olmayacak kahir¹²⁶⁷ aşkınıza hayran olduğumu söylesem bana darılmazsınız zannederim.” diye hücum etti.

Nevhiz buna daha acı bir cevap verdi ve ilk defa olarak birbirini tırmalamak, yırtmak isteyen iki hasım gibi karşılaştılar.

¹²⁶¹ ihtilaç: çarpma, çırpınma

¹²⁶² mücerret: soyutlanmış, soyulmuş

¹²⁶³ kaide: kural

¹²⁶⁴ latife-perverlik: şakacılık

¹²⁶⁵ tadat etmek: saymak

¹²⁶⁶ itham: suçlama

¹²⁶⁷ kahir: kahreden

Fakat Samim hemen kendini topladı, onunla böyle mücadeleye girmekten zarardan başka ne istifadesi olabilirdi? Şimdi birbirlerini kanatacaklar, sonra bu acı hatıralarla aralarına daha bürudet girmiş olacaktı. Böyle birbirini parçalayacaklarına ya onun verdiğiyle iktifa etmek yahut terk edip çekilerek daha makul değil miydi?

İşte bunun için onun ellerini tutup kendine çekti ve yatağa götürdü. Nevhiz mutlak bir itaatle teslim oldu ve akşam veda edip gidinceye kadar bugün son derece gam-gîn ve mehil durdu.

*

Artık onun hakkında kati hükmünü vermişti. O sevmiyor değildi, sevemiyordu. Hiç sevmeyecek yahut seviyorum zannetmeyecek olsaydı, daha doğrusu, seveceğim diye başlamış olduğu hâlde şimdi kalbini bârid bulduğu için buhranlar içinde kıvranmamış olsaydı, o kadar mağrur bir kadın, bu kadar zahmet ihtiyar edip onun için böyle buralara kadar gelir miydi?

Onun ruhunda şimdi belki hiçbir ruhun duymamış olduğu buhranlı bir haile hükümrân oluyordu.

Kendisinin hüsnüne, asaletine, yüksekliğine son derece mağrur bir kadın. Bu gurur, kendine layık gördüğü bülent¹²⁶⁸ ve parlak aşkı aramasına mâni olduğu için senelerce beklemiş. İhtimal birkaç küçük tecrübe onu bidayette pek mecruh ederek bedbin ve itimatsız bıraktığı için uzun tereddütlerle kendini rasgele teslim etmekten birçok korkmuş. Fakat nihayet şimdi emin olduğu yeni bir aşk zuhur edince kalbi bu davete mukabele ve icabet etmiyor. Kalbi ve vücudu. Zira onun titremek için feci arızalara muhtaç olan ruhu gibi telezzüz¹²⁶⁹ için vücudu da mehib sadmelere muhtaç görünüyordu. Evet, o sevmiyor değil, sevemiyordu.

Daha ilk Çengelköy gecesi Samim onun kollarının arasında cihanları zîr ü zeber edecek bir galeyan-ı havas¹²⁷⁰ ile sermest ve mahmum iken derâğuşun bütün kâinatın beyaz bir rüya içinde eridiği mesti ve iltihap anında bile onda gayr-i memul bir rehavet

¹²⁶⁸ bülent: yüksek

¹²⁶⁹ telezzüz: zevk alma, hoşlanma

¹²⁷⁰ galeyan-ı havas: duygu coşkusu

bulduğunu tahattur ediyor ve bundan evvela tayin edemeksizin son derece müteezzi olduğunu şimdi anlıyor ve en evvel “Beni istediğim kadar sevmiyor!” şüphesinin bu münasebetle zehrini isale¹²⁷¹ ettiğini görüyordu.

Ondan sonraki telakilerde de Samim hep onu mütehassis etmek¹²⁷² için beyhude ifna-yı kuvvet etmiş¹²⁷³ ve bütün fedakârlıklarına rağmen onu hissiz ve camit bulmaktan hali kalmamıştı.

Samim, gözleri derin uçurum boşluklarına akmış, kendi kendine bu suali soruyordu.

O hâlde kalbi de vücudu gibi camit miydi?

Bu hal, hilkatin en feci bir cinayeti idi. Uzun seneler o kadar müşkülpesent hülyalarla hazırlandığı bu ilahi ziyafetten bir lokma tatmaksızın ayrılmak! Bu kadar ilahî bir surette zevk için yaratılmış bir mahlûğun böyle heyecandan, raşeden, harareten âciz ve mahrum kalması kadar korkunç bir vaka olamazdı.

Tabii ilk günler kendini büyük ümitlerle evvela aldatmaya çalışmış, kalbini ve vücudunu asi görünce onları zorlamış olacaktı. Fakat bu zorlayış onu kim bilir nasıl kırmış, nasıl harap etmişti!

Şimdi genç kadının vaktiyle anlamadığı, “Beni sevmiyor.” diye helak olduğu manasız rehavetlerinin ne olduğunu anlıyordu. O zaman genç kadın şüphesiz mücadelelerle meşguldü. Fakat bilhassa bugün onu o kadar kırık, o kadar âciz bir hâlde görmüştü ki artık mağlup olmuş olacağını anlıyordu.

Artık kalbi ve vücudu bu ısrara karşı isyan etmiş olacaktı. Kendisi de daha ziyade ısrar ederse onu daha çabuk ve daha avdetsiz¹²⁷⁴ kaybetmek ihtimali vardı. Ondan fazlasını istemek büyük bir hata olurdu. Ondan aşk, ondan heyecan beklemek akim bir teşebbüstü. Onun verebildiğini almak ve bununla kâni olmak lazım geliyordu. Evet, sevmeyecekti; o yalnız vücudunu verebilecekti.

¹²⁷¹ isale: akıtma

¹²⁷² mütehassis etmek: duygulandırmak

¹²⁷³ ifna-yı kuvvet etmek: kuvvet harcamak

¹²⁷⁴ avdetsiz: dönüştüz

Bu da o kadar ilahi surette emsalsiz ve leziz bir şeydi ki Samim için bundan mahrum kalmamak da pek büyük bir saadetti.

Çünkü Nevhiz'in korkunç bir surette zevk ve teşennüc için yaratılmış olan vücudunda en müşkülpesent erkekleri bile ihya edecek öyle zevk menbaları vardı ki Samim bunların her birinden ihtizar-engîz¹²⁷⁵ saralarla zevk-yâb¹²⁷⁶ olmaya alışmıştı. Şimdi bu zevklerin hatırası onu bu vücuda ve bu vücudun hassasına öyle gayr-i kabil-i infikak¹²⁷⁷ bir rabıtaıyla zincirlemişti ki onsuz kalmak en korkunç bir haile olacaktı.

Artık kararını vermişti. Zevk ve vecdi Nevhiz'den, şiir ve heyecanı Pervin'den alacaktı.

*

Pazar günü karı koca dört buçukta geldiler. İkisi de pek neşeliydiler. O sabah Pertev'den ve Yezdan'dan yeni bir mektup daha almışlardı. Bunlar da İskoçya seferi hakkında tuhaf malumat veriyorlar ve “İnsanları da karlı dağları kadar soğuk bir kıta!” diye eğleniyorlardı.

İkisi de evi pek beğendiler. Şeref Bey göz kırparak, “Bilhassa bir bekâr için bulunmaz münasip bir yuva!” diyordu.

Samim için en müşkül¹²⁷⁸ an, yatak odasını gezerlerken zuhur etti. Nevhiz tuvaletteki lavantaları, pudraları her gelişte kullanırdı. Bunların arasında billur bir iğne tabağına iki üç tane fırkete bırakmıştı. Şeref çapkın, hemen bunları gördü ve gözüyle işaret ederek Samim'e gösterdi. Samim hemen onları Pervin'in nazarından kaçırmak için türlü hokkabazlıklar ettikçe Şeref kahkahalarla gülüyordu.

İkinci heyecanı armuarı açıp bakmak isterlerse diye peyda oldu. Çünkü içi kadın çamaşırı, kadın levazımı ile doluydu. Fakat bereket versin onu açıp bakmak ne Şeref'in ne de Pervin'in aklına gelmedi.

¹²⁷⁵ ihtizar-engîz: can çekişme getiren

¹²⁷⁶ zevk-yâb: lezzet alan, zevklenen

¹²⁷⁷ kabil-i infikak: ayrılması imkânsız

¹²⁷⁸ müşkül: zor

Yalnız Pervin tuvaletteki lavantalara, pudralara bakarak, “Âdeta bir kadın tuvaleti!” diye manalıca ve hafif bir tebessüm etti. Ve Samim bunu fark etmemiş görünmekten başka bir şey yapamadı.

Yatak odasından çıktıkları vakit Pervin resimleri tetkike koyuldu. Bunlar Samim’in Garp resim üstatlarının en yüksek sanat numuneleri olarak telakki ettiği en manalı tablolarının bizzat ressamı tarafından suret-i mahsusada¹²⁷⁹ imza edilmiş foto-gravürleriydi. Birisi İngiliz ressamı Marcus Stone’un “Aşk İçinde” ünvanlı tablosuydu. On sekizinci asır İngiliz hayatına ait bir aşk levhasını gösteriyordu. Bir İngiliz parkının köşesinde bir ağacın altına konulmuş yuvarlak bir masa başında, etrafındaki kerevete oturmuş beyaz elbiseli, ziya saçlı, şeffaf vücudu bir genç kız, karşısında kolunu kenara dayamış, kendine vecd ve istiğrakla bakan bir delikanlının nazarları altında dikişini şaşırmış, perişan kalmış olarak tasvir olunuyordu. Bu resim, erkeğin dindarane perestişi, kadının lerzan heyecanını o kadar belîğ tasvir ediyordu ki Şeref bile hayran oldu.

*

Diğeri Leh ressamlarından Kovalevski’nin “Kış Gecesi” ismindeki levhasıydı. Bu, ufukları bir kar bulutu içinde boğulmuş, berf-pûş¹²⁸⁰ bir tepeyi irâe ediyor, uzakta kar altında kaybolmuş küçük birköy, kamerin solgun aydınlığıyla nim meri¹²⁸¹ bulunuyordu. İri bir kurt, açlığın tesiriyle köyün yakınına kadar inmiş, vahşi bir nazarla tereddüt ediyordu.

Üçüncü resim, Balestrieri’nin meşhur Beethoven levhasıydı. Samim bu levhayı bilhassa yaptırılmış çerçevesiyle Berlin’de satın almıştı. Çerçevenin iki tarafında Beethoven’in ölü maski görölüyordu. Levha, musiki meftunu birkaç derbeder sanatkârın Beethoven’in bir sonatını çalan bir kemanla piyanoyu nasıl mariz ve âbidane bir vecd ile dinlediklerini irâe ediyordu.

¹²⁷⁹ suret-i mahsusa: özel olarak

¹²⁸⁰ berf-pûş: karla örtülü

¹²⁸¹ meri: görünür, görülebilen

Dördüncü resim, Fransız ressamı Etcheverry'nin “Sergice” ünvanlı pek meşhur levhasıydı. Bunda bir baloda bir kenar odaya getirilmiş genç bir kadının dans refiki¹²⁸² tarafından humma-engîz¹²⁸³ bir sergice içinde öpüldüğü tasvir olunuyordu.

Bunlardan başka, daha küçük kıtada cam altlarına yapıştırılmış uzun, enli, sivri muhtelif levhalar öteye beriye asılmıştı.

Samim, Pervin ile sanayi-i nefise hakkında bir mübaheseye daldılar. Bu esnada Şeref bahçeye çıkmış, çiçekleri ziyaret ediyordu.

Samim onlara çay ikram etti. Sonra sokağa çıktılar ve bir otomobile binip Çamlıca'ya kadar gittiler.

Akşamüstü avdet ettikleri vakit üçü de gördükleri melul Eylül hüznüyle yaldızlı güzel manzaralarla sarhoş, dimağları lerzan, vücutları iyice yorgundu.

Samim, otomobille onları köşklerine kadar götürdü. Avdet ederken Şeref: “Samim Beyefendi” demişti, “Mademki birbirimize bu kadar yakın bulunuyoruz, niçin istifade etmeyelim değil mi beyefendi? Hepimiz burada yalnızlıktan sıkılıyoruz. Sık sık teşerrüf edelim beyefendi. Bendeniz her gün öğleden sonra akşama kadar evde bulunuyorum. Ne zaman teşrif buyurulursa minnettar olurum. Ancak akşamüstleri geç vakit bazen kulübe gidiyorum. Evde sıkıldığım için... Değil mi Pervin?”

Pervin memnuniyetle, “Zaten Samim Bey'e ben de söylemiştim” dedi. “Bilhassa ben her saat evde ve yalnızım. Ne vakit teşrif ederlerse son derece memnun oluruz.”

*

Samim otomobilde avdet ederken kendi kendine, “Acaba aldanıyor muyum?” diye düşünüyordu.

Pervin'de kendine karşı ümidinin fevkinde bir zaaf ve teveccüh hissediyordu. Bu hissine saik¹²⁸⁴ olan birkaç alamet vardı. En evvel, ilk gördüğü günkü kızarması, sonra konuşurlarken, gözünün kendine

¹²⁸² refik: arkadaş

¹²⁸³ humma-engîz: hummalı

¹²⁸⁴ saik: neden

dalıp kalması, kendisi söz söylerken bütün canı gözünde toplanmış, dudaklarından akıyormuş gibi mültehip ve perişan durması gibi son derece manalı bazı hâlleri vardı ki onun şüphesini takviye ediyordu.

Acaba aldanıyor muydu? Bunu nasıl anlayabilecekti?

Kendi kendine Pervin'i derin bir tecrübeden geçirmek lazım olduğunu düşünüyordu.

Bunun için evvela son derece hararet ve samimiyetle, birbiri peşi sıra sık sık dört beş defa gidecek, cesaretsiz bir rabıta gösterecek, aynı zamanda onu bu rabıtaya ve kendine alıştıracaktı. Sonra bir gün geleceğini vaat ettiği hâlde hiç gitmeyecekti. Pervin şayet zannettiği gibi kalben mecruh ise bu intizar günü merak ve elemle son derece iltihaplanacaktı. Üç gün, dört gün hiç görünmeyecekti. İlk intizardan sonra bu gaybubetle¹²⁸⁵ genç kadının merakı âdetâ müthiş bir endişe ve şayet varsa aşkı âdetâ bir buhran hâline gelecekti.

Nihayet ansızın bir gün zuhur edecek lakayıt, unutkan, İstanbul'da sıkıldığı için hemen Avrupa'ya gitmek üzere bulunduğunu haber verecekti.

Genç kadın sahiden müteessir ise elbette bu darbe altında pek biçare kalacak ve hissiyatını gayriihtiyari ifşa etmeye mecbur olacaktı. Ya pek derin bir heyecan izhar edecek yahut infial gösterecek her hâlde lakayıt ve bî-his¹²⁸⁶ kalamayacaktı.

Şayet lakayıt kalırsa Samim aldandığını anlayacaktı.

*

Bu tertip üzere salı günü öğleden sonra ilk ziyaretini yaptı. Pervin onu pek büyük bir şevkle karşıladı. Şeref Bey kulübe gitmişti. Hani her gün öğleden sonra evde bulunuyordu?

Pervin omuzlarını kaldırarak, "Canım o lakırdı." dedi, "Öğle yemeğini yer yemez evde oturamıyor. Böyle olmakla beraber geleceğinizi bilseydi, mutlak beklerdi."

¹²⁸⁵ gaybubet: kayboluş, görünmez olmak

¹²⁸⁶ bî-his: duygusuz

O gün geç vakte kadar konuştular. Pervin tekrar Avrupa seferini anlattı. Genç kadının kendine mahsus cazibeli nüktelerle anlatışı vardı ki Samim'i meftun ediyordu.

Akşamüstü veda ederken “Mademki” dedi, “Mademki Şeref Bey geleceğimi bilirse bekleyecekmiş... Yarın yine geleceğim. Kendisine haber veriniz. Biraz Fener’e gideriz” dedi.

Öbür gün gittiği vakit Pervin yine yalnızdı. Şeref af dilemiş, İstanbul’da işi olduğu için arz-ı mazeret etmişti. Başka bir gün için her hâlde şimdiden söz veriyordu.

Pervin şen bir kahkahayla gülerek:

“İşi bakara¹²⁸⁷, malum a... Kabil-i tehir¹²⁸⁸ değil.” diyordu.

Ve ilave etti:

“Bu kadar kumar müptelası¹²⁸⁹ adam güç bulunur. Kumar oynayabilmek için beni burada değil, Avrupa’da bile yalnız bırakır gider, beni hep kumar oynanılan yerlere sürüklerdi. Ben mesela müzeleri, tiyatroları, konserleri görmek için deli olurken o bana maa-l-kerâhe¹²⁹⁰ refakat eder ve fırsat bulur bulmaz beni bırakıp sıvıştırdı.”

Samim teessüf etti:

“Vah vah!” dedi. “Vah vah, ben Fener’e gideriz diye gelmiştim.”

Pervin gayet tabii olarak, “Biz gideriz.” dedi. “Zaten o giderken, ‘Siz gidiniz. Ben gelirim, doğru oraya gelir, sizi orada bulurum’ diye tembih etti.”

*

Beraber çıktılar.

Pervin beyaz bir yeldirme giydi, başına bir örtü aldı, arabaya binmeyip yayan yürümeyi tercih ettiler. Kalamış yolunda ağır ağır konuşarak ilerlediler.

¹²⁸⁷ bakara: iskambil kağıdı ile oynanan bir çeşit kumar oyunu

¹²⁸⁸ kabil-i tehir: ertelenmesi mümkün

¹²⁸⁹ müptela: düşkün

¹²⁹⁰ maa-l-kerâhe: istemeyerek

Samim önlerinden geçerken köşklerin tarz-ı inşalarıyla¹²⁹¹ eğleniyor, hepsinde birçok kusurlar bularak Pervin'i hoş hoş güldürüyordu. Bugün ilk defa olarak ona biraz hararetle hitaba başladı.

Mesela güneş bulutlardan sıyrılıp semanın bulutsuz olan bir parçasında bir billur arkasında gibi büyük bir teşa'şu¹²⁹² ile parlıyordu.

Pervin: "Güneş göz kamaştırıyor." dedi.

Samim mukabele etti:

"Fakat aynı zamanda hayat veriyor." dedi. "Tıpkı sizin gibi." diye ilave etti. "Siz ve güneş dünyaya birlikte şevk ve hayat neşrediyorsunuz."

Bu, cevapsız ve zahiren¹²⁹³ tesirsiz geçti.

Biraz sonra Belvü Otel'i'ne gelmişler, şimdi rıhtımdan yürüyorlardı. Sağ tarafta rakit¹²⁹⁴ denizin masum ve munis¹²⁹⁵ dalgacıkları ufak kafilelerle rıhtıma atılıyorlar, taşların kovuklarında fıkırdayarak kıvrıla büküle geri çekiliyorlardı.

Samim sordu:

"Denizi sever misiniz Pervin Hanım?" dedi.

Pervin kaşlarında latif bir hatt-ı zevkle¹²⁹⁶: "Bayılıyorum." diye cevap verdi.

"Deniz hayatı Avrupa'ya mahsustur. Biz burada her şeyi olduğu gibi denizi de feda etmişiz. Kendi hâline terk etmişiz. Yazın denizden ne zevkler alınabilirken bundan bizim hiç haberimiz yoktur. Oostende'da olduğu gibi Avrupa plajlarında ne latif bir hayat sürülür. Mesela farz ediniz ki sizinle beraber şimdi denize giriyoruz. Beş dakika sonra siz latif ve şayan-ı perestîş bir deniz kıyafetiyle

¹²⁹¹ tarz-ı inşa: inşa tarzı

¹²⁹² teşa'şu: parıldama

¹²⁹³ zahiren: görünüşte

¹²⁹⁴ rakit: durgun

¹²⁹⁵ munis: cana yakın, sıcakkanlı

¹²⁹⁶ hatt-ı zevk: zevk çizgisi

tulu ediyorsunuz¹²⁹⁷. Beraber kumların üzerinde, çakılların arasında, dalgaların derâğuşlarına müstağrak oynaşıyoruz. Ne güzel hayat olur, değil mi?”

Pervin’in yüzü birden o kadar kızardı ki delikanlı daha ziyade devam edemedi. Eğer kendine kalsaydı, bu tafsilatı ihtimal tereddütsüz sonuna kadar devam ettirecekti.

*

Böyle münasebeti! Münasebetsiz, bahsi daima mahrem mevzulara getirmeye çalışarak her fırsatta onun güzelliğinden, cazibesinden, tebessümünden bahsederek, onu her an daha ihata ediyordu.

Bir defasında saçlarına bakarak:

“Bunlar” demişti, “bunlar, bir tebessümü büyük elemeleri uyutan, nihayetsiz teselli menbaları açan bir şifa ve saadet yuvasıdır.”

Yine:

“Bence sizin saçlarınız başka kadınların dudaklarından yüz bin kere daha lezizdir!”

Ve ısrarla onun gözlerine bakarak, “Dudaklarınıza gelince.” [diye] ilave etmişti fakat onun tekrar kıpkırmızı olduğunu görünce sükûta mecbur kalmıştı.

Fener’de ilerliyorlardı. Adalar tarafında en uç köşede sahile indiler. Orada kayaların üstüne oturdular. Oturdıkları büyük kaya ayaklarının altında oyuklar, kovuklarla yırtıklar ve yarıklarla yapılmış, suyun içinde ötede beride bazen bir timsah sırtını, bazen bir yılanbaşını andırır parçalar hâlinde fırlamıştı. Hafif bir rüzgârla titreyen suyun raşeleri bunların kenarlarına çarparak sermest cılvellerle oynayıyordu.

Bu silik güneşi ile dumanlı simasıyla ketum, hazin, muhteriz bir sonbahar günüydü. Ta uzakta Adalar, yekpare bir silsile hâlinde İzmit’e doğru uzuyor, arkasında mavi dumanlarla kaybolmuş eflatun dağların zinciri seçiliyordu. Beri tarafta Marmara sincabi¹²⁹⁸, sakın

¹²⁹⁷ tulu etmek: doğmak

¹²⁹⁸ sincabi: kahverengi ile kurşuni arasında bir renk

uzanarak bir adem¹²⁹⁹ uçurumunda kayboluyor gibiydi. Semada dağınık, perişan t l bulutlar sallanıyor, sönük bir Eylül güneşi bunların arasında bazen gölgeleniyor, bazen aynada aksetmi  gibi yanıyordu.

Arka taraf, seması saf ve pak bir mavilikle mahmur ve hayali imtidad ediyor¹³⁰⁰, tepeler, sahiller, berrak, parça parça, uzakta İstanbul ufkun üzerinde irtisam eden camilerinin ve minarelerinin ehvaliyle¹³⁰¹ müphem tebell r¹³⁰² ediyordu. Ufukta bir vapur ufalmı , dumanlarının içinde kaybolmuştu.

Havanın bu ince melaliyle¹³⁰³ onlar da hüzne müstağrak, ağır ağır avdet ettiler. Bilhassa Pervin daha derin bir surette mahzun görünüyordu. Giderken hep söylendiği hâlde avdetde dakikalarca sükût ediyor hatta Samim’in suallerine bile m   k latla cevap veriyordu.

Öyle ki nihayet Samim:

“Ne oldunuz?” dedi. “Bir şey söylemiyorsunuz, yoruldunuz mu?”

Genç kadın hazin bir k hkahacıkla g    f k rdayarak:

“Hayır, yorulmadım.” dedi. “Havanın hüznü bana da sirayet etti olacak.”

Samim bu teessürün şimdi ayrılacaklarından mütevellit olduğunu biliyordu.

*

Bu teess r  daha canlandırmak için veda ederlerken:

“ imdi Pervin Hanım. Ayrılacağımıza” dedi, “Beraber bize kadar gitseydik. Beraber yemek yeseydik, gece yine beraber çıkıp gezseydik.”

¹²⁹⁹ adem: yokluk

¹³⁰⁰ imtidad etmek: uzanmak

¹³⁰¹ ehval: de  et, korkular

¹³⁰² tebellür: billurla ma

¹³⁰³ melal: hüzün, keder

Söze başladığı vakit Pervin bu temenniye bütün ruhuyla iştirak eder görünmüştü fakat sözler derece derece ilerledikçe gözlerinde fena bir korku fark etti ve birden keserek:

“Ne rüya değil mi Pervin Hanım?” dedi.

Pervin perişan, hissiyatını izhar etmekten lerzan, dondu kaldı.

Samim ayrılırken güle güle:

“Şeref Bey’e bir oyun yapmak için rica ederim, yarın yine geleceğimi kendisine söyleyiniz. Bakalım, bakarasını feda edecek kadar kuvvet gösterecek mi?” dedi.

Ve yürürken kendi kendine:

“Canavar herif” diyordu, “Ötekinin karşısında, kurt önündeki kuzu gibi titrersin. Harap ve perişan kalırsın. Sonra masum ve nazik bu zavallı kadını bin türlü işkenceyle helak edersin. Lakin yaptığın şeyler eşna¹³⁰⁴ bir cinayettir.”

*

Öbür gün daha yatağındayken Nevhiz geldi.

Samim bir taraftan hayali, şairane bir aşk ile uğraşırken, diğer taraftan böyle şehvani¹³⁰⁵ ziyafetlere nail olmak saadetiyle göklere sığmıyordu. Tam emeline nail oluyor demek değil miydi? İstanbul’un en mümtaz, en latif, en cazip iki hanımı, aynı gün, hatta aynı saatte biri onun cismaniyetini, diğeri maneviyetini taltif ve tatir¹³⁰⁶ için müsabaka ediyorlar demek değil miydi?

Genç kadın akşama kadar kaldı. Onlar yakında Akbaba’dan iniyorlardı.

Bu fırsattan Samim istifade etti:

“Geçende Şeref Bey’i gördüm” dedi, “İstanbul’a geleli bir hayli zaman olmuş. Sen de bana haber vermemiştin. Burada Feneryolu’nda Nazlı Hanımefendi’nin köşkündeymişler. Birkaç defa gittim, Pervin Hanım’ı da gördüm.”

¹³⁰⁴ eşna’: çok çirkin, kötü

¹³⁰⁵ şehvani: erotik, şehvetle ilgili

¹³⁰⁶ tatir: ıtırlandırma

Hem söylüyor, hem Nevhiz’in yüzünde sözlerinin tesirini takip ediyordu. Pervin’den bahsederken onun gözlerinde pek ani bir bulut olduğunu fark ettim zannetti.

Ve hemen lakırdıyı değiştirerek:

“Şimdiye kadar” dedi, “şimdiye kadar Paşa Akbaba’daydı. Sonra benim İstanbul’da olduğumdan kimsenin haberi yoktu fakat şimdi Şeref Bey onlara elbette beni gördüğünden bahsedecektir. İstanbul’da da Paşa’yı ziyaret etmezsem pek çirkin olacak. Hem artık orada evvelki gibi Pertev, Pervin filan yok ki kendimiz için senin söylediğin gibi bir şüpheden korkalım, değil mi? Zannetmem ki Şadan Hanım bu hususta bizim için bir tehlike olsun. İşte bunun için ben artık meydana çıkmak ve Beyoğlu’nda görünmek istiyorum.”

Nevhiz, kaşlarında bir hatt-ı tereddüt¹³⁰⁷ dinliyordu. Samim onun itirazına meydan bırakmamak için birçok izahat verdi, nihayet onun muvafakatini aldı.

“Hem bazen seni görmek istiyorum. İçimde sana karşı bir açlık hissettiğim günler oluyor. Hâlbuki günlerce böyle kendi hâlinde gidiyor. Ben de istediğim vakit seni gelip görebilmek isterim. Hakkım yok mu?”

*

Nevhiz oturdukça o Pervin’e verdiği vaadi hatırlayarak rahatsız oluyordu. Âdeta bugün Nevhiz’in bir an evvel çıkıp gitmesini istiyor denilebilirdi.

Nihayet Nevhiz kalktı, beraberce iskeleye kadar gittiler. Onu bir otomobile koydu ve uzaklaşıp kaybolur olmaz kendisi başka bir otomobile atlayarak Feneryolu’na şitab etti.

“Şeref Bey?” Şeref Bey yine itizar etmişti. Pervin gülererek:

“Görüyorsunuz ya” dedi, “görüyorsunuz ya, o gayr-i kabil-i ıslah¹³⁰⁸ bir kumarbaz.”

¹³⁰⁷ hatt-ı tereddüt: tereddüt çizgisi

¹³⁰⁸ gayr-i kabil-i ıslah: iyileşmesi imkânsız

Samim böylece emeline nail olduğu için memnundu. Ona söz vermek bahanesiyle birbiri peşi sıra gelmiş ve hem genç kadının kendini her gün bilâ-tehlike¹³⁰⁹ kabul edebileceğini anlamış, hem de aynı zamanda planı saha-i fi’le¹³¹⁰ çıkarmıştı. Bugün üç gündü ki birbiri sıra onu ziyaret etmişti. Artık bu üç günü kâfi görerek Pervin’i istediği kadar “olmuş” addediyor ve darbeyi yarın indirmeye hazırlanıyordu.

Öbür gün erkenden geleceğini söyleyerek beraber Çiftelhavuzlar’a gitmelerini rica etti. Pervin tabiatıyla büyük bir memnuniyetle hemen kabul etti. Hâlbuki bugün gitmeyecek, onu akşama kadar bekletecekti.

Öbür sabah uyandığı vakit eğer Pervin zannettiği gibi hakikaten kendine karşı mütehasis ise acı bir kıyas-ı nefse¹³¹¹ bu sabah kim bilir nasıl şevkle uyandığı hâlde akşama kadar ne ateşler içinde helak olacağını düşündü ve kalbinin en samimi köşesinden ona karşı pek derin bir imdat ihtiyacıyla çırpındı.

“Zavallı mazlum Pervincik...” diye söylendi.

Onu bugün çekeceği elemlere mukabil, dünyanın en mesut bir kadını yapmak elindeydi ve bu saadeti ona vermeyerek o bilakis onu akşama kadar kahr ve tebah edecekti.

Kendi kendine “Murdar canı... Haydut herif!” diye söylendi.

Bu ithamlara karşı kendini müdafaa için türlü safsatalar¹³¹² buluyor hatta daima mesut aşkların tatsızlaşacağını, ara sıra böyle darbelerle sarsılmak lazım olduğunu bile düşünüyordu. Fakat bütün bu muhakemelere rağmen o kadar masum, o kadar melek, kendine karşı o kadar mihriban¹³¹³ olan zavallı genç kadını müdafaa ve himaye etmek ihtiyacı kalbinde tahakküm ediyordu. Hemen kalkıp

¹³⁰⁹ bilâ-tehlike: tehlikesiz

¹³¹⁰ saha-i fi’l: uygulama alanı

¹³¹¹ kıyas-ı nefis: kendinden örnek

¹³¹² safsata: yalan

¹³¹³ mihriban: şefkatli

ona gitmek, onu teselli etmek, af dilemek, aşkını itiraf ederek ona vakf-ı hayat etmek¹³¹⁴ istediği oluyordu.

O zaman ilk defa olarak tercih etmek lazım olsa hangisini intihab edeceğini düşündü. Derin derin mukayeselerden sonra ikisini de birbirine tercih edemeyeceğini itiraf etti. Yalnız Pervin ona hiçbir şey söyleyemiyordu, aynı zamanda yalnız Nevhiz’le de yaşamak mümkün değildi. O hâlde?

Kendi kendine “Ne biri ne öteki.” diyordu.

Her hâlde onun saadeti için ikisine de ihtiyacı vardı.

*

Saat üçe gelmişti. Dün ona erken geleceğini söylemiş olduğu için Pervin laakal bir saattir intizarda ve her hâlde merak ve endişe ile mücadeledeydi. Fakat dörde geldiği vakit bu merak ve endişenin en elim bir işkence hâline çıkmış olduğunu tahmin ediyordu.

Kendi kendine, “Metanet Samim, metanet!” diye söyleniyor ve salonda bir aşağı bir yukarı gezerek kendisi de burada onun kadar eza içinde kavruluyordu.

Saat beşe geldi. Genç kadının artık intizarın en had derecesine çıkmış olduğu muhakkaktı.

Artık duramayacak bir galeyana gelmişti. Ateş üzerinde oturuyormuş gibi kıvranıyor, çarpıyor, çırpınıyor, koşa koşa gidip onun ayaklarına kapanmak ve gözyaşlarıyla ıslatarak:

“Ah bilsen Pervin, benim ne zavallı hayatım olduğunu bilsen. Bana şüphesiz acırsın.” diye uzun uzun feryat ederek, ağlayarak af talep etmek istiyordu.

O gün bu buhran içinde geçtikten sonra üç gün daha gitmeyip evde kalmak ve onun her gün başka zehirlerle helak olduğunu bilerek onu kurban etmek pek müşkül geldi fakat her an:

“Bu zaruridir. Onun saadeti için de...” diye kuvvet kazanmak istediği hâlde bir türlü kesb-i sükûn edemiyordu; bunun için aralarına

¹³¹⁴ vakf-ı hayat etmek: hayat adamak

maddi imkânsızlık, daha çok müşkülât koymak için İstanbul'a geçti ve üç gün de İstanbul'da geçirdi.

Nihayet dördüncü günü öğleden sonra Kadıköyü'ne geçerek bir otomobile atladı, Feneryolu'na gitti.

Köşkün bahçesine girdiği vakit kalbi ilk aşk mülakatına giden bir mektepli gibi heyecanla çarpıyordu.

Bahçe tenhaydı. Âgâh¹³¹⁵ nazarıyla bu bahçede bu son günler zarfında ne derin bir aşk elemelerinin ateşlendiğini okuyabiliyordu. İlk geldiği günlerin neşesi, cazibesi yerine soluk, kuvvetsiz bir hava altında dökülmüş yapraklarla bir matem sahnesi arz eden bu bahçede bir ölüm fecaati hissolunuyordu.

Kapı kapalıydı. Açan hizmetçi onu içeri salona aldı.

Az sonra Pervin koşa koşa geldi. Yüzü erimiş, gözleri siyah halkalarla çürümüştü.

İlk lakırdısı:

“Size dargınım” sözü oldu.

Dudakları derin bir serzeniş hattı, gözleri kalın bir iğbirar bulutuyla kapalıydı.

Sonra dargınlığı izah etmek için:

“Sizi ne kadar çok bekledim.” diye şikâyet etti. “Geleceğinizi bir gün evvel kati olarak vaat etmiş olduğunuz için aldanmadığıma emindim. Uzun uzun hasta olmanızı düşündüm. Sonra günlerce yine görünmediniz. İzmit'e veya başka yere gitmiş olsanız mutlak haber verirsiniz zannediyordum. Ne oldu, neredeydiniz?”

Samim hazırladığı darbeyi indirmek için lakaydane:

“Evet, gelemedim.” dedi. “Bir yere gitmedim ama gitmek üzereydin de...” diye ilave etti.

Pervin bir anda mosmor oluverdi.

“Gitmek mi?” diye kekeleydi. “Ne tarafa, nereye?” diye sordu.

Samim ağır ağır ve derin bir merakla onu tetkik ederek: “Avrupa'ya gitmek istiyorum. Yol kâğıtları yaptırmakla meşguldüm.

¹³¹⁵ âgâh: uyanık

Zaten ne vakitten beri arzum vardı. Fakat son günlerde birdenbire içime yine bir sıkıntı bastı. Bu memlekette sıkıntıdan helak olacağım diye ansızın karar verdim.”

*

Pervin, yüzünde elim bir işmizâz ile dinliyor, son derece müteessir ve elem ve kederle şişkin kendisine bakıyordu. Genç kadın, son günlerde Samim’in devamını kendisine bir alakaya hamlederken şimdi birdenbire bunda korkunç bir surette aldandığını anlayıverince derin bir çaresizlik içinde harap olmuştu. Şimdi onsuz kalırsa ne yapacağını düşünüyor ve kendini o kadar bedbaht, o kadar zavallı buluyordu ki kalbinin amâkında bir merhamet ihtiyacı kabarıyor, feryat etmek için boğuluyordu. Ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilemeyerek ezilmiş dururken birdenbire gözlerine yaşların hücum ettiğini hissetti. Onları tutmak, ağladığını göstermemek için kendini zapt etmeye çalıştı. Fakat yaşlar iri iri, birbiri arkası sıra gözlerinden nebean edip yanaklarına yuvarlanmaya başladılar.

Samim bu derece heyecanı hiç ummuyordu. Karar vermek, emin olmak için yaşlardan evvel gördüğü teessür pek kâfi iken, bir de bu yaşları görünce onun için derin bir teessürle harap oldu ve kemal-i samimiyetle¹³¹⁶ yanına yaklaşarak titreyen bir sesle:

“Ağlıyorsunuz.” diye sordu.

Pervin şimdi artık kendini tutamayarak mendiliyle gözlerini kapamış, bütün vücudunu sarsan derin hıçkırıklarla ağlıyordu. Samim onun elini tuttu, kendine çekmeye çalışarak yavaşça:

“Niçin ağlıyorsunuz? Benim için mi? Ben gidiyorum diye mi?” dedi.

Pervin hiç cevap vermeyerek taşıdığı kederlerin, hicranların bütün hararetiyle ağlamakta devam ediyordu.

O zaman Samim bu saf, rakik ve masum kadının ilahi aşkına meftun:

¹³¹⁶ kemal-i samimiyet: tam bir içtenlik

“Demek beni seviyorsunuz? Ah seviyorsunuz, sahi mi? Söyleyiniz ki hayat bulayım. Söyleyiniz ki yaşadığımı anlayayım.” diye inledi.

Cevap bekler gibi tekrar sükût etti. Fakat genç kadının göğsünü sarsarak vücudunda akseden derin hıçkırıklardan başka bir cevap yoktu.

O zaman gayet tatlı bir sesle titreye titreye yalvarmaya başladı:

“Çünkü ben de, ben de sizi seviyorum. Hem nasıl bir aşkla, nasıl bir ibadetle, tasavvur edebilseniz. Fakat söyleyiniz, söyleyiniz de ömrümde hiç duymadığım saadeti ben de hissedeyim. Söylersiniz değil mi? Seviyorsunuz değil mi?”

Pervin bu ilahî teraneyi cevapsız bırakmak istemiyormuş gibi gözlerinin hazin bir ifadesiyle yandan baktı; zavallı, kırık bir hareketle başını sallayarak tasdik etti.

*

Samim bu itiraf üzerine sıcak bir teslimiyetle titreyen eli büyük bir galeyana dudaklarına götürüp af diler gibi tezellül¹³¹⁷ ve istirhamla öpmeye başladı.

Fakat genç kadın bu temasın tesiri altında sapsarı, nefes nefese, dudakları titreyerek, bütün vücudu pür-ihtilaç¹³¹⁸, elini çekip kurtarmak istedi.

Ve müsterhim¹³¹⁹ bir nazar, perişan bir sesle:

“Yok, Samim, yok” diye yalvardı. “Rica ederim bırakınız, rica ederim, rica ederim...”

Samim, muti, perestîşkâr¹³²⁰, eli bıraktı.

Şimdi Pervin’in sinesinde hıçkırıklar mütevali hamlelerle aksediyor, ara sıra kuvvetli teşennüclerle bütün vücudu sarsılıyordu.

“Peki, mademki siz de seviyordunuz, niçin beni bu adama bıraktınız?” diye inledi.

¹³¹⁷ tezellül: alçalma

¹³¹⁸ pür-ihtilaç: çırpınma içinde

¹³¹⁹ müsterhim: yalvaran

¹³²⁰ perestîşkâr: tutkun

Samim izaha çalıştı. Bu iş o kadar nagehani olmuştu ki bir şey yapmak mümkün değildi. Daha yeni tanışmışlardı. Birbirlerini iki defa ancak görmüşlerdi. Onun hissinden emin olmadan böyle bir harekete nasıl cesaret edebilirdi?

“Ben ilk hislerin tereddütü altında çırpınırken nikâhınızı haber aldım.” diye devam etti. “Hatta itiraf edeyim mi? İzmit seferi, validemin davetinden ziyade, bil-ihthiyar¹³²¹ yapıldı. Buradan kederimden, kaçtım. Tam sizin aşkınızla doluyken sizi benden gasp eden rakibin saadetinde hazır bulunamazdım, değil mi? Hakkım yok muydu?”

Pervin artık kurumuş gözleri uzak hayallere akmış, hazin hazin düşünüyordu.

Nihayet mırıldanır gibi:

“Ne büyük bir saadet olacaktı.” dedi.

Sonra o da izah etmek istedi:

“Ben ne olsa bir kadını” dedi. “Siz erkek olduğunuz hâlde böyle tereddütler içinde bulunursanız, bir kere de beni düşününüz. Ben ne yapabilirdim? Mevkiimin¹³²² ne kadar nazik olduğunu tasdik ediyor musunuz? Bir taraftan Şeref peşimi bırakmıyor, beni ilk günden beri takip ediyordu. Nihayet Pertev’in nikâhı meydana çıkıp da izdivacı takarrür edince o da istifade etti. Ben düşünmek için müsaade istedim. Hâlbuki ne düşünecektim. Sizi nasıl hâlimden haberdar edebilirdim? Siz o günlerde gelmiyordunuz. Ben sizi ilk gördüğüm an sevmeye başladım. Sizi gördüm, sizinle işittim, iradem, ihtiyarım kalmadı; kâmilin, kâmilin ve ebediyen sizin olduğumu anladım. Ah bilseniz başka bir erkeğe zevce olmak benim için ne kadar, ne kadar güç geldi. Uzun geceler ebediyen hayatıma girmiş, beni eline almış bu adam duymasın diye başımı yastıkların arasına sokarak sabahlara kadar hıçkırmaktan harap oldum. Sonra bu Avrupa seferi. Yanımda birbirini severek yaşayan Yezdan ile Pertevin numunesi dururken sevmediğim bir adamla bu seyahatten bir zevk almak benim için mümkün müydü? Nereye gittiysem

¹³²¹ bil-ihthiyar: seçerek

¹³²² mevki: durum, vaziyet

sıkıldım, boğuldum. Ben bu seyahati Şeref’le yapmamalıydım, bu hayatı sizinle yaşamalıydım ki mesut olayım. Nerede güzel, şayan-ı temaşa¹³²³ bir şey görsem, ‘Ah o da olsa... Onunla beraber görsem.’ diye zehir olurdu. Hele buradan vapur rıhtımından ayrılıp Marmara’ya dalarken sizi bıraktığım İstanbul’dan uzaklaşmak ne elim bir şey olmuştu.”

Samim kesti:

“Fakat mademki şimdi artık bunu anladık.” dedi.

“Yok, yok” diye inledi Pervin. “Mademki bir kere bu oldu, mademki bir kere bu adamın zevcesi oldum, ona sadakatten ayrılmamak vazifemdir. Bunun için sizden büyük bir ricam var. Benim aşkımdan, zaafımdan istifadeye kalkmayınız. Uluvv-i cenabınıza¹³²⁴, necabetinize eminim. Beni yeni azaplarla mahvetmeyiniz. Sizin için zaten çok azap çektim. Biraz geç olsa bile sizi de bana merbut bilmek benim için yine bir saadettir. Ve bu saadet bana kâfidir!.. Ah bilerseniz, bu sükûnu ne müthiş azaplardan sonra elde ettim? Aşkınızı büyük bir matemle kalbime gömmüştüm. Sonra birdenbire siz zuhur ettiniz. O vakit ölmüş zannettiğim eski aşkın tekrar canlandığını gördüm. İlk günler kendi kendime, ‘Onu hâlâ seviyorum. Fakat mademki onun bundan hiç haberi olmayacak.’ diyor, vicdan azabı, korku hissetmiyordum. Fakat şimdi ki siz her şeyi öğrendiniz... Şimdi tehlikeyi görüyorum. Ya sizle artık hiç görüşmemek lazım yahut bana vaat etmelisiniz. Beni öldürmek istemiyorsanız, size yalvarıyorum beni yeniden harap etmeyiniz. Bana acıyınız.”

O zaman Samim resmî ve ciddi bir tavırla:

“Yegâne emelim” dedi, “yegâne emelim size itaat etmek, sizin muhitinizde yaşamaktır; en mukaddes arzum sizin isminizi söyleyerek ölmektir. Sizden vazgeçmek, sizsiz kalmak ölümden beter bir musibettir. Dünyada sizden başka hiçbir şeyde lezzet ve hakikat bulmadım. Eğer sizin için, sizin selametiniz ve rahatınız

¹³²³ şayan-ı temaşa: seyre değer

¹³²⁴ uluvv-i cenab: yüksek kişilik

için kendimi feda etmem lazımsa, ona da hazırım. Fakat hiç korkmayınız, benden size hiçbir fenalık gelmez ve gelmeyecektir.”

Sesinde o kadar samimi, o kadar sıcak bir sadakat vardı ki, Pervin bu sefer hiç korkmadan elini ona terk etti ve iki elin bu hafif teması, bu saf şehvet bir dakika devam etti. Kadında bu temasın hasıl ettiği sadme maddiyete sukut edemiyor, manevi tesirini muhafaza ediyordu.

*

Samim oradan çıkıp evine gelirken yolda kendi kendine:

“Bütün namuslu kadınların ilk aşklarındaki arzuları masum ve eflatuni¹³²⁵ kalmaktır.” diyordu. “Bakalım, bu teraneyi ne kadar dinleyeceğiz?”

Fakat Pervin’in ne kadar marazi bir hassasiyeti olduğunu düşünerek hayrette kalıyordu. Daha ilk hamlede ağlamaktan başka bir şey yapamayan bu şayan-ı perestiş yavru kuş ile öteki fırtına canavarı arasında ne müthiş bir fark vardı! Pervin, aşkına layık olup olmadığını anlamak için onu hiç tecrübeye, imtihana lüzum görmemiş, görür görmez ebediyen ona bütün hayatını bütün genç kızlık emellerini teslim ve feda etmişti.

Samim artık Şeref’in oralarda olmadığını, Nazlı Hanımefendi’nin rahatsızlık korkusuyla odasından kımıldamadığını anladığı için sık sık köşke gidiyor, bazen müsait havalarda Pervin’le gezmeye bile çıkıyorlardı.

Kendisi bir kere bu hususlarda büyük tecrübelerle mücehhez¹³²⁶ olduğu, sonra da Pervin gibi cidden samimi olarak merbut bulunmadığı ve bahusus aşkın maddiyatını beri tarafta Nevhiz’le tadıp duyduğu için bu Eflatuni münasebetin zaruri galeyanlarından azade bulunuyordu. Fakat onun müşikâf¹³²⁷ ve tahlilkâr¹³²⁸ nazarından Pervin’in geçirdiği fırtınalar gizli kalamıyordu.

¹³²⁵ eflatuni: platonik

¹³²⁶ mücehhez: donanmış

¹³²⁷ müşikâf: kılı kırk yaran

¹³²⁸ tahlilkâr: araştırmacı

Şimdi Pervin uzun uzun niçin vaktiyle birbirlerini anlamayıp bu felakete düşmüş olduklarını düşünüyor ve kendini bu acı nedametlerle¹³²⁹ harap ediyordu. Son derece samimi, son derece saf ve mihriban hilkatı bu gizli ve kirli münasebetten rencide olduğu için bu lekeden, bu kirden kurtulmak onun en birinci emeliydi.

Bu emel yalnız meşru münasebete inhisar etmiyor, hayalperest, şi'r-âver¹³³⁰ bütün yüksek kadınlar gibi her hissin künhüne kadar yükselmek hilkatinde olduğu için Samim ile münasebetini yalnız meşruiyetle¹³³¹ kâfi görmeyerek, hususi bir hayat tahayyül ediyordu.

Mesela:

“Ah” demişti bir gün, “Ah seninle birlikte Pol ve Virjini gibi olmak ve onlar gibi ölmek isterdim. O kadar vakit bensiz yaşamışsın ki zevcim olsan bile bu seneler beni yine harap edecekti. Biz dünyaya beraber gelmeliydik, beraber büyümeliydik, sonra tıpkı Pol ve Virjini gibi beraber ölmeliydik. Ne saadet olurdu değil mi? Doğduktan ölünceye kadar bilâ-istisna her dakika, her saniye yalnız birbirimiz için birbirimizin olarak yarınsız ve dünsüz, başka hiçbir rabita ile hiçbir endişe ile, hiçbir tercih ile merbut ve muallak¹³³² olmadan dünyanın, hayatın dışında yaşamak... Ne nefis bir rüya!..”

*

Başka bir defa, yine Samim'in mazisinden bahsederken: “Ah sana hiç olmazsa eski sevdiklerini olsun unutturmak isterdim...” demişti.

Buna Samim hemen büyük bir hararetle:

“Hepsi hayal, hepsi rüya.” diye cevap verdi. “Ancak şimdi yaşıyorum. Yaşadığımı ancak şimdi anlıyorum. Hayat, saadet, aşk, hep sensin! Hep sen!.. Ah, yalnız lütfetsen de...”

Zira Samim artık yavaş yavaş hücumu başlamış, ona bedbaht görünerek, saadetinin onun lütfuna muallak olduğunu yavaş yavaş evvela ima, ısrar ile tekrar ediyordu.

¹³²⁹ nedamet: pişmanlık

¹³³⁰ şi'r-âver: şiirli

¹³³¹ meşruiyet: meşru olma

¹³³² muallak: asılı, asılmış

Pervin, bu imaları işitmiyor gibi davranıyordu.

Bu sefer yine ilk sözlere cevap vererek:

“Hayır, hayır” dedi. “Seni kim bilir ne muhteşem kadınlar hem nasıl sevdiler! Ah bunları hâlâ hatırlıyor musun acaba?..”

Samim tekrar etti:

“Bunları bana unutturmak için yegâne çare.”

Ufak, müessir sözlerle onun havassına¹³³³ müracaat ediyor, onu mağlup etmek istiyordu. Fakat Pervin bütün bunlara büyük bir metanetle mukabele ediyor, ya sükût ile cevap veriyor yahut pek tatlı bir istirham nazarıyla bakarak onu iskât ediyordu.

*

Bir gün gittiği vakit Pervin’i son derece mahzun buldu. Son günlerde onu pek derin teessürler içinde görmeye alışmıştı. Fakat bugünkü teessür öbür günlerin mülâhaza ve tefekkür¹³³⁴ teellümlerine benzemiyor, bir fevkalade vaka mahsulü olduğu anlaşıyordu.

Öteden beriden açtığı lakırdıları Pervin âdeti hilafına¹³³⁵ ya cevapsız bırakıyor yahut verdiği cevapları pek kısa, pek manasız kesiyordu. Fakat bütün saf ve halis hilkatlerde olduğu gibi daha ziyade duramadı ve nihayet itiraf etti.

“Evvelki gün” dedi, “Evvelki gün sizi Beyoğlu’nda bir otomobilde yanınızda bir hanımla görmüşler.”

Samim bu malumatın yanlış olduğunu anlamakla beraber fevkalade memnun oldu ve öyle inkâr etti ki tasdik manası çıkıyordu.

Pervin bu darbe üzerine son derece mecruh olmakla beraber azametini muhafaza etmek için:

“Vâkıâ sizi bu noktada istintak etmeye hiç hakkım olmadığını itiraf ederim.” dedi. “Öyle ya, sizin hayatınızı sûrî¹³³⁶, manasız, faydasız bir emel için zapt ve gasbetmeye ne hakkım var, değil mi?”

¹³³³ havas: duyular, hisler

¹³³⁴ tefekkür: düşünme

¹³³⁵ hilaf: aykırı

¹³³⁶ sûrî: biçimsel

Buraya gelince pek meymus bir hareketle fırladı, “Biraz gezelim mi?” diye sordu ve cevap beklemeden bahçeye şıtab etti. Hava almak, ferahlamak ihtiyacında olduğu anlaşılıyordu.

Samim, arkasından, “İşte böyle” diye düşündü. “Kendisi de itiraf ediyor.” Ve takip etti.

Pervin ilk defa olarak köşkün arka tarafına doğru yürümeye başlamıştı. Bu tarafta pek zengin bir çam korusu vardı. Büyük ağaçların altında yürüdüler.

Şimdi ikisi de derin bir hüznün içinde sükût ediyorlardı. Samim yanı başında, bu sükûta hürmet ederek yürüyordu.

Birdenbire onu kendine karşı, kendinin Nevhiz’in huzurundaki vaziyetinde biçare, medetsiz, makhur görmekten derin bir merhamet hissetti. Onu okşamak, ona temas etmek ihtiyacına mukavemet edemeyerek elini tuttu. Bu el, ateş içinde yanıyordu. Evvela çekilmediği hâlde, mahsus bir isyanla mukavemeti vardı fakat Samim’in temasındaki yumuşaklık bu mukavemeti çabuk eritti.

Şimdi bu küçük el avucunda mahpustu.

Hâlâ sükût ediyorlar ve hâlâ yürüyorlardı.

Samim bu temasın verdiği hararetle yürürken elde tekrar bir firar arzusunun canlandığını hissediyor, bunun için onu kurtulamayacak surette zapt ve raptetmek lazım olduğunu anlıyordu. Ve bunun Pervin’in parmaklarının kendi parmakları arasına geçmesiyle mümkün olacağını düşündü. Şimdi ince, yasemin parmaklar muhalefet etmeye çalışıyorlar fakat Samim’in parmaklarındaki inat ve tahakküme dayanamıyorlar, en nihayet teslim oluyorlardı. Böylece birer birer teslim olan parmaklarla biraz sonra genç kadının eli kilitlenmiş, âdeta pranga-bend¹³³⁷ olmuş gibiydi.

*

Biraz da böyle yürüdüler.

Şimdi korunun en sık ağaçlı bir noktasına gelmişlerdi. Öyle ki âdeta sık ve kısa ağaçların altında karanlıkta kalmışlar denilecek kadar kesif bir gölgeye gömülmüşlerdi. Bazen ağaçlar o kadar

¹³³⁷ pranga-bend: parangaya bağlanmış

sıklaşıyordu ki geçebilmek için ya ellerini ayırmak yahut dolaşmak lazım geliyor ve Samim gülerek dolaşmayı tercih ediyordu.

Bir defasında Pervin'in de güldüğünü gördü ve cesaretlenerek:

“Ah, ne latifsiniz.” diye elinde esir olan eli dudaklarına götürdü.

Evvela Pervin sabretmek istedi fakat buselerin tevali ettiğini ve âdeta müthiş bir şehvet ateşiyle yandığını görünce elini çekip kurtarmaya çalıştı. Samim, bu şayan-ı perestiş esiri bırakmak değil, dudaklarından ayırmaya bile razı değildi ve ateşin, muhteris, aç buselerle onları yer ve ısıtır gibi öpüyor, öpüyor, öpüyordu.

Genç kadın, başını çevirip onu gözleri dönmüş bir hâlde görünce korktu, biraz sonra yalnız elin busesiyle kanaat etmeyeceğini kati olarak anladı. Öyle bir kuvvetle silkindi ki eli kurtulmuş oldur Bir iki adım öteye sıçrayarak, “Rica ederim Samim.” diye yalvardı. “İstirham ederim.”

Samim'in gözlerinde o zamana kadar alıştığı itaatten hiç eser yoktu. Bunlar âdeta bir deli gözü gibi vahşi vahşi parlıyordu. O vakit genç kadın şakaya, oyuna bozmak ve aynı zamanda uzak bulunmak için koşmaya başladı. Fakat Samim'in arkasından takip ettiğini görünce birkaç ağaçtan dönüp dolaşarak oynar gibi koşuştular.

Pervin her an Samim kovalamaktan vazgeçecek diye bekliyor hâlbuki onun mutlak tutmak istediğini görüyor ve korkusu daha çoğalıyor, işi buraya getirdiğine pişman olarak koşmakta devam ediyordu.

Bu sefer tutulursa Samim'in dudaklarına hiç mukavemet kabil olmayacağını gördüğü için mümkün olduğu kadar süratle koşup kendisini emin bir köşeye atmaya azmetti. Bulundukları noktaya iki üç dakika kadar uzak bir kapı vardı. Selametle yetişip o kapıdan çıkabilirse köşkün bostanında bulunacağını ve orada bahçıvanlar bulunduğu için Samim'in tecavüze cesaret edemeyeceğini düşünerek o tarafa doğru koşmaya başladı.

*

Samim her şeyi göze almış gibi hâlâ arkasından koşuyordu. Evvela aralarında oldukça bir mesafe vardı. Samim ne olsa bir kere

bu cereyana giren hadisenin kendi lehine neticeleneceğini bildiği için pek telaş etmiyordu.

Fakat nihayet uzakta kapı görülüp de Pervin'in oradan çıkacağını ve elinden kurtulacağını anlayınca o da süratlendi. Kapı, koştukları zeminden hafifçe çukurlanan bir meyil üzerinde iki duvar arasında açılmış tahta bir kapıydı.

Pervin can havliyle koşuyor, kapıya yaklaşıyordu. Genç kadın son nefeslerinde düşüp bayılacak bir yorgunluk, bir halecanla helak oluyor, her an Samim'in daha yaklaştığını fark ediyordu.

Kapıya yetişmeden evvel kendini tutacak, her şey mahvolacak diye Pervin son bir hamleyle bir daha atıldı, kapıyı tuttu. Tuttu ve çekti.

Eyvah! Kapı kilitliydi.

O kadar koşmaktan yorgun, nefes nefese kalmış, halecandan bitmiş bir hâldeyken bu darbe onu bütün bütün mahvetti. O zaman kapının önünde siper alarak terden ezilmiş, yorgunluktan mahvolmuş bir hâlde gözlerinde perişan bir istirham nazarıyla yalvardı:

“Allah aşkına Samim, Allah aşkına... Merhamet et!..”

Samim onu bu hâlde görünce cebir ve şiddete cesaret edemedi. O da koşmaktan harap bir hâldeydi. Onun da halecanı son dereceye gelmişti. Bunun için önüne gelince kollarını açtı ve son derece titrek bir sesle o da ona yalvardı:

“Gel artık, Allah aşkına... Sen bana merhamet et. Artık gel!”

Genç kadın kollarını istimdat¹³³⁸ için gibi uzatarak:

“Yok, Allah aşkına bırak.” diye inledi.

Fakat Samim onu dinlemeyerek yavaşça tuttu ve sinesine çekti. Şimdi Pervin bilâ-mukavemet¹³³⁹, âdeta sığınıyormuş gibi onun göğsüne büzülmüştü. Evvela bitap, harap, kıvranıyor, hâlâ mukavemet etmek istiyordu. Fakat bir an oldu ki Samim'in

¹³³⁸ istimdat: yardım dileme

¹³³⁹ bilâ-mukavemet: karşı koymaksızın

uzanarak ağızını isteyen dudaklarına çırpına çırpına teslim oldu ve bütün vücudu, bütün canıyla inleye inleye buseleri iade etti.

Samim, kollarının arasında cansız bir vücut tuttuğu hissiyle ona baktı. O zaman anladı ki Pervin kendini kaybetmiş, gözlerini kapamış, bayılmıştı.

Altıncı Kısım

İki Ateş Arasında

O zaman Samim’le Pervin arasında pek derin ve pür-şevk¹³⁴⁰ bir aşk hayatı başladı.

Delikanlıya karşı böyle silahsız kalarak çaresiz teslim olmuş olan Pervin şimdi şi’r-engîz¹³⁴¹ kadınlığının bütün galeyanı, bütün vecdiyle ona aşkını bezl ediyordu.

Son günlerde kumara karşı hummalı bir iptila ile sarılıp gece gündüz kulüpten ayrılmayan Şeref’in ve soğukların tezayüdünden¹³⁴² ürkererek tekrar odasından hatta yatağından hiç çıkmamaya başlamış olan Nazlı Hanımefendi’nin müsaadeleri sayesinde pervasızca her gün buluşmak mümkün oluyor ve aşkları pek müsait bir sahada pervaz ediyordu.

Genç kadın ilk günlerde ne kadar ciddi bir mukavemet göstermişse, şimdi o kadar hırs ve iptila ile galeyan ediyordu. O, heyecanında ne kadar humma-perver¹³⁴³ ise şehvetinde o kadar fûruzan olan ateşin mizaçlardandı. Tek bir buse ile bayılmış olan genç kadının kolları şimdi Samim’i daima derâguş için yanıyor ve delikanlı, Nevhiz’de bulmak için o kadar mütehassir¹³⁴⁴ olduğu en derin teşennüclere onda tesadüf ederek onu saf ve masum zannettiği hâlde, şimdi bu ateşin hassasiyete son derece mütehayyir oluyordu.

¹³⁴⁰ pür-şevk: arzu dolu

¹³⁴¹ şi’r-engîz: şiirli

¹³⁴² tezayüt: artma, çoğalma

¹³⁴³ humma-perver: hummalı

¹³⁴⁴ mütehassir: özlem duyan

Nevhiz'i karşıdan gören ne ihtiras-perver¹³⁴⁵ bir uçurum mahlûğu olduğunu tahayyül ederek ihtimal korkar ve Pervin'in huzurunda onda pek nazik, pek vüreyka-âver bir mevcudiyet tasavvur ederdi. Hâlbuki birincisi bütün bu ihtimallere rağmen ne kadar câmid ve sengîn¹³⁴⁶ ise ikincisi o kadar pür-galeyandı. İki kadının başka her hâllerinde tezahür eden zıddiyet böylece şehvet-perverliklerinde de teâruz¹³⁴⁷ ediyordu.

İlk günler Nevhiz'in yâbis¹³⁴⁸ kollarının arasında kurumaya yüz tutmuş olan erkekliği şimdi Pervin'in sıcak, feyizdar¹³⁴⁹ nefesi altında ezeli ciyadetlerle tezehhür ediyordu.

*

Bu esnada Pervin bu derin vecd-i havas¹³⁵⁰ içinde bütün kemalini bulan bir çiçek gibi en şaşaadar¹³⁵¹ bir feyizle¹³⁵² inkişaf ediyor, gözlerinde o zamana kadar görülmemiş bir güzellik revnakı, dudaklarında hep meçhul kalmış bir ihtiras ateşi, göğsünde emsalsiz bir şehvet telatumu peyda oluyor, endamı daha zengin, daha latif bir hat ile ahenkleniyordu.

Mülakatlar bazen köşkün tenhalığından bilistifade mümkün oldukça Pervin'in dairesine gizlice çıkılarak orada yapılıyor, bazen Pervin İstanbul'a yahut bir muhibbeye gitmek bahanesiyle Moda'daki köşke geliyordu. Samim genç kadının Moda'ya gelmesini hiç arzu etmiyordu. Çünkü o oradayken ihtimal Nevhiz'in ansızın zuhuru yahut başka bir gün Nevhiz'le beraber bulunurken nagehan Pervin'in peyda olması ihtimali onu son derece korkutuyordu.

Fakat Pervin, âşığına istediği gibi serbestçe temellük için Moda mülakatlarından son derece mesut oluyor ve bundan dolayı

¹³⁴⁵ ihtiras-perver: tutkulu

¹³⁴⁶ sengîn: taştan yapılmış

¹³⁴⁷ teâruz: birbirine zıt olma, çatışma

¹³⁴⁸ yâbis: duygudan yoksun

¹³⁴⁹ feyizdar: verimli

¹³⁵⁰ vecd-i havas: duygu coşkunluğu

¹³⁵¹ şaşaadar: parıltılı, gösterişli

¹³⁵² feyiz: verimlilik, bereket, uğurlu tesir

onun menine rağmen ansızın çıkıp geliyor, Samim buna karşı bir şey söyleyemiyorsa da derin korku fırtınaları geçiriyordu.

Böylece genç kadın köşkten bin bahane ile kaçamak yaparak sabahleyin erken erken Samim daha yatağında iken geliyor, hemen soyunarak onun aguşuna atlıyor ve onun yatağında, onun koynunda ona zevk ve can verip mesut olarak akşama kadar süren bu aşk buhranlarının yorgunluğuyla kırılmış, ezilmiş ancak geç vakit mufarakat¹³⁵³ ediyordu. Samim, Pervin gelmeye başladığı için evde, bilhassa yatak odasında yeni tertibat ahzına¹³⁵⁴, aynalı dolap muhteviyatında tebeddülât¹³⁵⁵ icrasına¹³⁵⁶ mecbur kalmıştı.

Nevhiz son günlerde yine eser-i hayat¹³⁵⁷ göstermemeye başlamıştı. Genç kadın o kadar uzak bulunurken bile his ve sevk ile burada esen havadan haberdarmış gibi on güne yakındır hiç görünmemişti. Samim onu görmek, onun bilhassa gözlerini görüp vicdanını tebriye etmek¹³⁵⁸ ihtiyacını şiddetle hissediyordu. Bunun için hem Paşa'yı ziyaret etmek, hem Nevhiz'le görüşmek üzere bu arada bir gün öğleden sonra Nişantaşı'na geçti.

O civarın cereyanından haberdar olmak için evvela Saraylı Hanım'a uğramak lazımdı. Saraylı onu en pür-küşâyış¹³⁵⁹ bir kabul ile karşıladı. Serzenişleri, şikâyetleri, tehditleri bu küşayişin neşesini ihlal¹³⁶⁰ edemiyordu.

Samim, mutat bahaneler, hazırlanmış mazeretlerle af talep ediyor, İzmit'ten, çiftlikten, validesinden bahsederek hemen mevzuuya dâhil olmak için elinden geleni yapıyordu.

Mevzu yani Nişantaşı hayatı hakkında tafsilat vermek, Saraylı Hanımefendi'nin en tabii bir ihtiyacıydı. Bunun için tekrar Sacide Hanım'dan, tekrar Esbak Sabık Bey'den bahse başladı. Fakat Samim

¹³⁵³ mufarakat: ayrılma, ayrılık

¹³⁵⁴ ahz: alma, alış

¹³⁵⁵ tebeddülât: değişiklikler

¹³⁵⁶ icra: uygulama, yürütme

¹³⁵⁷ eser-i hayat: hayat belirtisi

¹³⁵⁸ tebriye etmek: temize çıkarmak

¹³⁵⁹ pür-küşâyış: ferahlık dolu

¹³⁶⁰ ihlal: bozma

Bülbül Bey'in Hürrem'le geçirdikleri hayata, Feriha ile müsteşar beyin dedikodularına alakadar olacak hâl ve mevkide değildi. O, kendi hayatının cereyanları arasında bütün mevcudiyetiyle akıp giderken bir de etrafındaki hareketlere vakit ve dikkat sarf edemezdi. Bunun için bütün canıyla, bahsin Nevhiz'e ve konak hayatına avdetini bekliyordu.

Nevhiz'in mutadın haricinde uzun müddet böyle habersiz gaybubetinden teşeüm ediyor¹³⁶¹ ve genç kadın hakkında son haftalarda ruhunda tebellür eden rehavet, bu sebeple yeniden derin bir iltihapla alevlenmeye başlıyordu.

Pervin'le son günlerin şehvani ziyafeti maddiyetini tatmin ettiği için şimdi maneviyeti yine keskin tahassüsata karşı bir iştiha¹³⁶² hissediyor ve bundan dolayı kendisine karşı daima zaptolunamamış bir kalp mahiyetini muhafaza etmiş olan Nevhiz'e ateşin bir esaret-i ruh¹³⁶³ ile yeni incizablar hissediyordu.

*

Saraylı bu hissiyata vâkıfmış da onu karşısında intizar buhranlarıyla çırpınır görmekten mahzuz oluyormuş gibi başka havadislerde gezindi, gezindi fakat en nihayet bir münasebetle onlara intikale¹³⁶⁴ mecbur olunca iki kelime ile kesti bitirdi:

“Paşalar bildiğin gibi.” dedi.

Samim, ruhu gözlerinde ihtizar hâlinde: “Yani.” [diye] istifsar¹³⁶⁵ etti.

Parlak bir kakhaha ile Saraylı cevap verdi:

“Yani ne olacak oğlum? Paşa her gün doktor ile bahis ve inadında devam ediyor. Nevhiz sık sık gidip Çengelköyü'nde kalıyor, konak eski bildiğimiz konaklıktan çoktan çıktı. Şadan yok, Pertev yok, Pervin yok. Yani konağın bütün canı yok.”

¹³⁶¹ teşeüm etme: kötüye yorma

¹³⁶² iştiha: istek, cinsel arzu

¹³⁶³ esaret-i ruh: ruh esareti

¹³⁶⁴ intikal: göçme, geçme

¹³⁶⁵ istifsar: açıklama isteme, sorma, öğrenme isteği

Samim “Ha, evet” etti, “Pervin Hanım’la Şeref Bey’i gördüm. Onlar şimdi Kızıltoprak’ta Nazlı Hanımefendi’deler değil mi? Pertev kışı İsviçre’de geçirecekmiş. Pervin Hanım söylüyordu.”

Tekrar Nevhiz’e avdetle tamik etmek¹³⁶⁶ istiyordu. Fakat Saraylı şimdi yeniden Sacide’ye geçmişti. Bülbul ile Hürrem’in dünyanın en mesut iki kumrusu gibi bütün yazı Büyükada’da geçirdiklerini, Sacide artık ayaklarını bağlayan kementten kurtulduğu için bir babahindi gibi kabara kabara dünyalara sığmadığını bütün kendine mahsus canlı teferruatla, hazzından bayıla bayıla anlatırken, Samim birden kalkıp koş a koş Nevhiz’e gitmek, onu görüp bir haftadan fazla niçin görünmediğini, Çengelköyü’ne âdetinin hilafında niçin sık sık gidip bilhassa niçin o kadar çok kaldığını sormak, anlamak için bir cinnet hummasına tutulmuştu.

Saraylı’yı susturup kalkıp kaçmak için nöbetler içinde kıvranarak fırsat beklerken nasılsa, bir münasebetle tekrar konak hayatına intikal eden fassal¹³⁶⁷ kadın manalıca bir göz işaretiyle lakırdı arasında, “Nevhiz artık derinlere daldı!” sözünü kaçırdı ve bu, Samim’in hummalı mevcudiyetine müthiş bir kamçı darbesi oldu.

Kendini tutamayarak telaşlı bir istifsarla:

“Nasıl, nasıl, nihayet o da mı?” diye sordu.

Saraylı geniş bir memnuniyet iltimaıyla¹³⁶⁸:

“Evet, nihayet o da... Pek emin değilim ama onda son günlerde bir başkalık seziyorum. Ya oynadı, ya oynamak üzere. Fakat kadın bilirsin ya! Metindir. Başkaları gibi ağzına yüzüne bulaştırmaz.”

Acaba bu şüphe kendisiyle olan maceradan mıydı, yoksa yeni başka bir sergüzeşt mi başlamıştı?

*

Saraylı’dan izin alıp sokağa çıktığı vakit Samim kendi kendine: “Koca sersem!” diyordu, “Dünyada ne olursa olsun pek

¹³⁶⁶ tamik etmek: derinleştirmek

¹³⁶⁷ fassal: dedikoducu

¹³⁶⁸ iltima: parıldama

nadir tesadüf edilecek müstesna bir kadını elde ettin bu hiç ihmal edilir mi? Ama istediğin harareti bulamıyormuşsun; nene lazım... Ne kadar nadir, ne kadar kısmen olursa olsun yine senin olmuyor mu? Sen bin türlü endişeler, ince hesaplarla onu bir tarafa bırak, ne zaman olsa elinde olan, eline geçmesi zaruri, mecburi bulunan bir kadın için onu unut. Bu budalalığımı hiç affetmeyeceğim!”

Şimdi Nevhiz’e karşı kalbinde hiç hissetmemiş olduğu derin bir iltihapla yanıyor, onu görmek için titreye titreye deli oluyordu.

Konağa girdiği vakit holde ilk gün gördüğü noktada Nevhiz’in tekrar hayalini görüyorum zannıyla o vakitten beri ne kadar hesapsız ve ehemmiyetli vakalar cereyan ettiğini düşünerek bugün hem Nevhiz’e hem Pervin’e malik olmak saadetini bir rüya zannetti. Bütün son vakalar, konağın muhitinden hariçte cereyan ettiği için bu tahassüsü onu bütün keskinliği ile ihata ediyordu ve tekrar kalbi bir saadet tufanı ile şişerek muzaffer adımlarla salona girdi.

Salonda Paşa ile hanımefendi yalnızdı.

Paşa onu mutat galeyanyla, hanımefendi her zamanki sükûnuyla kabul ettiler. Evvela merasim, teşrifat, itizarlar, istifsarlar sürdü. Samim İzmit hayatına, çiftlik işlerine dair Paşa’nın sorduğu suallere cevap veriyordu ki içeri Nevhiz girdi.

Ve bu o kadar şahane bir zafer oldu ki Samim ömründe bu kadar ince, bu kadar nefis bir hisle sarsılmamıştı. Genç kadının Paşa ile hanımefendinin huzurunda onunla altında derin menbalar kaynayan bir sükûn ile resmî olarak nezaket kelimeleri teatisi onu sermest bıraktı. Nevhiz, yerine göre tekbir nazarıyla dünyaları erkeğe bahş ve ihsan edebilen pek nadir ve pek müstesna mevcutlardandı.

Kelimeler rükud¹³⁶⁹ ile telaffuz olunurken gözler en ateşin nazarlarla birbirini emiyor, nefesler aradaki mesafeyi hedmederek¹³⁷⁰ birbiriyle imtisas ediyordu.

¹³⁶⁹ rükud: durgunluk

¹³⁷⁰ hedmetmek: yıkmak

Tekrar Paşa ile görüşmek mecburiyeti peyda oldu ve Samim onun gözünün önünde Paşa ile mübahese ederken bütün cazibelerini, bütün kıymetlerini arz ve teşhir etmekte zevk buluyordu.

Genç kadın, yabancı bir temyiz¹³⁷¹ nazarıyla onu hariçten tetkik edecek ve şüphesiz kendini teslim ettiği adamın kıymetini takdir edebilecekti.

Bu esnada bir ziyaretçi ailenin vürudu¹³⁷², Nevhiz’le üç dört satır konuşmak fırsatını halk etmiş oldu.

O, genç kadına serzeniş etmek isterken şimdi kendisi şikâyet maruz kalıyordu. Nevhiz son günlerin birinde, konağa inmelerinden istifade ederek ara sıra buluşmaları takarrür ettiği¹³⁷³ hâlde, Samim’in o zamandan beri hiç zuhur etmemesinden, merak edip de bir kere olsun gelmemesinden şikâyet ediyordu.

“Hatta” dedi, “ben bu hâle rağmen geçen salı günü Moda’ya kadar geldim ve akşam geç vakte kadar kendi kendime beyhude yere salonda bekledim.”

Samim şimdi tahattur ediyordu ki o gün Pervin onu Feneryolu’nda yemeğe alıkoymuş ve gece saat on bire doğru bırakmıştı.

Gözlerinde derin bir şükran dalgasıyla affını rica etti ve iki gün sonra Nevhiz’in Moda’ya ziyareti takarrür ederek veda etti ve saadetle çıktı.

Sokakta yürürken onun bütün kuvvetiyle dünyada yegâne bir kadın olduğunu bininci defa kendi kendine tekrar ediyor ve gayriihtiyari Pervin’i de düşünerek “O melek fakat kadın bu. Tam manasıyla, tam sihriyle, tam iltihabıyla bir kadın!” diyordu.

Samim, bugün Nevhiz’in yanından o zamana kadar hiç hissetmemiş olduğu pek derin bir rabita ve hararetle yanarak çıkmıştı.

¹³⁷¹ temyiz: iyiyi kötünden ayırt etme, değerlendime, seçme

¹³⁷² vürud: gelme, geliş

¹³⁷³ takarrür etmek: karar kılmak

“Her an insana yüz bin yeni tahassüs verebilen, en zengin raşelerle sarsmasını bilen bir kadın. Pervin, o sade bir melek!..”

Mülakat gününü beklemek pek canlı bir ateş oldu. İntizar günlerini Moda’da yalnız geçirip bütün Nevhiz’le geçen aşk ve şehvet saatlerinin teferruatını ihya¹³⁷⁴ ile dolabı, tuvaleti hep onun muazzez ziyareti için hazırlamakla meşgul olarak geçirdi.

Hizmetçilerine bugünlerde kim gelirse gelsin hiç eser-i hayat göstermemelerini sıkı sıkı tembih ettiği için Pervin’in zuhurundan korkmuyordu.

*

O gün Nevhiz’i o zamana kadar hiç görmemiş, hiç tatmamış, ilk telaki günüyümüş gibi mahmûmane bekledi ve aynı yatakta, dört beş gün evvel kollarının arasında sıkıdığı Pervin’le Nevhiz’in mukayesesi onu derin tahlillere sevk etti.

Nevhiz onu zevk ve perestişle lerzan bırakıp çıkıp gitmiş, Samim ne yapacağına mütereddit, kalkıp üç gündür görmediği Pervin’e gidip gitmemekte kararsız oturuyor ve kendi kendine Pervin hiç mevcut olmasaydı daha iyi olacağını itiraf etmeye mecbur kalıyordu.

Kendi iradesi dâhilinde olmayan bu hissinden dolayı Pervin için en derin bir rikkatle sızlıyordu. Fakat buna karşı hiçbir şey yapmak imkânı yoktu. Nevhiz’in verdiği ihtilaçlı tahassüsleri ona karşı hissedemiyorsa kabahat kendinin miydi?

O zaman düşünüyordu. Güzellikse Pervin de güzeldi. Hatta onda daha mevzun bir güzellik vardı. Zevkse o da pek ince bir zevk veriyordu. Bunlardan başka, kadınlık itibarıyla Pervin birçok noktalarda daha başka bir kemale¹³⁷⁵ sahipti ve Nevhize belki daha çok tefevvuk¹³⁷⁶ ederdi.

Peki, neydi öyleyse bu fark ki birine karşı onu bîtab-ı irade¹³⁷⁷ bırakıyor, diğerine lakayıt tutuyordu?

¹³⁷⁴ ihya: canlandırma

¹³⁷⁵ kemal: olgunluk

¹³⁷⁶ tefevvuk: üstünlük

¹³⁷⁷ bîtab-ı irade: irade yorgunu

Nevhiz'i düşündükçe ruhunda fırtınalar gürlüyor, Pervin'i aklına getirirken kalbinde bir hareket duymuyordu. Onu birine bu kadar feci bir kuvvetle bağlayan sihir, öbüründen tebid¹³⁷⁸ eden tesir neden peyda oluyordu?

Acaba aşk yalnız bir manyetizma seyyalesi¹³⁷⁹ miydi? Her türlü mantıktan, akıldan, esbabdan hariç olarak ezelden mukadder bir hüküm altında bir mahluğun esiri olarak mı dünyaya geliyorduk?

Pervin. İşte bir kadın ki güzel, emsalsiz, bir tebessümüne canlarını feda edecek birçok erkekler vardır. Bu kadın ona delice bir rabıtayla aşkını, kadınlığını, vücudunu bezlediyor ve titreye titreye, inleye inleye ona hasr-ı hayata¹³⁸⁰ razı oluyordu ve o bu nimeti, bu lütfü ihmal ve istihfaf¹³⁸¹ ediyordu.

Kendi kendine: “Ah kalpsiz canavar, namussuz herif!” diye başını dövmek istiyordu. “Sana daima şefkat, daima nevaziş göstererek mesut olan hiçbir arzunu reddetmeyip hatta vücut bulmadan emellerini keşfetmeye çalışan bu mihriban, bu melek kadını bırakıp niçin, neden o canavara esir oluyorsun?”

*

Evet, bu sebep ne idi?

Malik oluncaya kadar Pervin'e karşı duyar gibi olduğu alaka eski kuvvetini kaybetmiş, bilhassa Nevhiz'in son ziyaretinden sonra kâmilten zail olmuştu. Onu bir hemşireye karşı duyulan şefkatli bir rabıta ile tazize¹³⁸², en küçük bir kederden sıyanet¹³⁸³ için kanını döküp canını feda etmeye minnetle hazır ve razıydı.

Fakat bu hararete rağmen ona karşı hissiyatında bir ihtiras bulamıyor ve görmediği zamanlar aklına bile gelmiyordu. Hâlbuki Nevhiz'i istese, uğraşsa aklından çıkarmak mümkün değildi.

¹³⁷⁸ tebid: uzaklaştırma

¹³⁷⁹ seyyale: akım, cereyan

¹³⁸⁰ hasr-ı hayat: hayat vakfetme

¹³⁸¹ istihfaf: küçümseme

¹³⁸² taziz: yüceltme

¹³⁸³ sıyanet: koruma

Bir yaranın içindeki bıçak gibi men'i gayr-i kabil¹³⁸⁴ bir şiddetle Nevhiz'in hayali mevcudiyetine saplanmış duruyordu.

Şimdi yalnız bu mesele ile meşguldü.

“Birini beni istemediği hâlde niçin seviyorum? Ötekini benim için can verdiği hâlde niçin istemiyorum?” diye kendini harap ediyordu.

Pervin'i kolaylığından, teslimiyetinden dolayı Nevhiz kadar ihtirasla düşünmediğini, onun ne vakit olsa elinde olduğunu katiyen bildiği için ehemmiyet vermediğini itiraf ettiği oluyordu. Hâlbuki Nevhiz'i, daima şüphe ettiği, her vakit meçhul olduğu, eline avucuna girmedeği, kendini sevmediğini bildiği için deliler gibi humma ile düşünüyor değil miydi?

“Ne muzlim adamım!” diyordu. Sonra “Hiçbir şeyden memnun olmayacak, daima mustarip¹³⁸⁵ ve müteazzi bir hayat içinde yanıp kavrulmak için dünyaya gelmiş bir adamım!” demeye başladı.

Evvelce Nevhiz'in zulmünden, esrarından, tereddütlerinden şikâyet ederken bugün onu bu hallerden dolayı daha aşkla, daha yana yana aradığını ve Pervin'i safvetinden, hulûsundan¹³⁸⁶, masumiyetinden ihmal ettiğini tasdike mecbur kalıyordu.

Evet, yegâne sebep buydu. Nevhiz'i kendini sevmediği için seviyor, Pervin'i kendini sevdiği için sevmiyordu.

O hâlde bu aşk yalnız bir izzetinefis meselesinden mi ibaretti?

Aşkın hodkâmlığın¹³⁸⁷ en müfteris bir şekli olduğunu bilirdi. Fakat kendi aşkının bu kadar hayvani, bu kadar basit olmasına kail olamayarak¹³⁸⁸ kabul etmemek istiyordu.

*

Fakat ne olsa, nasıl olsa Pervin'i öyle ortada bırakıp çekilmek mümkün değildi. Bunun için hiç olmazsa vakaların yardımını

¹³⁸⁴ men'i gayr-i kabil: önlenmesi olanaksız

¹³⁸⁵ mustarip: acı çeken, çırpınan

¹³⁸⁶ hulûs: kalp temizliği

¹³⁸⁷ hodkâmlık: bencillik

¹³⁸⁸ kail olmak: inanmak, kabul etmek, razı olmak

beklemek lazım geliyordu. Yapsa yapsa vakaların hudûsuna¹³⁸⁹ çalışmak mümkündü.

Bunun için o gece geç vakte kadar evde, bütün bu muhakemat¹³⁹⁰, bütün bu tahayyülatla¹³⁹¹ harap olarak öbür gün kalktığı vakit, dört gündür görmediği Pervin'i gidip görmek ve icabına göre hareket etmek mecburiyetinin karşısındaydı.

Pervin onu görünce evvela kaç gündür nerede olduğunu sordu ve iki kere Moda'ya geldiği ve kapıyı saatlerce çaldığı hâlde, ne hizmetçilerin ne kendisinin evde bulunmadığını görüp avdete mecbur kaldığını, habersiz gittiği için son derece gücendiğini söylemek istedi fakat her vakitki gibi infialini muhafazaya muktedir olamayarak hilkatinin icaplarına hemen bütün ruhuyla teslim oluverdi:

“Ben öyle güzel kararlar verdim ki sen de ne kadar memnun olacaksın...”

Verdiği kararın galeyanyıyla sımsıcak, derin işvelerle lerzan ona anlattı:

O, bu gizli ve murdar hayattan artık bıkmıştı. O kadar ki artık her şeyi açıktan açığa itiraf edip münasebetlerini tanzim etmek istiyordu. Mademki birbirinden uzak kalmalarının bir hatadan mütevellit olduğunu bugün anlamışlardı, şimdi işi tashih etmeye ne mâni vardı? Vâkıâ bu oldukça güç ve çirkindi fakat hiç olmazsa hayırlı bir maksada ve meşru bir emele ait olduğundan başka.

“Hem canım” diyordu hararetle; “Hem canım, kimden ve ne için çekineceğiz? Babam işi anlayınca hepimizden çok sevinecek. Çünkü zaten beni Şeref'e isteye isteye vermemişti. Herkese karşı. Vakıa bu epeyce bir dedikodu peyda eder ama bir iki sene Avrupa'da yaşarız, unuturlar giderler, değil mi?”

Samim bu tertipten tabii hiç hoşlanmadı. Fakat hissiyatını bütün maharetiyle gizlemeye çalışarak bu gibi mühim şeylerin hafifçe,

¹³⁸⁹ hudûs: meydana gelme, ortaya çıkma

¹³⁹⁰ muhakemat: akıl yürütmeler

¹³⁹¹ tahayyülat: hayal kurmalar

hemen yapılması tehlikeli olduğundan teenni ile düşündükten sonra icraata kalkmak daha münasip olduğunu söyledi.

Pervin kendi gibi hemen memnuniyetle kabul edecek zannettiği fikrinin Samim tarafından böyle ihmal edildiğini görünce şayan-ı perestîş harareti ile ısrar etmeye çalıştı fakat Samim'den aynı teenni tavsiyesinden başka bir cevap alamadı.

*

Kalkıp Avrupa'ya gitmek, evet, Samim'in en muazzez emeli elbette buydu fakat ah Nevhiz buna muvafakat etseydi de onunla beraber gitselerdi...

Bu fikir şimdi Samim'de derin bir iz açmıştı. Her şeyi bırakarak Nevhiz'le beraber kalkıp çekilip gitmek ve artık İstanbul'a avdet etmeyip ölünceye kadar onunla orada, hür ve mesut bir hayat ile yaşamak hülyası büyük bir şaşaa ile inkişaf ediyordu.

Buna ne mâni vardı? İkisinin de servetleri bu hayat için fazlasıyla kâfi değil miydi? Ah eğer Nevhiz isteseydi...

Sahi niçin şimdiye kadar Nevhiz'e bu teklifte bulunmak aklına gelmemişti? Ona gidip diyecekti ki: "Mademki beni sevdiğini temin ediyorsun ve mademki İstanbul'daki hayatından memnun değilsin, beraber çekilelim gidelim. Serbest ufuklarda, mesut memleketlerde birbirimizin olalım ve ölünceye kadar ayrılmamak üzere beraber yaşayalım. Hem hayatımız güzel bir hayat, hem aşkımız güzel bir aşk olur. Haydi."

Fakat Nevhiz acaba bunu nasıl telakki edecekti?

Bu fikir o kadar hararetle teessüs etti ki hemen gidip onunla konuşmak derin bir ihtiyaç oldu. Fakat o gün Pervin köşke gelecekti.

Oh, nasıl katlanmalıydı ya Rabbim?

Pervin'e karşı Samim'de bu son günlerde yavaş yavaş gayr-i kabil-i tahlil, mahlût¹³⁹² bir his, hem şefkat, hem lakaydiden¹³⁹³, hem rikkat, hem alakasızlıktan mürekkep, müşevveş bir his tahakküm ediyordu. Bazen rikkat ve şefkatin galebe ettiği oluyordu fakat

¹³⁹² mahlût: karışık

¹³⁹³ lakaydi: ilgisizlik, umursamazlık

lakaydı ve alakasızlık, bilhassa Nevhiz'e müteallik işlerde gittikçe tebarüz etmeye¹³⁹⁴ başlamıştı.

Bu sefer bilhassa Nevhiz'le müstakbel hayatının saadetine müteallik olan bu emele Pervin'in mâni teşkil etmesi ihtimali bu lakaydıyı iki derece daha yükselterek hiddete benzer bir his bile peyda eder gibi oldu.

Bunun için validesiden aldığı bir sipariş için o gün öğleden sonra Boğaziçi'ne gitmek ve ihtimal bir iki gün de gelmemek mecburiyetinde bulunduğundan bugünkü mülakatın mecburiyetle tehiri lazım geldiğini ve kendisi avdet ettiği zaman Kızıltoprak'a geleceğini küçük bir mektupla Pervin'e yazarak hizmetçi ile gönderdi.

*

O günün akşamı saat dört buçuğa doğru Paşa'ların salonuna giriyordu ki, toplanmış olan dört beş misafirin arasında Pervin'i de gördü ve bu tesadüften fena hâlde bozuldu.

Pervin onu hiç memul etmezken böyle birdenbire karşısında görünce ne mana vereceğini bilememekle ve masum hilkatinin sevgiyle evvela bir sû-i zanna düşmemekle beraber, sevincine derin bir hayretin tesiri karışmıştı.

O gün Samim'e gitmeye hazırlanırken onun mektubunu almış ve tehhür eden saadetten dolayı müteallim¹³⁹⁵ olmuştu. Akşama kadar o kadar güzel geçecek gün böyle bozulunca yapyalnız evde durmak ona pek güç gelmiş, biraz açılıp ferahlamak için Nişantaşı'na gitmekten başka bir çare bulamamıştı.

Samim salonda bir koltuğa oturmuş, herkesle konuşuyor, kendisine manalı manalı bakıyordu ve Pervin onun mektubunda yazdığı gibi Boğaziçi'nde bulunması lazım gelirken nasıl olup da burada peyda olduğunu pek iyi tahlil edememekle beraber mutlak bir sebebi olduğunu, ihtimal Boğaziçi'ne gitmesine bir mâni çıktığını düşünüyor fakat ne olursa olsun, bu hadiseden dolayı ruhunu istila

¹³⁹⁴ tebarüz etmek: göze çarpacak şekilde görünmek, belirlemek

¹³⁹⁵ müteallim: kederli, mahzun

eden fena tesir altında ezilmiş, onunla görüşüp işi anlamak için deli oluyordu.

Fakat salonda mevcut olan misafirler rahatça görüşmelerine mâni olduğundan genç kadın kalbinde kaynayan galeyana mukavemet edemedi, yegâne çare olarak kalktı, çay masasına takarrüb bahanesiyle Samim’e biraz yakın bir koltuğa ilişti.

Etraflarında muhavere umumi bir cereyanla devam ediyor, herkes bir iki cümle sarf ederek ara sıra mevzuya iştirak ediyordu.

*

Bu esnada misafirin ikisi gitmek üzere ayağa kalktıklarından salonda bir hareket peyda oldu; bu fırsatla tabii göstermeye çalıştığı bir tavırla:

“Köye gidiyor musunuz Samim Bey?” diye sordu.

Bu سوالin pek aşikâr, pek tabii bir sesle sorulmakla beraber, Nevhiz’in mütecessis huzurunda Samim için pek mühlik¹³⁹⁶ neticeleri mucip olabilecek bir mahiyeti vardı.

Samim, Pervin’le münasebetinin ilk anından itibaren, bir gün bu iki münasebetin birbirinin karşısında kalacağını, kendisinin bu iki ateşin tesadümü¹³⁹⁷ arasında pek tehlikeli ve eğer idare edemezse pek feci bir vaziyete düşeceğini düşünmüş ve uzun uzun muhakeme ve münakaşa ederek bu ateşlerden hangisinin daha muzır ve mühlik olduğuna ve hangisinin kabil-i ihmal¹³⁹⁸ bulunduğu karar vermişti.

Bunun için gayet tabii ve bârid bir tavırla: “Hayır hanımefendi, bu gece İstanbul’da kalıyorum.” diye cevap verdi.

Pervin, Samim’in zannettiği gibi Boğaziçi’ne gitmesine bir mâni çıkmışsa kendisiyle beraber köye avdet için bu fırsattan minnetle istifade etmek isteyeceğini düşünmüş ve birlikte gitmek hülyasıyla mest bile olmuştu.

Bunun için bu cevap onda şedid bir inkisar tevlid etti ve bu inkisarla çıkarak, yolda yürürken köye gitmeyecek bile

¹³⁹⁶ mühlik: öldürücü

¹³⁹⁷ tesadüm: çarpışma

¹³⁹⁸ kabil-i ihmal: ihmal edilebilir

olsa kendisiyle beraber Köprü'ye kadar gelmek istemeyişini anlamayarak, ezilmiş, makhur, bütün bu vakalara bir sebep bulup bir mana veremeyerek öksüz ve muzmahildi¹³⁹⁹.

Onunla konuşabilse Boğaziçi'ne gitmek işinin teehhür mü ettiğini yahut lüzumsuz mu kaldığını anlayabilseydi. Şimdi onun gelmesini beklemek lazım gelecekti ve eğer birkaç gün gelmeyecek olursa.

Pervin, önünde sıkıntılı, meçhul günler, elemli, endişeli saatler tasavvur ederek bu bilmezlik, karar vermemezlik azabı içinde endiş-nâk¹⁴⁰⁰, mustarip avdet etti.

Eğer Boğaziçi'ne gitmekten vazgeçmişse Samim'in öbür gün mutlak kendine gelmesi lazım gelirdi; onun için akşama kadar her an türlü tahlilat¹⁴⁰¹, türlü tasavvuratla¹⁴⁰² yalnız, mahmum, fena saatler geçirdi.

Öbür gün öğleden sonra yine aynı endişelerle harap evde kalamayacağını görerek belki bir haber alırım yahut belki kendisini bulurum ümidiyle Moda'ya Samim'e gitti.

*

Köşkün kapısını uzun uzun çalıp açılmadığını gördüğünden meyusen avdet ediyordu. Bir yaz gününü andıran güneşli ve latif bir hava vardı.

Ne yapacağını, neye karar vereceğini bilemeyerek Moda Çayırı'na doğru yürüdü. Deniz kenarına geldiği vakit Samim'in hizmetçisi Rum kadını orada gördü, kadın da kendini tanıdığı için tebessümle ona teveccüh etmişti.

Evvela Şeref'le beraber geldikleri vakit bu hizmetçi kendilerine bahçede çay çıkarmıştı. Sonra Samim, Pervin'in gizli ziyaretlerinde onu Nevhiz gibi hizmetçilerden pek gizlememiş olduğundan kadın Pervin'in efendisiyle olan münasebetine az çok vâkıf bulunuyordu.

¹³⁹⁹ muzmahil: yıkılmış, çökmüş

¹⁴⁰⁰ endiş-nâk: endişeli

¹⁴⁰¹ tahlilat: çözümlemeler

¹⁴⁰² tasavvurat: düşünceler

Bunun için karşı karşıya geldikleri zaman genç kadın Samim'den bir haber almak arzusuyla onunla konuşmak isteyerek:

“Kapınızı çaldım çaldım, açtıramadım.” deyince hizmetçi hayretle:

“Aman hanımefendi, beyefendi evdeydi, sizi bekliyordu zannederim.” dedi.

Pervin bu haberden birden son derece memnun olarak:

“Kapı acaba neden açılmadı?” diye sordu.

Hizmetçi: “Belki uyumuştur yahut işitmemiştir hanımefendi. Bir yere çıkmayacağına eminim. Söylemedi ama sizi beklediğine eminim. Yemek çay filan hazırlatmıştı. Sizin geleceğiniz vakit hep öyle her şeyi hazırlar, bize izin verir de. Ondan anladım.”

Kadın, mahrem bir tebessümle sırtarak bakıyordu. Pervin bu çirkin nazarlardan sıkılarak, “Ey acaba nasıl yapsak?” diye sordu.

Hizmetçi, Bey'in sıkı emri olduğu için eve avdetten korkuyordu. Fakat bir kolaylık buldu. O zaman evin yan duvarında bahçeye açılan küçük bir kapı olduğunu ve bu kapı ekseriya açık olup kendilerinin oradan girip çıktıklarını anlattı.

Bir kere buradan girince kenardan bahçeye geçmek ve balkon tarikiyle salona dâhil olmak pek kolaydı.

*

Pervin eğer Samim hakikaten köşkte ve uykudaysa onu ale-l-gafle bastırabilmek sevinciyle koş a koş a avdet etti.

Bahçe kapısını hakikaten açık buldu fakat bahçeye geçmek için dar, pis bir yoldan binanın altına yürümek lazım geldi. Bahçenin önüne çıkınca derin bir şevk ile balkonun merdivenine atıldı.

Fakat içerde şen bir kâhkaha ile ahenktar bir kadın sesi işitiyorum zannetti. Bütün kanı incimad¹⁴⁰³ ederek gözlerini karartan derin bir çarpıntı ile dondu kaldı.

Evet, hiç şüphesiz içerde bir kadın vardı.

¹⁴⁰³ incimad: donma

İlk halecan arasında sestten Samim'i tanımak imkânı olmadığı için Pervin bütün vücudunu sarsan, âdeta beynini haşın darbelerle döven kahhar¹⁴⁰⁴ bir çarpıntı ile harap ve mahmum, ilk his olarak en evvel bunun kim ve nasıl bir kadın olduğunu anlamak ihtiyacıyla sızladı.

Ah, görünmeden balkona çıkabilseydi! Yan pencerelerden içerisini görebilecek ve kadını, onu da görmüş olacaktı.

Bu arzunun verdiği kuvvetle salon kapısının bir kanadı kapalı olduğundan siper alınarak biraz eğilip geçilirse içeridekilere görünmemek mümkün olacağını kestirdi.

Acaba içerdekilerin dışarıya dikkat edecek hâlleri var mıydı?

Genç kadının dudaklarında bütün vücudunun meraretinden sızan acı bir tebessüm gölgelendi ve bin ihtiyat, türlü tedbirler, türlü dikkatlerle eğilip büzülerek merdiveni çıktı ve sıyrılıp balkonun yan tarafına geçebildiği vakit heyecanından düşmemek için oradan parmaklığa dayanmaya mecbur oldu.

*

Acaba kimi görecekti? Şimdi bakmaya korkuyordu.

Fakat yaralı bir kalp tecessüsüyle pencerenin panjurunu titrek elleriyle aralık edip gözlerini yaklaştırdı. Bakmasıyla beraber müfteris bir darbe altında kalmış gibi çekilmesi bir oldu.

Nevhiz. İçerdeki kadın Nevhiz'di!

Dünya dönüyor, kâinat müthiş bir hercümerç içinde altüst oluyor ve bu kıyamet ortasında yalnız Pervin, yalnız o, lerzan mevcudiyetiyle mecruh ve muhtazır, bütün sadmelere, bütün ihtilaçlara karşı çaresiz ve medetsiz¹⁴⁰⁵ soluyordu.

Kendini toplamak ister gibi başını salladı, gözlerini açtı ve ne kadar kuvvet sarf etse, mukavemet edemeyeceğini bildiği için başını panjura dayayarak gözlerinde ihtizarla¹⁴⁰⁶ içeri bakmaya başladı.

¹⁴⁰⁴ kahhar: kahredici

¹⁴⁰⁵ medetsiz: yardımsız

¹⁴⁰⁶ ihtizar: sakınma

Nevhiz bir penivarla, göğsü omuzları tamamıyla çıplak, pek yeni bir derâguşun perişanlığı içinde sermest, ortadaki rekamye şezlonga uzanmıştı. Samim, pijamasıyla onun ayaklarının altına atılmış ipek yastıklara oturmuş, ellerinde genç kadının çıplak ayaklarını tutuyor, onları ara sıra dudaklarına götürerek tek tek lakırdılarla konuşuyordu.

Nevhiz, başı çaprazvari şezlongun arkalığine uzattığı kollarına dayanmış, bu vaziyette açık göğsü bütün servetiyle fırlamış, ince, küçük kahkahalarla sarsılıyor, ara sıra ayaklarını şuh bir hareketle kurtarmak istedikçe Samim bunları avuçlarında sıkıp hapsederek tekrar ibadet tavırlarıyla dudaklarına götürüp kokluyor ve öpüyordu.

*

İlk his olarak derin bir istikrahla “Ne adi adammış!” diye düşündü.

Ve kaçmak istedi. Oradan, bahçeden ve dünyadan kaçmak, bu kâbustan, beynini oyan, mevcudiyetini tahrip eden bu işkenceden kaçmak ve hayattan, asıl, asıl ondan kaçmak. Ah şu anda hemen bu niçin mümkün değildi ya Rabbim?

Fakat gözünün önünde bütün fecaatıyla serilen aşk sahnesi onu oraya zincirliyor, ezile ezile, kahrola ola oradan ayrılmamak, bu korkunç işkenceye tahammül ederek her şeyi görmek, her şeyi anlamak ihtiyacıyla yanıyordu.

Şimdi Samim, durmaksızın mütemadiyen öptüğü ayaklarla kani olmuyormuş gibi biraz yükselerek Nevhiz’in göğsüne uzandı. Nevhiz aynı vaziyetten hiç kımıldamaksızın, hüsnünün muzafferiyetiyle mağrur bir aşk ilahesi gibi bâlâ-pervaz bir nazarla onu süzüyordu. Delikanlı bütün canıyla, bütün şekliyle ince ipek gömlek altından fırlayarak aşka, şehvete davet eden memelerine başını koydu. Pervin Samim’i göremiyorsa da kendisine müteveccih olan Nevhiz’in yüzünde şuh hande iltimaları ve vücudunda kaynayan neşe dalgaları fark ediyor ve pek tuhaf sözler söylendiğini anlıyordu. Şimdi Samim başını kaldırdı, daha ileri uzandı, ayakta göğse geçen erkek, göğüsten sonra şimdi ağıza temellük etmek istiyordu. Uzanan dudakların birbirine yapıştığını görünce Pervin

umk-i mevcudiyetinden¹⁴⁰⁷ delice bir şıtabla yükselen bir isyan feryadını zapt için bin müşkülâtla boğuşmaya mecbur oldu ve tekrar kaçmak, bu murdar manzaradan kurtulmak, koşa koşa uzaklaşıp kaybolmak, ölmek için mecnunane bir heves duydu.

Ah evet, bahusus yaşamamak ve ölmek.

O anda oracıkta yok olmak, can vermek için istimdat eder gibi son nazarlarla etrafına bakıyordu.

Fakat etrafında yaz günlerini hatıra getiren feyyaz¹⁴⁰⁸ bir güneş, temiz ve mavi bir sema ve lakayıt, bî-fütur¹⁴⁰⁹ tabiattan başka hiçbir şey yoktu.

O zaman ölmek mümkün değilse bile ümitsiz, son nefesinde bir hasta olmak bütün kendini tanıyanların, bilenlerin kahrolarak hazır bulunacakları bir yatağın içinde eriyerek ölen ve herkesin, herkesin, bilhassa onun makhur gözlerinin önünde son nefesini vermek üzere uzanmış bir hasta olmak arzusu delice bir ateşle bütün benliğini kamçılıdı.

Başını çevirip tekrar içeri baktığı vakit Samim, Nevhiz'i bir çocuk gibi kucağına almış, yatak odasına götürüyordu. O zaman odayı, yatağı bütün teferruatıyla, kendinin de en derin bir gurur-ı saadetle¹⁴¹⁰ yaşamış olduğu bütün ânat-ı hayatıyla¹⁴¹¹ her şeyi, her şeyi gördü. Tahammül-sûz bir taharrüş ile kalbi yırtılıyor, haykırmak, düşüp orada kalmamak için bütün kuvvetini toplayarak yürümek istiyordu.

O zaman fevkalbeşer¹⁴¹² bir gayretle kımıldadı fakat bütün vücudu hurdahaştı¹⁴¹³. Balkonun parmaklığına dayandı, gözleri son nazarlarıyla dünyayı süzen bir muhtazır elemiyle sönüyordu.

¹⁴⁰⁷ umk-i mevcudiyet: varlığın derinliği

¹⁴⁰⁸ feyyaz: bereketli, çok verimli

¹⁴⁰⁹ bî-fütur: aldırışsız

¹⁴¹⁰ gurur-ı saadet: mutluluk gururu

¹⁴¹¹ ânat-ı hayat: hayat anları

¹⁴¹² fevkalbeşer: insanüstü

¹⁴¹³ hurdahaş: harap, perişan

İhtimal şimdi, şimdi, odadan tekrar çıkacaklar, belki bahçeye ineceklerdi. Bunu düşününce oradan kaçmak için yeni bir kuvvet hissetti ve sürüklene sürüklene uzaklaştı.

*

Artık bitmişti, bir daha onun yüzüne bakmayacaktı.

Önünden bütün tahayyül ettiği beraberlik ve aşk hayatının emelleri geçiyor ve bunların bir hamlede zir ü zeber olmasının fecaatiyle başı dönerek gözleri derin bir elemle kapanıyor, dünya dönüyormuş, düşecekmiş gibi yürüyemeyerek duruyor kalıyordu.

Evet, her şey bitmişti; bitmek lazımdı. Artık onun yüzüne bakmak mümkün değildi. Ve bütün o emelleri, o Avrupa seferinde Pertev'le Yezdan'ın birbirine kaynamış saadetlerinden imrenerek tertip ettiği bütün seyahat, bütün aşk, bütün hayat emelleri, hep, evet hepsini gömmek lazımdı.

Ve bu mecburiyet o kadar elim, o kadar feciydi ki istimdat için gibi etrafına bakıyor ve her şeyi, herkesi lakayt ve hissiz görünce elemi daha tahakküm ediyor, bu gaflet içinde beli daha bükülerek yürüyor, mütemadiyen, mütemadiyen yürüyordu.

Onu görenler bu güzel ve şık hanımın böyle kırık, perişan, mecruh adımlarla nereye gittiğini sormak ister gibi merakla bakıyorlardı fakat o görmüyor, bilmiyor, yalnız yürüyordu.

Evet, artık onu hiç görmemek. Şimdi eve gidince ona yazacaktı. Artık her şeyin bittiğini, o kadar yüksek bildiği bir adamın bu kadar adi olmasını öğrenmek ne kadar geç olsa bile yine buna minnettar olduğunu ve kendini bu murdar münasebetten çekip kurtarmak için.

Nasıl, bütün hayatının yegâne saadeti olarak tebcil ettiği adam bu kadar adi miydi? Bahusus aşkı. Bütün mukaddes şeylerin en mukaddesi olarak taziz ettiği aşkını böyle murdar bir şey gibi terk ve reddetmeye mi mecbur kalacaktı?

O zaman tekrar sarsılıyor, ne yapacağını, neye karar vereceğini bilemeyerek tereddüt dalgalarına boğuluyordu.

*

Köşke girdiği vakit kendini doğru odasına attı ve onun muazzez huzuruyla kaç defa nurlanmış olan bu oda, bahusus içeriki yatak odası eleminin bütün fecaatiyle onu yeniden harap etti.

Hayır, tereddüt elbette bir cinayetti. En ibtidai¹⁴¹⁴ izzetinefisi bu rabıtayı kırmak, ölerək, gebererek mevcudiyetini bu murdar münasebetten nasıl olursa olsun çekip kurtarmak için emrediyor, onu cebrediyor, tazyik ediyordu.

Yapacak başka bir şey bulamayarak, düşünmemek, düşünmeyip her şeyi unutmak için soyundu, yatağa girdi. Bütün vücudu ateşler içinde yanıyor, her uzvu korkunç bir nabazanla çırpınıyordu.

Sabaha kadar bu humma içinde dövüne dövüne geçen ağır, işkenceli saatlerde bin türlü kararlar, bin türlü tereddütler arasında yuvarlandı. Öbür sabah iyice süzülmüş, gözleri çürümüş, yanakları akan zehirli yaşlardan solmuş, harap olmuştu. Her an gözünün önüne dünkü manzara gelerek onu en kahhar bir elem teşennüciyle sarsıyor, gözlerini gayriihtiyari kapayarak görmemek, bilmemek, düşünmemek istiyordu.

Öbür gün öğleden sonra hizmetçi, Samim Bey'in geldiğini haber verdi. Nasıl, demek o hâlâ cesaret ediyor muydu? Onu kabul etmemek, hasta olduğu için çıkamayacağını söyleyerek göndermek için derin bir arzu duydu. Hatta ilk hamlede hizmetçiye böyle söyleyerek onu gönderdi.

Fakat o anda Samim'e pek avdetsiz, pek ilahi bir rabıta ile bağlı olan mevcudiyeti ateşin bir nedamet hücumuyla mağlup olarak tekrar hizmetçiye çağırırdı: "Hayır, hayır. Geliyorum. Söyle lütfen beklesin." dedi.

Soluk, mecruh, nalan, aşağı indiği vakit en ziyade onun kendine nasıl bakacağını merak ediyordu ve Samim'i her zamanki gibi yine şen, yine mesut, yine samimi ve halis nazarıyla görünce dünkü facia bir rüya mıydı diye derin bir şüpheyne boğuldu.

*

¹⁴¹⁴ ibtidai: ilkel

Hayır, rüya değil, pek çirkin bir hakikatti ve Samim bütün erkekler gibi hain, kalpsiz ve vicdansız bir erkekti. O zaman tekrar bir istikrah hissetti. Onu bu zillet¹⁴¹⁵ içinde görmemek için gözlerini kapıyor, her şeyi unutmak istiyordu.

Samim dün İstanbul'a gittiğinden, akşama kadar işleriyle uğraştığından bahsederek yalan söylerken, o: "Ne fena adammış ya Rabbim! Nasıl sevmişim!" diye bakıyordu.

Bir an oldu ki onun her hareketiyle daha sukut ettiğini görmeye daha ziyade tahammül edemeyeceğini gördü, rahatsız olduğu için odasına çıkacağını söyleyerek müsaade istedi ve Samim'e veda edip çıktığı vakit, hatta daha çıkmadan, hatta daha hastalığından bahsedip çekilmeye müsaade isterken, onsuz kalmanın ne kadar gayrimümkün olduğunu bütün acılığıyla birden hissederek: "Hayır gitme. Gitme Samim." diye yalvarmak ihtiyacıyla çırpındı.

Fakat Samim çıkmış gitmiş, şimdi Pervin onun sihir-kâr tebessümüyle, bütün mevcudiyetiyle tekrar temastan bütün cazibesini tekrar içmiş olduğundan nasıl avdetsiz ve kahir bir bağ ile bağlı olduğunu tekrar görüyordu.

Ne olursa olsun, ne yaparsa yapsın onu sevdiğini, kalbini geri almak mümkün olmadığını anlıyor ve bütün bu feci zaafından dolayı kendini kahrediyordu.

Ah bu menhus aşktan kurtulmak, onu hissiz, bârid düşünmek, düşünebilmek için ne yapmalıydı ya Rabbim?

Kendini cebrediyor, unutmaya, düşünmemeye, ihmal etmeye çalışıyor fakat ne kadar çalışırsa, Samim'in hayali o kadar tahakkümle ruhunu işgal etmiş, o kadar zulüm ve şiddetle sebat ediyordu.

*

Sevmemek değil, aklından bir saniye çıkarmak bile mümkün değildi. Bahusus bu son iki günlük şiddetli tahassüsler, dünkü geçirdiği korkunç sadmeli dakikalar, kalbini ona sökülmesi muhal olacak bir fecaatle yeniden zincirlemişti.

¹⁴¹⁵ zillet: şerefsizlik, hakirlik

Bugün akşama kadar böylece, karardan karara sekerek, şimdi unutacağım diye düşünürken biraz sonra unutabilir miyim diye tekrar teşebbüse geçiyor ve unutmak için tekrar karar veriyor ve unuttum zannederken yine ve hâlâ onu düşündüğünü, tekrar alevlendiğini görüyor, onun gözlerini, sesini, tavırlarını tahayyül ederek bütün kuvvetinin mahvolduğunu, mukavemetinin eridiğini anlıyor ve bundan dolayı ara sıra derin bir saadet hissettiği için kendini tahkir ediyor¹⁴¹⁶. “Ne haysiyetsiz, ne izzetinefissiz kadını!” diye şikâyet ediyor, sonra bütün bu mücadelelerinden bitap ve çaresiz kalarak “Ah ölmek!” diye sızlanıyordu. “Ölmek. Hem onun gözünün önünde, onu makhur ve perişan göre göre ölmek!” Bütün bu ihtilaçlar arasında şimdi birdenbire Nevhiz’le münasebeti nasıl ve nerede böyle bir dereceye kadar ilerletmiş olduklarını düşünmeye başlamıştı.

Vakayı uzun uzun düşünüp göz önüne getirerek macerayı teşkile, onların ne vakit ve nerede birbirine rabt-ı aşk¹⁴¹⁷ ettiklerini tertibe çalıştı. Müphem hatıralar arasında uzak uzak Nevhiz’le Samim’in Beykoz’da birbirine karşı tavırlarını göz önüne getirdi. Meçhul kalan noktaları son ve mutlak müsbetle¹⁴¹⁸ imla ederek onların daha sonra birbirinin olduklarını ve bunun kendisi Avrupa’da iken tahakkuk ettiğini kabul etti.

Avrupa’dan avdetlerinde Samim’in kendisini ziyarete o kadar geç gelişinin sebebi mutlak yine Nevhiz’le olan münasebetiydi. Lakin o hâlde Samim kendine değil, Nevhiz’den sonra onu kabul ederek bilakis Nevhiz’e hıyanet etmiş olmuyor muydu?

Dudaklarında acı bir memnuniyet hattı hareket etti. Evet, şikâyete ancak Nevhiz’in hakkı vardı ve kendisi bu işe Nevhiz’e tercih edilerek dâhil olmuştu.

*

Acaba en çok hangisini seviyordu?

¹⁴¹⁶ tahkir etmek: aşağılamak, hakaret etmek

¹⁴¹⁷ rabt-ı aşk: aşk bağı

¹⁴¹⁸ müsbet: gerçek

Eğer Nevhiz'i lazım geldiği kadar sevseydi şüphesiz üstüne kim olursa olsun başka bir kadın almazdı.

Şüphesiz temin ettiği gibi en çok kendisini beğenmişti fakat sonra o meşum izdivaç işi çıkınca meyus olmuş ve bahusus kendisi kalkıp kocasıyla Avrupa'ya gidince yeisten, mahrumiyetten Nevhiz'in ağına tutulmuş, kendini onun kollarına atmıştı. Değil miydi?

Nevhiz'in yübûsetine¹⁴¹⁹ dair müphem olmakla beraber Pervin'de müesses¹⁴²⁰ bir kanaat vardı. Nihayet Samim âşıkane bir yeis buhranı içinde yaklaştığı kadının huşunetinden bizar¹⁴²¹ kalmış, avdet eden Pervin'in kendini sevdiğini öğrenince Nevhiz'i terk edip ona avdet etmiş ve evet, evet, günlerce, hatta haftalarca her gün, her gün, İstanbul'a hiç inmemiş, mutlak kendine gelmiş, sabahlardan akşamlara kadar onunla bulunmuş, o günler zarfında Nevhiz'i hiç görmemişti, iyice unutmuştu.

O zaman bu emniyetle kalbine biraz inşirah gelmeye başlıyor, Samim'i bugün esasen kendi aşkının yeisi ile takılmış olduğu Nevhiz'den iyice soğumuş ve terk etmek için bahane aramakta olarak görüyordu.

Bu noktaya gelince kalbinin esasen zaaflla mücadele ettiği ibramlarına¹⁴²² kendini bütün bütün terk ve teslim etmek bir zevk oluyordu.

Kendi saf kalbinin en buhranlı emeliyle pek yüksek tahayyül ettiği Samim'in böyle bu kadarcık lekeli olmasını bile şimdi mazur görmeye çalışıyor, "Her erkek böyle!" diye onu haklı bile çıkarıyordu.

*

O gece sabaha kadar bir dakika bile gözlerini kapamadı. Şimdi hep bu nokta etrafına hasr-ı mevcudiyet¹⁴²³ ederek Samim'i hep

¹⁴¹⁹ yübûset: kuruluk

¹⁴²⁰ müesses: kurulmuş

¹⁴²¹ bizar: bıkmış, bezmiş

¹⁴²² ibram: zorlama

¹⁴²³ hasr-ı mevcudiyet: varlığını vakfetme

Nevhiz’le kat’-ı münasebet¹⁴²⁴ arzusunda olarak tasavvur ediyor hatta bu hâlde olmasa bile onu bu kadının pençesinden kurtarmak lazım geldiğini ve bu kendisi için bir vazife olduğunu düşünüyor, hemen yarından itibaren hem kendi saadeti, hem Samim’in selameti için mücadeleye başlamak için hazırlanıyordu.

Evet, saadeti ve Samim’in selameti. Bunun için sonuna kadar çarpışacak ve onu mutlak, mutlak kurtaracaktı. Kendinde bu kadar kuvvet buluyordu. Bhusus Samim’in kendini Nevhiz’den ziyade sevdiğine, sevmesi lazım geldiğine emindi. Bunun için elbette kuvvet sarf etmek, yorulmak ve belki mecruh olmak lazım gelecekti. Fakat sonunda zaferden emin olduğu için bütün bunlara memnuniyetle kendini arz edecekti.

Şimdi artık bu kararın kuvvetiyle cesur ve muzaffer olacağından pek yakın bir zamanda onu bu hain ve kalpsiz kadının elinden kurtarıp alacağından emindi.

Kendine bir hatt-ı hareket¹⁴²⁵ çizmiş, selameti ancak Avrupa’ya gitmekte, onu Nevhiz’in tesirinden uzak bulundurmakta görüyordu.

Esasen mademki kendisini kabul etmişti, Samim artık Nevhiz’i sevmiyor demek değil miydi? Bir erkek, sevdiği bir kadını bırakıp sevmediği bir diğerine bağlanır mıydı? Demek Nevhiz’in tesiri külliyen zail olmuş hatta kim bilir Samim onu kendi söylediği gibi Pervin’in evlenip Avrupa’ya gitmesinden meysus olduğu için bir eğlence gibi kabul etmiş değil miydi?

Demek sevdiği erkeği çekip almak kendine hasretmek hiç güç bir şey olmayacaktı. Bilhassa ne kadar mümkünse o kadar süratle hemen onu kapıp Avrupa’ya götürebilirse.

*

İşte bunun için Pervin öbür sabah uyandığı vakit bütün bu ümitlerin ve emellerin kuvvetiyle dinç, icap ederse mücadeleye ve faaliyete hazır, ilk iş olmak üzere Samim’e Avrupa teklifini

¹⁴²⁴ kat’-ı münasebet: ilişki kesme

¹⁴²⁵ hatt-ı hareket: istikamet, yol, rota

tekrar edip onu harekete teşvik etmek lazım olduğuna katiiyen karar vermişti.

Samim eğer ilk yaptığı gibi yine ihtiyattan, düşünmek lüzumundan bahsedecek olursa cevabını hazırlamıştı:

“Ben düşündüm” diyecekti ve saadetleri için tereddütün bir cinayet olduğunu ona inandırmak üzere birçok muhakemat yürütecek ve nihayet o kadar ısrar edecekti ki Samim zaten muhabbeti şevkiyle bu tarz-ı halli¹⁴²⁶ tercih etmek zaruretinde olduğundan hemen muvafakat edecekti. O gün bütün bu fırtınalı mücadelelerle harap olacağını bildiği için belki Samim gelmez diye küçük bir kâğıt yazıp hizmetçisiyle Moda’ya gönderdi. O artık Samim’le münasebetinin şüyûundan hiç korkmuyordu. Selamet şimdi yalnız Samim’i kurtarmaktaydı. Hatta babasına ve hatta kocasına her şeyi olduğu gibi anlatıp, “Biz birbirimizi ilk günden beri seviyoruz. Samim benim muhabbetimden emin olmadığı için ilk tereddüt anlarındayken benim evlenmem bahsi çıkınca istemeye hiç cesaret edememiş. Bizim için artık birbirimizden ayrı yaşamak imkânsız bir şey!” diyebilmek için lazım gelen cesareti kendinde buluyordu.

Bir saat sonra hizmetçi, kâğıtla avdet etti. Samim Bey dün gece orada değildi ve hizmetçilerine bugün ve yarın da gelmeyeceğini dün giderken söylemişti.

O zaman Pervin onu ancak Beyoğlu’nda görmek mümkün olduğunu anlayarak kalkıp oraya gitmekten başka bir muvaffakiyet çaresi bulamadı ve hemen kalktı, giyinerek bir arabaya atlayınca Kadıköy’ne indi.

Vapurla Köprü’ye geldikleri vakit, kış günlerine mahsus puslu, yağmurlu İstanbul manzarası karşısında hayalen çok geçmeden ihtimal üç dört gün zarfında bu aynı saatte Samim ile kendini lekesiz saadete kavuşturacak vapurun bir kamarasında bulunacaklarını düşünerek derin bir gurur, ateşin bir saadetle ruhu şişti.

Nişantaşı’na geldiği vakit daha salona girmeden hizmetçilerden Samim Bey’in öğle yemeğinde konakta olduğunu, akşama

¹⁴²⁶ tarz-ı hal: çözüm tarzı

kadar Paşa ile kütüphanede meşgul olduklarını öğrendi. Onu görebileceğinden memnun olarak neşeyle salona girdi.

*

Paşa'dan, hanımefendiden başka Saraylı ile doktor da oradaydılar. Fakat onlar pencerenin önündeki köşeyi işgal etmişler, öbür köşede Şadan ile Nevhiz ve Samim'den müteşekkil¹⁴²⁷ küçük bir meclis kurulmuştu.

Kendisini görünce Samim'in gözlerinde derin bir korku karardığını zannetti ve ilk tesir olarak bu adama kalbini ve hayatını teslim ettiği için yanılıp yanılmadığından ürkmeye mecbur oldu.

Eğer Samim halis bir erkek olsaydı, kendisine her şeyi itiraf etmeliydi ve mademki böyle kendinden korktuğu hâlde gizli oyunlarla eski münasebetini idame ettirmeye çalışıyordu, demek ki o kendinin istediği hulustan mahrumdu. Hâlbuki Pervin için bir insanda en birinci meziyet hulus ve samimiyetti.

O zaman acaba onun hakkındaki muhakemelerimde yanılıyor muyum diye korkarak derin bir cesaretsizlik, nihayetsiz bir zaaf hissetti.

Fakat ne olursa olsun saadetini kurtarmak ümidiyle verdiği kararı sonuna kadar tereddütsüz ve kemal-i cesaretle¹⁴²⁸ ifa etmeye tekrar azmetti. Hatta şimdi bu cesaretini ona da, orada hazır bulunanlara da, bilhassa rakibe, Nevhiz denilen o yılan kadına da gösterecek ve kendini zayıf, ürkek zanneden bütün bu insanlara aşkı ve saadeti için mücadele eden bir kadının kendisi gibi naçiz ve aciz olarak tanınmış bile olsa yine harikalar yapabileceğini ispat edecekti.

Bunun için ilk lakırdılardan birini onlardan epeyce uzak oturduğu için işittirmek üzere epeyce yüksek bir sesle Samim'e hitap etti:

¹⁴²⁷ müteşekkil: oluşan

¹⁴²⁸ kemal-i cesaret: tam bir cesaret

“Samim Bey, sabahleyin sizi köşke çağdırtmak için Moda’ya mektup gönderdim. Maatteessüf bulamamışlar. Hâlbuki dün bana bugün İstanbul’a inmeyeceğinizi söylemişsiniz.”

Böylece Samim’le arasındaki münasebeti herkese, bilhassa Nevhiz’e ilan etmekte zevk buluyor ve bu darbeyle Samim’i feth ve halas etmek¹⁴²⁹ işine başlamış oluyordu.

Samim, genç kadının dünkü mülakatında kırık ve rahatsız olduğunu görmüş, bugün nasıl olsa kalkıp İstanbul’a inmeyeceğini tasavvur ederken birdenbire yine salonda peyda oluşunun karşısında mebhût¹⁴³⁰ kalmıştı. İlk tereddüt dalgalarında iken Pervin’in bu hücumu onu birden şiddetle sarstı. Demek o Nevhiz’le münasebetinden şüphe ediyordu ve demek her şeyi bozmak için mücadele sahasına geçmek istiyordu.

Bu ilk darbe altında hemen kendini toplamaya çalışarak cevap verdi:

“Yazın hava ve civar itibarıyla kabil-i tahammül¹⁴³¹ ise de, kışın bilhassa yağmurlu günlerde Moda hiç çekilmiyor hanımefendi” dedi. “İnsan sıkıntıdan boğuluyor...” diye ilave etti.

Pervin, kendisinden hiç beklenmeyen bir kuvvetle, “Bana dün inmeyeceğinizi söylemişsiniz de...” diye mukabele edince Samim iyice emin oldu. Demek Pervin yalnız anasına babasına değil, bilhassa Nevhiz’e de aralarındaki münasebetin hararetini ve samimiyetini ispat etmek istiyordu.

Saraylı, mahut kısık kâhkahalarından bir silsile arasında:

“İlahi Samim” diyordu; “Tuhaf çocuksunuz. Sen Beyoğlu gibi merkez bir yeri bırak da git, Moda’nın bir köşesinde ev tut. Döşe, daya, bütün yazı orada geçir. Sonra bize de çiftliğe gittim, annem hasta diye yalanlar savur.”

Samim müthiş bir mevkiye düşmüştü.

¹⁴²⁹ halas etmek: kurtarmak

¹⁴³⁰ mebhût: şaşırmış, şaşkın

¹⁴³¹ kabil-i tahammül: dayanılması mümkün

Saraylı yalnız kendine has bir patavatsızlıkla onu Paşa'nın ve validesinin huzurunda pek mahcup bir vaziyete sokmuştu. O zaman Pervin buna tahammül edemedi ve onu evvela kendi müdafaa ihtiyacını hissetti. Bu hareketiyle aynı zamanda kendi arzusu da tahakkuk edecek, yani Nevhiz ve herkes nazarında münasebetlerinin ciddiyeti görülecek, anlaşılacaktı.

“Hayır, hayır” dedi “Samim Bey yalan söylemedi. Çiftliğe gittiği, validesinin rahatsızlığı sahihtir. Samim Bey Moda'ya benim Avrupa'dan avdetimden sonra bize yakın olmak için taşındı. Değil mi Samim Bey?”

Pervin bu sözünün bilhassa Nevhiz'de ve Samim'de tesirini görerek mağrur, muzaffer duruyordu.

Herkes cevap bekliyordu. O zaman Samim elim bir mecburiyetle, bilhassa umum¹⁴³² nazarında yalancılıktan kurtulmuş olmak için kekeleyerek:

“Evet” diyebildi.

*

Fakat aman ya Rabbi, Pervin neler yapıyordu? Şimdi Samim Nevhiz'e ne cevap verecekti? Onunla son günlerde pek lütufkâr bir cereyan almış olan münasebet bu darbe ile yeniden bozulursa Samim için ne müthiş olacaktı!

İki üç kati darbe ile bu işi halletmezse saadetine pek büyük tehlikelere maruz kalacağını görüyor, delikanlı şimdi bu darbelerin tayinini düşünüyordu.

Aynı zamanda Nevhiz bu sözlerden sonra mutadı olduğu veçhile¹⁴³³ bir bulut altına çekilmiş gibiydi. Evvelkilerden yalnız şu fark ile ki bu sefer sebebi vardı ve bu sebep Samim için de malumdu.

Bütün bu oyun içinde Samim ancak ve ancak Nevhiz'deki tesire ehemmiyet veriyor ve onun bir aksilik çıkarıp Avrupa'ya azimet teklifine muvafakattan imtina etmesinden¹⁴³⁴ korkuyordu.

¹⁴³² umum: herkes, bütün insanlar

¹⁴³³ veçhile: şekilde

¹⁴³⁴ imtina etmek: kaçınmak

Çünkü genç kadın Samim'in firar teklifine evvela memnun olmuş, muvafakat eder gibi görünmüş, sonra vazgeçmiş, şimdi hâlâ kati bir karar veremeyerek düşünmekte bulunmuştu.

Bu son anlarda eğer Pervin böyle aksilikler çıkarır da bu emelin tahakkukuna mâni olursa Samim onu hiç affetmeyecekti.

Muhavere şimdi başka bir cereyan almış, kâh buradan kâh oradan bahsolunarak devam ediyordu.

Pervin artık kalkmak, çıkmak istiyor fakat mutlak Samim'i de beraber götürmek için bir münasebet bekliyordu. Genç kadın, Samim hakkında köyde düşündüğü şeylerin pek doğru olmamasından korkmaya başlamıştı. Onun pek gizli bir adam olduğunu görüyor, hakkında aldanmış olduğundan titriyordu. Eğer o zannettiği gibi samimi olsaydı, burada şimdi gördüğü gibi mağşuş¹⁴³⁵ ve müşevveş renklerde değil, saf ve halis olarak görünmesi lazım gelmez miydi?

Nevhiz'in yanında nasıl eriyerek oturuyor, onun menhus tesiri altında nasıl zebun¹⁴³⁶ ve harap görünüyordu.

Ne olursa olsun Pervin için yapılacak şey, kararında sebatı. Bu veçhile eğer mümkünse onu ve aşkını kurtarmış olacaktı. Mümkün değil de şimdi korktuğu gibi Nevhiz'e gayr-i kabil-i infıkak rabitalarla¹⁴³⁷ bağlı ise onu da anlamış olacaktı.

Ve o zaman, o zaman. Evet, o zaman hiç olmazsa kendini kurtarmış olacaktı. Zira artık o zaman nasıl olursa olsun, onu reddetmek, onu unutmak, kendini ondan koparıp almak lazım gelecekti.

*

Genç kadın, bu tarz neticenin vahametiyle¹⁴³⁸ gözleri derinleşmiş, Nevhiz'in ve Samim'in bulundukları köşeye vakf-ı ruh¹⁴³⁹ etmişti.

¹⁴³⁵ mağşuş: katışık, saf olmayan

¹⁴³⁶ zebun: güçsüz, aciz

¹⁴³⁷ gayr-i kabil-i infıkak rabita: kopması imkânsız bağ

¹⁴³⁸ vahamet: tehlike

¹⁴³⁹ vakf-ı ruh: ruhunu vakfetme

Birdenbire bir isyan dalgası altında kaldı ve ne olursa olsun her şeyin bir an evvel tahakkuk etmesi için elinden geldiği kadar çalışmaya karar verdi.

Ve ilk hamlede Hanımefendi'ye:

“Ben gidiyorum.” dedi.

Sonra Samim'e bakıp:

“Samim Bey bana refakat eder” diye ilave etti.

Samim bütün metanetini toplamak ihtiyacıyla çırpındı. Onunla beraber çıkıp gitmek, ölünceye kadar Nevhiz'i kaybetmek değil miydi? Ne olursa olsun bu darbeyi tehlikesizce savmak için:

“Affedersiniz Pervin Hanımefendi.” dedi. “Bu geceyi Beyoğlu'nda geçirmek mecburiyetindeyim. Size refakat şerefinden mahrum kalmak benim için hakikaten büyük bir.”

Pervin sinirli bir gülüşle onu kesti:

“Ama benim sizinle konuşacak şeylerim var.” diye ısrar etti.

İki adım atıp ona yaklaşarak Nevhiz'in yanında derin bir samimiyet rengi ilave ettiği bir laubalilikle:

“Hem pek mühim şeyler.” sözlerini ilave etti.

Samim'in bu hararetinden memnun olacağına sararıp solduğunu görüyor ve kadın kalbinin intikam hırsıyla delikanlıya verdiği bu azaptan memnun oluyordu. Bilhassa Nevhiz'in de aynı azapla kıvrandığını hissettiği için.

Hatta daha ileri gitti, şuh bir tavırla onun elinden tuttu, bir kenara çekerek, zavallı kalbi oynadığı bu elim mudhikenin¹⁴⁴⁰ bütün fecaatiyle harap ve perişan sızlarken, pür-işve¹⁴⁴¹ küçük kahkahalarla şen ve pür-gû onu ayakta lakırdıya tutmakta bir zevk buldu.

Eğer şimdi korktuğu gibi onların arasında elan kuvvetli bir rabıta varsa bunu rahnedâr etmek, aralarını açmak, Nevhiz'i kıskandırarak kendi onları birbirinin kucağında gördüğü vakit nasıl

¹⁴⁴⁰ mudhike: komedi

¹⁴⁴¹ pür-işve: işve dolu

yaralanmış, nasıl kanamışsa, ona da aynı cerihayı¹⁴⁴² açıp onu da öyle yırtmak, parçalamak, onu da öyle kanatmak için deli oluyordu.

*

Şimdi fısıltı nevinden bir söyleyişle:

“Sahih seninle pek mühim şeyler konuşmak istiyorum Samim” diyordu. “Bana ne vakit gelebilirsin?”

Serzenişe, şikâyetle, onun Nevhiz’le münasebetini bildiği hakkında ona şüphe vermeye tenezzül etmek istemiyordu. Kadın gururu onu bu ihtimali gayr-i mevcut¹⁴⁴³, gayr-i kabil-i kabul¹⁴⁴⁴ bir şey göstermeye cebrediyordu. Şimdi o bütün bu hareketleri Paşa’ya ve hanımefendiye, icap ederse herkese karşı aşkını ilan etmekten çekinmeyeceğini göstermek için yaptığını inandırmaya çalışıyordu.

“Görüyor musun?” demişti, “Görüyor musun, ben istersem hiç kimseden korkmam. Ben böyle korkmazsam, sen de hiç korkmamalısın.”

Bilakis Samim hiç zannetmezken onu bu kadar cesur bulunca asıl şimdi korkmaya başlamış, en mazlum bir kadının bile aşkını müdafaa için harikalar ibda edeceğine¹⁴⁴⁵ inanmıştı.

Samim için onu daha ziyade tahrik etmemek¹⁴⁴⁶, teskin edip¹⁴⁴⁷ bilâ-hadise göndermek emeliyle hemen öbür gün için söz vermekten başka çare yoktu.

Pervin veda edip çıktığı vakit delikanlı Nevhiz’in daha yakınına oturdu.

Kaç gündür Nevhiz onun davetine mukavemet ediyor, yağmurdan, soğuktan bahsederek Moda’ya kadar gitmek mümkün olmadığını iddia ediyor, Samim buradaki apartmanına gelmesini rica edince, buna da bildik birine rastgelip tanınmaktan korktuğu için bu tarafta mülakatın mümkün olmadığını cevap veriyordu.

¹⁴⁴² ceriha: yara

¹⁴⁴³ gayr-i mevcut: var olmayan

¹⁴⁴⁴ gayr-i kabil-i kabul: kabul edilemez

¹⁴⁴⁵ ibda etmek: meydana getirmek, yaratmak

¹⁴⁴⁶ tahrik etmek: kıskırtmak

¹⁴⁴⁷ teskin: yatıştırma

Samim, Pervin'in yağmur soğuk demeyip ta Feneryolu'ndan kalkıp geldiğini ve eğer kendi istese de rica etse daha uzak, daha müşkül yerlere koşup geleceğini düşünerek Nevhiz'in hâlâ, hâlâ istediği kadar hararet göstermediğine müteallim oluyordu.

Fakat delikanlı, keskin erkek keşfiyle Pervin'in biraz evvel göstermek istediği mahremiyetin Nevhiz'i lakayıt bırakmadığını hissetmiş ve ısrar ederse onu muvafakata sevk edeceğini anlamıştı.

Onu şüpheye ve kıskançlığa sevk ederse daha kazanacağını böyle görünce bu nokta etrafında harekete başladı.

Öyle ki yarım saat sonra öbür gün için Moda'ya gelmeye genç kadın söz vermiş bulundu.

Samim'in yarın Feneryolu'na gideceği hakkında Pervin'e verdiği söze gelince küçük bir kâğıt, ufak bir yalan bu meseleyi pek kolayca halledebilirdi.

Pervin sokakta bulunduğu vakit herkese, bilhassa Nevhiz'e Samim'le pek mahrem oldukları emniyetini verdiğinden dolayı memnun fakat delikanlının niçin hâlâ Nevhiz'e o kadar merbut olduğunu tayin edemediğinden hummalı, endişeli avdet etti.

O gece sabaha ve öbür gün onun gelmesi muhtemel olan saate kadar bütün mevcudiyeti bu fikirle mahmum, kandırmak için irad¹⁴⁴⁸ edeceği delilleri düşünüyor, söyleyeceği sözleri hazırlıyor ve bunlara bir cevap bulup veremeyerek nihayet mutlak muvafakat edeceğine katiyen inanıyordu.

*

Fakat saatler geçiyor, Samim görünmüyordu.

Rüzgârlı, yağmurlu bir kış günüydü. Yağmur inatla, ısrarla hiç durmadan, mütemadiyen yağıyor, rüzgâr rast geldiği şeyleri sarsıp sökmek için kuduruyordu. Pervin karanlık denilecek derecede loş odasında onun mutlak bu yağmurdan dolayı sokağa çıkamadığını düşünerek her an tekrar canlanan, sonra tekrar ölen ümitlerle akşama kadar bekledi. Samim'in bazen akşamları geç vakit geldiği de olduğu için gece iyice indiği zaman bile hâlâ bekliyordu.

¹⁴⁴⁸ irad: söyleme, dile getirme

Fakat nihayet artık gelmek ümidi için imkân kalmayınca yarın gelir diye teselli bulmaya mecbur oldu. Tam bu esnada hizmetçi bir telgraf getirdi. Acaba fena bir haber mi var diye yüreği hoplayarak telaşla kâğıdı yırttı:

“Soğuk algınlığı tesiriyle olacak birden otuz dokuz dereceye çıkan bir ateşle yataktayım. İyileşir iyileşmez geleceğim, Samim.”

Nereden ve ne vakit çekildiğini anlamak için telgrafı uzun uzun muayene etti, kurşun kalemle çizilmiş, okunması muhal birtakım çizgilerden başka bir şey göremeyerek merakını izale edemedi.

Demek o, ihmal ile lakaydi ile itham ederken Samimcik yatağında ateşler içinde ve yalnız evet, yapyalnız yanıyor, tutuşuyordu.

Bugüne kadar Samim verdiği sözlerin hiçbirini ihmal etmemiş olduğu için Pervin de şaşmış, ne mana vereceğini bilemeyerek nihayet yağmura hamletmişti. Hâlbuki yağmur değil kasırga yağsa insan bir otomobil ile daha uzaklara, daha müşkül yollara gidebilirdi. Sevdiği tarafından davet olunan bir erkek için böyle mâniaların ne ehemmiyeti olurdu?

O zaman birdenbire derin bir şefkat ateşiyle tutuşarak onun yanı başında bulunmak, onu teselli ve teşfiye etmek¹⁴⁴⁹ ihtiyacıyla çırpınmaya başladı.

Saat dokuza gelmemiş olsaydı, ne olursa olsun yağmur, fırtına dinlemez, kalkıp Moda’ya gider, görür, anlardı.

O vakit acaba Moda’da mı yoksa Beyoğlu’nda mı olduğunu merak etti. Tekrar telgrafı tetkik etti. Yine bir şey anlayamayınca yarın sabah kalkar kalkmaz ilk iş olarak evvela Moda’ya, orada bulamazsa İstanbul’a inip Beyoğlu’ndaki apartmana kadar gitmeye karar verdi.

Artık o, kocasından ve herkesten, kimseden, hiç kimseden endişe etmiyordu. Bütün cihana karşı “Biz birbirimizi seviyoruz. Zaten evvelden de seviyorduk. Fakat bir yanlışlık bizi birleşmekten

¹⁴⁴⁹ teşfiye etmek: iyileştirmek

men etti. Artık hiçbir şey ayıramaz” diye haykırmak kahir bir ihtiyaç oluyordu.

*

Bugün onun zevcesi olsaydı şu anda yanı başında başucunda bulunacak, ona kendisi bakacak, o kadar emel bezl edecekti ki hemen iyi edecekti.

Hâlbuki?

Hayır, artık ayrı yaşamak mümkün değildi. Hem kendi saadetleri ve aşkları namına, hem de etraflarında aldatmaya mecbur oldukları insanlar namına bu hâli idame etmek bir cinayetti.

Şimdi hatta Avrupa’ya gitmek için bile mecburiyet görmüyordu. Kimden ve niçin kaçacaktı? Sevdği erkekle daire-i meşruiyete¹⁴⁵⁰ girerek yaşamak neden bir kabahat oluyordu?

Ve etrafında türlü murdar ihtilaçlarla âlûde¹⁴⁵¹ sefil ihtiras hayatları içinde sürünen kadın erkek bütün insanları görüyor, kendi aşklarını onların hepsinin fevkinde temiz ve ulvi bir münasebet hâlinde bularak “Evvelce nasılsa bir hata ettik, şimdi onu tamir etmek istiyoruz.” diyordu.

Sabaha kadar bu müşevveş kararlar, bu mahlût tasavvurlarla kâbuslu bir gece geçirdi. Öbür gün daldığı uykudan hizmetçisi uyandırdığı zaman saat dokuzdu.

Hava daha azmış, yağmur daha kudurmuş gibiydi. Rüzgâr feci sayhalarla uluyor, yağmur durmaksızın dinlenmeksizin yağıyordu.

Ne olursa olsun gidecekti. Samimcik yalnız ve hasta, sabaha kadar kim bilir ne fena bir gece geçirmişti. Şimdi bu kadar erken birdenbire başucunda peyda olduğunu görünce nasıl memnun olacak, onu nasıl sevecekti!

Hemen yatağından fırladı. “Bana bir araba getirsinler!” dedi. Yalandan bir kahvaltı etti, araba gelmek için lazım gelen vakit geçtiği hâlde uşak daha avdet etmemişti. Pervin mantosunu giymiş, başını yapmış, odasında dolaşüyor, sabırsızlık içinde bekliyordu.

¹⁴⁵⁰ daire-i meşruiyet: meşruluk dairesi

¹⁴⁵¹ âlûde: dolu

Nihayet hizmetçi geldi, uşağın ta İhlamur'a kadar gittiği hâlde araba bulamadığını, orada bir araba gelir gelmez köşke göndermelerini tembih ettiğini haber verdi.

*

Onda daha ziyade bekleyecek sükûn, tahammül yoktu. Bazen yaptığı gibi yolda rastgeleceği bir boş arabaya atlamak kararıyla hemen fırladı çıktı. Şemsiyesini açarak kuvvet ve metanetle çamurların içine daldı.

Yollar tenhaydı. Yürürken rast geldiği tek tük arabaları hep meşgul bularak bu havada boş araba bırakılmayacağını düşünüyor ve metanetle yürümekte devam ediyordu.

İhlamur'a geldiği vakit oldukça ıslanmış ve iyice çamura batmıştı.

Orada da araba bulamadı. Fakat ayakta durup araba beklemek hem manasızdı, hem onun için mümkün değildi. Çünkü boş olarak gelecek arabayı yolda yakalamak daha muvafıktı ve çünkü Samim'ine kavuşmak için tek bir dakikayı bile feda edemeyecek kadar endişeyle kaynıyordu. Yoğurtçu Köprüsü'ne geldiği zaman çayırı geçip Fransız Mektebi önünden yürürse Moda'ya daha kestirme ve daha çabuk vasıl olacağını düşündü ve bu fayda onu araba ihtimalini feda edip oradan yürümeye sevk etti.

Fakat evlerin siperinden kurtulup Yoğurtçu Çayırı'nın tam ortasına geldiği bir sırada şiddetli bir sağanak şemsiyesini kapdı, kasıp sarsarak ters çevirdi. İnsanı uçuracak kadar şiddetli esen rüzgârın karşısında şemsiyeyi düzeltmek için uğraşırken teller birbirine geçiyor, kumaş parça parça oluyordu.

Nihayet şemsiye elinde nim hurda bir hâlde tekrar yola düzüldü. Yaklaştıkça halecanı çoğalıyor, Samim Moda'da ise ne hâlde bulacağını merak ediyor, fena bir hastalık başlangıcı olmasından endişe ediyor fakat bütün bunların fevkinde birdenbire peyda oluverince onun gözlerinde göreceği memnuniyetin sevinciyle

kuvvet bularak ıslanmış, çamurla mülemma¹⁴⁵² bir hâlde tekrar yürüyordu.

Nihayet Moda'ya geldiği vakit derin bir heyecanla âdeta uçarcasına bir tehalükle eve koştu. Bin türlü hissiyatın telatumu arasında kapıyı çaldı.

*

Hizmetçi kadın onu görünce yine o manalı tebessümle, “Buyrun hanımefendi, buyrun” dedi.

Pervin, Samim'i pek fena bir hâlde bulmaktan titreyerek ateş ve merakla, “Beyefendi burada mı?” diye sordu.

Kadın, tebessümü derin bir hayret dalgasına boğularak:

“Hayır hanımefendi. Dün akşam sizle beraber gitti ya... Bugün geleceğini söylememişti. İçeri girin hanımefendi, ne kadar ıslanmışsınız!”

Kadın ısrar ediyor, onu içeri sokup ısıtmak, kurutmak için çalışıyordu.

Pervin bütün mevcudiyeti derin, derin bir uğultuya boğulmuş, beyninin zalim bir daraban¹⁴⁵³ altında kudurduğunu hissediyordu.

Nasıl, Samim dün gelmiş, akşamüstü yine gitmişti öyle mi? Sonra kadın neler söylüyordu? “Sizle beraber!”

Akur bir darbe altında bir şimşek keşfi içinde bir anda her şeyi anlayarak derin bir taharrüş arasında kıvrandığı hâlde izzetinefsinin cebriyle kadına tebessüm etmeye çalıştı:

“Evet, bugün yine belki gelirim demişti de. Ben de araba bulamadım, biraz ıslandım.” diye söylendi.

Kadın telaş ediyor, çırpınıyordu.

“Biraz mı ıslandınız hanımefendi? Baksanıza, sırsıklam olmuşsunuz. Sırsıklam. İçeri giriniz, soyununuz. Esvapları kurutalım. Beyefendi de elbette gelir. Buyurunuz. Böyle havada hiç sokağa çıkılır mı hanımefendiciğim?”

¹⁴⁵² mülemma: bulaşmış

¹⁴⁵³ daraban: vuruş

Pervin oturmak, kurunmak değil, feryat ederek sokaklarda koşmak, çamurlara yatmak için büyük bir ateş hissedince deli olmak üzere olduğunu hissediyordu. Artık kadına yalan uydurmaya, tebessüm edip sefaletini gizlemeye tahammül edemeyeceğini görerek silkindi, elinden kurtuldu, koş a koş a sokağa fırladı ve tekrar çamurlara daldı.

*

Demek dün onunla yine buluşmuşlardı ve Samim onunla buluşmak için kendisini unutmış, bekletmiş ve kendisine ancak akşamüstü bir sadaka gibi yalandan bir telgraf atmıştı.

Demek onunla münasebeti bu kadar ciddiydi ve demek o kadar ciddiydi ki kendisi hiç düşünülmeden feda olunuyordu!

Demek “Beni seviyor!” diye inandığı için aldanıyordu. O asıl Nevhiz’i seviyor ve kendini eğlenmek için ihtimal Nevhiz’in gelmediği günleri boş geçirmemek için almış ve seviyor görünerek aldatmıştı... Değ il miydi? Öyle değ il miydi? Hâlbuki kendisi bu aşkı ne kadar süslemiş, ne yüksek emellerle tezyin etmiş, nasıl şayan-ı takdis¹⁴⁵⁴ bulmuştu!

Demek hepsi yalan, hepsi, hepsi, her şey yalandı, öyle mi?

O zaman kendine bu kadar zalimane bir hissizlikle kıyan Samim’e karşı hiç affedemeyecek zehirli bir hicranla taşıyor, âdeta boğuluyordu.

Çamurlar içinde iyice yumuşamış botlarının ökçeleri bükülüyor, genç kadın kendini tutamayarak sendeliyor, yağmur artık iyice ıslanan mantosundan sızarak ensesine, sırtına, vücuduna geçiyor, o ateşler içinde yanan vücudu, kahhar bir uğultu ile dövünen dimağıyla kendini kaybetmiş, savruk bir yürüyüşle sendeleye sendeleye yürüyordu.

Moda Caddesi’ne çıktığı vakit boş giden bir arabacı, arabasını durdurarak: “Araba hanımefendi.” dedi. Arabacıya donuk, acı bir tebessümle baktı.

¹⁴⁵⁴ şayan-ı takdis: kutsamaya değer

Araba mı? O ölmek, yok olmak isterken arabanın ne lüzumu vardı? Arabaya binmek değil, kendini hemen, hemen yok edecek bir vasıta bulup geberip gitmek istiyordu.

Bunun için mihaniki bir hareketle ters döndü, Moda iskelesine doğru yürüdü. Artık ölmekten başka bir emeli olmadığı hâlde iskelenin ta ucuna kadar ilerledi. Deniz mütehevvir¹⁴⁵⁵ dalgalarla rıhtıma hücum ediyor, emeline nail olamayarak daha kuduran canavarlar gibi gerileyerek daha akur hamleler alıyordu.

Deniz de, sema da onun hayatı gibi bulanık, onun emelleri gibi zîr ü zeber bir hâldeydi.

Ölmek, yok olmak, iyi, ah hem ne iyiydi! Fakat bunun çaresi, neticesi o kadar çirkindi ki kendini bu zillate, bu sefaletle terk etmeye kıyamıyordu. Şimdi denize atılmak, dört beş hamle su yutup ölmek gayet kolaydı. Eğer ölüsü çürüyüp yarın taşların arasında sürünmese yahut lakayt insanların himmetine muhtaç kalmasaydı...

Tekrar yürüdü. Artık zât-ül-hareke¹⁴⁵⁶ bir sarsıntı ile idaresiz, iradesiz bir ezginlikle yürüyordu. Düşünmüyor, bakmıyor hatta görmüyordu.

Caddeye çıktığı vakit bir evin oluğundan akan su cereyanı başına isabetle onu tekrar iliğine kadar ıslattığı için tahaffuz¹⁴⁵⁷ şevkiyle şemsiyesini tekrar açmak istedi fakat teller o kadar birbirine karışmış, kumaş o hâle gelmişti ki açmak mümkün olmadı ve birçok uğraşıp açamayacağını görünce birden tekrar hatıratın hücumuyla dağlanmış gibi silkinerek şemsiyeyi fırlattı attı ve artık elleri yükten kurtularak daha kuvvetle ilerledi.

*

Evet, ölmek... Ölmek... Fakat zararsız, rezaletsiz, çirkinliksiz ölmek. Ve çabuk, pek, pek çabuk ölmek. Hemen ölüvermek. Ölmek, yani susmak, dinlenmek ve unutmak. Artık rahatsız edecek bir şey, hiç, hiçbir şey kalmamak! Ne bir ses işitmek, ne bir yüz görmek. Evet, bir şey görmemek, bir şey işitmemek, bir şey düşünmemek.

¹⁴⁵⁵ mütehevvir: öfkeli

¹⁴⁵⁶ zât-ül-hareke: kendi kendine hareket eden

¹⁴⁵⁷ tahaffuz: korunma

Bahusus, ah bahusus artık sevmemek. Görür görmez ruhu bayılarak kalbi çeken fakat çırpına çırpına kendine atılınca perestişi red ve istihfaf eden yahut kabul eder görünüp kabul edip de sonra aldatan sevgililerden artık kurtulmak! Ölüm bu muydu? “Ah gelsin, artık gelsin!” diye hasretle bekliyordu.

Bunun için ne yapmalı, nasıl ölmeliydi ya Rabbim? Etrafına istimdat için bakıyor, “Ne yapsam? Nasıl yapsam!” diye düşünüyordu.

Onun muhabbetine kalbi o kadar alışmış, ona karşı o kadar emniyetle yoğrulmuştu ki nagehani yine ona inandığı oluyor fakat zalim avdetlerle hakikate dönünce deli olacak kadar sarsılıyordu.

“Demek onu seviyor ve beni hiç, hiç sevmiyor!” diye mırıldanıyordu. Sevmiyor değil, acaba hiç sevmiş miydi? Dudaklarında elim bir tebessüm işmizâzıyla: “Evet, acaba bir dakika olsun sevdi mi? Yoksa bir eğlence, bir heva¹⁴⁵⁸ diye mi kabul etti?” diye düşünüyor ve tekrar hayatı bulanıyor, tekrar gözleri kararıyor, dünyadan, hayattan, aşktan ve bahusus ondan, ondan, Samim’den bir tikslenme ile sarsılıyordu.

O kadar humma ile yürüyordu ki epeyce terlemişti fakat vücudunun ıslandığı terden mi yoksa yağmurdan mı olduğunu tayin edecek bir hâlde değildi. Serâpâ su içinde yüzüyor gibiydi. Yalnız bu rutubet, vücudun fazla hararetinden bir sıcaklık hissi veriyordu.

Fakat Yoğurtçu Köprüsü’ne geldiği zaman tekrar rüzgâra maruz olarak şimdi üşümeye başladı. Köprüyü geçtiği zaman şiddetle titriyordu.

Böyle oradan Feneryolu’na köşke kadar titreye titreye yürüdü. Köşke girer girmez kendisini pek büyük bir hayretle karşılayan hizmetçilere yalnız, “Beni yatırın!” dedi ve yatağına yattığı vakit humma-engîz bir titreme içinde gözlerini kapadı.

*

Samim, Nevhiz’den nihayet Avrupa için muvafakat kararını almış gibiydi. Esas itibarıyla kabul ettikten sonra bir gün teferruatı tayin için buluşmaya karar vermişlerdi.

¹⁴⁵⁸ heva: heves, arzu, aşk, tutkunluk

Delikanlı bu işlerin üç dört gün zarfında ikmal edilmesini istiyor, mümkün olan süratle İstanbul'dan uzaklaşp ve bilhassa Pervin'in huzuruna tekrar çıkmaktan kurtulmak için deli oluyordu.

Hâlbuki Nevhiz eğer katiyen karar verirlerse hareket etmeden evvel Çengelköyü'nde halli lazım gelen para meseleleri olduğunu söyleyerek iki gün içinde oraya gitmiş ve oradan ancak üç gün sonra gelerek öbür gün için Moda'ya geleceğine söz vermişti.

O sabah Samim erkenden Moda'ya gitti. Hizmetçisi onu karşıladığı vakit hâlâ ara sıra gelen iki hanımın aynı kadın olduğu zannıyla üç gün evvel onun sabahleyin erken erken geldiğini ve sırsıklam bir hâlde olduğu için içeri almaya o kadar uğraştığı hâlde, kendisinin içerde olmadığını öğrenince durmayıp çıkıp gittiğini anlattı.

Ve Samim kendi kendine “Eyvah.” etti.

Artık Pervin'in yüzüne bakmak imkânı kalmamıştı. Genç kadının üç gündür hiçbir eser-i hayat göstermemesi de cidden darıldığını ve her şeyi iyice anladığını ispat ediyordu.

Samim için artık her şeyi tesri¹⁴⁵⁹ ederek yarın, olmazsa öbür gün vapura atlayıp gitmekten başka halas¹⁴⁶⁰ çaresi kalmıyordu.

Bunun için bugün Nevhiz gelir gelmez onu mümkün olduğu kadar çabuk hareket etmeye teşvik edecekti.

Hummalı bir intizarla yandığı hâlde hizmetçilere yapılması lazım gelen işleri emretti, kendisi oturdu, Avrupa'ya hareketi hâlinde eşyalarının, metrukâtının¹⁴⁶¹ nakil ve hıfzını¹⁴⁶² ailesinin İstanbul'da bulunan müdir-i umûruna¹⁴⁶³ tafsilatıyla yazdı, tarif etti.

*

Nevhiz on iki vapuruyla geleceğini söylemişti. Fakat saat bire geldiği hâlde hâlâ görünmediğinden ihtimal vapuru kaçırdığını

¹⁴⁵⁹ tesri: hızlandırma

¹⁴⁶⁰ halas: kurtuluş

¹⁴⁶¹ metrukât: geride bırakılanlar

¹⁴⁶² hıfz: koruma, saklama

¹⁴⁶³ müdir-i umûr: kâhya

düşünerek birdenbire bütün vücudunu soğuk bir raşe ile sarsan acı bir taharrüş ile “Ya gelmezse?” diye titredi.

Hayır, Nevhiz bu son günlerde ilk manasız aksiliklerini kâmilten unutturan bir hilm¹⁴⁶⁴ ve muvafakatla gayet lütufkârdı ve mutlak geleceğini en samimi bir eda ile temin etmişti.

On ikiden sonra bir vapurunu bekledi. Saat ikiye yaklaşırken âdeta ilk mülakatların heyecanına benzer bir mahmumiyetle araba seslerine alakadar oluyordu.

Fakat araba sesleri hiç yaklaşmayarak uzakta dağılıp uzakta sönüyordu.

Dakikalar birer birer yuvarlanıyor, yuvarlanarak geçip gidiyor, Nevhiz görünmüyordu. Nihayet bir vapurunun da boş geçtiğine karar vermek lazım geldi.

Birden sonra üç çeyrek kala vapurunu beklemek lazım geliyordu. Bir saatten fazla evde oturup beklemek gayr-i kabil-i tahammül bir işkence görünüyordu. Bu katil saati geçirmek için ne yapacağını bilemeyerek iskeleye inip vapuru orada beklemeyi düşündü. Nevhiz vapurdan çıkınca onunla beraber gelecekti.

Biraz ferahlayarak ağır ağır iskeleye indi. Saat iki buçuktu. Vapurun gelmesine laakal üç çeyrek vardı. Orada dolaşmaya başladı. Eğer bu vapurdan da çıkmazsa, mutlak büyük bir mâni zuhur ettiğine karar vermek lazım gelecekti.

Nihayet vapur geldiği vakit Samim kendi kendine eğer bu vapurla gelmişse hayatının istediği mesut cereyanı takip edeceğine, gelmemişse mutlak nekbet¹⁴⁶⁵ ve felaket hasıl olacağına tefeül etmiş olduğundan son derece bir tehalükle bekledi.

İskeleden çıkan kalabalık arasından onun narin ve latif hayalini nihayetsiz bir iştiyakla gözlüyor, kadınlar arasına derin bir ateşle gözlerini dikmiş, hayatının saadet ve felaketine karar vermek için onu bir halaskâr¹⁴⁶⁶ gibi heyecanla araştırıyordu.

¹⁴⁶⁴ hilm: yumuşaklık

¹⁴⁶⁵ nekbet: düşkünlük

¹⁴⁶⁶ halaskâr: kurtarıcı

Fakat hayır, yok, yok, yoktu.

O zaman eve belki bir telgraf filan göndermesi ihtimalini düşünerek tekrar avdet etmek muvafık olacağını düşündü ve bir arabaya atlayarak eve koştu. Eve yaklaşırken ihtimal haricinde olduğunu bile bile şimdi evde olduğunu düşünmek istedi ve bu manasız ümitle nim mesrur kapıyı açıp içeri daldı. Hayır! Her taraf boş, bomboş, bomboştu.

Hizmetçileri âdeti veçhile savdığı için şayet telgrafçı gelmişse kapıyı açtıramamış olduğundan ihtimal çıkmış gitmişti.

*

Ne yapacağına bir karar veremeyerek tereddütle gözleri dalmış, bir müddet öyle kaldı.

Hava iyice kararmıştı. Saat beşe yaklaşıyor, avdet etmek lazım geliyordu ve nasılsa bir karar veremeksizin koca günün boş boşuna geçmiş olduğuna son derece canı sıkılmış, ne gibi bir mâni onu gelmekten alıkoyduğunu anlamak ateşiyle sokağa çıktı.

Bir saat sonra Saraylı'nın kapısını çalıyordu.

Saraylı köpük içindeydi.

“Şimdi Sacide'den geliyorum.” diye coştı; “Bilsen neler, neler de neler Samimciğim. Hani doğrusu kendimi hiç fena kalpli bir kadın bilmem. Başkasının felaketinden zevk aldığım hiç vuku bulmamıştı. Ama karının başına gelen bu beladan o kadar hoşlandım, o kadar hoşlandım ki.”

Sonra esas anlatmadan, tafsilat vermeden yalnız tesirini sayıp dökmekten bir şey çıkmayacağını anlamış gibi:

“Sahih” dedi, “evvela anlatayım da...” diye kesti. Ve onu anlatacağı vakanın zevkini bütün haşmetiyle tatsın diye en mükellef, en pohpohlu bir koltuğa oturtup kibrit çakıp sigarasını yakarak Samim'in istemeye istemeye cebr-i nefisle sorduğu “Aman bu ne böyle? Mutlak Bülbül Bey'e ait bir şeydir.” sualine:

“Elbette, elbette. Sacide deyince başka neye ve kime ait olur ya?” diye cevap verdi.

*

Saraylı kendine ait pek mühim bir vakadan bahsediyormuş gibi ateşler içinde galeyan saçıyor, oturup oturup kalkıyordu.

Samim gülmek için hiç arzusu olmadığı hâlde bu alakanın tezahüratına tebessüm etmekten kendini menedemedi:

“Ne yapmış?” dedi.

Saraylı bu suali bekliyormuş gibi mudhik bir tavırla boynunu bükerek boşaldı:

“Ne yapacak? Fakat Sacide’ye meheldir¹⁴⁶⁷. Vallahi meheldir. Hatırına geliyor mu? Çay gecesinde nasıl azametle herifi müdafaa, himaye ediyordu. ‘Parasız kalmış, borcunu verememiş. Bu da kabahat mi?’ diye nasıl haykırıyordu. Hâlbuki iş öyle değildi. Herifi sana söylemiştim ya, âdeta sicilli dolandırıcıdır; parasız kaldı diye borcunu veremeyen bir herif, sonra eline para geçince insana böyle oyunlar oynar.”

Kendini tutamayarak artık merak etti.

“Ne gibi oyunlar? Onu anlayalım da.”

Kadın nihayet fedakârlık edip meseleye girmeye razı oldu.

“Ne gibi oyun olacak. Evvela kadının ağzına girdi, burnuna girdi... Şöyle etti, böyle etti, kendine inandırdı, sevdirdi, filan filan. Emlakin idaresi, tamiri, kiraların tahsili gibi işler için kadından bir vekâlet aldı.”

Samim işi anlamıştı:

“Ey, şimdi.” diye Saraylı’nın ağzından çıkacak haberi bekledi.

Fakat kadının şimdi yine haberin en canlı noktasını feda etmekten vazgeçmiş gibi hayli huylu kelimeler, mülahazalarla menkıbeler okumaya koyulacağından korktuğundan onu söyletmek için:

“Şimdi satmış mı?” diye sordu.

“Hayır ama onun gibi bir şey. Rehine koymuş. Birçok para ama pek çok para kaldırmış. Birçok dolambaçlı işler, karmakarışık baş ağrıları. Sacide şimdi kederinden yatakta, hiddetinden yatakta!

¹⁴⁶⁷ mehel: layık, uygun

‘Kızımı boşatacağım, onu zindanlarda çürüteceğim...’ diye haykırıp duruyor... Fakat herif kaç gündür ortada yok, kaçmış mı, saklanmış mı, belli değil!..”

Samim, alakadar olmadığı bu bahsi orada kapatmak için:

“Siz bugün konağa gittiniz mi?” diye sordu.

Saraylı, bu tatlı meseleyi bırakmaya razı olamayarak sadece: “Biraz uğramıştım...” diye cevap verdi.

Sonra dudaklarını bükerek:

“Orası hep bildiğin gibi.” dedi. “Nevhiz dün yine Çengelköyü’ne gitti. Şadan.”

O söylüyor fakat Samim nagehani bir darbe altında kalmış gibi uğultuya boğulmuş, dinliyor fakat işitmiyordu.

Nevhiz bazı meseleleri halletmek için köye evvelce gitmiş, iki gece kalacağını söylediği hâlde üç gece kalmış ve dün avdetinde bugün Moda’ya geleceğini vaat etmişti. Nasıl bir sebeple dün tekrar Çengelköyü’ne dönmüş ve döneceğini kendisine niçin söylememiş ve ansızın karar verdiyse bile niçin bir telgrafla bildirmeyerek onu akşama kadar lüzumsuz yere bekletmişti?

Mutlak pek mühim bir sebep olmalıydı.

Bunu anlamak ateşiyle fırladı çıktı.

*

Gece yemekten sonra bir havadis almak arzusıyla konağa uğradığı vakit Paşa’nın evde olmadığını, Hanımefendi’nin Kızıltoprak’a gittiğini öğrendi.

Türlü evham, türlü endişe ile bulutlu müthiş bir gece geçirdi. Öbür sabah uyandığı vakit konağa uğramak için akşamı nasıl edeceğini, bu ölüm günü gibi kapanık ve renksiz günü nasıl geçireceğini derin bir elemle düşünüyordu.

Ah eğer yüzü olsa da Pervin’e gidebilseydi, gün kolayca geçerdi. Fakat artık onun yüzüne bakacak, masum gözlerinin serzenişkâr¹⁴⁶⁸ suallerine cevap verecek metaneti kendinde bulamıyordu.

¹⁴⁶⁸ serzenişkâr: sitemli

Çünkü o artık mutlak her şeyi anlamış ve hem görünmeyip sükût edişinden zahir¹⁴⁶⁹ olduğu üzere iyice darılmıştı.

O zaman Samim hemen, hemen İstanbul'dan uzaklaşmaya, yalnız onun şikâyetine, acı nazarlarına maruz kalmamak için kaçıp gitmek istiyor ve eğer dün Nevhiz'le son kararı vermiş olsalardı, ihtimal bu akşam vapura bineceklerini düşünerek Nevhiz'in neden gelmediğini, niçin ansızın yine köye avdet ettiğini merak ediyor ve tekrar Nevhiz'le macerasına avdet ederek müşevveş, kâbuslu endişelere gömülüyordu.

Saatler ağır ağır sürüklendi.

Konağa yaklaşırken ihtimal Nevhiz'i avdet etmiş bulacağını düşünüyordu.

Salona girdiği vakit Saraylı, hanımefendi ile oturuyordu. Saraylı, görür görmez fırladı, ona geldi, bir köşeye çekerek alçaltmaya çalıştığı bir sesle, "Olandan bitenden haberiniz var mı?" dedi.

Yine Sacide Hanım'ın damadından bahsedeceğini zannederek artık beyhude sıkılmak istemediği için biraz huşunetle:

"Bülbül Bey'i tutmuşlar mı?" dedi.

Kadın, Samim'in bütün anatına üstadane hulul ettiği için vereceği haberler onu son derece alakadar, âdeta karmakarışık edeceğine pek memnun:

"Hayır" dedi; "Hayır, bülbül, karga bahsi değil. Nevhiz."

Samim bütün canı gözlerinde, pek korkunç bir şey öğreneceğinden derin bir haşyetle, sormaya cesaret edemeyerek bekledi:

"Nevhiz dün akşam İtalya'ya gitmiş."

Evvela genç kadınla beraber hareket kararlarından sızma bir havadis zannetti. Biraz ferahladı fakat Saraylı söylediği sözleriyle bu ferahlığını pek zalimane ve pek çabuk dağıttı:

¹⁴⁶⁹ zahir: açık ve belli olan

“Paşaya yazdığı kâğıtta konağa geldi geleli kendilerinden gördüğü nezakete, insaniyete son derece minnettar olduğunu fakat bir genç kadının kayınpederinin, kayınvalidesinin nezaketiyle iktifa edemeyeceğini, kocasıyla sürdüğü hayata artık tahammül edemeyip onu terk etmeye mecbur kaldığını söyleyerek hareket eden bir vapurla İtalya’ya gideceğini.”

Samim, derin bir hercümerç içinde sersem, ezilmiş, anlamıyor, meseleyi kavrayıp ihata edemeyerek işi halledemiyordu. Evet, Nevhiz gidecekti. Bu mukarrerdi ve hatta dünkü vapura binmek için kendisi o kadar ısrar ettiği hâlde genç kadın bunun mümkün olmadığını söylemiş, iki üç gün daha beklemeye onu razı etmişti. Evet, Paşa’ya hitaben bir mektup yazıp kendisine işi anlatacaktı. Bu da mukarrerdi fakat nasıl olmuş da bunu kendisinden habersiz yapmıştı? Mutlak bir yanlışlık, bir aksilik olmuştu.

Fakat Saraylı durmuyor, mütemadiyen söyleniyordu ve evvelce bilmediği, nasılsa öğrendiği şeyleri bugün nerede işittiğini bilmediği şeylerle birleştirerek izahat veriyor, vakalar söylüyor, hakikatler ifşa ediyordu.

“Zaten son günlerde konakta oturamıyor, iki günde bir kalkıp köye gidiyor, bir gece diye gittiği zaman mutlak dört beş gece kalıyordu. İnsan avanak olsa bunun ne demek olduğunu hemen anlar değil mi? Onun hayatında kuvvetli bir rüzgâr estiğini, bir fırlıdak döndüğünü hissediyor fakat işi tayin edemiyordum. Nihayet şimdi anlaşıldı.”

Samim, “Merhamet et, aman çabuk söyle!” demek isteyen feci, muhtazır bir istimdat nazarıyla kadına baktı.

“Efendim, ailenin akrabasından bir delikanlı varmış. Bir iki ay evvel Amerika’dan tahsilden gelmiş. Temas etmişler, görüşmüşler. Tabii değil mi? Birbirlerini sevmişler. Kızın Allah için yerden göğe kadar hakkı var. Sana kaç defa söylememiş miydin? Hatta geç bile kaldı. Kızcağız burada manastırdaki rahibeler gibi matem hayatı yaşıyordu. Varsın mesut olsun.”

Samim pencereye dayanmış, gözleri kapanmış, müfteris bir kasırğa önünde yuvarlanıyordu. Derin, karanlık uçurumlara kayıyor,

sonra ani bir hareketle yükselmeye başlıyor, şimdi uzak, uzak ve nihayetsiz yüksekliklerde uçuyor, sonra yine birdenbire korkunç bir sukutla girdaplara akıyordu.

Silkinerek gözlerini açtı. Saraylı lakırdısını kesmiş, hayretle, geniş bir memnuniyet tebessümüyle kendini seyrediyordu. Yarı istihzalı, yarı bir merhametli nazarla:

“Ne oldun oğlum. Bayıldın zannettim. Bu haber seni o kadar harap mı etti?” diye söylendi. Delikanlı artık inkâr etmeye lüzum görmedi, hem istese de muvaffak olamayacaktı. Kısık bir sesle:

“Evet, evet” diye itiraf etti. “Hem nasıl bilseniz. Nasıl.”

Saraylı, o zaman bir tavr-ı merhametle¹⁴⁷⁰ onun elinden tutup bir koltuğa oturttu, kendisi yanı başına ilişti.

“Ben sana ilk günden söylemiştim Samim” diyordu. “Bazı kadınlar vardır, Allah onları bir çiçek gibi bir kere, iki kere koklanıp geçip gitmek için halk etmiştir. Onlara kalbini, hayatını bağlayanların vay hâline!.. Nevhiz işte böyle bir kadındı. Hâlbuki Pervin!..”

Ah evet, Pervin. Nur, melek, masum Pervincik!

“Onu bu hissiz kadın için elinden kaçırdın. Sana o vakit kaç kere tekrar ettim fakat dinlemedin ki. Büyüye tutulmuş biçareler gibi berikinin eteğine takılmış, ne kulağın işitiyordu, ne gözün görüyordu. İlahi ya Rabbim, dünyayı gözün görmüyordu.”

Samim, kendi kendine onun bir selamet şulesi gibi Pervin’e gidip ayaklarına kapanarak kendini affettirmek ve artık ölünceye kadar ona hasr-ı hayat ederek onu mesut etmeye çalışmayı düşünüyordu.

Artık Nevhiz’i düşünmemek için kendini cebretmek, unutmak için çalışmak lazım geldiğini düşünüyor fakat mevcudiyetine o kadar derin bir surette hulul etmiş, damarlarına, kanına kadar işlemiş bu muazzez emeli söküp atmak hiç kolay olmadığını, hesapsız gözyaşı ve hicran saatleri, uzun, pek uzun elem ve gam günleri geçirmeye

¹⁴⁷⁰ tavr-ı merhamet: acıma tavrı

mecbur olacağını ve ne olsa, ne kadar zaman geçse bu yaranın yine tamamıyla kapanmayacağını, yine sızlayacağını tasdik ediyordu.

Bu esnada Paşa geldi ve onu lakırdıya tuttu. Sonra yine misafirler geldiler, muhavere umumileşti. Kendisi ara sıra tek tük cevaplar vermeye, fikir beyan etmeye mecbur oluyordu fakat o yalnız kalıp düşünmek, bundan sonraki hayat için karar vermek istiyorsa da Paşa yemeğe alıkoymuş olduğundan çıkıp gidemiyordu.

Kendi kendine: “Kadın değildi, anlaşılmaz bir muamma, çekilmez bir bela idi” diye söyleniyordu.

Böyle elyafına¹⁴⁷¹ kadar meçhul bir kadınla rabt-ı hayat¹⁴⁷² etmek arzusunu delilik bulmaya çalışıyordu. Bu kadar aydır en hararetli bir aşkla temas etmiş, en samimi bir hayatla yaşamıştı. Hâlâ neydi, nasıl bir kadındı, bunu bilmiyordu. Hatta hissiyatına, hevesatına hulul etmek mümkün olamamıştı. Her teşebbüsünde meçhul kalmıştı.

Düşünüyordu. Sevmiş miydi? Sır! Ne idi? Muamma! Bir rüya gibi anlaşılmadan zail olmuştu. Bir sfenks olarak görünmüş, bir sfenks olarak geçip gitmişti?

Hâlbuki o hayat, huzur, samimiyet ve saadet menbaı olan Pervin’i türlü müşevveş emeller hülyasıyla bu kadın için ihmal ve feda etmişti.

Yarın ilk iş olarak Kadıköyü’ne koşup ağlayarak, sızlayarak saadeti artık onda aramaya ahdediyordu. Eğer her şeyi biliyorsa ki kaç gündür sükûtundan ve gaybubetinden bildiği ve son derece müteessir olduğu anlaşılıyordu. O, o kadar melek, o kadar mihribandı ki ayaklarına kapanıp ölünceye kadar kendine ibadetle hasr-ı hayat edeceğini inandırınca, acaba yine unuttur, yine affeder miydi?

*

¹⁴⁷¹ elyaf: lifler

¹⁴⁷² rabt-ı hayat: hayat bağı

Bu esnada köşede duran telefon zili öttü. Paşa kalkıp konuşmaya başladı. Fakat yüzünde derin bir endişe ve teessür görüldüğü hâlde hanımefendiye:

“Nazlı Hanımefendi seni çağırıyor, gel bak. Pervin için bir şey söyleyecek zannederim.” dedi.

Herkese az çok merakla alakadar oldular. Şimdi Hanımefendi konuşuyordu. Birdenbire ilk sözlerde rengi bozularak Paşa’ya hitaben: “Pervin birdenbire ağırlaşmış. Şeref Bey de yokmuş ve galiba gelmeyecekmiş. Şimdi beni istiyormuş. ‘İlle annemi isterim, mutlak gelsin!..’ diye sızlanıyormuş.”

Doktor, hanımefendi, Paşa, orada ayakta toplanarak büyük bir hararetle konuşmaya başladılar. Samim Saraylı’ya yaklaşarak:

“Nasıl, Pervin Hanım rahatsız mı?” diye sordu.

Saraylı hayretle baktı: “A haberin yok mu? Dört beş gündür yatıyor.”

Bu esnada köşedeki bahis hararetlenmişti. Hanımefendi mutlak kalkıp gitmek istiyor, doktorla Paşa son vapur hareket etmiş, saat sekize gelmiş olduğunu söyleyerek kış gecesi bunun mümkün olmadığını tekrar ediyorlar ve onu iknaya çalışıyorlardı. Fakat ihtiyar kadın kabil değil razı olmuyor, mutlak gitmek için ısrar ederek: “Beni istiyormuş. Baksanıza, ağırlaşmış. Yavrum yapıyınız. Mutlak gitmeliyim.” diye şikâyet ediyordu.

Doktor, temin ediyor, bugün kendisini görmüş olduğu için bir tehlike olmadığına yemin ediyor, şüphesiz bir hasta nazı olduğunu tekrar ediyordu.

Nihayet doktor, başka bir çare bulamayarak ihtiyar kadını vazgeçirmek için: “Hanımefendi” dedi, “Hanımefendi, siz müsterih olunuz. İşte ben gidiyorum. Bir tehlike varsa bile elbette ben sizden daha işe yararım. Ben şimdi bir kayık, bir motor, bir şey bulup köye geçerim. Siz sabah ilk vapurla gelirsiniz. Ne olsa ben erkeğim. Bir de sizi hasta etmeyelim.”

Samim burada taş gibi donmuş, bir teessür ve tahassüs girdabı arasında yuvarlanmaktaydı. Nevhiz’i elden kaçırdıktan sonra şimdi

Pervin’i kaybederse tahammül edemeyerek mutlak deli olacağından korkuyordu.

Birdenbire atılarak, “Müsaade ederseniz ben de size refakat edeyim.” dedi.

Bu hareketi umum takdir etti ve iki erkek fırladılar, çıktılar.

*

Akşama kadar renksiz, pür-kasvet¹⁴⁷³ bir hava devam etmişti. Fakat sokağa çıktıkları vakit azılı bir kış gecesi başladığını gördüler. Sıkı bir rüzgâr esiyor, kara benzeyen yağmur hücumları oluyordu.

Otomobile bindikleri vakit Samim malumat almak istedi.

Bu bir muzaaf¹⁴⁷⁴ zatürriyeydi. Çok tehlike olmakla beraber gençlik kuvvetiyle hastanın mukavemet etmesi memuldü. Ateş pek şiddetli başlamış, hastalık şiddetle seyrini takip ediyordu.

“Fakat bilinmez ki” dedi doktor, “Ansızın bir arıza her şeyi berbat eder. Bu sabah kendisini iyi bulmuştum. Esasen her şey kalbin mukavemetine bağlı. Öyle bir üşümek, öyle bir ıslanmak ki el-iyâzübillah¹⁴⁷⁵. Sen yağmurlu bir havada yayan sokağa çık, araba bulama, saatlerce yağmur altında, soğukta yürü. Hiç yapılır şey mi Allah aşkına?”

Samim, yüksek yerlerden düşüp beyinleri cınlayarak bayılan insanlar gibi başı otomobilin yastığına dayanmış, uğuldayan dimağıyla kendini kaybetmişti.

Ne kadar vakit böyle kaldığını bilemiyordu fakat otomobil Galata’ya geldiği zaman ezilmiş, hâlâ düşünemeyerek, öyle serserem, hurdahaştı. O, doktora yardım için refakat etmişti hâlbuki doktor ona yardıma mecbur oldu. Onu kahveye bırakarak bir motor aramaya çıktı.

Şimdi Samim bütün dumanıyla havası morarmış kahvede yabancılar arasında yalnız, kahırlarıyla, azaplarıyla yapılmıştı.

¹⁴⁷³ pür-kasvet: kasvet dolu

¹⁴⁷⁴ muzaaf: ağır, iki kat

¹⁴⁷⁵ el-iyâzübillah: Allah korusun anlamında bir ifade.

Demek Pervin kendini gelip aradığı gün üşümüş ve bu hastalığa onun için tutulmuştu. Demek bu felaketin sebebi kendisi, sırf, sırf kendisiydi!

Kızıltopraka gitmek üzere ona verdiği sözü hatırlıyor sonra Nevhiz'in ısrarıyla vazgeçerek telgraf çekip gitmediğini tahattur ediyor ve Pervin'in telgrafi alınca hastalığını merak ettiği için yağmurlu havada sokağa fırladığını anlayarak genç kadının ezeli mihribanlığı ile kendisi için atıldığı tehlikeyi görüyordu.

Eğer bir felaket olursa kendini hiçbir vakitte affetmeyecekti.

*

Biraz sonra doktorun bulduğu bir motora binmişler, evvela sakın görünürken açıldıkça azılı bir deniz içinde çalkana yuvarlana yola çıkmışlardı. Pek sert bir karayel esiyor fakat yalnız arkalarından geldiği için onları pek hırpalamıyordu. Motorda Samim vicdan azabıyla mahmur, doktor kendi dertlerine gömülmüş, sükût ettiler.

Köye çıktıkları vakit saat dokuz buçuktu. Bu kıyamet kış gecesi araba bulmak için çok müşkülât çektiler. Nihayet buldukları araba ile köşke vasıl oldukları zaman saat onu geçiyordu.

Samim köşke girip o kadar heyecanlı hatıralarla dolu olan merdiveni çıkarken, sonra o kadar muazzaz saatler geçirdiği yatak odasına yaklaşırken, nihayetsiz tahassüs cihanlarını devrediyor ve gayr-i kabil-i mukavemet bir titremeye sarsılıyordu.

Onları Nazlı Hanımefendi karşılayarak, geldiğinden dolayı Samim'e ayrıca teşekkür etti. Şeref Bey öğleden sonra hastayı iyice bularak İstanbul'a gitmiş ve gece gelmemiştir. Nazlı Hanımefendi kulübe birkaç defa telefon etmişse de orada olmadığını ve akşamüstü hiç uğramadığını öğrenmişti.

“Nasıl?” diye sordular.

“Geleceğinizi telefonla öğrenince sevindi. Şimdi daldı.”

Yavaşça odaya girdiler.

Genç kadının başı kapıdan girenleri görmeye mâni olacak bir surette konulmuş olduğu için kendisini göremiyorlardı.

Lamba hastanın gözlerini rahatsız ettiği için oda idare kandili ile tenvir edilmişti. Bir hizmetçi kadın onların girdiğini görünce nim karanlık içinde gölge gibi kalktı.

Onun sesini işittiler: “Ne o, kim geldi.”

Nazlı Hanım yaklaşarak: “Doktor Bey geldi. Validen yarın ilk vapurla gelecekmiş. Müsterih ol kızım.” dedi.

Pervin sözünü kesti: “Samim Bey de geldi mi?”

Doktor yaklaşmıştı. Samim titremekten, gözlerinde ne ifade, nasıl bir mana göreceğini bilemeyerek korkudan, elemden kımıldayamıyordu.

Doktor: “Evet, geldi. Beraber geldik” diye cevap verdi ve onu göstermek için gibi eliyle tutup biraz ileri çekti.

O zaman Samim yastıkta o kadar uzun, o kadar derin zevklerle temellük etmiş olduğu muazzaz başı gözler çekilmiş, çene uzamış, yanaklar erimiş olarak gördü. Bir sis arasında, kesif bir pus içinde gibi onun sesini işitti:

“Teşekkür ederim” diyordu.

*

Doktor şimdi hastayı muayene ediyor, kalbini dinliyordu.

Nazlı Hanımefendi köşede yavaş sesle ona dün gece Saadet Hanımefendi burada olduğu gibi hasta da iyice olduğundan müsterih oldukları hâlde, bugün akşamüstüne doğru Pervin birdenbire ateş içinde kendini kaybediverince pek korkmuş olduğunu ve Nişantaşı’na bu endişeyle telefon ettiğini söylüyordu.

Muayene bitmişti. Doktor korkulacak hiçbir şey olmadığını, bir akse tesiri ateş ziyadeleşmiş ve “Küçük Hanımın bebekliği aklına gelerek” dünyayı altüst etmiş olduğunu söylüyordu.

Pervin muayeneden yorulmuş gibi dalgın, sükût ediyordu. Yalnız doktorun latifesine cevaben gibi dudaklarında bir tebessüm silindi. Sonra gözlerini kapadı, öyle kaldı. Acaba neler düşünüyordu?

Doktor şimdi bu tafafta onlara gelmiş, hanımefendiyi temin ediyordu. Saadet Hanımefendi’yi gece yarısı denizleri aşarak

gelmekten men için ne kadar uğraştıklarını, eğer o da kendileri gibi sokağa fırlasaydı, bir hasta da o olacağını söylüyordu.

Fırtına dışarda kudurmuş canavarlar gibi uluyor, bütün korkunçluğuyla müfteris bir kış gecesinin vahşeti hükümran oluyordu.

Nazlı Hanımefendi doktorun sözleriyle müsterih olarak çıktı.

Samim şimdi doktorun yüzüne bakmaktan korkarak müthiş bir halecan içinde harap oluyordu. Biraz evvel hanımefendiyle konuşurken doktor onun yüzüne pek manalı bir nazarla bakmış, Samim bu manayı anlamaktan korkarak sükût etmişti. Acaba doktor ona kadın olduğu için mi öyle söylüyordu? Yoksa hakikaten bir tehlike var mıydı?

Bir saniye geçti. Samim bütün ömründe bu saniyede hissettiği müthiş azabı hissetmemişti. Bir tehlike var mıydı ve şimdi, şimdi doktor hakikati ona söyleyecek miydi?

Nihayet bu şüphe üzerine duramayacağını görerek gözlerini kaldırıp derin bir halecanla ona baktı. Doktor da ona baktı. Müthiş bir sükût içinde uzun bir sebatla birbirlerine bakıştılar. Nihayet Doktor:

“Kalp âdeta durmuş gibi. Nabızlar hiss olunmuyor.” sözlerini fısıldadı.

Samim gözlerinde ölümle, istimdadkâr¹⁴⁷⁶ bir yeis ile duruyordu. Doktor, bu yeisin bütün fecaatini anlamış gibi sözünü kesti. Fakat Samim anlamıştı. Zatürriyeden vefat etmiş bir teyzesi için bir başka doktorun bu aynı sözleri söylediğini ve hastanın birkaç saat sonra öldüğünü tahattur ediyordu.

O ne yaptığını bilmez bir hâlde: “Aman ne söylüyorsunuz Doktor Bey?” diyebilirdi.

Doktor, hükmünün dehşetini tadil¹⁴⁷⁷ içinmiş gibi izahat veriyordu. Pervin’in kalbi esasen zayıftı, şimdi hastalığın vahameti

¹⁴⁷⁶ istimdadkâr: yardım dileyen

¹⁴⁷⁷ tadil: düzeltme

de inzimam¹⁴⁷⁸ edince mukavemet tabii olarak güçleşecekti. Nabzı iyice zayıflamış, kalbinin intizamı¹⁴⁷⁹ bozulmuştu ve idam hükmü veren bir hâkim fecaatiyle:

“Hastalığın en vahim¹⁴⁸⁰ saatlerinde bulunuyoruz” dedi. “Bir harika zuhur etmezse, sabaha kadar.”

Müthiş ihtimali söylemekte kuvvet bulamıyormuş gibi sözünün manasını gözleriyle ikmal etti ve heyecanını gizlemek için seri bir hareketle pencereye doğru döndü.

*

Pervin’in sesini işittiler: “Doktor Bey bu tarafa gelsenize...” diyordu.

Doktor ilerledi. Genç kadın, “Samim Bey siz de gelir misiniz?” diye rica etti. Samim düşmemek için bütün kuvvetini sarf ederek yaklaştı. Şimdi doktorun yanında onun korkunç bir bahis açacağından korkmaya başlamıştı. Hasta, gözüyle kendine yatağın ayakucuna konulmuş bir koltuğu gösterdi. Doktor, açıkta bir koltuğu çekti ve otururken her vakitki latifeciliği ile:

“Geldik ama lakırdı yok!” dedi.

Genç kadının gözlerindeki şikâyeteye cevap olarak:

“Yorulduğunuzu istemiyorum” diye ilave etti ve onu söyletmemek için devam ederek:

“Küçük Hanım’ın keyfi için bu ihtiyarlığımızda kar demedik, fırtına demedik, gece yarıları denizleri aşarak geldik. Bu elvermiyor mu?”

Doktor sözünü kesince Pervin ağır bir ses, ehemmiyetli bir eda ile:

“Nevhiz’den bir haber var mı?” diye sordu.

Doktor: “Daha başka ne haber istersin? Bugün anlattım ya. Tasını tırağını toplamış, çekilmiş gitmiş. Yalnız zavallının

¹⁴⁷⁸ inzimam: üstüne ekleme, katılma

¹⁴⁷⁹ intizam: düzen

¹⁴⁸⁰ vahim: ağır, çok tehlikeli

izdivacında olduğu gibi seyahatte de hiç bahtı yokmuş. Şimdi şu saatte dalgaların arasında hiç iyi vakit geçirmediğine yemin edebilirim.”

Pervin in gözleri şimdi Samim’e dönmüştü. Samim de ona baktığı için nazarlar birbirine tesadüf etti. Delikanlı onun doktorun yanında söyleyemediği şeyleri bu nazarda âdeta okuyordu. Genç kadın nihayetsiz hicranlarla dolu, kine kadar çıkamamakla beraber derin bir infiale boğulmuş pek şikâyetli bir nazarla bakıyordu.

Samim verecek cevap bulamadığı için gözlerini indirmek istiyor fakat hastanın nazarındaki irade kuvvetine esir olmuş, indiremiyordu. İki göz bu feci anda, böylece birbiriyle hiçbir sözün eda edemeyeceği derin bir belagatle uzun uzun konuştular ve âdeta muhakeme¹⁴⁸¹ oldular.

Pervin’de evvela camit bir sebat vardı. Samim’in yaptıklarını yüzüne vuruyor ve onu şiddetle itham ediyor gibiydi. Samim mücrim, perişan, yalvarıyor, af dileniyor, genç kadın onun ettiği fenalıkları tekrar ederek derin yaralarını açıyor, asla affetmeyeceğini anlatıyordu. Fakat erkeğin gözlerinde o kadar nihayetsiz bir yeis, o kadar acı bir istimdat vardı ki kadın şefkati her zaman olduğu gibi yine dayanamadı ve yumuşamaya, ısınmaya başladı. Nihayet derin bir sıcaklık içinde ve sevdiklerimizin haksızlığını, zulmünü affetmenin verdiği necib¹⁴⁸² zevk içinde hafifçe kapandı.

*

Oda elim, elim bir sükût, matemli bir sükût, bir mezar sükûtuyla doluydu. Kandilin ziyası titreyerek, sarsılarak oynuyor, gölgeleri hayal-âmez şekillerle sallıyor ve Samim’e o kadar tatlı, o kadar mesut saatler geçirmiş oldukları bu odanın da kendi kalbi gibi muazzez hastanın tehlikesi için halecanla çarptığını zannettiriyordu.

Biraz sonra hizmetçi onları yemeğe çağırdı. Doktor Bey tabii bulduğu bu davete hemen itaatle kalktı fakat Samim itizar etti ve böylece hastanın yanında yalnız kalmış oldu.

¹⁴⁸¹ muhakeme: yargılama

¹⁴⁸² necib: soylu

Dünyaya sevmek, saadet verip mesut olmak için gelmiş bu sayan-ı perestiş mevcudun böyle eriyip gideceğini bilmek ve buna kendinin sebep olduğunu düşünmek onu mahvediyor, bu feci işin gayr-ı kabil-i tahakkuk azîm¹⁴⁸³ bir musibet olduğunu kabul ederek, doktorun yanılmak ihtimalini titrek bir ümit hâlinde düşünüyor yahut buna Hâlık'ın¹⁴⁸⁴ da müsaade etmeyeceğine, hastanın nasıl olursa olsun kurtulacağına inanmak istiyordu.

Pervin gözlerini açtı. Samim ilk hareket olmak üzere hemen elini tuttu, hiçbir mücrimin hissetmemiş olduğu pek derin bir huşu, dindarane bir istiğfarla¹⁴⁸⁵ dudaklarına götürdü ve onun gözlerinde demin görüyorum zannettiği necip affı şimdi daha vuzuhla¹⁴⁸⁶ fark ederek kalbi ebedî bir şükran, nihayetsiz bir perestiş dalgasıyla doldu.

Pervin şimdi tabii bir şefkat ihtiyacıyla onun elini bırakmıyordu. Sonra bu uzak teması da kâfi görmeyerek gözüyle koltuğu biraz daha yaklaştırmasını rica etti.

Şimdi pek yakın bir zamanda, birçok defa oldukları gibi ihtimal aynı vaziyette birbirine pek yakındılar. Samim, parmağının birisiyle onun nabzını muayene etti. Azîm bir hararet olduğuna rağmen nabızda epeyce mahsus hareket bularak doktorun yanıldığına hükmetmek istiyordu.

Bu fikirleri atıp lakırdı söylemek, işgal edip¹⁴⁸⁷ avutmak istiyor fakat nereden başlayacağını bilemiyordu. “Nasıl, biraz rahat mısınız?” diye başlamış olan muhavere dallanarak, çengellenerek, küçük kelimeli cümleciklerle bir cereyan almış oldu. Gözlerinde okuduğu affa rağmen aralarında hâlâ o sıcak samimiyetin olmadığını hissediyor, bunu tevlid etmeye çalışıyordu. Birdenbire bunun için müessir bir çare olmak üzere onun o kadar istediği ve kendinin bin bahane ile red ve tehir ettiği Avrupa seferinden bahsetmeyi düşündü. Bu söz hakikaten hasta üzerinde derin bir iksir tesiri yaptı.

¹⁴⁸³ azîm: büyük

¹⁴⁸⁴ Hâlık: Yaradan

¹⁴⁸⁵ istiğfar: tövbe etme, af dileme

¹⁴⁸⁶ vuzuh: açıklık

¹⁴⁸⁷ işgal etme: oyalama

Genç kadın birdenbire canlandı, kımıldadı, gözleri parladı, yanaklarına bir renk gelir gibi oldu ve bilhassa Pertev'le Yezdan'ın Avrupa'da sürdükleri beraber aşk hayatlarını kendisiyle beraber yaşamak en muazzaz emeli olduğunu tekrar etti.

En çok Oostende'in deniz mevsimi hayatını beğenmişti. Mutlak oraya gideceklerini söylüyor, Samim'le beraber yaşamak için tahayyül ettiği serbest, mesut aşk hayatını tafsil ediyordu. Evvela Napoli'ye gideceklerdi. Bilhassa oranın baharı başka hiçbir iklimde görülmemiş bir feyizle pek zengin ve pek latifti. Havalalar ısınmaya başlayınca İsviçre'ye çıkacaklardı.

Genç kadın, gayr-i memul bir kuvvetle söylüyor, söylüyor ve Samim avucunun içinde olan elde ilk ateşin kalmadığını hissederek hastanın gösterdiği hareket ve kuvveti de görünce bir salah¹⁴⁸⁸ husul bulduğu zannıyla seviniyordu.

Fakat Pervin söylerken hareket gittikçe azalarak, gittikçe azalarak, avucundaki elin âdeta kesb-i incimad¹⁴⁸⁹ etmeye başladığını görünce birdenbire müthiş bir şimşek fecaati ile hakikat-i hâli¹⁴⁹⁰ anlar gibi oldu. Genç kadın şimdi heyecandan, harareten, konuşmaktan yorulmuş gibiydi. Ve konuşurken, konuşurken sesi azalarak, dili ağırlaşarak gözleri süzölmeye, kapanmaya başladı ve lakırdısı ağzında takıldı kaldı.

*

Böyle ne kadar vakit geçti, bunu Samim tayin edemezdi. O şimdi kasırgalar arasında yuvarlanan bir kuru yaprak gibi hatıratın, tahassüsatin, teellümatın¹⁴⁹¹ arasında sarsılıyordu.

Elinde hayatının son dakikalarını yaşayan muazzaz hastanın eli, omuzunda bir erkek hayatı için mümkün olan ihtişamla tecelli etmişken hüsrarla bitmiş iki büyük aşkın matemi, son on aylık hayatının girdaplarında sendeliyordu. Pervin'i ilk gördüğü çay gecesi bir sinema kurdelası gibi bütün teferruatıyla gözünün

¹⁴⁸⁸ salah: iyileşeme

¹⁴⁸⁹ kesb-i incimad: soğuma

¹⁴⁹⁰ hakikat-i hâli: durumun gerçeği

¹⁴⁹¹ teellumat: elemeler, acılar

önünden geçiyor, genç kızın gençlikle ve güzellikle dolu, kendine atfettiği ilk nazarı tekrar görüyor, ilk hitabının ahengini tekrar duyuyor, sonra ilk onunla oynadığı raksını ve bütün tesadüflerde kendine karşı gösterdiği sıcak temayülü anatına kadar tekrar yaşıyordu.

Ve avucundaki el gittikçe, gittikçe soğuyordu.

Nasıl, demek o ölüyordu; demek bu mümkündü; demek bu o kadar güzellik, o kadar gençlik, o kadar şefkat ve o kadar aşk hâzinesi sönüyor, eriyordu. Bu tasavvurun fevkinde feci haileye isyan ediyor, kendini yerlere atıp dövünerek haykırmak, feryat etmek istiyordu.

Doktorun avdet ettiğini hissederek elini çekmek istedi fakat artık iyice hayatı çekilmiş olan el onu bırakmak istemedi.

O zaman Doktora karşı vaziyeti kurtarmak ihtiyacıyla gözleriyle gelip elini muayene etmesini işaret etti.

Doktor yaklaşarak elini uzattı, yavaşça hastanın bileğini tuttu. Gözlerinin derin bir elemiyle, her şeyin bitmek üzere olduğunu anlattı.

Ve ihtizar başladı.

Öbür gün akşama doğru, Karacaahmet'in bir köşesinde etrafı kaplamış kalın kar tabakası üstünde yığılmış siyah topraklardan pek taze olduğu anlaşılan bir mezar üstünde, Samim sara hâlinde kıvranıyor ve boğuk feryat ile, "Pervin! Pervin!" diye inliyor ve bu enin¹⁴⁹² harap ve pejmürde mezarlığın derin ve nâlân amâkında matem-engîz¹⁴⁹³ akislerle büyüyordu.

Kadıköyü, Ağustos 1338 (1922) - Haziran 1339 (1923)

¹⁴⁹² enin: inilti

¹⁴⁹³ matem-engîz: matem koparan

